

Дневникът

(стенографски)

на

XVII-то обикновено Народно събрание.

Първа извънредна сесия.

LXXXIII заседание, събота, 19 юлий 1914 г.

(Открито отъ председателя г. д-ръ Д. К. Ватовъ, въ 3 ч. 15 м. слѣдъ пладне)

Прѣседателътъ: (Звъни) Засѣданнето се открива.

Г. секретарьтъ ще прочете списъка на г. г. народнитѣ прѣдставители, за да видимъ кои отсъствуватъ и кои присѣдствуватъ.

Секретарь д-ръ В. Михалчевъ: (Прочита списъка. Отсъдствуватъ г. г. народнитѣ прѣдставители: Георги Абаджиевъ, Недѣлко Атанасовъ, Никола Атанасовъ, Салимъ Ахмедовъ, Иванъ Багárovъ, Христо Божички, Милко Бечевъ, Дѣлчо Георгиевъ, д-ръ Стоянъ Даневъ, Василь Димчевъ, Константино Досевъ, Димитъръ Драгиевъ, Захарий Кръстевъ, Дамянъ Лихарски, Григоръ Маджунковъ, Александъръ Механджийски, Георги Миневъ, Адамъ Нейчевъ, Тодоръ Петровъ, Димитъръ Поповъ, Янко Сажзовъ, Христо Славейковъ, Илия Стоевъ, д-ръ Никола Стойчевъ, д-ръ Димитъръ Тодоровъ, д-ръ Йосифъ Фаденхехтъ, Хашимъ бей, Никола Хитровъ, д-ръ Андрей Ходжовъ, Хюсни Хюсеиновъ, Асѣнъ Цанковъ, Стоянъ Циваровъ и х. Махмудъ Шукриевъ)

Прѣседателътъ: Отъ 245 народни прѣдставители отсъдствуватъ 33. Има налице 212. достатъчно число, за да се пристъпи къмъ разглеждане на въпроситѣ поставени на дневенъ редъ.

На първо мѣсто има да съобща, че народниятъ прѣдставителъ г. Цанко Бакаловъ е поискалъ съ заявление 1-дневенъ отпускъ за вчера и прѣседателството му го е разрѣшило.

Пристъпваме къмъ дневниятъ редъ: продължение докладътъ на бюджетопоекта за разходитѣ на държавнитѣ дългове.

Моля г. докладчикъ да го докладва.

Докладчикъ И. Йоновъ: (Чете)

„Глава II.

„Неконсолидирани държавни дългове.

„§ 18. Лихви и други разноси по текущитѣ лихвени смѣтки на държавата съ Българската народна

и Българската земледѣлска банки и други учрѣждения; също и за краткосрочнитѣ засми срѣщу съкровищни бонове за покриване разходитѣ по войната — свѣрхсмѣтни кредити, утвърдени съ указы под № № 82, 83, 101/1912 г., 8, 19, 26 и 30/1913 г. по Министерството на войната и допълнителния свѣрхсмѣтнитъ кредитъ отъ 45.000.000 л. — включително една частъ отъ реквизицията, както и за разходитѣ по извънредния бюджетъ за 1911 и 1912 г. — указы № № 33 и 176/1911 г. на Министерството на желѣзницитѣ, пощитѣ и телеграфитѣ — за 7 м. 361.666 л., за 5 м. 18.338.334 л., всичко 18.700.000 л.

„§ 19. Комисиона и други разноси по текущи лихвени смѣтки и по краткосрочнитѣ държавни дългове срѣщу съкровищни бонове платими вътрѣ въ страната и въ странство — за 5 м. 1.565.000 л.

„Всичко по неконсолидирани държавни дългове — за 7 м. 361.666 л., за 5 м. 19.903.334 л., всичко 20.265.000 л.“

Комисията не направи никакво измѣнение въ тази глава.

Прѣседателътъ: Който приематъ гл. II отъ бюджетопоекта за разходитѣ на държавнитѣ дълговетѣ, както се прочете отъ г. докладчика, моля, да си вдигнатъ ръката. (Мнозинство) Приема се.

Докладчикъ И. Йоновъ: (Чете)

„Глава III.

Съкровищенъ резервенъ фондъ и пенсии опълченски, поборнически, военно-инвалидни и други.

„§ 20. За усиление съкровищния резервенъ фондъ (чл. 1 отъ закона за съкровищния резервенъ фондъ) — за 5 м. 500.000 л.

„§ 21. Пенсии на опълченци, поборници и тѣхнитѣ сѣмейства (чл. 8 отъ закона за пенситѣ и възнагражденията на опълченцитѣ и поборницитѣ) — за 7 м. 495.834 л., за 5 м. 354.166 л., всичко 850.000 л.

„§ 22. Инвалидни и наследствени пенсии на военни чиновъ (чл. чл. 19, 20, 21, 38 и 44 отъ закона за пен-

снитъ по гражданското и военното вѣдомства) — за 7 м. 247.916 л., за 5 м. 11.752.084 л., всичко 12.000.000 л.

„§ 23. Пенсии на заслужили лица и тѣхнитъ сѣмейства, прѣстарѣли учители, духовни и други лица, опрѣдѣлени отъ Народното събрание — за 7 м. 128.334 л., за 5 м. 91.666 л., всичко 220.000 л.

„§ 24. Инвалидни пенсии по гражданското вѣдомство (постановление на Министерския съветъ отъ 16 мартъ 1900 г., протоколъ № 24 и чл. 48 отъ закона за полицията въ селскитѣ общини) — за 7 м. 2.917 л., за 5 м. 2.083 л., всичко 5.000 л.

„§ 25. Пособие на опълченци и поборници (чл. 6 отъ закона за пенсията на поборниците и опълченците) — за 7 м. 1.666 л., за 5 м. 334 л., всичко 2.000 л.

„§ 26. Изплащане разни стари пенсии на поборници, опълченци и военни-инвалидни лица за минали и настояща години по заведени процеси — за 7 м. 11.666 л., за 5 м. 8.334 л., всичко 15.000 л.

„§ 27. Лихви и погашения за сключени заеми отъ бѣдни общини за построени вече училищни сгради — за м. 10.000 л.

„§ 28. Помощъ на фонда за застраховка на земеделскитѣ произведения отъ градушка (чл. 12 отъ закона за застраховка на земеделскитѣ произведения отъ градушка) — за 5 м. 600.000 л.

„§ 29. Помощъ на фонда за застраховка на едрин рогатъ добитѣкъ (чл. 13 отъ закона за застраховка на едрин рогатъ добитѣкъ) — за 5 м. 100.000 л.

„§ 30. Залазѣтъ фондъ — за 7 м. 49.583 л., за 5 м. 50.417 л., всичко 100.000 л.

„Всичко по гл. III — за 7 м. 937.916 л., за 5 м. 13.464.084 л., всичко 14.402.000 л.“

Комисията не направи никакво измѣнение въ тази глава.

Прѣдседателъ: Има думата народниятъ прѣдставителъ г. Марко Турлаковъ.

М. Турлаковъ: Г. г. народни прѣдставители! Имахъ още снощи да взема думата по бюджетопроекта, който разглеждаме, защото, както знаете, заведе се практика, г. г. народнитѣ прѣдставители, които иматъ да кажатъ нѣкои общи мисли, или има да направятъ нѣкакви бѣлѣжки върху извѣстенъ бюджетопроектъ, да ги направятъ при четенето на първата глава. За съжаление, снощи г. прѣдседателъ каза, че не дочулъ или пъкъ не е съгледалъ, че съмъ искалъ думата, за това азъ вземамъ думата да кажа нѣколко думи сега, при разглеждане на гл. III отъ бюджетопроекта. Моитѣ бѣлѣжки ще бѣдатъ твърди кратки, тѣ иматъ характеръ на извѣстно запитване къмъ г. министра на финансите.

Въ § 21 отъ гл. III намирамъ, че има едно увеличение на кредита за пенсии на опълченци, поборници и тѣхнитъ сѣмейства. Доколкуто зная, г. г. народни прѣдставители, пенсията на поборниците и опълченците се отнушатъ по единъ законъ и тѣ сж за заслуги прѣзъ врѣмена, които сж отдавна минали. Вѣроятно прѣзъ послѣднитѣ години не е имало нѣкакви сжществени измѣнения, слѣдствие на които да се получи едно увеличение отъ около 15 хиляди лева спрѣмо дѣйствителния расходъ по бюджета отъ 1911 г. и отъ около 38 хиляди лева спрѣмо бюджета отъ 1912 г. Въ послѣдния, тазгодишния бюджетъ се прѣдвиждатъ 850.000 л. Азъ бихъ желалъ да зная, на какво се дължи туй увеличение, когато се знае, че пенсията на опълченците и поборниците сж стари пенсии, които даже постепенно се намаляватъ, защото частъ отъ поборниците и опълченците измиратъ и, слѣдователно, този параграфъ въ нашия бюджетъ постепенно ще бѣде значително намаляванъ съ течение на врѣмето.

Въ свързка съ този параграфъ намирамъ, че въ § 26 се прѣдвиждатъ 15.000 л. за неизплатени пен-

сии, вслѣдствие на заведени дѣла отъ страна на поборници и опълченци. Въ такъвъ случай разницата отъ бюджета за 1912 г. вмѣсто 88.000 л. става 53.000 л. Бихъ желалъ да зная, на какво се дължи тая доста голяма разлика, та вслѣдствие на това сж вписани въ бюджета за 1914 г. по-големы кредити отъ кредититѣ за 1912 г.

Освѣнъ туй, имамъ да направя и слѣдното питане. Въ § 20 отъ гл. III се прѣдвиждатъ само 500.000 л. за усиляване на съкровищния резервенъ фондъ. Мисли ли г. министърътъ на финансите, че сж достатъчни тия 500.000 л. за усиляване на съкровищния резервенъ фондъ, когато сега ще се гласуватъ свѣрхсметни кредити, каквито ще бѣде кредититѣ за изплащане на реквизицията, послѣ кредититѣ за военни нужди и пр.? Смята ли той, че съ тѣзи 500.000 л. ще се задоволятъ текущите нужди за издаване на съкровищни бонове, когато днесъ бюджетарната комисиия разгледа бюджета за извънреднитѣ разходи, въ който не се посочватъ никакви източници, освѣнъ общитѣ думи „Отъ заеми и издаване на съкровищни бонове“. Изброятно, по-голямата частъ отъ приходитѣ за покриване на извънредния бюджетъ, ще бѣдатъ отъ съкровищни бонове. Не смята ли, г. министърътъ, че за единството на бюджета, за поддържане принципа на искренности и пълнота въ бюджета, че би слѣдвало тѣзи извънредни разходи, които той мисли да покрие съ свѣрхсметни кредити, да се впишатъ въ тазгодишния извънреденъ бюджетъ, а въ редовния бюджетъ ония разходи, които той смята, че ще бѣдатъ единъ видъ като редовни и които ще се покриватъ въ разстояние на четири-петъ години, както се постѣли напр., съ внесенія проектъ за извънреденъ кредитъ на Военното министерство? Моятъ ми се струва, че ако нашето държавно стопанство е страдало отъ нѣкаква неразбория въ приходитѣ и расходитѣ и отъ нѣкаково несотвѣтствие въ туй отношение, това се дължи най-много на неискренността отъ страна на финансовата властъ, която вмѣсто да състави единъ пълненъ и всеобемающъ бюджетъ, съставя бюджетъ за обикновенитѣ приходи и разходи, а пъкъ много други нужди, които се явяватъ послѣ, ги посрѣща съ свѣрхсметни кредити, които развалятъ равновесието на държавното стопанство.

Имамъ да забѣлѣжа така сжщо, че кредититѣ прѣдвидѣни въ § 22 за инвалидни и наслѣдствени пенсии на военнитѣ чиновне не е достатъченъ. Ние ще имаме тукъ единъ дефицитъ, единъ недостигъ и вѣроятно г. министърътъ прѣзъ есента сесия ще ни иска допълнителни свѣрхсметни кредити за покриване на този дефицитъ. Тукъ сж прѣдвидѣни 12.000.000 л., а знае се, че отъ тия 12.000.000 л., както се забѣлѣжи и отъ прѣждговорникитѣ, 1.420.000 л. ще послужатъ за покриване недостига на фонда за военни пенсии за изслужено врѣме, съгласно закона за пенсията за изслужено врѣме по военното вѣдомство.

Отъ друга страна, споредъ извѣстията на печата и на пенсионното отдѣление, досега сж прѣгледани заявленията и сж опрѣдѣлени инвалидни пенсии на 24 хиляди просители. Излиза, че още сега, споредъ досегашнитѣ данни, тѣзи 12 милиона лева по този параграфъ не ще бѣдатъ достатъчни за инвалиднитѣ пенсии. Би слѣдвало така сжщо и сумата по този параграфъ да бѣде прѣдвидѣна въ по-вѣроятнитѣ и размѣри, за да имаме дефицитъ или да не се явява нужда отпослѣ да се искатъ свѣрхсметни кредити за покриване на текущи нужди.

Тия нѣколко бѣлѣжки имамъ да направя, защото смятамъ, че при настоящия моментъ трябва да се ограничимъ въ говоренето си, доколкуто е възможно, само върху сжщността на прѣдмета, по който разискваме. Не е прѣме сега, споредъ мене, да разискваме различни теории, които сж работа за нормални

врѣмена. Азъ свѣршвамъ съ тия бѣлѣжки и мисля, че г. министърътъ на финансите ще ги вземе подъ внимание.

Прѣдседателъ: Има думата г. министърътъ на финансите.

Министъръ Д. Тончевъ: Г. г. народни прѣдставители! Още снощи се направи забѣлѣжка, че въ бюджета за държавнитѣ дългове не сѫ вписани надлежитѣ суми за изплащане лихвитѣ на бѣдѣщи заеми или дългове, а именно, не били прѣдвидени лихви срѣщу извънредния кредитъ отъ 32.770.000 л. и срѣщу свѣрхсметния кредитъ отъ 150.000.000 л. за военни нужди, който ще искаме сега, а тъй също и срѣщу кредита за изплащане на реквизицията отъ 150.000.000 л. Вие знаете, г. г. народни прѣдставители, че въ бюджета за държавнитѣ дългове се вписватъ лихви само за такива кредити, които сѫ вече приети съ законъ и законътъ е влѣзълъ въ сила. Ние не можемъ да впишемъ въ бюджета за държавнитѣ дългове лихви и погашения — ако има такива — за единъ кредити, които още не сѫ вотирали. Азъ наистина прѣдполагамъ, че народното прѣдставителство ще вотира напълно всички тѣзи кредити, но дотогава, докогато за тѣхъ не излѣзе законъ отъ Народното събрание, по никой начинъ не могатъ да се вписватъ лихви за тѣхъ въ бюджета за държавнитѣ дългове. Независимо отъ това, даже ако бѣше възможно да се впишатъ, то всички тѣзи кредити, за които се говори — отъ 32.770.000 л., отъ 150.000.000 л., а тъй също и кредитътъ за изплащане на реквизицията — на-да-ли ще могатъ да се изразходватъ до края на годината, за да може да се иска нѣкаква лихва за тѣхъ.

По забѣлѣжката, която направи г. Турлаковъ върху § 20, и съ която пита, да-ли не сѫ малко 500.000 л. за скровищния резервенъ фондъ, азъ мисля, че г. Турлаковъ трѣба да има нѣкаква погрѣшка върху неговото образуване. Споредъ чл. 1 отъ закона за скровищния резервенъ фондъ, този скровищенъ резервенъ фондъ се образува отъ излишѣцитѣ на бюджета — въ размѣръ 25%; отъ сумитѣ, които ежегодно се прѣдвигдатъ въ бюджета — не по-малко отъ 500.000 л.; отъ цѣлата печалба, която произлиза отъ насичането на монетитѣ, и отъ нѣкои извънредни, случайни приходи. Тѣй щото въ този скровищенъ резервенъ фондъ всѣка една година държавата е длъжна да внесе не по-малко отъ 500.000 л.; не ще съмнѣние, че може да вписва въ бюджета и повече отъ 500.000 л., но понеже тя, споредъ закона, е задължена да вписва най-малко 500.000 л., мисля, че тази година щѣло да бѣде тѣжко за държавния бюджетъ да се вписва по-голяма сума отъ минималната.

Колкото за забѣлѣжкитѣ му по §§ 21 и 26, защо е увеличенъ кредитътъ за пенситѣ на опълченцитѣ, а тъй също и за изплащане стари пенсии, азъ имамъ да заявя на г. Турлакова, че изчисленията сѫ направени споредъ заявленията, които сѫ постѣпили, и тази година, споредъ заявленията, които се намиратъ въ отдѣлението за държавнитѣ дългове, сигурно ще трѣбва да се платятъ 830.000 л., а не по-малко, както е било въ 1911 г. — 825.000 л. Впрочемъ, разликата е много малка, както виждате, и това зависи отъ чистото на постѣпилитѣ заявления.

Относително инвалиднитѣ пенсии, които сѫ вписани, г. г. народни прѣдставители, въ размѣръ на 12.000.000 л., ето най-точнитѣ свѣдѣния, които взехъ днесъ отъ Пенсионното отдѣление и отъ които свѣдѣния се вижда, че тази година нѣма да бѣдатъ покарчени повече отъ 12.000.000 л. До днесъ, т. е. 19 юлий 1914 г., сѫ издадени 27.000 двойни пенсионни книжки за 1913 и 1914 г., на сѣмейства останали отъ убити войници въ войната и на ранени. Общата сума,

съ която е ангажирано държавното съкровище за тѣзи 27.000 пенсии, възлиза приблизително на 7.830.000 л. годишно. Освѣтъ врѣченитѣ горѣказани пенсионни книжки, днесъ има въ окръжнитѣ сѣдилища около 8.000 прѣписки, по които сѣдилищата ще издадатъ опрѣдѣления и не имъ се издадатъ веднага пенсионни книжки, слѣдъ повръщането. Къмъ горната сума, слѣдователно, ще трѣба да се прибави и сумата за тия 8.000 пенсии, още повече, че пенсионнитѣ книжки по тѣхъ ще бѣдатъ врѣчени до края на м. септемврий. За 8-тѣ хиляди пенсии ще сѫ необходими около 2.400.000 л. годишно, тъй че до края на м. септемврий ще бѣде потребно да се изразходватъ крѣгло 10.230.000 л. годишно. Освѣтъ по пенситѣ, за които книжкитѣ сѫ врѣчани, и ония, които ще се врѣчатъ до края на септемврий мѣсець т. г., въ отдѣлението се приготвяватъ смѣтки още за около 6.000 прѣписки, които ще се изпратятъ на врѣмето си въ окръжнитѣ сѣдилища, а слѣдъ това ще се издадатъ и пенсионни книжки. За тѣзи 6.000 пенсии, по които книжкитѣ ще се издадатъ до края на текущата година, е потребно да се изразходватъ 1.800.000 л. годишно. Тѣй щото отъ тѣзи данни се вижда, че до края на тази година ще бѣдатъ изразходвани най-много до 12.000.000 л. Затова, азъ моля г. г. народнитѣ прѣдставители да бѣдатъ спокойни въ това отношение; нито единъ отъ просителитѣ нѣма да пострада.

Тѣзи сѫ, г. г. народни прѣдставители, обясненията, които счетохъ за добръ да дамъ и вѣрвамъ, че сѫ успокоителни.

А. Ляпчевъ: А за военнитѣ пенсии за изслужено врѣме нѣмате прѣдвиденъ никакъвъ параграфъ.

Министъръ Д. Тончевъ: Г. г. народни прѣдставители! Г. Ляпчевъ повдигна вчера въпроса за фонда на военнитѣ пенсии, за който въ бюджетопроекта за държавнитѣ дългове нѣма прѣдвиденъ параграфъ. Споредъ закона, държавата е длъжна да гарантира недостига за изплащане на военнитѣ пенсии, и вслѣдствие на това задължение по закона, държавата винаги е вписвала известна сума. Обаче, ние тази година не вписахме тази сума по съображение, че отъ 1913 г. има направени икономии, които ще могатъ да послужатъ за изплащане на военнитѣ пенсии прѣзъ 1914 г., безъ държавата да бѣде длъжна да внесе каквато и да е субвенция.

М. Турлаковъ: Ще бѣде достатъченъ приходътъ на фонда имъ.

Министъръ Д. Тончевъ: Г. г. народни прѣдставители! Азъ ще ви прочета нѣкои данни, отъ които се вижда, какъ досега въ продължение на години е дѣйствувало Пенсионното отдѣление, като прѣхвърляло остатѣцитѣ отъ всѣка една година за слѣдующата и по този начинъ се е разчитвало върху тази образувана сума.

Въ 1912 г. е постѣпило отъ лихви и разни видове одрѣжки 1.203.116-48 л., отъ субсидия отъ държавното съкровище, съгласно чл. 44 отъ закона за пенситѣ, 861.100 л., значи всичко е имало 2.064.216-48 л. Разходвано е 1.829.220 л., остатѣкъ има 234.996-48 л. Този остатѣкъ е прѣхвърленъ въ смѣтката на 1913 г.

А. Ляпчевъ: Не може да бѣде. Този остатѣкъ, споредъ закона, трѣбва да го прѣхвърлите въ фонда, който е ненакѣрнемъ.

Министъръ Д. Тончевъ: Може. Азъ искамъ само да изложамъ прѣдъ г. г. народнитѣ прѣдставители, какъ е процедурало Пенсионното отдѣление и прѣди нашето управление.

А. Ляпчевъ: Ако е било тогава погрешка, и сега е погрешка.

Министъръ Д. Тончевъ: По сжия начинъ, г. г. народни прѣдставители, се поставя и сега, като остатъкътъ отъ 1913 г. се прѣхвърля за 1914 г. Ние имаме на 1 юний 1914 г. единъ остатъкъ отъ 1.202.344.43 л., плюсъ приходитъ отъ лихви и одръжки до края на годината около 700 хиляди лева, ставатъ 1.902.344.43 л. Ако до края на годината не се уволняватъ никакви офицери, ще бждатъ изразходвани около 1.800.000 л.; тъй щото пакъ ще има единъ излишъкъ, който ще бжде прѣхвърленъ вече за смѣтка на 1915 г. Ние, ръководими отъ постоянната практика на Пензионното отдѣление, мислѣхме, че тази година нѣма да има нужда държавата да внесе една особена сума за военнитѣ пенсии прѣзъ 1914 г. И наистина, фактически нѣма да има нужда. Остана откритъ въпросътъ, който повдигна г. Ляпчевъ, че това е една неправилностъ, защото всѣки остатъкъ отъ прѣдшествующитѣ години служатъ за усилване на самия фондъ, а не за едно постоянно харчено прѣзъ цѣлата година, вънъ отъ тѣзи одръжки и тѣзи субвенции. Азъ мисля, г. г. народни прѣдставители, че г. Ляпчевъ на-да-ли би билъ правъ въ възгледа, който поддържа.

А. Ляпчевъ: Искамъ думата, г. прѣдседателю.

Министъръ Д. Тончевъ: Може да има едно разногласие въ възгледитѣ, но азъ искамъ да се обясни по този въпросъ. Какъвъ е смисълътъ на задължението на държавата? Държавата да донася, съгласно чл. 44 отъ закона за пенситѣ, онази сума, която недостига, за да се платятъ военнитѣ пенсии, които ще се покажатъ въ извѣстенъ размѣръ. Този размѣръ какъ се изплаща? Най-напрѣдъ отъ лихвитѣ на фонда, а тъй сжщо и отъ одръжкитѣ, и което не достига до тая сума, внася го държавата. Тѣй погледнато даже на закона, може да се поддържа справедливостта и на моя възгледъ. Не ще съмнѣние, че г. Ляпчевъ, като се основава на буквата или духа на закона, може да поддържа своя възгледъ за по-правиленъ. Въ всѣки случай ние сме смѣтали, че на закона може да се даде такова тълкувание, и сега, като има въ касата на този фондъ 1.902.344 л., а ще бждатъ похарчени около 1.800.000 л., счетохме, че нѣма нужда въ бюджета на държавнитѣ дългове да се вписва друга една сума.

Прѣдседателъ: Има думата г. Андрей Ляпчевъ.

А. Ляпчевъ: Г. г. народни прѣдставители! Въпросътъ е слѣдниятъ. Споредъ закона за пенситѣ, има фондъ за граждански пенсии за изслужено врѣме и фондъ за военни пенсии за изслужено врѣме. Тия фондове си иматъ свои приходи отъ одръжки, отъ тѣхни лихви и т. п. За всѣка година, споредъ закона, се прави смѣтка, колко сж тѣхнитѣ приходи и колко сж тѣхнитѣ разходи. Обикновено за фонда по военнитѣ пенсии разходитѣ сж по-големѣ отъ приходитѣ и държавата всѣка година допълвава. Обикновено и всѣкога досега по фонда за гражданскитѣ пенсии приходитѣ сж по-големѣ отъ разходитѣ и фондътъ обикновено се увеличава. Възъ основа на това е прието — и иначе не може да бжде и законътъ е изриченъ — че всѣка една година, както изобщо по бюджета, така специално по тия фондове, се приключватъ смѣткитѣ съ приходитѣ и съ разходитѣ. По фонда за гражданскитѣ пенсии, това, което дойде въ повече въ приходъ се внася въ фонда, се капитализира, и е ненакърняемо, отъ него не може да се натегля. Тѣй сжщо по фонда за военнитѣ пенсии законътъ казва: всичко това, което би дошло нѣкоя година въ повече се прибавя къмъ фонда и фондътъ

е ненакърняемъ. Онова, което нѣкоя година ще се случи да не достига, правителството ще го прѣдвиди въ своя разходенъ бюджетъ. Така се разбира и така се приготвятъ смѣткитѣ на фондоветѣ. Ние имаме внесенъ отъ самия министъръ на финанситѣ бюджетопроектъ на разнитѣ фондове за 1914 г., който ние ще вотираме, и въ който въ п. б е казано: Пензионенъ фондъ по военното вѣдство — приходи 1.421.500 л., разходъ 2.679.924 л., недостигъ 1.258.424 л. Смѣтката е много ясна и азъ се удивлявамъ, че г. министърътъ на финанситѣ може да поддържа тукъ едно противозаконие, което той самъ констатира отъ другъ свой проектъ, че фондътъ за военнитѣ пенсии е въ недостигъ и като така, този недостигъ отъ 1.258.424 л., както всѣка година се е прѣдвѣждалъ въ бюджета, трѣбва да се прѣдвиди и въ бюджета за тази година. Този е редътъ. Какво му казали чиновничитѣ? Съжалявамъ, че тѣзи чиновници получаватъ отъ тукъ, отъ министерската маса директиви да правятъ беззакония. Тѣ му казали, че приходитѣ отъ 1913 г. по фонда за военнитѣ пенсии ние сме могли да ги минемъ за приходи въ 1914 г., и като така, отъ тамъ ще взематъ това, което не достига. Ами това е не само передовиостъ, това е противозаконие. Че това е така, самъ г. министърътъ на финанситѣ ни го свидѣтелствува съ този свой бюджетопроектъ. Тѣй стои въпросътъ, той е ясенъ и тукъ не може да има никакво колебание. Тукъ само едно нѣщо трѣбва да стане: г. министърътъ на финанситѣ, като паазителъ на законитѣ, веднага самъ да направи предложение да се прѣдвиди параграфъ за попълване фонда на военнитѣ пенсии за изслужено врѣме — 1.258.424 л., та редовниятъ му бюджетъ да отговаря на бюджета за фондоветѣ, внесенъ отъ самия него. Това е то истината.

Прѣдседателъ: Има думата г. Александъръ Стамболийски.

А. Стамболийски: Г. г. народни прѣдставители! Азъ станахъ да помогна на г. министра на финанситѣ, защото дѣйствително, ако погледнемъ строго по закона за пенситѣ, ще видимъ, че той е нарушилъ този законъ, но той е извършилъ една по-справедлива работа, отколкото самиятъ законъ прѣдвѣжда. Азъ нѣма да настоявамъ на това, което прѣдложи г. Ляпчевъ, но за да можемъ да съгласимъ това, което е направено отъ г. министра на финанситѣ, съ закона, добръ ще бжде той да ни прѣдложи едно измѣнение въ закона за пенситѣ. Азъ и другѣ нѣтъ съмъ казвалъ, че сжществуещото положение по тѣзи пенсионни фондове е единъ недѣлъ въ държавното устройство и въобще въ нашето финансово стопанство. Вижте какъвъ е законътъ. Споредъ него, щомъ като се лви остатъкъ въ фонда за военнитѣ пенсии, веднага този остатъкъ се прѣхвърля къмъ самия фондъ, а ако има недоимъкъ, държавата го попълва; ако има остатъкъ, тази държава нѣма право да го вземе, за да попълни недоимъка на другата година. Г. министърътъ сега е направилъ това: остатъкътъ отъ 1913 г. го прѣхвърля, за да покрене недоимъка прѣзъ тази година. Законътъ не му позволява това, и ние виждате, че това, което е извършилъ г. министърътъ на финанситѣ, е справедливо, но, повтарямъ, то не е законно. Азъ ще моля г. министра на финанситѣ да внесе единъ законопроектъ, чрезъ който да слѣе военния пенсионенъ фондъ съ този на гражданскитѣ чиновници, като приравни пенситѣ на гражданскитѣ чиновници и военнитѣ, да бждатъ еднакви. Слѣдъ туй, въ този законопроектъ да се прѣдвиди, че държавата не се счита ангажирана да попълва дефицита отъ своето съкровище. Нека слѣемъ тѣзи два пенсионни фонда, нека изравнимъ пенситѣ на гражданскитѣ и военни чиновници, и нека чрезъ лихви ли, чрезъ уголъмяване

на пенсионните одржки ли, да оставим тѣзи два пенсионни фонда да се издържат сами от себе си. Това, което направиха г. г. демократите, тази халчица, която създадоха, да свържат двата фонда съ държавното съкровище, трѣбва да се прѣкжесе. И заради това азъ моля г. финансовия министъръ да вземе обѣщанка отъ туй, за да измѣни закона за пенсиите — да поправи това, което е направено тукъ, защото наистина то е беззаконие, но е справедливо. пакъ повтарямъ, нека се измѣни законътъ въ този пътъ, въ който е тръгналъ г. министърътъ на финансите.

Прѣдседателят: Ще се гласува Които г. г. народни прѣдставители . . .

С. Костурковъ: Искамъ думата.

Прѣдседателят: Които искатъ думата, трѣбва да я искатъ своевременно.

Които приематъ гл. III тѣй, както се прочете отъ г. докладчика, моли, да си вдигнатъ ржката. (Мнозинство) Приета.

С. Костурковъ: Туй е произволъ, азъ протестирамъ.

Прѣдседателят: Когато се гласува, думата не се иска.

Докладчикъ Й. Ионовъ: (Чете)

„Глава IV.

„§ 31. Управление на държавните и на гарантираните отъ държавата дългове.

	Годишно едному	За 5 мѣсеци
1 началникъ	7.200=3.000 л.	
1 помощникъ на началника	5.400=2.250 „	
1 секретаръ	3.600=1.500 „	
3 подсекретари по	2.700=3.375 „	
1 счетоводителъ	4.800=2.000 „	
1 помощникъ на счетоводителя	3.900=1.625 „	
1 чиновникъ по иностранната кореспонденция	3.900=1.625 „	
1 книговодителъ I класъ	3.600=1.500 „	
3 книговодители II класъ по	3.000=3.750 „	
6 книговодители III класъ „	2.700=6.750 „	
4 бройци	1.500=2.500 „	
1 архиваръ	2.700=1.125 „	
2 помощници архивари по	2.100=1.750 „	
1 писаръ по иностранната кореспонденция	1.800= 750 „	
1 писаръ	1.500= 625 „	
3 разсилни по	1.200=1.500 „	

„Веществени разходи.

„§ 32. Канцеларски потрѣби, пощенски разноси, за мобилировка, за мнение и чистене помѣщението, формено обѣкло на разсилните при управлението и др. за нуждите на управлението на държавните дългове — 8.500 л.

„§ 33. За печатане на финансовъ бюлетинъ, пенсионни книжки, тиражни обявления, отчети на държавните дългове, бюджета на френски, разни бланки, вѣдомости и всѣкакъв видъ официални книжа, купуване книги, списания и вѣстници — 13.000 л.

„§ 34. Отопление и освѣтление — 2.000 л.

„§ 35. Насмъ за помѣщение — 6.500 л.

„Всичко по гл. IV — за 7 м. 47.075 л., за 5 м. 66.425 л., всичко 113.500 л.

„А всичко по бюджета на държавните дългове — за 7 м. 22.449.090 л., за 5 м. 50.602.819 л., всичко 73.051.909 л.“

Нѣма никакви измѣнения.

Прѣдседателят: Ще се гласува гл. IV. Които присматъ гл. IV тѣй, както се прочете отъ г. докладчика, моли, да си вдигнатъ ржката. (Мнозинство) Приета.

Слѣдва докладътъ на бюджетопрокста за извънредните приходи и разходи на царството за 1914 г. Моля г. докладчика да докладва.

Докладчикъ Х. Бояджиевъ: (Чете)

„Министерство на желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ.

I. Главна дирекция за постройките на желѣзницитѣ и пристанищата.

„Глава I.

„§ 1. Заплата на личния съставъ при централното управление.

	Годишно едному	За 5 мѣсеци
1 главенъ директоръ	9.600=4.000 л.	
Нему пѣтни и дневни безотчетно по 200 л. мѣсечно	2.400=1.000 „	
1 инженеръ-инспекторъ, членъ-секретаръ на техническата комисиия	7.200=3.000 „	
Нему пѣтни и дневни безотчетно по 150 л. мѣсечно	1.800= 750 „	
1 юрисконсултъ (свѣщиятъ отъ дирекцията на желѣзницитѣ и пристанищата)	— —	
Нему пѣтни и дневни безотчетно по 150 л. мѣсечно	1.800= 750 „	

„Административно отдѣление.

1 помощникъ юрисконсултъ и заведующъ отдѣлението	5.400=2.250 л.
1 секретаръ	3.800=1.375 „
1 подсекретаръ	3.000=1.250 „
1 дѣловодителъ-архиваръ за всичкитѣ отдѣления	3.000=1.250 „
1 регистраторъ за всичкитѣ отдѣления	2.400=1.000 „
2 помощници на регистратора по	1.800=1.500 „
1 експедиторъ	1.800= 750 „
1 библиотекаръ и писаръ за иностранната кореспонденция	1.800= 750 „
1 хелиографъ	1.500= 650 „
1 литографъ	1.800= 750 „
1 старши писаръ	1.800= 750 „
4 писари I разредъ по	1.440=2.400 „
4 писари II разредъ „	1.320=2.220 „
2 куриери	1.440=1.200 „
6 разсилни „	1.080=2.700 „

„Техническо отдѣление.

1 началникъ на отдѣлението, инженеръ	7.800=3.250 л.
Нему пѣтни и дневни безотчетно по 150 л. мѣсечно	1.800= 750 „
1 неговъ помощникъ, инженеръ	6.600=2.750 „
Нему пѣтни и дневни безотчетно по 150 л. мѣсечно	1.800= 750 „
1 инженеръ I класъ	6.000=2.500 „
1 инженеръ II класъ	4.800=2.000 „
На двамата пѣтни и дневни безотчетно по 100 л. едному	1.200=1.000 „
2 инженери III класъ по	4.500=3.750 „
1 инженеръ IV класъ	4.200=1.750 „
1 инженеръ V класъ	3.600=1.500 „
На четирмата по 75 л. пѣтни и дневни безотчетно едному мѣсечно	900=1.500 „

	Годишно едному	За 5 месеци
1 началник на архитектурното бюро, архитект I клас	6.000	2.500 л.
Нему пжтн и дневн безотчетно по 150 л. мѣсечно	1.800	750 „
1 архитект II клас	4.800	2.000 „
Нему пжтн и дневн безотчетно по 100 л. мѣсечно	1.200	500 „
1 архитект III клас	4.500	1.875 „
1 архитект IV клас	4.200	1.750 „
На двамата пжтн и дневн безот- четно по 75 л. мѣсечно едному	900	1.500 „
1 секретар	3.300	1.375 „
1 уредник на плановѣ и геодези- ческитѣ инструменти, кондуктор	3.000	1.250 „
1 чертежник-конструктор	3.000	1.250 „
2 чертежници I клас	по 2.700	2.250 „
2 чертежници II клас	2.400	2.000 „
4 чертежници III клас	2.100	3.500 „
1 провѣрител-прѣсмѣтач	2.400	1.000 „

„Отдѣление хидравлическо

(за изучаване и постройка на пристанищата).

1 началник на отдѣлението, инже- неръ	7.800	3.250 л.
Нему пжтн и дневн безотчетно по 150 л. мѣсечно	1.800	750 „
1 неговъ помощникъ, инженеръ	6.600	2.750 „
Нему пжтн и дневн безотчетно по 150 л. мѣсечно	1.800	750 „
1 инженеръ I клас	6.000	2.500 „
Нему пжтн и дневн безотчетно по 100 л. мѣсечно	1.200	500 „
1 електро-инженеръ II клас	4.800	2.000 „
Нему пжтн и дневн безотчетно по 100 л. мѣсечно	1.200	500 „
1 инженеръ V клас	3.600	1.500 „
Нему пжтн и дневн безотчетно по 75 л. мѣсечно	900	375 „
1 секретар на иностранната коре- спонденция	3.300	1.375 „
1 дѣловодител	2.100	875 „
1 писаръ I разредъ	1.440	600 „
1 писаръ II разредъ	1.320	550 „

„Отдѣление за изучаване на желѣзнопжтнитѣ линии.

1 началник на отдѣлението, инже- неръ	7.200	3.000 л.
Нему пжтн и дневн безотчетно по 200 л. мѣсечно	2.400	1.000 „
1 неговъ помощникъ, инженеръ	6.600	2.750 „
Нему пжтн и дневн безотчетно по 180 л. мѣсечно	2.160	900 „
5 бригадни инженери I класъ ⁴⁾ по 6.000	30.000	12.500 „
На тѣхъ пжтн и дневн безот- четно по 180 л. мѣсечно едному	2.160	4.500 „
5 помощници на бригаднитѣ ин- женери	по 4.800	10.000 „
На тѣхъ пжтн и дневн безот- четно по 150 л. мѣсечно едному	1.800	3.750 „
5 оператори I класъ, инженери	по 3.600	7.500 „
На тѣхъ пжтн и дневн безот- четно по 100 л. мѣсечно едному	1.200	2.500 „
2 оператори II класъ, инженери	по 3.000	2.500 „
На тѣхъ пжтн и дневн безот- четно по 100 л. мѣсечно едному	1.200	1.000 „
1 чертежник-конструктор	3.000	1.250 „

⁴⁾ По извънредния бюджетъ за 1912 г. сж разрѣшени само 3 бригади, а съ рѣшение на Народното събрание, указъ № 11 отъ 9 априлий 1912 г., „Държавенъ вѣстникъ“ брой 87/1912 г., сж образувани още двѣ бригади, плащани отъ кредита по § 44 въ съставъ: 2 бригади, 2 помощници, 2 оператори, 2 чертежници, 3 кописти, 2 карнетисти и 2 старши фигуранти. Законопроектътъ съ изложение на мотивитѣ е билъ внесенъ отъ министра на желѣзницитѣ.

	Годишно едному	За 5 месеци
3 чертежници I класъ	по 2.700	3.375 л.
2 чертежници II класъ	2.400	2.000 „
2 чертежници III класъ	2.100	1.750 „
8 кописти	1.800	6.000 „
5 карнетисти	1.500	3.250 „
2 писари	1.440	1.200 „
2 разсилни	1.080	900 „

„Счетоводно отдѣление.

1 началник на отдѣлението и сче- товодител	5.100	2.125 л.
1 помощникъ на началникъ-счетово- дителя I класъ	3.600	1.500 „
1 помощникъ на началникъ-счетово- дителя II класъ	3.300	1.375 „
1 помощникъ на началникъ-счетово- дителя IV класъ	2.700	1.125 „
1 книговодител	2.100	875 „
1 икономъ	2.220	925 „
1 касиеръ за изплащане разхо- дитѣ по постройката на желѣзнопжт- ната линия Търново—Тръвна—Бору- щина, прѣдвиденъ съ рѣшение на На- родното събрание, утвърдено съ указъ № 8 отъ 15 мартъ 1912 г., „Държавенъ вѣстникъ“ брой 64 отъ 1912 г. за 3 мѣ- сеца	4.200	1.050 „

„Всичко по § 1 — за 7 мѣсеца 233.483⁴⁾, за 5 мѣ-
сеца 174.170 л., всичко 407.608

„§ 2. Заплата на личния съставъ въ външнитѣ
служби.

„А. Желѣзници.

„1. Постройка на желѣзнопжтн линии.

2 инженеръ-инспектори	по 7.200	6.000 л.
На двамата пжтн и дневн безот- четно по 150 л. мѣсечно едному	1.800	1.500 „
6 секционни инженери I класъ	по 6.000	15.000 „
На тѣхъ пжтн и дневн безот- четно по 150 л. мѣсечно едному	1.800	4.500 „
6 секционни инженери II класъ	по 5.400	13.500 „
На тѣхъ пжтн и дневн безот- четно по 150 л. мѣсечно едному	1.800	4.500 „
4 помощници на секционнитѣ ин- женери I класъ, инженери или ар- хитекти	по 4.800	8.000 „
На тѣхъ пжтн и дневн безот- четно по 125 л. мѣсечно едному	1.500	2.500 „
6 помощници на секционни ин- женери II класъ, инженери или ар- хитекти	по 4.200	10.500 „
На тѣхъ пжтн и дневн безот- четно по 100 л. мѣсечно едному	1.200	3.000 „
2 кондуктори I класъ (издържали изпитъ за такива)	по 3.300	2.750 „
Тѣмъ пжтн и дневн безотчетно по 100 л. мѣсечно едному	1.200	1.000 „

⁴⁾ Тоя кредитъ се получава: а) 120.995 л. отъ кредита по § 1 на сума 207.420 л.; б) 77.233 л. разрѣшени по § 2; в) 2.450 л. заплата на правителствения касиеръ. Длъжността е създадена съ рѣшение на Народното събрание отъ 29 февруарий 1912 г., одобрено съ указъ № 8 отъ 15 мартъ с. г., „Държавенъ вѣстникъ“ брой 64 отъ 1912 г.; г) 32.760 л. за двѣ допълнителни бригади отъ кредита 56.160 л. По извънредния бюджетъ сж разрѣшени само три бригади, а съ рѣшение на Народното събрание указъ № 11 отъ 9 априлий 1912 г., „Държавенъ вѣстникъ“ брой 87 отъ 1912 г., сж образуванъ още двѣ бригади, плащани отъ кредита по § 44, въ съставъ: 2 бригади, 2 помощници, 2 оператори, 2 чертежници, 3 кописти, 2 старши фигуранти и 2 карнетисти. Законопроектътъ съ изложение на мотивитѣ е билъ внесенъ отъ министра на желѣзницитѣ.

	Годишно едному	За 5 месеци
10 кондуктори II класъ (издър- жали изпитъ за такива)	по 2.700=	11.250 л.
На тѣхъ пѣтни и дневни безот- четно по 100 л. мѣсечно едному	1.200=	5.000 „
2 чертежници-дѣловодители I кл. по	2.400=	2.000 „
10 чертежници-дѣловодители II кл. „	2.100=	8.750 „
25 надзиратели I разредъ	1.800=	18.750 „
30 надзиратели II разредъ	1.500=	18.750 „
40 надзиратели III разредъ	1.200=	20.000 „
10 курнери	1.080=	4.500 „
12 разсилни	840=	4.200 „

„2. Врѣмененъ персоналъ по изучване и постройка на желѣзнопѣтни линии.

„Волнонаемни надзиратели, работници, фигуранти и други, по изучването и постройката желѣзнопѣт-
нитѣ линии и пристанища — 61.667 л.

„Б. Пристанища.

„1. Изучване крайбрежията и пристанищата.

1 бригаденъ инженеръ	6.000=	2.500 л.
Нему пѣтни и дневни безотчетно по		
150 л. мѣсечно	1.800=	750 „
1 неговъ помощникъ, инженеръ	4.800=	2.000 „
Нему пѣтни и дневни безотчетно по		
100 л. мѣсечно	1.200=	500 „
1 операторъ	3.600=	1.500 „
Нему пѣтни и дневни безотчетно по		
100 л. мѣсечно	1.200=	500 „
1 кондукторъ I класъ	2.700=	1.125 „
Нему пѣтни и дневни безотчетно по		
50 л. мѣсечно	600=	250 „
1 кондукторъ II класъ	2.400=	1.000 „
Нему пѣтни и дневни безотчетно по		
50 л. мѣсечно	600=	250 „
1 чертежникъ	1.800=	750 „
3 пильори	по 1.800=	2.250 „
2 машинисти	2.100=	1.750 „
2 машинисти	1.800=	1.500 „
2 корабоначалници	1.800=	1.500 „
1 корабоначалникъ	1.440=	600 „
1 корабоначалникъ	1.200=	500 „
3 старши фигуранти	по 1.440=	1.800 „
1 поntonеръ	1.200=	500 „
1 разсиленъ	900=	375 „

„2. Врѣмененъ персоналъ за постройка на приста- нищата и за изучване морскитѣ и рѣчни крайбрежия и пристанища.

„Волнонаемни надзиратели, механици, фигуранти,
кондуктори, работници, моряци, лодкари и пр., по
изучване желѣзнопѣтнитѣ линии и пристанища —
35.380 л.

„3. Постройка на морскитѣ пристанища.

1 инженеръ на пристанището въ Варна	6.000=	2.500 л.
Нему пѣтни и дневни безотчетно по		
100 л. мѣсечно	1.200=	500 „
1 неговъ помощникъ (началникъ на пристанището отъ Главната дирекция на желѣзницитѣ и пристанищата)	—	—
Нему пѣтни и дневни безотчетно по		
100 л. мѣсечно	1.200=	500 „
1 началникъ на бургазкото приста- нище (инженеръ отъ Главната дирек- ция на желѣзницитѣ)	—	—
Нему пѣтни и дневни безотчетно по		
100 л. мѣсечно	1.200=	500 „
1 инженеръ на лаговското приста- нище	6.600=	2.750 „

Нему пѣтни и дневни безотчетно по		
150 л. мѣсечно	1.800=	750 л.
2 инженери V класъ	по 3.600=	3.000 „
Пѣтни и дневни безотчетно по		
75 л. мѣсечно едному	900=	750 „
1 операторъ	3.600=	1.500 „
2 кондуктори	по 2.700=	2.250 „
На оператора и кондукторитѣ пѣтни и дневни безотчетно по 50 л. мѣсечно едному	600=	750 „
2 чертежници	по 2.100=	1.750 „
2 дѣловодители-касиери	2.100=	1.750 „
2 икономъ-магазинери	1.800=	1.500 „
2 писаръ-архивари	1.200=	1.000 „
4 надзиратели I разредъ	1.800=	3.000 „
4 надзиратели II разредъ	1.500=	2.500 „
4 надзиратели III разредъ	1.200=	2.000 „
4 фигуранти	960=	1.600 „
2 раздавачи на мателиялитѣ	960=	800 „
1 разсиленъ (Варна)	900=	375 „
1 разсиленъ	840=	350 „
2 пазачи	по 780=	650 „

„4. За строителния инвентаръ на морскитѣ приста- нища (безъ право на пѣтни и дневни пари).

1 драгборъ	2.640=	1.100 л.
1 неговъ пръвъ помощникъ	1.980=	825 „
1 неговъ вторъ помощникъ	1.584=	660 „
1 машинистъ	3.300=	1.375 „
1 машинистъ	2.700=	1.125 „
3 машинисти	по 2.400=	3.000 „
6 машинисти	1.980=	4.950 „
5 огняри I класъ	1.584=	3.330 „
10 огняри II класъ	1.320=	5.500 „
3 корабоначалници	1.980=	2.475 „
3 корабоначалници	1.584=	1.980 „
4 старши моряци и водолази	1.320=	2.200 „
30 моряци I класъ	1.380=	17.250 „
30 моряци II класъ	1.200=	15.000 „

„5. Личенъ съставъ на работилницата въ Варна.

1 началникъ на работилницата, ин- женеръ-механикъ	4.500=	1.875 л.
Нему пѣтни и дневни безотчетно по		
100 л. мѣсечно	1.200=	500 „
2 жозачи	по 1.440=	1.200 „
2 чукачи	1.080=	900 „
1 старши шлосеръ	1.800=	750 „
2 младши шлосери	по 1.440=	1.200 „
1 старши дърводѣлецъ	1.440=	600 „
2 младши дърводѣлци	по 1.200=	1.000 „
1 старши бояджия	1.440=	600 „
2 младши бояджии	по 1.200=	1.000 „
1 старши калафатчия	1.500=	625 „
1 младши калафатчия	1.200=	500 „

„6. Постройка на дунавскитѣ пристанища.

1 инженеръ на пристанището въ Русе	6.000=	2.500 л.
Нему пѣтни и дневни безотчетно по		
100 л. мѣсечно	1.200=	500 „
1 инженеръ на пристанището въ Свищовъ	4.800=	2.000 „
Нему пѣтни и дневни безотчетно по		
75 л. мѣсечно	900=	375 „
1 инженеръ на пристанището въ Ломъ (контролния секционенъ инже- неръ по постройката на желѣзнопѣт- ната линия Мездра—Ломъ)	—	—

	Годишно едному	За 3 месеци
1 кондукторъ	2.700=	1.125 л.
Нему пжти и дневни безотчетно по		
50 л. мѣсечно	600=	250 „
2 подсекретари	по 2.100=	1.750 „
2 чертежници-дѣловодители	2.100=	1.750 „
2 архивари-писари	1.200=	1.000 „
4 надзиратели I разредъ	1.800=	3.000 „
4 надзиратели II разредъ	1.500=	2.500 „
4 надзиратели III разредъ	1.200=	2.000 „
2 разсилни	720=	600 „

„7. Строителенъ инвентаръ на дунавскитѣ пристанища.

1 машинистъ	3.000=	1.250 л.
2 огняри	по 1.800=	1.500 „
1 пилотъ	1.440=	600 „
7 маунджии	по 900=	2.625 „
1 машинистъ	2.400=	1.000 „
2 огняри I класъ	по 1.440=	1.200 „
3 спирачи	720=	900 „

„Общи веществени разходи.

„§ 3. Купуване и поправяне геодезически и чертежнически инструменти и принадлежности; съчива и разни инструменти, палатки и пр. по постройката и изучването на желѣзнопжтнитѣ линии; разноски по прѣнасянето имъ и пр. — за 7 м. 52.500 л., за 5 м. 17.500 л., всичко 70.000 л.

„§ 4. Канцеларски и чертежнически материяли, пощенски, телеграфни и телефонни такси; материяли за литографията и хелиографията; мнене и дезинфекция на помѣщенията; абонаментъ за вода; за публикуване обявления и пр. — за 7 м. 8.000 л., за 5 м. 4.000 л., всичко 12.000 л.

„§ 5. Печатане закони, правилници, окръжни, бланки, вѣдомости, разни формуляри и пр. — за 7 м. 5.000 л., за 5 м. 3.000 л., всичко 8.000 л.

„§ 6. Отопление и освѣтление — за 7 м. 7.000 л., за 5 м. 3.000 л., всичко 10.000 л.

„§ 7. Купуване мобили, желѣзни каси, печати, щемпели и пр. — за 7 м. 2.000 л., за 5 м. 1.000 л., всичко 3.000 л.

„§ 8. Купуване и подвързване на технически книги и списания и разноски по доставката имъ — за 7 м. 2.000 л., за 5 м. 3.000 л., всичко 5.000 л.

„§ 9. Формено облѣкло и обуца на разсилнитѣ и персонала за строителния инвентаръ на морскитѣ пристанища — за 7 м. 5.166 л., за 5 м. 7.000 л., всичко 12.166 л.

„§ 10. Пжти и дневни пари по смѣтка на командировани по служебни работи длъжностни и частни лица — за 7 м. 26.250 л., за 5 м. 1.750 л., всичко 28.000 л.

„§ 11. Наемане помѣщения — за 7 м. 22.166 л., за 5 м. 14.834 л., всичко 37.000 л.

„Всичко по гл. I — за 7 м. 830.758 л., за 5 м. 647.121 л., всичко 1.477.879 л.“

Въ гл. I бюджетарната комисиия направи слѣдующитѣ измѣнения. Въ административното отдѣление при Главната дирекция за постройкитѣ на желѣзницитѣ и пристанищата се прибавя единъ подсекретаръ съ 3.000 л. годишна заплата. Слѣдъ това, заплата на бригаднитѣ инженери I класъ при хидравлическото отдѣление се намаляватъ отъ 6.600 л. на 6.000 л. Думитѣ „членъ на техническата комисиия“ при счетоводното отдѣление се заличава. На стр. 25, въ отдѣла врѣмененъ персоналъ по изучване и постройка на желѣзнопжтни линии, кждѣто се говори за волнонаемни надзиратели, работници, фигуранти и други, се заличаватъ думитѣ „за извършване работи на мѣстоизучването и мѣстопостройката“ и

вмѣсто тѣхъ се поставятъ думитѣ: „по изучване и постройката желѣзнопжтнитѣ линии и пристанища“. На стр. 25, въ отдѣла врѣмененъ персоналъ за постройката на пристанищата и за изучване морскитѣ и рѣчни крайбрѣжия и пристанища — буква б, дѣто се говори за волнонаемни надзиратели, механици, фигуранти, кондуктори, работници, моряци, лодкари и пр., се зачеркватъ думитѣ „само когато бригадитѣ за изучването се намиратъ на мѣстоизучването и мѣстостроенето, чети за направа и поддржане служебнитѣ желѣзнопжтни линии въ пристанищата и карнеритѣ“, като се замѣстватъ съ думитѣ: „по изучване желѣзнопжтнитѣ линии и пристанищата“. На стр. 26, въ отдѣла постройка на морскитѣ пристанища, точка четвърта — за строителния инвентаръ на морскитѣ пристанища (безъ право на пжти и дневни пари и на формено облѣкло), се зачеркватъ думитѣ „и на формено облѣкло“, като се прѣдвиди това нѣщо въ другъ параграфъ при веществени разходи. Въ § 9, дѣто се говори „за формено облѣкло и обуца на разсилнитѣ и морянитѣ“, се зачерква думата „морянитѣ“, като се прибавятъ думитѣ: „персонала за строителния инвентаръ на морскитѣ пристанища“. Сумата по този параграфъ отъ 2.000 л. се увеличава на 7.000 л.

Други измѣнения по гл. I нѣма.

(Прѣседателското мѣсто заема подпрѣседателъ г. д-ръ И. Момчиловъ)

Прѣседателствуещъ д-ръ И. Момчиловъ: Които приематъ гл. I така, както се прочете отъ г. докладчика, моля, да си вдигнатъ ржката. (Мисзинство) Прѣта.

Докладчикъ Х. Бояджиевъ: (Чете)

„Глава II.

„Изучване и постройка на пристанищата.

„1. Пристанището въ Варна.

„§ 12. Землени, зидарски и заскалителни работи, направа на товарителна скеля за изкуственитѣ блокове и доставяне хидравлическа варъ и цементъ за изсидване на новитѣ кейови стѣни по разширението на пристанището. (За разрѣшеніе се счита текетътъ на § 7 отъ извънредния бюджетъ за 1912 г.) — за 7 м. 70.000 л., за 5 м. 50.000 л., всичко 120.000 л.

„§ 13. Откупуване на частъ отъ инвентара на безименното акционерно дружество за направа на варненското пристанище. (Разрѣшено съ законъ, утвърденъ съ указъ № 1 отъ 27 януарий 1912 г., „Държавенъ вѣстникъ“ брой 32/1912 г.) — за 7 м. 180.000 л.

„§ 14. Довършване хангара № 3 (разрѣшено съ законъ, утвърденъ съ указъ № 1 отъ 27 януарий 1912 г., „Държавенъ вѣстникъ“ брой 32/1912 г.) и направа на помѣщения за митнишкия персоналъ въ хангаритѣ № № 1 и 2; довършване на административното здание за митнишкия и пристанищенъ персоналъ и за разни инсталации и мобили — за 7 м. 175.000 л., за 5 м. 55.000 л., всичко 230.000 л.

„§ 15. Доставяне материалитѣ за електрическата мрѣжа за освѣтление на пристанището и за двигателната сила, както и за работницитѣ за направа мрѣжата — за 7 м. 53.333 л.

„§ 16. Доставка на електрически винчове за кейовитѣ стѣни. (Разрѣшено съ законъ, утвърденъ съ указъ № 1 отъ 27 януарий 1912 г., „Държавенъ вѣстникъ“ брой 32/1912 г.) — за 7 м. 145.733 л., за 5 м. 104.267 л., всичко 250.000 л.

„§ 17. Шосиране и павиране на пристанищнитѣ пжти и замѣняване прѣстѣта край вълнолома съ камѣни — за 7 м. 64.166 л.

„§ 18. Направа на защитителни вълноломи на устията на морския каналъ, построяване на оконча-

теденъ подвиженъ шосейнъ мостъ върху него и шосейни пжтища къмъ моста. (За разръшение се счита текстытъ на § 19 отъ извънредния бюджетъ за 1912 г. — за 7 м. 40.833 л., за 5 м. 179.167 л., всичко 220.000 л.

§ 19. Направа на ветеринаренъ лазаретъ — за 5 м. 20.000 л.

§ 20. Направа жилище за пазача на фароветъ и за пристанищната гара — за 7 м. 87.625 л., за 5 м. 2.875 л., всичко 40.000 л.

§ 21. Построяване жилищни здания за работниците и за контролния персоналъ и ремиза за локомотивата при държавната кариера „Лъджата“; построяване товарителни скелѣ до сжщата кариера въ езерото; направа на съединителни пжтища между кариерата и скелитъ и доставяне на нужнитъ за тѣхъ тѣснолинейни желѣзнопжтни материали: траверси, вагонетки, локомотива и винчове нужни за експлоатацията на кариерата, за отчуждаване на мѣстата нужни за държавната кариера — за 5 м. 180.000 л.

„2. Пристанището въ Бургазъ.

§ 22. Змлені, видарски и заскалителни работи, за разширението на пристанището и доставка на хидравлическа варъ и циментъ за изиздването на изкуственитъ блокове и на новитъ кейови стѣни. (Разръшено съ законъ, утвърденъ съ указъ № 1 отъ 27 януарий 1912 г., обнародванъ въ „Държавенъ вѣстникъ“ брой 32 отъ 1912 г. — за 7 м. 350.000 л.

§ 23. Довършване хангаръ № 3 и направа на помѣщение за митнишкия персоналъ въ хангаритъ № № 1 и 2; довършване административното здание за митнишкия и пристанищенъ персоналъ и за разни инсталации и мобили. (Разръшено съ законъ, утвърденъ съ указъ № 1 отъ 27 май 1912 г., „Държавенъ вѣстникъ“ брой 32/1912 г.) — за 7 м. 175.000 л., за 5 м. 255.000 л., всичко 430.000 л.

§ 24. Довършване оградата на пристанището — за 7 м. 29.166 л., за 5 м. 20.834 л., всичко 50.000 л.

§ 25. Посиране павиране на пристанищнитъ пжтища — за 7 м. 58.333 л.

§ 26. Постройка на здание за електрическа централа и направа на електрическа мръжа за осветление на пристанището. (Разръшено съ законъ, одобренъ съ указъ № 1 отъ 27 януарий 1912 г., „Държавенъ вѣстникъ“ брой 32 отъ 1912 г. — за 7 м. 116.666 л., за 5 м. 133.334 л., всичко 250.000 л.

§ 27. Построяване на жилищни здания за работниците и контролния персоналъ, построяване товарителна скелѣ до сжщата кариера въ залива; направа на съединителни пжтища между кариерата и скелѣта и доставяне на нужнитъ за тѣхъ тѣснолинейни желѣзнопжтни материали: вагонетки, локомотиви и винчове нужни за експлоатацията на държавната кариера; за отчуждаването на мѣста нужни за държавната кариера и пр. — за 5 м. 100.000 л.

„3. Пристанището въ Евксиноградъ.

§ 28. Допълване заскаляванията на вълнолома и направа помѣщение за управление отъ далече на пристанищния електропжтекторъ — за 7 м. 2.916 л., за 5 м. 2.084 л., всичко 5.000 л.

„4. Пристанището въ Бѣла.

§ 29. Направа на товарителна скелѣ съ принадлежноститъ и до с. Бѣла, шосейнъ пжтъ отъ скелѣта до селото и построяване здание за митнишкия персоналъ — за 7 м. 8.750 л., за 5 м. 21.250 л., всичко 30.000 л.

„5. Пристанищата въ Василико и Ахтополъ.

§ 30. Направа на товарни скелѣ съ принадлежноститъ имѣ, магазинъ и пжтища отъ скелитъ до градоветъ — за 5 м. 60.000 л.

„6. Бѣломорски пристанища.

§ 31. За изучаване на пристанищата, направа на товарителни скелѣ и принадлежноститъ имѣ, здания за митнишкия и портовъ персоналъ, магазинъ и др. постройки и за отчуждаване на нужнитъ за направа на пристанищата мѣста и за кариери — за 5 м. 500.000 л.

„7. Пристанището въ Русе.

§ 32. Довършване на постройката и канализация на пристанището, направата на нужнитъ здания пжтища и инсталации за осветление, водоснабдяване и отопление; изплащане отчужденитъ за пристанището имоти, откупуване нужния на държавата инвентаръ отъ прѣдприемача по постройката на пристанището. (Разръшено съ законъ за извънреденъ свѣрхсмѣтенъ кредитъ 22.692.995 л., указъ № 1/1906 г., „Държавенъ вѣстникъ“ брой 12/1906 г., подробна таблица) — за 7 м. 116.666 л., за 5 м. 23.334 л., всичко 140.000 л.

§ 33. Довършване постройката на административното здание за портовия и митнишкия персоналъ и разнитъ инсталации въ него и за мобилирането му. (Разръшено съ закона за извънредния бюджетъ за 1910 г.) — за 7 м. 70.000 л., за 5 м. 10.000 л., всичко 80.000 л.

§ 34. Довършване постройката до митнишкото здание, прѣправяне зданието на митницата и мобилирането му — за 7 м. 58.333 л., за 5 м. 41.667 л., всичко 100.000 л.

§ 35. Павиране на пристанищнитъ пжтища — за 7 м. 23.333 л., за 5 м. 36.667 л., всичко 60.000 л.

„8. Пристанището въ Свищовъ.

§ 36. Довършване постройката, канализацията, посирането, павирането и укрѣпителнитъ работи на пристанището и изплащане за него отчужденитъ имоти; направа на пристанищна магазинъ и работилница; откупуване нужния на държавата инвентаръ отъ прѣдприемача на пристанището. (Постройката разръшена съ закона за извънредния свѣрхсмѣтенъ кредитъ 22.692.955 л., утвърденъ съ указъ № 1/1906 г., „Държавенъ вѣстникъ“ брой 12/1906 г., подробна таблица) — за 7 м. 29.166 л., за 5 м. 170.834 л., всичко 200.000 л.

„9. Пристанището въ Видинъ.

§ 37. Построяване на административно здание за пристанищния и митнишкия персоналъ и за мобилирането му. (Разръшено съ закона за извънредния бюджетъ за 1911 г.) — за 7 м. 58.333 л., за 5 м. 41.667 л., всичко 100.000 л.

§ 38. Продължаване на високия кей за смѣтка на низкия — за 7 м. 14.583 л., за 5 м. 10.417 л., всичко 25.000 л.

„10. Пристанището въ Ломъ.

§ 39. Залочване постройката на пристанището и изплащане отчужденитъ за него имоти. (Разръшено съ закона за бюджета на извънреднитъ приходи и разходи на царството за 1911 г.) — за 7 м. 87.500 л., за 5 м. 412.500 л., всичко 500.000 л.

„11. Изучаване на крайбрѣжията и пристанищата.

§ 40. Доставяне и поставяне реперни камъни и скали по пристанищата и разходи по прилагане конвенцията за рѣзната граница между България и Румъния — за 7 м. 5.833 л.

„Общи пристанищни разходи.

„§ 41. Доставка на плавателни съдове за всички морски и дунавски пристанища: драга, реморкьори, катери, моторни и обикновени лодки, паланк, мауни, водолазни апарати, мотогодили, оптически и акустически сигнализационни апарати, шамандури, котви и пр. и тяхните принадлежности, нужни за построяването и разширението на пристанищата — за 5 м. 300.000 л.

„§ 42. Доставка на релси, стрълки, дребен железнопътен материал, траверси и баласт за служебните пътища във всичките морски и дунавски пристанища; доставка на екскаватор съв принадлежащитъ къмъ него и вагони и локомотива; доставка на разни двигателни машини за вдигане, прѣнасяне, прѣтоварване на изкуственитъ блокове; доставка на необходимитъ машини, уреди, инсталации и материали нужни за продължаване започнатитъ работи по построяването и разширението на морскитъ и дунавскитъ пристанища, (за разрѣшение се счита текстътъ на § 8 отъ извънредния бюджетъ за 1912 г.) — за 7 м. 58.333 л., за 5 м. 400.000 л., всичко 458.333 л.

„§ 43. Доставка на вѣглища, петролъ, бензинъ, вѣжета, масла и др. необходими материали за функциониранието на инвентара за работа по разширението на пристанищата, както и за всички плавателни съдове — за 7 м. 40.833 л., за 5 м. 50.167 л., всичко 100.000 л.

„§ 44. Застроиване, поддържане и поправяне на строителния инвентаръ и другитъ плавателни съдове; доставка на резервни части и др. материали за строителния инвентаръ, плавателнитъ съдове; смѣняване парния котелъ на ремаркѳора „Стефанъ Караджа“ и пр. — за 7 м. 37.916 л., за 5 м. 4.584 л., 42.500 л.

„§ 45. Допълнително възнаграждение на персонала на строителния инвентаръ и на работилницата и надлежитъ надзиратели за всѣки извънреден работенъ часъ по 1/4 отъ дневната заплата. (Разрѣшено съ законъ, утвърденъ съ указъ № 9 отъ 19 мартъ 1912 г., „Държавенъ вѣстникъ“ броеве 75 и 516 отъ 4 априлий с. г.) — за 7 м. 3.500 л., за 5 м. 9.500 л., всичко 13.000 л.

„§ 46. Допълнително възнаграждение на водолазитъ по 150 л. и на помощницитъ имъ по 75 л., за работенъ часъ подъ вода — за 7 м. 1.166 л., за 5 м. 2.834 л., всичко 4.000 л.

„Всичко по гл. II — за 7 м. 2.118.016 л., за 5 м. 3.156.482 л., всичко 5.274.498 л.“

Сумата по § 13, за откупуване на частъ отъ инвентара на безименното акционерно дружество, за направа на варненското пристанище, отъ 379.162 л. се намалява на 180.000 л.

Други измѣнения по гл. II нѣма.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Който приематъ гл. II, както се прочете отъ г. докладчика, моля, да си вдигнатъ рѣката. (Мнозинство) Приета.

Докладчикъ Х. Бояджиевъ: (Чете)

„Глава III.

„Изучаване и построяване желѣзнопътнитъ линии.

„§ 47. 1. Линии въ постройка.

„а) Търново—Тръвна—Борушица — за 7 м. 201.666 л., за 5 м. 158.334 л., всичко 450.000 л.

„б) Мездра—Враца—Видинъ и клоноветъ й — за 7 м. 2.916.662 л., за 5 м. 583.338 л., всичко 3.500.000 л.

„в) Тулово—Казанлъкъ. (Разрѣшено съ законъ, утвърденъ съ указъ № 10 отъ 9 априлий 1912 г., „Държавенъ вѣстникъ“ брой 88/1912 г.) — за 7 м. 175.000 л., за 5 м. 585.000 л., всичко 760.000 л.

„г) измѣстване заливающата се частъ отъ линията и желѣзнопътната станция Сомовитъ въ селото и продължаването ѳ до Никополъ — за 5 м. 300.000 л.

„§ 48. 2. За линии изучени, които ще се прѣдвидятъ за строене съ специаленъ за тая цѣль законъ.

„а) Михайлово—Крумово—Хасково—Кърджали—Порто-Лагосъ; б) Шуменъ—Карнобатъ; в) Радомиръ—Дубница—Горна-Джумая — за 7 м. 1.458.333 л.

„§ 49. 3. За изучаване на нови линии.

„3. Михайлово—Куманово—Хасково—Порто-Лагосъ и довършване изучаванията на започнатитъ да се изучаватъ нови желѣзнопътни линии — за 7 м. 314.790 л.“

„§ 50. 4. За довършване построяването на военната желѣзнопътна линия отъ Крѣпостния батальонъ до Военния арсеналъ и отъ тамъ до гарнизоннитъ фурни и мелница, за продължението ѳ до Софийската гара; за отчуждаване нужнитъ за нейната постройка мѣста, за доставка на траверси, а така също и за доставяне на релси, стрѣлки и дребен материалъ за позата на сѣщата линия, за да се втрѣне на главното прѣдприятие за постройка на желѣзнопътната линия Мездра—Видинъ, отъ което е заетъ този релсовъ материалъ за направата на позата на военната линия прѣзъ врѣме на войната, (за разрѣшение се счита текстътъ на § 60 отъ извънредния бюджетъ за 1912 г.) — за 5 м. 650.000 л.

„Всичко по гл. III — за 7 м. 5.156.451 л., за 5 м. 2.276.672 л., всичко 7.433.123 л.“

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. Стоянъ Костурковъ.

С. Костурковъ: Азъ съжалявамъ, че г. прѣдседателътъ Вачовъ много злѣ разбира правилника и върши цѣль произволъ, като не дава думата, защото, прѣди да бѣде гласувано нѣщо, всѣки прѣдставителъ, споредъ чл. 50 отъ правилника за втрѣшния редъ, има право да взема думата. Главата не бѣше подложена на гласуване, азъ поисквахъ думата, но той не ми я даде. Г. прѣдседателътъ по цѣли дни го нѣма тукъ и се явява само по единъ часъ на деня, за да нарушава правилника.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Моля Ви се, г. Костурковъ, на прѣдмета.

С. Костурковъ: Азъ констатирамъ факта. — Моля г. министра да даде обяснения по буква б, § 47, гл. III, дѣто е прѣдвидена една сума отъ 3.500.000 л. за доизкарване линията Мездра—Враца—Видинъ и клоноветъ ѳ. Въ тази сума влизатъ ли ония срѣдства, които бѣха били потребни за доизкарване на линията отъ Брусарци до Видинъ или не влизатъ, защото, по моитъ свѣдѣния, само за едни малки поправки на линията отъ Мездра до Ломъ и за вземането, което прѣдъява къмъ държавата прѣдприятието Рачо Петровъ & С-не, едва-ли ще стигне тази сума.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. министърътъ на желѣзницитъ, пошитъ и телеграфитъ.

Министъръ Н. Апостоловъ: Не влиза цѣлата сума. Тукъ не влизатъ сумитъ, които има да взема прѣдприятието, а влизатъ само суми за належащитъ работи, които има да се извършватъ, напр., за работи, които сѣ дадени на подпрѣдприемачи по контракти, сключени между тѣхъ и главното прѣдприятие по сѣщитъ цѣни, за смѣтка на главното прѣдприятие.

1) 35.200 л. показани въ § 2 за 2 бригади и правителствения касперъ.

Сумата е за тѣзи изплащания. Има зарѣчени мостове, жѣлѣзни конструкции, които мостове сѫ пристигнали и ще се поставятъ на около 18 мѣста въ дефилето между Видинъ и Брусарци; послѣ има да се довършватъ гари, да се купятъ кантари за гаритъ по цѣлото протежение на линиитъ, а на извѣстни мѣста има пози да се поставятъ, за да може да се закаратъ конструкциитъ за мостоветъ. Тѣй че, сумата не е прѣдвидена за изплащане нѣщо на прѣдприятието.

С. Костурковъ: Значи, тази сума е за поправка и за доизкарване на линиитъ до Видинъ.

Министъръ Н. Апостоловъ: Да.

Н. Цановъ: Ама за линиитъ отъ Брусарци до Видинъ има ли прѣдвидена сума, г. министре? Позволява една дума. Както знаете, прѣдприятието Рачо Петровъ се откажа отъ договора и сега има изоставена маса материали, дървени и други, разпръснати по продължението на линиитъ отъ Брусарци до Видинъ; ако не се взематъ мѣрки, за да се започне работата по постройката на тази линия, може-би маса отъ тѣзи материали да изгниятъ, да бъдатъ унищожени и държавата ще бѣде принудена да купи нови материали, което ще бѣде въ щета на държавното съкровище. Вие знаете, че тази линия отъ толкова години е необходима да се направи, защото Видинъ е откъснатъ отъ другитъ части на България. Вие, г. министре, сами обѣщахте, че ще стане частъ по-скоро постройката на тази линия, а между впрочемъ ние виждаме, че тя се изоставя на заденъ планъ.

Министъръ Н. Апостоловъ: Г. Цановъ! Взеи сж всички мѣрки, щото тая линия да се доизкара и ние я правимъ постепенно. Тази линия сме я дали на едно общо прѣдприятие. Както ви е извѣстно, ликвидацията между главното прѣдприятие и държавата не е още станала, има единъ споръ: дали туй главно прѣдприятие е въ правото си да иска ликвидация поради настѣпаното на извѣстенъ фогсе мажеще вслѣдствие на войната. Този споръ между насъ и правителството се протака и той ще се изправи прѣдъ единъ арбитраженъ съдъ, споредъ единъ законопроектъ, който е внесенъ въ камарата и е оставенъ на пръвъ дневенъ редъ за днесъ. Та, ние ще направимъ само ония работи, които сж дадени на подпрѣдприемачи отъ самото главно прѣдприятие, ще работимъ за негова смѣтка по сжнитъ условия, по които то е контракутувало работата съ подпрѣдприемачитъ. Тѣй че, взети сж всички мѣрки да се довършатъ всички ония работи, които сж започнати, за да не се развалятъ, защото има маса извършени работи, които подлежатъ на срутване. Азъ мисля, че идущата година, кѣтъ пролѣтъ, линиитъ ще може да циркулира между Брусарци и Александрово поле.

Прѣдседателствуващъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. Стоянъ Костурковъ.

С. Костурковъ: Азъ съмъ доволенъ отъ обяснението на г. министра, защото се вижда, че министерството е взело мѣрки да се използватъ ония материали, които сж оставени отъ прѣдприятието, което, по силата на контракта, се е отказало отъ постройката. Добръ, но азъ едно недоумѣвамъ: отъ една страна г. министърътъ казва, че сж взети всички мѣрки за доизкарване на линиитъ, а отъ друга страна, азъ виждамъ тукъ една нищожна сума отъ 84 милиона лева за поправка и за доизкарване на линиитъ. Възможно ли е туй нѣщо?

Министъръ Н. Апостоловъ: Ще прѣдвидимъ и въ бюджета за идущата година.

И. Йоновъ: Това е за 5 мѣсеца.

С. Костурковъ: Г. министърътъ казва, че тази сума е била само за овѣзи работи, които сж дадени вече на подпрѣдприемачитъ отъ главното прѣдприятие.

Министъръ Н. Апостоловъ: Тази сума ни е достатъчна да направимъ тѣзи работи, които ни позволява строителниятъ сезонъ до ноември.

С. Костурковъ: Строителниятъ сезонъ, г. министре, както знаете, полѣжкога позволява да се работи дори и до декември.

Министъръ Н. Апостоловъ: Азъ мисля, че тази прѣдвидена сума е достатъчна за това.

С. Костурковъ: Въ всѣки случай азъ намирамъ, че тази сума е съвсѣмъ недостатъчна и мисля, че трѣбване да бѣде прѣдвидена по-голяма сума.

Прѣдседателствуващъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. Йорданъ Йоновъ.

И. Йоновъ: Г. г. народни прѣдставители! Още въ началото, при откриването на митницитъ, се образуваха фондове за кейове на всички пристанища. Тѣзи суми, които сж вземаха по процентъ отъ вноса и износа при всѣка митница, образуваха при всѣки градъ фонды, и тогава, когато този градъ събере нужната сума отъ 400—500 хиляди лева, министерството произвеждаше търгъ за направата на кей въ този градъ. Гр. Рахово е далъ процентни суми за два кѣя, а за жалостъ, нито кей, нито жѣлѣзница, нито патища има. Колкото пъти сме молили, сѣ сж ни обѣщавали. Отъ направената ми справка се казва, че сумата за направата на кѣя въ гр. Рахово е прѣддадена на Русчукъ, понеже тази за Русчукъ не е достигнала, защото Рахово е по-богатъ отъ Русчукъ, който е по-сиромашки градъ. Както и да е, държавата е била въ правото си да помогне. Азъ не съмъ противъ кѣя въ Русе, нито противъ кейовѣтъ въ други градове, но моля г. министра на финанситъ и г. министра на жѣлѣзницитъ да се съгласятъ, щото съ тѣзи наши собствени пари, на гр. Рахово и околнотъ, прѣди да бѣдатъ раздавани на други, по-напрѣдъ да се направи кѣй въ Рахово и това, което ще артише, да го дадатъ, кѣдѣто обичатъ. Азъ ще моля г. министра да заяви има ли намѣрение за идущата година да прѣдвиди въ бюджета нужната сума за направата на кѣй въ гр. Рахово или не?

Прѣдседателствуващъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. министърътъ на жѣлѣзницитъ.

Министъръ Н. Апостоловъ: Г. г. народни прѣдставители! Най-напрѣдъ трѣбва да направимъ кейовѣтъ тамъ, кѣдѣто има жѣлѣзнопѣтни линии, защото тамъ сж най-необходими и защото, както ви е извѣстно, тамъ става по-голямъ трафикъ.

И. Йоновъ: Защо и кѣдѣ насъ не направите жѣлѣзница? И ние плащаме данѣци.

Министъръ Н. Апостоловъ: Вие сте много прави въ своитъ желаниа, но понеже всичко върви постепенно, най-напрѣдъ ще направимъ по-необходимото и по-послѣ другото. Азъ не искамъ да кажа, че въ Рахово нѣма голѣма необходимостъ отъ кей, но че се съгласите, че необходимостта е по-голяма въ Русе, Ломъ или Свищовъ, кѣдѣто има жѣлѣзнопѣтни линии. Азъ имамъ съгласието на г. министра на финанситъ и ви обѣщавамъ, че и за Рахово ще прѣдвидимъ необходимата сума въ бюджета за идущата година.

И. Йоновъ: Благодаря.

Н. Цановъ: Безъ кей Рахово рискува да отиде въ Дунава.

И. Йоновъ: Не ще отиде, ами е отишълъ.

Прѣседателствуващъ д-ръ И. Момчиловъ: Конто приеми гл. III тъй, както се прочете отъ г. докладчика, моля, да си вдигнатъ ржката. (Мнозинство) Приета.

„Глава IV.

„§ 51. Изплащане изгубени процеси, обезщетения, разноски по воденето имъ и присъдени лихви прѣзъ минали и настоящата години — за 7 м. 5.838 л., за 5 м. 14.167 л., всичко 20.000 л.

„§ 52. Лихви за непавършено изплатени суми прѣзъ минали и настоящата години — за 7 м. 8.750 л., за 5 м. 6.250 л., всичко 15.000 л.

„§ 53. Непрѣдвидени разходи (чл. 24 отъ закона за отчетността по бюджета) — за 7 м. 2.916 л., за 5 м. 2.084 л., всичко 5.000 л.

„§ 54. Запазенъ фондъ (чл. чл. 24 и 62 отъ закона за отчетността по бюджета) — за 7 м. 8.108 л., за 5 м. 6.892 л., всичко 15.000 л.

„§ 55. Връщане неправилно внесени въ съкровището суми по сключени бюджетни упражненія (чл. 25 отъ закона за отчетността по бюджета) — за 5 м. 5.000 л.

„§ 56. Връщане неправилно внесени въ съкровището суми по бюджета за текущата година (чл. 25 отъ закона за бюджета) — сума не се прѣдвижда.

„Всичко по гл. IV — за 7 м. 25.607 л., за 5 м. 34.393 л., всичко 60.000 л.

„Всичко по Главната дирекция за постройкитъ на желѣзницитъ и пристанищата — за 7 м. 8.130.832 л., за 5 м. 6.114.068 л., всичко 14.245.500 л.“

Прѣседателствуващъ д-ръ И. Момчиловъ: Конто приеми гл. IV тъй, както се прочете отъ г. докладчика, моля, да си вдигнатъ ржката. (Мнозинство) Приета.

Докладчикъ Х. Бояджиевъ: (Чето)

„II. Главна дирекция на желѣзницитъ и пристанищата.

„§ 57. Централно управление.

	Годишно едному	За 5 месеци
1 архитектъ	3.000	= 1.500 л.
Ному пжти и дневни безотчетно по 75 л. мѣсечно	900	= 375 „
2 чертежници II разредъ	2.700	= 2.250 „
1 прѣсмѣтвачъ V разредъ	1.920	= 800 „
1 писаръ I разредъ	1.140	= 475 „
1 ревизоръ	4.800	= 2.000 „

„Внѣшна служба.

1 надзирателъ I разредъ	2.100	= 875 л.
1 надзирателъ III разредъ	1.920	= 800 „
5 надзиратели V разредъ	1.680	= 3.500 „
4 надзиратели VI разредъ	1.560	= 2.600 „
4 надзиратели VII разредъ	1.440	= 2.400 „
2 надзиратели VIII разредъ	1.200	= 1.000 „

„§ 58. Построяване здания и пристройки по линиитъ, разширяване съществуващитъ, направа рамни, перони, веранди, покриви, малки чакани и огради; настилане дворове, направа на достъпни пжтища и за деизкаряване започнатитъ вече постройкы и работи, включително материалъ и работници — за 7 м. 132.500 л., за 5 м. 67.500 л., всичко 200.000 л.

„§ 59. Разширение депо за локомотиви въ Варна, направа магазини, канцеларии и резервни станъ къмъ същото — за 7 м. 58.333 л., за 5 м. 1.667 л., всичко 60.000 л.

„§ 60. Построяване нови мостове и подновяване стари, заедно съ доставката на желѣзни конструкции, направа на корекции, изводационни водостоци и пасарели, включително съ укрѣпителнитъ и землени

работи (материалъ и работници) — за 7 м. 87.500 л., за 5 м. 170.500 л., всичко 258.000 л.

„§ 61. Увеличение стоварищнитъ линии при станциитъ и направа на нови маневрени и гаражни линии, включително материалъ и работници — за 7 м. 326.667 л., за 5 м. 273.333 л., всичко 600.000 л.

„§ 62. Доставка и подобрене на механическитъ инсталации, кантари за вагони, сигналитъ приспособления и водоснабденията, направа на нови водопроводи и доплащане старитъ, включително и доставянето на тръби, резервоари, водопойни кранове, помпи, пулзометри и котли за последнитъ, заедно съ мито и прѣвозъ, извършване земленитъ и видарийни работи за полагане тръбитъ, изплащане отчужденията и включително материалъ и работници — за 7 м. 318.833 л., за 5 м. 81.167 л., всичко 400.000 л.

„§ 63. Доизрѣшване започнатитъ постройкы съгласно закона за извършваня съвръхсметитъ кредитъ по Министерството на общественитъ сгради и пр., утвърденъ съ указъ № 1 отъ 6 януарий 1906 г. и закона отъ 1 май 1912 г.:

„а) построяване здание за гара и влагалище при пристанището Бургазъ — за 7 м. 87.500 л.

„б) построяване здание за гара и влагалище при пристанището Варна — за 7 м. 11.667 л., за 5 м. 238.333 л., всичко 250.000 л.

„§ 64. Доизрѣшване увеличението на депо за локомотиви при Софийската гара за 15 локомотиви, както и извършване нѣкои допълнителни работи на сегашната постройка и направа служебни здания къмъ него — за 7 м. 20.833 л., за 5 м. 19.167 л., всичко 40.000 л.

„§ 65. Увеличение желѣзнопжтната работилница, централната магазин и направа на здание за резервни станъ при гара София — за 7 м. 133.833 л., за 5 м. 66.667 л., всичко 200.000 л.

„§ 66. Започване постройка на митница и триажи линии при Софийската гара, включително отчуждаване мѣстата и сградитъ, за землени работи, постройка на сервисни линии, включително материалъ и работници — за 7 м. 291.667 л., за 5 м. 798.333 л., всичко 1.000.000 л.

„§ 67. Отчуждение мѣста и сгради по линиитъ за разширение на станциитъ съ допълнителни коловози и здания, а също и мѣста за схващане води, прокарване водопроводи, построяване спѣгобрани край линиитъ — за 7 м. 58.333 л., за 5 м. 41.667 л., всичко 100.000 л.

„§ 68. Подновяване частъ отъ южно-българскитъ желѣзници и подобренето имъ изобщо:

„а) доставяне релси, стрѣлки, траверси, баласти, дребенъ релсовъ материалъ, семафори 400.000 л.;

„б) доставяне и монтиране желѣзнитъ конструкции за нѣкои отъ мостовитъ, заедно съ прѣправянето на видаритъ и направа на нови, включително изплащането на работници и материалъ — 300.000 л.;

„в) направа на допълнителни здания, както и подобрене на нѣкои отъ достъпнитъ, материалъ и работници — 70.000 л.;

„г) доставка и подобрене водоснабденията, механическитъ инсталации, сигналитъ, дворитъ, рамнитъ, достъпнитъ пжтища, кантаритъ, направа на водопроводи (материалъ и работници) — 30.000 л.;

„д) отчуждаване мѣста и сгради потребни за разнитъ подобреня въобще — 100.000 — за 7 м. 291.667 л., за 5 м. 608.333 л., всичко 900.000 л.

„§ 69. Доставяне съчинни и други машини, мотори, съчива, инструменти и повдигатели за новопостроенитъ работилници и депа въ София, Горна-Орѣховица, Бургазъ и Русе, и доставяне инсталация за работене съ електрикъ въздухъ заедно съ принадлежноститъ и — за 7 м. 75.833 л., за 5 м. 124.167 л., всичко 200.000 л.

„§ 70. Доставяне и инсталиране трансбордьори за Софийската желѣзнопжтна работилница и депо и

равни мотори, електрически и други механически приспособления за железнопътните депа — за 7 м. 29.167 л., за 5 м. 20.833 л., всичко 50.000 л.

„§ 71. Доставка на локомотиви, вагони, дрезини и вагонетки, заедно с резервните части към тях и поправянето на вагон № 20 — за 7 м. 2.333.333 л., за 5 м. 3.000.000 л., всичко 6.000.000 л.

„§ 72. Изплащане наемът и транспортът на наетите от отранство 509 открити товарни вагони и лхви за късното изплащане наема — за 5 м. 500.000 л.

„§ 73. Изплащане на Compagnie Intern. des Wagons-Lits за поправката на два нейни вагони разбити при катастрофата в Бълвова през 1913 г. — за 5 м. 50.000 л.

„§ 74. За направа разрушените от землетресението здания — за 5 м. 150.000 л.

„§ 75. За направа на гаражни линии и здания при Дебелец, Градище, Бендер, Докузент, Кара-Сърли и Горно-Монастирци (Бълвенско) — за 5 м. 150.000 л.

„§ 76. За поправки на железнопътни линии повредени от наводненията — за 5 м. 100.000 л.

„Всичко по Главната дирекция на железниците и пристанищата — за 7 м. 4.278.431 л., за 5 м. 7.066.909 л., всичко 11.385.890 л.“

По тази глава има само следното измѣнение. В § 75, дѣто се казва „за направа на гаражни линии и здания при Дебелец и Градище“, се прибавят още „Бендер, Докузент, Кара-Сърли и Горно-Монастирци (Бълвенско)“ и сумата от 90.000 л. се увеличава на 150.000 л.

Прѣседателствуващ д-ръ И. Момчилов: Има думата г. Андрей Ляпчевъ.

А. Ляпчевъ: Г. г. народни прѣдставители! Вотираха се кредити по Дирекцията за построяване при Министерството на железниците от 14 и толкова милиона лева; прѣдстоятъ да се вотираат кредити от около 11 милиона лева и по Дирекцията на железниците и пристанищата, Дирекцията за експлоатацията на железниците и пристанищата и още по Главната дирекция на пощите, телеграфите и телефоните. По този извънреден бюджет има единъ въпросъ често финансовъ — откъде ще се намиратъ парите? За жалост, г. министърът на финансите не може да каже друго, освѣтъ че ще издава съкровищни бонусе при положението, въ което сме. Както и да е, вѣмъ да засѣгамъ този въпросъ, вѣмъ да говоримъ и по вотираната вече частъ, относително построяването на железниците и пристанищата, защото, ако ги строимъ, ще ги строимъ съ извънредни средства. Но по Главната дирекция на експлоатацията на железниците и пристанищата, кредитите, които се искатъ — около 11 милиона лева — сж от такова естество, че ако не би била извинителна причината на послѣдствията от войната, бѣше настанало врѣме да искаме частъ по-свойното закриване на разходите по Дирекцията за експлоатацията на железниците и пристанищата да става чрезъ извънредни кредити, чрезъ извънредни бюджети и да искаме тѣзи разходи да се вмѣнатъ въ обыкновенния редовенъ бюджетъ на Министерството на железниците. Както и да е, послѣдствията на войната, може-би, оправдаватъ донѣкъ, щото тѣзи разходи да се считатъ въ по-голямата си частъ като разходи извънредни. Но обръщамъ вниманието на г. министра, поне въ зимната сесия, за разходи, каквито сж тѣзи за „изплащане наемъ и транспортъ“ на наетите от отранство вагони — 500.000 л. за изплащане на Compagnie Internationale des Wagons-Lits, за поправки и пр. 50.000 л. и други такива, които се намиратъ тукъ тамъ при другите бюджетопроекти, да не допускаме вотирането да се покриватъ съ извънредни кредити, защото не е редовно.

Сега Главната дирекция на пощите, телеграфите и телефоните за пръв път се обажда чрезъ извънредни кредити, и то чрезъ заеми да иска ипотекането на телеграфо-почтенската мръжа. Менѣ ми се струва, че при нашата финансова мощъ, да я нарека, да откриваме днесъ разходи по извънредни кредити за ...

Докладчикъ Х. Бояджиевъ: Това не е още докладвано.

А. Ляпчевъ: Моля Ви се, ще кажа двѣ думи, за да не говоря по-нататъ. И по тази частъ ще кажа, че сме малко прѣсилили. Нѣмамъ нищо противъ безжичната телеграфна станция, но съ кждѣ ще се сношава, не зная — тукъ не е казано — а за да има станция, трѣбва да знаемъ, съ кждѣ ще се сношава. Въ всеки случай, тѣзи разходи биха могли да се изоставятъ, за да не се покриватъ съ извънредни кредити.

Прѣседателствуващ д-ръ И. Момчиловъ: Които приематъ прочетената глава, да си вдигнатъ ржката. (Мнозинство) Приема се.

Докладчикъ Х. Бояджиевъ: (Чете)

„III. Главна дирекция на пощите, телеграфите и телефоните.“

„§ 77. За построяване безжична телеграфна станция въ София — за 5 м. 250.000 л.

„§ 78. За купуване и прѣнасяне разни материали и ржчна работа по построяването на телеграфни и телефонни линии въ новите земи — за 5 м. 1.000.000 л.

„Всичко по Главната дирекция на пощите, телеграфите и телефоните — за 5 м. 1.250.000 л.

„А всичко по Министерството на железниците, пощите и телеграфите — за 7 м. 12.409.313 л., за 5 м. 14.421.577 л., всичко 26.830.890 л.“

Прѣседателствуващ д-ръ И. Момчиловъ: Които приематъ прочетената глава, моля, да си вдигнатъ ржката. (Мнозинство) Приета.

Министъръ Н. Апостоловъ: Понеже е законъ, трѣбва да се приеме на три четения. Азъ моля да се гласува спѣшностъ, за да мине сега и на второ четене.

Прѣседателствуващ д-ръ И. Момчиловъ: Които приематъ прѣдложеното на г. министра на железниците, за спѣшностъ, моля, да си вдигнатъ ржката. (Мнозинство) Прието.

Моля г. докладчика да докладва законопроекта на второ четене.

Докладчикъ Х. Бояджиевъ: (Чете)

„З а к о н ъ“

за бюджета на извънредните приходи и разходи на царството за 1914 г.“

Прѣседателствуващ д-ръ И. Момчиловъ: Които приематъ заглавието на прочетенъ законопроектъ, да си вдигнатъ ржката. (Мнозинство) Прието.

Докладчикъ Х. Бояджиевъ: (Чете)

„Чл. 1. Разрѣшава се на министра на железниците, пощите и телеграфите да произведе разходите на сума 26.830.890 л., съгласно този законъ и приложената къмъ него таблица.“

Принетъ безъ измѣнение.

Прѣседателствуващ д-ръ И. Момчиловъ: Които приематъ чл. 1, да си вдигнатъ ржката. (Мнозинство) Принетъ.

Докладчикъ Х. Бояджиевъ: (Чете)

„Чл. 2. Разходите по този извънреденъ бюджетъ да се произвеждатъ съгласно закона за отчетността по бюджета и да се покриватъ отъ произведенното на заемъ или съкровищни бонове съ лихва, размера на която да опредѣля Министерскиятъ съветъ“.

Приетъ безъ измѣнение.

Прѣседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Които приематъ чл. 2, както се прочете, моля, да си вдигнатъ ржката. (Мнозинство) Приетъ.

Докладчикъ Х. Бояджиевъ: (Чете)

„Чл. 3. За всички прѣдвидени въ този законъ нови работи, които не сж били ангажирани, нито започнати до 1 януарий 1914 г., разходите могатъ да се ангажирватъ и произвеждатъ само съ съгласието на министра на финанситъ“.

Приетъ безъ измѣнение.

Прѣседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Които приематъ чл. 3, както се прочете, моля, да си вдигнатъ ржката. (Мнозинство) Приетъ.

Слѣдва докладътъ на законопроекта за бюджета на разнитъ фондове за 1914 г.

Моля г. докладчика да го докладва.

Докладчикъ Й. Йоновъ: (Чете)

З а к о н ъ

за бюджета на разнитъ фондове за 1914 г.

„Чл. 1. Съгласно чл. 79 отъ закона за отчетността по бюджета, одобряватъ се приходитъ и разходите на разнитъ фондове, управлявани отъ министерствата, а именно:

	Приходъ лева	Разходъ лева
„1. Фондове, управлявани отъ Министерството на външнитъ работи и на изповѣданията	1.842	480
„2. Фондове, управлявани отъ Министерството на вътрѣшнитъ работи и народното здраве	83.180	74.405
„3. Разни фондове, управлявани отъ Министерството на народното просвѣщение	250.898	250.898
„4. Фондове Ефория „Братя Евлогий и Христо Георгиеви“	856.944	1.920.000
„5. Пенсионенъ фондъ на държавнатъ чиновници и служащи по гражданското вѣдомство	6.833.000	5.861.941
„6. Пенсионенъ фондъ по военното вѣдомство	1.421.500	2.678.199
„7. Фондъ за инвалидни пенсии и помощи на държавни работници по вѣдомството на Министерството на финанситъ	1.060	500
„8. Фондъ за кадастриране недвижими имоти	308.976	—
„9. Фондъ при Министерството на войната „общински коне“	212.149	212.149
„10. Фондъ за инвалидни пенсии на държавни работници по вѣдомството на Министерството на войната	12.000	3.390
„11. Разни фондове, управлявани отъ Министерството на войната	4.991	450
„12. Фондъ „Д-ръ Василияди“ при Министерството на търговията, промишлеността и труда	102.042	101.916
„13. Фондъ за инвалидни пенсии на държавни работници по вѣдомството на Министерството		

на търговията, промишлеността и труда

Приходъ
лева

Разходъ
лева

155.118 25.200

„14. Фондъ за специализиране по търговескитъ науки въ странство на свършилитъ съ отличие зрѣлостнитъ изпити питомци на държавнитъ търговски училища

17.200 15.000

„15. Фондъ за застраховка отъ злополука, инвалидностъ, старостъ и смъртъ на работницитъ при индустриалнитъ прѣдприятия, съгласно чл. 48 отъ закона за насърчение мѣстната индустрия

41.100 —

„16. Фондъ за застраховка работницитъ отъ злополуки и пр., съгласно чл. 24 отъ закона за женския и дѣтския трудъ въ индустриалнитъ заведения

1.585 —

„17. Фондъ „Стратиевъ — Народното развитие“

2.750 2.479

„18. Фондъ „Епископий“ при Министерството на земледѣлието и държавнитъ имоти

264.710 264.710

„19. Фондъ за залѣсяване, ограничаване и пр. на държавната гора „Лонгоза“

55.838 48.000

„20. Фондъ за инвалидни пенсии на държавни работници по вѣдомството на Министерството на земледѣлието и държавнитъ имоти

109.320 15.155

„21. Фондъ за културни мероприятия по водитъ и горитъ

3.530.000 3.530.000

„22. Фондъ „спомогателна каса“ на работницитъ по общественитъ прѣдприятия

310.000 86.660

„23. Фондъ за инвалидни пенсии на държавни работници по вѣдомството на Министерството на общественитъ сгради, пжтищата и благоустройството

15.000 12.000

„24. Фондъ „кринина и кантаринина“

1.046.852 1.046.852

„25. Фондъ „10% за гаранции“

— —

„26. Фондъ „общински пжтища“

3.518.200 3.518.200

„27. Фондъ „държавни пжтища“

13.660.000 13.660.000

„28. Фондъ за инвалидни пенсии на държавни работници по вѣдомството на Главната дирекция на желѣзницитъ и пристанищата

73.575 3.800

„29. Фондъ за инвалидни пенсии на държавни работници по вѣдомството на Главната дирекция на пошитъ, телеграфитъ и телефонитъ

23.995 1.440

„30. Фондъ за инвалидни пенсии на държавни работници по вѣдомството на Главната дирекция за постройкитъ на желѣзницитъ и пристанищата

34.100 10.800

Всичко 32.947.920 33.286.874

Повече разходъ 338.951 —

А всичко 33.286.874 33.286.874

„Чл. 2. Фондоветъ на Ефорията „Братя Евлогий и Христо Георгиеви“ въ гр. София се управляватъ отъ Ефорията. Тя разпрѣдѣля кредититъ на персонала и вещевени разходи. Ако доходитъ отъ тия фондове не достигатъ за изплащане произведенитъ прѣзъ годината разходи, може да се разходва и отъ капиталитъ на фондоветъ.“

Министерство на външнитѣ работи и на изповѣданията.

БЮДЖЕТЪ

за приходами и расходами на фондъ "Огнянный Принцъ Борисъ" прѣвъ 1914 г.

Параграфъ	П р и х о д ъ	Дѣйствиеленъ		Прѣвѣдени за 1913 г.	Прѣвѣдени за 1914 г.	Параграфъ	Р а з х о д ъ	Дѣйствиеленъ		Кредити за 1914 г.	Всичко
		приходъ за	1911 1912					разходъ за	1911 1912		
1	Капиталъ въ Българ- ската народна банка на сročенъ влогъ ¹⁾ . 26.999*54	1.175	1.201	1.261	1.362						
		1.175	1.201	1.261	1.262						

¹⁾ Сročни влoгoви свидѣтелства № № 00910/1909 г., 00092/1910 г., 00215/1911 г., 00322/1911 г., 00469/1912 г., 00628/1913 г. и 00733/1914 г.

Министерство на външните работи и на пенсиите.

Б ю д ж е т ъ

за приходите и разходите на фонда „Деромонахъ Максимъ Хилендарски“ презъ 1914 г.

Параграфъ	П р и х о д ъ	Дѣйстви- теленъ приходъ за		Прѣвидѣни за 1913 г.	Прѣвидѣни за 1914 г.	Параграфъ	Р а з х о д ъ	Дѣйстви- теленъ разходъ за		Кредитъ за 1914 г.		
		1911	1912					1911	1912	Разрѣшенъ за първия 7 мѣсца	Исканъ се на остатка 8 мѣсца	Всичко
	Капиталъ въ Българската на- родна банка въ лихвоносни ефекти — 16 облигации 6% български държавен заемъ 1892 г. по лева 500 — по- минали 8.000 л.	480	480	480	480	1	За издръжка на единъ сти- пендиантъ въ Софийска- та духовна семинария. Съгласно волята на за- вѣшателя Всичко	480	480	280	200	480
	1 Отъ лихви 6% върху 8.000 л. Всичко	480	480	480	480		Всичко	480	480	280	200	480

Министерство на вътрешните работи и народното здраве.

Б ю д ж е т ъ

за приходите и разходите на фонда за „инвалидни пенсии“ на държавните работници през 1914 г.

Парарафтъ	Наименование на приходите	Констатирани и прибрани суми презъ		Пръдвидени за 1914 г.	Парарафтъ	Видъ на разходите	Дѣйствиеленъ разходъ		Кредити за 1914 г.		
		1911	1912				1911	1912	Разрѣшени за първия 7 месеца	Исканъ се за остатъка 5 месеца	Всичко
1	Наличностъ въ Българската народна банка къмъ 1 януарий 1914 г.	—	—	7.050	1	Повръщане неправилно внесени суми въ фонда презъ миналите години .	—	—	—	100	100
2	1% одръжки за инвалидна пенсия; 1% одръжки за медицинска помощъ; разлика отъ повишенитѣ заплати на работницитѣ и пр.	1.402	1.133	1.000	2	Повръщане неправилно внесени суми въ фонда презъ 1914 г.	—	—	—	—	—
3	Лихви отъ вноскитѣ на фонда	37	52	70	3	За оформяване на правения отъ банковитѣ клонове и агентури разходъ по отчитанията на фонда презъ миналите години	—	—	—	5	5
	Всичко	1.439	1.185	8.120		Повече приходъ	—	—	—	105	105
						А всичко	—	—	—	8.015	8.015
							—	—	—	8.120	8.120

Министерство на вътрешните работи и народното здраве.

Б ю д ж е т ъ

за приходите и разходите на фонда, свързанъ отъ г-жа Веринова, за едно легло въ Александровската болница, за 1912 г.

Параграфъ	Наименование на приходите	Констатирани и прибрани суми презъ		Привлечено за 1911 г.	Параграфъ	Видъ на разхода	Дѣйстви-телъ разходъ за		Кредити за 1914 г.		
		1911	1912				1911	1912	Разрѣшени за първите 7 мѣсеца	Искать се за останалитѣ 5 мѣсеца	Всичко
—	Капиталъ въ Българската народна банка въ срочно свидетелство № 831/1913 г. съ 5% лихва на сума 2.888-69 л.				—	Този фондъ е вложенъ въ банката на капитализиране	—	—	—	—	—
1	Лихва на капитала за цѣлата година	118	61	145							

Б ю д ж е т ъ

за приходите и разходите на фонда, свързанъ отъ Георги Ив. Зафировъ отъ с. Сарж-небе, Курбунарска околия, за едно легло въ Олигостренската болница, за 1912 г.

Парграфъ	Наименование на приходите	Констатирани и прибрани суми презъ		Привлечени за 1914 г.	Парграфъ	Видъ на разхода	Дѣйствиеленъ разходъ за		Кредити за 1914 г.		
		1911	1912				1911	1912	Разрѣшени за първите 7 месеца	Искать се за останалите 5 месеца	Всичко
	Капиталъ въ Българската на- родна банка въ срочно свидетѣ- тельство № 830/1913 г. съ 5% лихва на сума 2.172'06 л.					Тоя фондъ е вложенъ въ банката на капитализиране	—	—	—	—	—
1	Лихви на капитала за цѣлата година	89	46	110							

Министерство на вътрешните работи и народното здраве.

Б Ю Д Ж Е Т Ъ

за приходите и разходите на "Емиграционния фонд" през 1914 г.

Параграфъ	Наименование на приходите	Константирани и прибрани суми презъ		Параграфъ	Наименование на разходите	Действителенъ разходъ за		Кредити за 1914 г.		
		1911	1912			1911	1912	Разрешени за прирѣтъ 7 месеца	Исканъ отъ вѣнчанаго 6 месеца	Всичко
1	Наличностъ въ Българската народна банка къмъ 1 януарий 1914 г. въ срочно свѣдѣтелство № 701/1914 г. съ 5% лихва 50.000 л.	—	—	1	За помагане на емигрантите, които, вследствие на неестествено стечение на обстоятелствата, нѣматъ средства да се върнатъ и помощъ на поминали въ нещастни случаи	4	150	26.530	47.110	73.640
2	На текуща лихвена сѣтка 11.600 *	—	—	2	За покрѣпане неправилно внесени суми въ фонда прѣзъ сключени бюджетни управленія	80	—	235	165	400
3	Постѣпанения, съгласно чл. 6 отъ закона за емиграцията	11.750	24.022	3	За покрѣпане неправилно внесени суми въ фонда прѣзъ 1914 г.	20	10	—	—	—
3	Лихви за 1914 г.	325	560	4	За оформяване направенія отъ банковитѣ еднороче и аснатурни разходи по отчитанія на фонда прѣзъ минали години	—	—	—	10	10
	Всичко	12.075	24.582	5	За оформяване лихвитѣ, които сѣдѣва да се платятъ на банката по издаване срочното свѣдѣтелство № 701 1914 г.	—	—	—	250	250
					Всичко разходи	104	160	26.765	47.535	74.300
					Забѣлка. Разходите по § 1 на този фондъ не сѣдѣтъ въ зависимость отъ приходите; ако сумата на приходите бѣше по-голяма, отъ които сѣ прихващатъ, разходите сѣмо може да бѣше по-голямъ и обратно, ако приходите сѣ по-малки съотвѣтно и разходите не сѣ намаляватъ.					

Б ю д

на фондовете, управлявани отъ

Параграфъ	Наименование на прихода	Капиталъ	Постъпнали приходи заедно съ остатъци отъ миналите години		Прѣдвидени за 1914 г. лихви и остатъци		
			1912	1913	За 7 мѣсеца	За 5 мѣсеца	Всичко
	1. Фондъ „Ангелъ и Тодора Иванови“ отъ Овещовъ. Капиталъ депозиранъ въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 175 облигации български дър- жавенъ 6% заемъ 1892 г. по 500 л.	87.500					
	б) 35 облигации български дър- жавенъ 4½% заемъ 1907 г. по 500 „	17.500					
	в) 16 облигации български държа- венъ 4½% заемъ 1909 г. по 500 „	8.000					
	г) 2 срочни свидѣтелства въ Българската народна банка 5%	17.000					
	д) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г. . .	—	7.130	9.524	5.691	4.064	9.755
	Всичко лева златни . .	130.000	7.130	9.524	5.691	4.064	9.755
	2. Фондъ „Атанасъ Р. Веронъ“. Капиталъ депозиранъ въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 274 облигации български дър- жавенъ 6% заемъ 1892 г. по 500 л.	137.000					
	б) 11 облигации български дър- жавенъ 4½% заемъ 1907 г. по 500 „	5.500					
	в) 46 облигации български дър- жавенъ 4½% заемъ 1909 г. по 500 „	23.000					
	г) 31 облигации Софийски лота- риенъ 5% заемъ 1896 г. по 50 „	1.550					
	д) 260 облигации Пловдивски град- ски 5% заемъ 1906 г. по 100 „	26.000					
	е) 20 акции отъ Параходното дру- жество — Варна по 400 „	8.000					
	ж) 3 банкови 5% срочни свидѣтел- ства на сума 25.880 „	25.880					
	з) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г. . .	—	11.448	13.247	8.863	6.325	15.188
	Всичко лева златни . .	226.930	11.448	13.247	8.863	6.325	15.188
	3. Фондъ „Александъръ Блюицинь“. Капиталъ депозиранъ въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 2 облигации български държа- венъ 4½% заемъ 1907 г. по 500 л.	1.000					
	б) 2 облигации Пловдивски град- ски 5% заемъ 1906 г. по 100 „	200					
	в) 2 банкови 5% срочни свидѣтел- ства на сума 7.902 „	7.902					
	г) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г. . .	—	330	563	325	232	557
	Всичко лева златни . .	9.102	330	563	325	232	557
	1) Въ лихвитѣ не влизатъ дивидентитѣ отъ ак- циитѣ на параходното дружество — Варна.						

Ж Е Т Ъ

Министерството на народното просвещение за 1914 г.

Параграфъ	Наименование на разхода	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
		1912	1913	Разрѣшени за 7 мѣсеца	Искать се за 5 мѣсеца	Всичко
	1. Фондъ „Ангелъ и Тодора Иванови“ отъ Овицовъ. Поддържане стипендиантитѣ отъ фонда въ странство и въ България, такси, пътни пари, за екскурзии и пр. на сжичитѣ, комисиона на банката за правопазене на цѣннитѣ книжа, канцеларски потрѣби и други непрѣдвидени разходи. Забѣлѣжка. Остатѣкътъ отъ лихвитѣ се капитализира	4.556	6.916	4.060	5.695	9.755
	Всичко лева златни	4.556	6.916	4.060	5.695	9.755
	2. Фондъ „Атанасъ Р. Веронъ“. Поддържане двама стипендианти въ странство, такси, пътни пари, за екскурзии и пр. на сжичитѣ, комисиона на банката за правопазене цѣннитѣ книжа, канцеларски потрѣби и други непрѣдвидени разходи, както и за капитализиране	9.250	9.633	6.440	8.748	15.188
	Всичко лева златни	9.250	9.633	6.440	8.748	15.188
	3. Фондъ „Александръ Елисадинъ“. Комисиона на банката за правопазене на цѣннитѣ книжа, канцеларски потрѣби и други непрѣдвидени разходи. Забѣлѣжка. Остатѣкътъ отъ лихвитѣ се капитализира	154	356	189	368	557
	Всичко лева златни	154	356	189	368	557

Министерство на народното просвѣщение.

Параграфъ	Наименование на прихода	Капиталъ	Поступили приходи заедно съ остатъци отъ миналите години		Прѣдвидени за 1914 г. лихви и остатъци		
			1912	1913	За 7 мѣсеца	За 5 мѣсеца	Всичко
	4. Фондъ „Атанасъ Г. Аврамовъ“.						
	Капиталъ депозиранъ въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 81 облигации български дър- жавенъ 4½% заемъ 1907 г. а . . . 500 л.	40.500					
	б) 5 облигации български държа- венъ 4½% заемъ отъ 1909 г. а . . . 500 „	2.500					
	в) 23 Пловдивски градски 5% заемъ отъ 1906 г. а 100 „	2.300					
	г) 2 банкови 5% сročни свидѣ- тельства за 3.815 „	3.815					
	д) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г. . .	—	3.286	3.238	2.272	1.622	3.894
	Всичко, лева златни . .	48.115	3.286	3.238	2.272	1.622	3.894
	5. Фондъ „Архимандритъ Ионинъ Рилови“ отъ Оамоковъ.						
	Капиталъ депозиранъ въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 12 облигации Пловдивски град- ски 5% заемъ 1906 г. а . . . 100 л.	1.200					
	б) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г. . .	—	91	150	122	87	209
	Всичко лева златни . .	1.200	91	150	122	87	209
	6. Фондъ „Архимандритъ Максимъ Райковичъ“, за поддържане народнитѣ училища въ Търново.						
	Капиталъ депозиранъ въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 8 облигации български дър- жавенъ 4% заемъ 1897 г. а . . . 500 л.	4.000					
	б) 1 облигация български дър- жавенъ 4½% заемъ 1909 г. а . . . 500 „	500					
	в) 6 облигации Пловдивски град- ски 5% заемъ 1906 г. а . . . 100 „	600					
	г) лихви отъ капитала за 1914 г.	—	372	310	200	150	350
	Всичко лева златни . .	5.100	372	310	200	150	350

Министерство на народното просвѣщение.

Параграфъ	Наименование на разхода	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
		1912	1913	Разрѣшени за 7 мѣсеца	Искать се за 5 мѣсеца	Всичко
	4. Фондъ „Атанасъ Г. Аврамовъ“.					
	Поддържане единъ стипендиянтъ въ Русия, пътни пари, такси, за екскурзии и други на сѣщия, комисиона на банката за правопазене на цѣлнитѣ книжа, канцеларски потрѣби и др. непрѣдвидени разходи	1.702	1.584	1.204	2.690	3.894
	Всичко лева златни . .	1.702	1.584	1.204	2.690	3.894
	5. Фондъ „Архимандритъ Ионки Рилски“ отъ Самоковъ.“					
	Изпращане на директора на Самоковската мъжка гимназия за купуване учебници на бѣднитѣ ученици при сѣщата гимназия, комисиона на банката за пазене цѣлнитѣ книжа и други непрѣдвидени разходи	—	1	35	174	209
	Всичко лева златни . .	—	1	35	174	209
	6. Фондъ „Архимандритъ Максимъ Райковичъ“, за поддържане народнитѣ училища въ Търново.					
	Комисиона на банката за покупка на цѣлни книжа и пазене на сѣщитѣ, канцеларски потрѣби и други непрѣдвидени разходи. <i>Забѣлѣжка.</i> Остатѣкътъ отъ лихвитѣ се капитализира	296	192	129	221	350
	Всичко лева златни . .	296	192	129	221	350

Министерство на народното просвѣщение.

Параграфъ	Наименование на прихода	Капиталъ	Постпжия приходи заедно съ остатъцитъ отъ миналитъ години		Прѣдвидени за 1914 г. лихви и остатъци		
			1912	1913	За 7 мѣсеца	За 5 мѣсеца	Всичко
7.	Фондъ „Архимандритъ Максимъ Райковичъ“, за поддържане българското народно училище въ Галацъ. Капиталъ депозирани въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитъ цѣнни книжа:						
а)	9 облигации български държа- венъ 6% заемъ 1892 г. по . . . 500 л.	4.500					
б)	40 облигации български дър- жавенъ 4½% заемъ 1907 г. по . . . 500 „	20.000					
в)	6 облигации български дър- жавенъ 4½% заемъ 1909 г. . . . 500 „	3.000					
г)	лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г. . .	—	1.974	2.090	808	576	1.384
	Всичко лева златни . .	27.500	1.974	2.090	808	576	1.384
8.	Фондъ „Архимандритъ Максимъ Райковичъ“, за поддържане на висше народно училище въ България. Капиталъ депозирани въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитъ цѣнни книжа:						
а)	10 облигации български дър- жавенъ 6% заемъ 1892 г. . . . 500 л.	5.000					
б)	41 облигации български дър- жавенъ 4½% заемъ 1907 г. по . . . 500 л.	20.500					
в)	5 облигации български дър- жавенъ 4½% заемъ 1909 г. . . . 500 „	2.500					
г)	15 облигации Пловдивски град- ски 5% заемъ 1906 г. по . . . 100 „	1.500					
д)	1 банково 5% срочно свидѣ- телство за 1.700 „	1.700					
е)	лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г. . .	—	2.721	1.897	982	700	1.682
	Всичко лева златни . .	31.200	2.721	1.897	982	700	1.682
9.	Фондъ „Архимандритъ Максимъ Райковичъ“, за училищното настоятелство въ Дръново. Капиталъ депозирани въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитъ цѣнни книжа:						
а)	17 облигации български дър- жавенъ 4½% заемъ 1907 г. по . . . 500 л.	8.500					
б)	1 облигация Пловдивски град- ски 5% заемъ 1906 г. по . . . 100 „	100					
в)	6 облигации Софийски град- ски 5% лотариенъ заемъ 1896 г. по 50 „	300					
г)	лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г. . .	—	598	612	367	261	628
	Всичко лева златни . .	8.900	598	612	367	261	628

Министерство на народното просвѣщение.

Параграфъ	Наименование на разхода	Дѣйствителни разходи за		Кредитъ за 1914 г.		
		1912 г.	1913 г.	Разрѣшени за 7 мѣсеца	Исканъ се за 5 мѣсеца	Всичко
	7. Фондъ „Архимандритъ Максимъ Райковичъ“, за поддържане българското народно училище въ Галацъ.					
	Изплащане на българското черковно настоятелство въ Галацъ за поддържане българската църква въ сѣщия градъ, комисиона на банката за пазене цѣлнитѣ книжа, канцеларски потрѣби и други непрѣдвидени разходи	1.186	2.011	760	621	1.384
	Всичко лева златни . .	1.186	2.011	760	621	1.384
	8. Фондъ „Архимандритъ Максимъ Райковичъ“, за поддържане на висше народно училище въ България.					
	Комисиона на банката за купуване на цѣлни книжа и за пазене на сѣщитѣ, канцеларски потрѣби и други непрѣдвидени разходи.					
	Забѣлѣжка. Остатѣкътъ отъ ликвидитѣ се капитализира	2.244	1.710	756	926	1.682
	Всичко лева златни . .	2.244	1.710	556	926	1.682
	9. Фондъ „Архимандритъ Максимъ Райковичъ“, за училищното настоятелство въ Дръново.					
	Поддържане училището въ Дръново, комисиона на банката за правоназене цѣлнитѣ книжа, канцеларски потрѣби и други непрѣдвидени разходи	383	397	231	397	628
	Всичко лева златни . .	383	397	231	397	628

Министерство на народното просвещение.

Параграф	Наименование на прихода	Капиталъ	Постъпни приходи заедно съ остатъци отъ миналите години		Прѣдвидени за 1914 г. лихви и остатъци		
			1912	1913	За 7 мѣсеца	За 5 мѣсеца	Всичко
	10. Фондъ „Архимандритъ Максимъ Райковичъ“, за училищното настоятелство въ Лѣсковецъ. Капиталъ депозирани въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 6 облигации български държа- венъ 4½% заемъ 1907 г. по . . . 500 л.	3.000	—	—	—	—	—
	б) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г. . .	—	209	214	127	91	218
	Всичко лева златни . .	3.000	209	214	127	91	218
	11. Фондъ „Българска добродѣтелна дружина“ въ Вукурещъ. Капиталъ депозирани въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 489 облигации български дър- жавенъ 6% заемъ 1892 г. по . . . 500 л.	244.500	—	—	—	—	—
	б) 456 облигации български дър- жавенъ 4½% заемъ 1907 г. по . . . 500 „	228.000	—	—	—	—	—
	в) 187 облигации български дър- жавенъ 4½% заемъ 1909 г. по . . . 500 „	68.500	—	—	—	—	—
	г) 4 банкови срочни 5% свидѣтел- ства на сума 77.200 „	77.200	—	—	—	—	—
	д) лихви отъ капитала за 1914 г.	—	41.088	66.709	20.146	14.382	34.528
	Всичко лева златни . .	598.200	41.088	66.709	20.146	14.382	34.528
	12. Фондъ „Българско човѣколюбиво общество“. Капиталъ депозирани въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 1 банково 5% срочно свидѣ- телство за 11.500 л.	11.500	—	—	—	—	—
	б) лихви отъ капитала за 1914 г.	—	1.007	1.176	563	401	964
	Всичко лева златни . .	11.500	1.007	1.176	563	401	964
	13. Фондъ „Гатю Минчевъ Анеовъ“. Капиталъ депозирани въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 10 облигации български държа- венъ 4½% заемъ 1909 г. по . . . 500 л.	5.000	—	—	—	—	—
	б) 10 облигации Пловдивски градски 5% заемъ 1906 г. по 100 „	1.000	—	—	—	—	—
	в) банково 5% срочно свидѣтелство на сума 318 „	318	—	—	—	—	—
	г) лихви отъ капитала за 1914 г.	—	472	443	254	180	434
	Всичко лева златни . .	6.318	472	443	254	180	434

Министерство на народното просвещение.

Параграфъ	Наименование на разхода	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
		1912	1913	Разрѣ- шени за 7 мѣсеца	Искать се за 5 мѣсеца	Всичко
	10. Фондъ „Архимандритъ Максимъ Райковичъ“, за училищното настоятелство въ Лѣсковецъ. Поддържане училището въ Лѣсковецъ, ко- мисиона на банката за пазене цѣннитѣ книжа, канцеларски потребности и други непредвидени разходи	131	131	78	140	218
	Всичко лева златни	131	131	78	140	218
	11. Фондъ „Българска добродѣтелна дружина“ въ Букурещъ. а) за капитализиране, съгласно съ чл. 4 отъ закона за оползотворяване капитала на сѣщия фондъ	—	—	6.000	5.000	11.000
	б) издържане стипендиантитѣ въ странство, такси, пътни пари, за екскурзии, пособия и пр. на сѣщитѣ, врѣмении помощи на студенти-нестипендианти отъ послѣднитѣ курсове отъ университетитѣ въ София и въ странство, алинея втора на чл. 5 отъ закона за оползотворяване капитала на сѣщия фондъ, комисиона на банката за правопазене на цѣннитѣ книжа, канце- ларски потребности и други непредвидени разходи	27.048	64.154	11.900	11.628	23.528
	Всичко лева златни	27.048	64.154	17.900	16.628	34.528
	12. Фондъ „Българско челолюбиво общество“. Набавяне учебни помагала за училищата въ неосвободенитѣ части на България, комисиона на банката за правопазене на цѣннитѣ книжа, канцеларски потребности и други непредвидени разходи	404	787	336	628	964
	Всичко лева златни	404	787	336	628	964
	13. Фондъ „Гато Минчевъ Анковъ“. Комисиона на банката за правопазене на цѣннитѣ книжа, канцеларски потребности и други непредвидени разходи. Забѣлѣжка. Остатъкътъ отъ лихвитѣ се капитализира	305	299	147	287	434
	Всичко лева златни	305	299	147	287	434

Министерство на народното просвѣщение.

Параграфъ	Наименование на прихода	Капиталъ	Постигнати приходи заедно съ остатъци отъ миналите години		Предвидени за 1914 г. лихви и остатъци		
			1912	1913	За 7 мѣсеца	За 5 мѣсеца	Всичко
	14. Фондъ „Гладстонъ“						
	Капиталъ депозиранъ въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 1 банково 5% срочно свидѣтелство за 7.941 л.	7.941	—	—	—	—	—
	б) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г.	—	266	663	608	450	1.058
	Всичко лева златни	7.941	266	663	608	450	1.058
	15. Фондъ „Георги Ивановичъ Цанко Килчичъ“ отъ Комратъ (Бесарабия).						
	Капиталъ депозиранъ въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 5 облигации български държавенъ 4½% заемъ — 1909 г. а 500 л.	2.500	—	—	—	—	—
	б) 7 облигации Пловдивски градски 5% заемъ — 1906 г. а 100 л.	700	—	—	—	—	—
	в) 60 облигации Софийски градски 5% заемъ — 1906 г. а 500 л.	30.000	—	—	—	—	—
	г) лихви отъ капитала за 1914 г.	—	2.585	4.055	2.963	2.115	5.078
	Всичко лева златни	33.200	2.585	4.055	2.963	2.115	5.078
	16. Фондъ „Георги Ивановичъ Цанко Килчичъ“ отъ Комратъ (Бесарабия).						
	Капиталъ депозиранъ въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 100 облигации български държавенъ 4½% заемъ — 1909 г. а 500 л.	50.000	—	—	—	—	—
	б) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г.	—	2.263	4.878	4.058	2.900	6.958
	Всичко лева златни	50.000	2.263	4.878	4.058	2.900	6.958
	17. Фондъ „Д-ръ Г. Залотовичъ“.						
	Капиталъ депозиранъ въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 1 банково 5% срочно свидѣтелство за 17.000 л.	17.000	—	—	—	—	—
	б) лихви отъ капитала за 1914 г.	—	1.143	1.154	686	493	1.179
	Всичко лева златни	17.000	1.143	1.154	686	493	1.179

Министерство на народното просвещение.

Параграфъ	Наименование на разхода	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
		1912	1913	Разрѣшени за 7 мѣсеца	Искати се за 5 мѣсеца	Всичко
	14. Фондъ „Гладстонъ“.					
	Комисиона на банката за правопазене на цѣлнитѣ книжа, канцеларски потребности и други непрѣдвидени разходи.					
	<i>Забѣлѣжка.</i> Остатѣкътъ отъ лихвитѣ се капитализира	2	2	—	1.058	1.058
	Всичко лева златни	2	2	—	1.058	1.058
	15. Фондъ „Георги Ивановичъ Цанко Килчичъ“ отъ Комратъ (Весарабия).					
	Поддържане стипендиантитѣ отъ сѣция фондъ въ сръднитѣ училища въ София и други градове на царството (двѣ за дѣвѣци и три за младежи), такси на сѣщитѣ, комисиона на банката за правопазене, канцеларски и други непрѣдвидени разходи	192	624	960	4.118	5.078
	Всичко лева златни	192	624	960	4.118	5.078
	16. Фондъ „Георги Ивановичъ Цанко Килчичъ“ отъ Комратъ (Весарабия).					
	Поддържане четири стипендианти отъ сѣция фондъ въ Софийския университетъ, комисиона на банката за правопазене, канцеларски и други разходи	775	227	1.330	5.628	6.958
	Всичко лева златни	775	227	1.330	5.628	6.958
	17. Фондъ „Д-ръ Г. Золотовичъ“.					
	Поддържане стипендиантитѣ отъ сѣция фондъ въ Пловдивската държавна мъжка гимназия, комисиона на банката за правопазене, канцеларски потребности и други непрѣдвидени разходи	846	825	495	684	1.179
	Всичко лева златни	846	825	495	684	1.179

Министерство на народното просвѣщение.

Параграфъ	Наименование на прихода	Капиталъ	Постъпвали приходи заедно съ остатъци отъ миналите години		Прѣдвидени за 1914 г. лихви и остатъци		
			1912	1913	За 7 мѣсеца	За 5 мѣсеца	Всичко
	18. Фондъ „Дяконъ Голубинокъ“.						
	Капиталъ депозиранъ въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 1 облигация български държа- венъ 4½% заемъ 1909 г. по . . . 500 л.	500	—	—	—	—	—
	б) 12 облигации отъ Пловдивския градски 5% заемъ 1906 г. по . . . 100 „	1.200	—	—	—	—	—
	в) 1 банково срочно свидѣтелство за 8.000 „	8.000	—	—	—	—	—
	г) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г. . .	—	1.003	900	588	422	1.010
	Всичко лева златни . .	9.700	1.003	900	588	422	1.010
	19. Фондъ „Денчо и Цана Балкански“ отъ с. Западня, Новозагорско.						
	Капиталъ депозиранъ въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 1 облигация отъ Пловдивския градски 5% заемъ 1906 г. . . . 100 л.	100	—	—	—	—	—
	б) 1 банково 5% срочно свидѣ- телство за 1.020 „	1.020	—	—	—	—	—
	в) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г. . .	—	161	115	99	71	170
	Всичко лева златни . .	1.120	161	115	99	71	170
	20. Фондъ „Ефорията въ Търново“ (Ов. Куз- манъ и Дамянъ).						
	Капиталъ депозиранъ въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 1 банково 5% срочно свидѣ- телство за 258.800 л.	258.800	—	—	—	—	—
	б) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г. . .	—	34.817	13.059	7.589	5.420	13.009
	Всичко лева златни . .	258.000	34.817	13.059	7.589	5.420	13.009
	21. Фондъ „Иванка С. Христова, родена Ботева“.						
	Капиталъ депозиранъ въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 13 облигации български дър- жавенъ 4½% заемъ 1909 г. . . 500 л.	6.500	—	—	—	—	—
	б) 1 облигация отъ Пловдивския градски заемъ 1906 г. 100 „	100	—	—	—	—	—
	в) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г. . .	—	309	481	286	200	486
	Всичко лева златни . .	6.600	309	481	286	200	486

Министерство на народното просвѣщение.

Параграфъ	Наименование на разхода	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
		1912	1913	Разрѣшени за 7 мѣсеца	Искать се за 5 мѣсеца	Всичко
	18. Фондъ „Дяконъ Голубинокъ“.					
	Издръжане единъ стипендиянтъ ученикъ въ I Софийска държавна мъжка гимназия, комисиона на банката за правопазене на цѣлнитѣ книжа, канцеларски потребности и други непредвидени разходи	393	372	280	730	1.010
	Всичко лева златни	393	372	280	730	1.010
	19. Фондъ „Денчо и Цана Балкански“ отъ с. Запалня, Новонагорско.					
	Комисиона на банката за правопазене на цѣлнитѣ книжа, канцеларски и други непредвидени разходи.					
	Забѣлъжска. Остатѣкътъ отъ лихвитѣ се капитализира	102	1	30	140	170
	Всичко лева златни	102	1	30	140	170
	20. Фондъ „Ефорията въ Търново“ (Св. Кузманъ и Дамьянъ).					
	Вписане на приходъ въ държавното съкровище, понеже държавата е поела изцѣло издръжката на Търновската държавна мъжка гимназия, комисиона на банката за правопазене и други непредвидени разходи	28.290	12.990	7.560	5.449	13.009
	Всичко лева златни	28.290	12.990	7.560	5.449	13.009
	21. Фондъ „Иванка О. Христова, родена Ботева“.					
	Подпомагане бѣднитѣ и способни ученици отъ основното училище въ махалата „Св. Константинъ“ въ Търново, комисиона на банката за правопазене цѣлнитѣ книжа, канцеларски и други непредвидени разходи	131	292	175	311	486
	Всичко лева златни	131	292	175	311	486

Министерство на народното просвещение.

Параграф	Наименование на прихода	Капиталъ	Постигнати приходи заедно съ остатъци отъ миналите години		Предвидени за 1914 г. лихви и остатъци		
			1912	1913	За 7 мѣсеца	За 5 мѣсеца	Всичко
	22. Фондъ „Керемекчиевъ — народно образование“.						
	Капиталъ депозиранъ въ Българската народна банка, Софийски клонъ, въ слѣднитѣ цѣнни книжа:						
	Банково 5% срочно свидетелство за . . .	500.000	25.000	25.000	16.523	11.800	28.323
	Всичко лева златни . .	500.000	25.000	25.000	16.523	11.800	28.323
	23. Фондъ „Кувма Тричковъ отъ Браца“.						
	Капиталъ депозиранъ въ Българската народна банка, Софийски клонъ, въ слѣднитѣ цѣнни книжа:						
	а) 20 облигации български държавенъ 6% заемъ 1892 г. по 500 л.	10.000	—	—	—	—	—
	б) 4 облигации български държавенъ 4½% заемъ 1907 г. по 500 „	2.000	—	—	—	—	—
	в) 11 облигации български държавенъ 4½% заемъ 1909 г. по 500 „	5.500	—	—	—	—	—
	г) банково срочно 5% свидетелство на сума 44.200 „	44.200	—	—	—	—	—
	д) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г. . .	—	6.025	5.189	4.816	3.500	8.316
	Всичко лева златни . .	61.700	6.025	5.189	4.816	3.500	8.316
	24. Фондъ „Капитанъ Петко Караминевъ“.						
	Капиталъ депозиранъ въ Българската народна банка, Софийски клонъ, въ слѣднитѣ цѣнни книжа:						
	а) 7 облигации български държавенъ 6% заемъ 1892 г. по 500 л.	3.500	—	—	—	—	—
	б) 6 облигации български държавенъ 4½% заемъ 1907 г. по 500 „	3.000	—	—	—	—	—
	в) 4 облигации български държавенъ 4½% заемъ 1909 г. по 500 „	2.000	—	—	—	—	—
	г) 43 облигации Пловдивски градски 5% заемъ 1906 г. по . . 100 „	4.300	—	—	—	—	—
	д) банково срочно 5% свидетелство на сума 1.930 „	1.930	—	—	—	—	—
	е) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г. . .	—	2.001	926	561	400	961
	Всичко лева златни . .	14.730	2.001	926	561	400	961

Министерство на народното просвещение.

Параграфъ	Наименование на разхода	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
		1912	1913	Разрѣшени за 7 мѣсеца	Исплатъ се за 5 мѣсеца	Всичко
	22. Фондъ „Каремекчиевъ — народно образование“.					
	Издържане стипендиантите отъ сѣция фондъ въ странство, такси, пътни пари, за пособия, за екскурзии и други на сѣциѣ, комисиона на банката за правопазене на цѣннитѣ книжа, канцеларски потрѣби и други непрѣдвидени разходи	28.381	21.677	14.580	13.743	28.323
	Всичко лева златни . .	28.381	21.677	14.580	13.743	28.323
	23. Фондъ „Кузма Тричковъ отъ Враца“.					
	Поддържане училищата въ Враца, комисиона на банката за правопазене на цѣннитѣ книжа, канцеларски потрѣби и други непрѣдвидени разходи	4.421	20	1.722	6.594	8.316
	Всичко лева златни .	4.421	20	1.722	6.594	8.316
	24. Фондъ „Капитанъ Петко Караминевъ“.					
	Комисиона на банката за правопазене на цѣннитѣ книжа, канцеларски потрѣби и други непрѣдвидени разходи.					
	Забѣлѣжка. Остатѣкътъ отъ лихвите се капитализира	1.811	711	397	564	961
	Всичко лева златни . .	1.811	711	397	564	961

Министерство на народното просвещение.

Параграф	Наименование на прихода	Капиталъ	Постигнати приходи заедно съ остатъци отъ миналите години		Предвидени за 1914 г. лихви и остатъци		
			1912	1913	За 7 месеца	За 5 месеца	Всичко
	25. Фондъ „Князь Борисъ Търновски“.						
	Капиталъ депозирани въ Българската народна банка, Софийски клонъ, въ слѣднитѣ цѣнни книжа:						
	а) 111 облигации български държавенъ 4½% заемъ — 1909 г. а 500 л.	55.500	—	—	—	—	—
	б) 1 банково 5% срочно свидѣтелство за 3.500 „	3.500	—	—	—	—	—
	в) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г.	—	1.144	3.438	2.027	1.450	3.477
	Всичко лева златни . .	59.000	1.144	3.438	2.027	1.450	3.477
	26. Фондъ „Лазаръ Трифковичъ“.						
	Капиталъ депозирани въ Българската народна банка, Софийски клонъ, въ слѣднитѣ цѣнни книжа:						
	а) 5 облигации български държавенъ 6% заемъ — 1892 г. по 500 л.	2.500	—	—	—	—	—
	б) 218 облигации български държавенъ 5% заемъ — 1902 г. по 500 „	109.000	—	—	—	—	—
	в) 8 облигации български държавенъ 4½% заемъ — 1909 г. по 500 „	4.000	—	—	—	—	—
	г) 1 банково 5% срочно свидѣтелство за 9.500 „	9.500	—	—	—	—	—
	д) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г.	—	12.373	13.010	10.172	7.265	17.437
	Всичко лева златни . .	125.000	12.373	13.010	10.172	7.265	17.437
	27. Фондъ „Мариола и Стефанъ Вѣлчеви“ отъ Търново.						
	Капиталъ депозирани въ Българската народна банка, Софийски клонъ, въ слѣднитѣ цѣнни книжа:						
	а) 20 облигации български държавенъ 4½% заемъ 1907 г. по 500 л.	10.000	—	—	—	—	—
	б) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г.	—	452	453	265	188	453
	Всичко лева златни . .	10.000	452	453	265	188	453
	28. Фондъ „Мариола и Стефанъ Вѣлчеви“ отъ Търново.						
	Капиталъ депозирани въ Българската народна банка, Софийски клонъ, въ слѣднитѣ цѣнни книжа:						
	а) 20 облигации български държавенъ 4½% заемъ 1907 г. по 500 л.	10.000	—	—	—	—	—
	б) лихви отъ капитала прѣзъ 1912 г.	—	676	676	423	301	724
	Всичко лева златни . .	10.000	676	676	423	301	724

Министерство на народното просвѣщение.

Параграфъ	Наименование на разхода	Дѣйствителни разходи за		Кредити на 1914 г.		
		1912	1913	Разрѣшени за 7 мѣсеца	Искать се за 6 мѣсеца	Всичко
	25. Фондъ „Князь Борисъ Търновски“.					
	Комисиона на банката за покупка на цѣнни книжа, правоназене на сжигитѣ, канцеларски и други непрѣдвидени разходи.					
	Забѣлѣжка. Остатѣкътъ отъ лихвитѣ се капитализира	378	1.228	—	3.477	3.477
	Всичко лева златни . .	378	1.228	—	3.477	3.477
	26. Фондъ „Лазаръ Трифковичъ“.					
	Издържане стипендиянтитѣ отъ сжия фондъ въ Софийския университетъ, за екскурзии, комисиона на банката за пазене на цѣннитѣ книжа, канцеларски потрѣби и други непрѣдвидени разходи	3.775	9.469	10.171	7.266	17.437
	Всичко лева златни . .	3.775	9.469	10.171	7.266	17.437
	27. Фондъ „Маркола и Стефанъ Вѣлчеви“ отъ Търново.					
	Издържане стопанското училище „Трудолюбие“ при женското благотворително дружество „Радость“ въ Търново, комисиона на банката за пазене на цѣннитѣ книжа, канцеларски и други непрѣдвидени разходи	449	450	261	192	453
	Всичко лева златни . .	449	450	261	192	453
	28. Фондъ „Маркола и Стефанъ Вѣлчеви“ отъ Търново.					
	Купуване дрехи и обуца на бѣдни ученици отъ двѣтъ гимназии въ Търново (мжска и дѣвическа), комисиона на банката за пазене на цѣннитѣ книжа, канцеларски и други непрѣдвидени разходи	676	402	261	463	724
	Всичко лева златни . .	676	402	261	463	724

Министерство на народното просвещение.

Параграф	Наименование на прихода	Капиталъ	Постъпни приходи заедно съ остатъци отъ миналия година		Прѣдвидени за 1914 г. лихви и остатъци		
			1912	1913	За 7 мѣсеца	За 5 мѣсеца	Всичко
	29. Фондъ „Мариола и Стефанъ Вѣлчеви“ отъ Търново, за построяване училище въ окиян градъ. Капиталъ депозирани въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 4 облигации български дър- жавенъ 6% заемъ 1892 г. по 500 л.	2.000	—	—	—	—	—
	б) 189 облигации български дър- жавенъ 4½% заемъ 1907 г. по 500 „	94.500	—	—	—	—	—
	в) 47 облигации български дър- жавенъ 4½% заемъ 1909 г. по 500 „	23.500	—	—	—	—	—
	г) 1 банково 5% срочно свидѣ- телство за 5.500 „	5.500	—	—	—	—	—
	д) лихви отъ капитала за 1914 г.	—	8.856	6.098	3.732	2.665	6.397
	Всичко лева златни . .	125.500	8.856	6.098	3.732	2.665	6.397
	30. Фондъ „Марийка и Панайотъ Вѣлчеви“ отъ Търново. Капиталъ депозирани въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 10 облигации български дър- жавенъ 4½% заемъ 1907 г. по 500 л.	5.000	—	—	—	—	—
	б) лихви отъ капитала за 1914 г.	—	384	341	200	142	342
	Всичко лева златни . .	5.000	384	341	200	142	342
	31. Фондъ „Марийка и Панайотъ Вѣлчеви“ отъ Търново. Капиталъ депозирани въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 4 облигации български дър- жавенъ 4½% заемъ 1907 г. по 500 л.	2.000	—	—	—	—	—
	б) лихви отъ капитала за 1914 г.	—	90	179	105	75	180
	Всичко лева златни . .	2.000	90	179	105	75	180
	32. Фондъ „Македонско Губернаторство“. Капиталъ депозирани въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 1 банково 5% срочно свидѣ- телство за 68.292 л.	68.292	—	—	—	—	—
	б) лихви отъ капитала за 1914 г.	—	—	—	1.983	1.427	3.410
	Всичко лева златни . .	68.293	—	—	1.983	1.427	3.410

Министерство на народното просвещение.

Параграфъ	Наименование на разхода	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
		1912	1913	Разрѣ- шени за 7 мѣсеца	Искать се за 5 мѣсеца	Всичко
	29. Фондъ „Маркола и Стефанъ Вѣлчеви“ отъ Търново, за построяване училище въ ошция градъ. Комисиона на банката за покупка и пазене на цѣннитѣ книжа, канцеларски и други непрѣдвидени разходи Забѣлѣжка. Остатѣкътъ отъ лихвитѣ се капитализира	8.217	5.541	2.615	3.782	6.397
	Всичко лева златни . .	8.217	5.541	2.615	3.782	6.397
	30. Фондъ „Марийка и Панайотъ Вѣлчеви“ отъ Търново. Поддържане стопанското училище „Трудо- любие“ при женското благотворително дружество „Радостъ“ въ Търново, коми- сиона на банката за пазене цѣннитѣ книжа, канцеларски и други непрѣдви- дени разходи	269	224	133	209	342
	Всичко лева златни . .	269	224	133	209	342
	31. Фондъ „Марийка и Панайотъ Вѣлчеви“ отъ Търново, за поддържане трапезарията при мѣжката гимназия въ ошция градъ. Издържане трапезарията при мѣжката ги- мназия „Св. Кирилъ“ въ Търново, коми- сиона на банката за пазене на цѣннитѣ книжа, канцеларски и други непрѣдви- дени разходи	1	89	51	129	180
	Всичко лева златни . .	1	89	51	129	180
	32. Фондъ „Македонско Губернаторство“. Поддържане стипендианти въ сръднитѣ учебни заведения въ царството, коми- сиона на банката за пазене на цѣннитѣ книжа, канцеларски и други непрѣдви- дени разноси	—	—	—	3.410	3.410
	Всичко лева златни . .	—	—	—	3.410	3.410

Министерство на народното просвѣщение.

Параграфъ	Наименование на прихода	Капиталъ	Постигнати приходи заедно съ остатъци отъ миналите години		Предвидени за 1914 г. лихви и остатъци		
			1912	1913	За 7 мѣсеца	За 5 мѣсеца	Всичко
	33. Фондъ „Нанчо Поповичъ“.						
	Капиталъ депозиранъ въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 497 облигации български дър- жавенъ 6% заемъ — 1892 г. а 500 л.	248.500					
	б) 26 облигации български държа- венъ 4 1/2 % заемъ — 1909 г. а 500 „	13.000					
	в) 104 облигации Пловдивски градски 5% заемъ — 1906 г. а 100 „	10.400					
	г) банково 5% влогово свидѣтел- ство за 28.100 „	28.100					
	д) лихви отъ капитала за 1914 г.	—	38.139	20.329	11.419	8.227	19.646
	Всичко лева златни . .	300.000	38.139	20.329	11.419	8.227	19.646
	34. Фондъ „Недѣлковичъ“.						
	Капиталъ депозиранъ въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 36 облигации български дър- жавенъ 6% заемъ — 1892 г. а 500 л.	18.000					
	б) 1 банково 5% срочно свидѣ- телство за 5.500 „	5.500					
	в) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г. . .	—	1.407	2.103	847	602	1.449
	Всичко лева златни . .	23.500	1.407	2.103	847	602	1.449
	35. Фондъ „Нечу Станевъ отъ Опопъ“.						
	Капиталъ депозиранъ въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) банково 5% срочно свидѣтел- ство на сума 2.000 л.	2.000					
	б) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г. . .	—	151	153	88	65	153
	Всичко лева златни . .	2.000	151	153	88	65	153
	36. Фондъ „Диртовскитѣ българи“.						
	Капиталъ депозиранъ въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 14 облигации Пловдивски град- ски 5% заемъ — 1906 г. а . . 100 л.	1.400					
	б) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г. . .	—	180	143	124	88	212
	Всичко лева златни . .	1.400	180	143	124	88	212

Министерство на народното просвещение.

Параграфъ	Наименование на разхода	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
		1912 г.	1913 г.	Разрѣшени за 7 мѣсеца	Искать се за 5 мѣсеца	Всичко
	33. Фондъ „Нанчо Поповичъ“.					
	Вписане на приходъ въ държавното съкровище, понеже държавата е поела изцяло издръжката на Шуменското дѣвическо педагогическо училище, комисиона на банката за пазене на цѣннитѣ книжа, канцеларски потребности и други непрѣдвидени разходи	36.962	18.103	10.234	9.412	19 646
	Всичко лева златни . .	36.962	18.103	10.234	9.412	19.646
	34. Фондъ „Надѣлковичъ“.					
	Издръжане училищата въ Казанлъкъ, комисиона на банката за пазене на цѣннитѣ книжа, канцеларски и други непрѣдвидени разходи	708	2009	805	644	1.449
	Всичко лева златни . .	708	2009	805	644	1.449
	35. Фондъ „Нечу Станевъ отъ Сопотъ“.					
	Снабдяване съ обща най-бѣднитѣ ученици при училището въ Сопотъ, комисиона на банката за пазене цѣннитѣ книжа, канцеларски и други непрѣдвидени разходи	100	100	64	89	153
	Всичко лева златни . .	100	100	64	89	153
	36. Фондъ „Перотските българи“.					
	Комисиона на банката за покупка и пазене на цѣннитѣ книжа, канцеларски и други непрѣдвидени разходи.					
	<i>Забѣлѣжка.</i> Остатѣкътъ отъ лихвитѣ се капитализира	103	1	35	177	212
	Всичко лева златни . .	103	1	35	177	212

Министерство на народното просвѣщение.

Параграфъ	Наименование на прихода	Капиталъ	Постъпили приходи заедно съ остатъци отъ миналите години		Прѣдвидени за 1914 г. лихви и остатъци		
			1912	1913	За 7 мѣсеца	За 5 мѣсеца	Всичко
37.	Фондъ „Паметникъ Лъбенъ Каравеловъ“.						
	Капиталъ вложенъ на текуща лихвена сметка въ Българската народна банка, Софийски клонъ, въ наличностъ	3.187	—	—	19	13	32
	Всичко лева златни . .	3.187	—	—	19	13	32
38.	Фондъ „Петъръ Симу“.						
	Капиталъ депозирани въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа :						
	а) 10 облигации български държавенъ 6% заемъ — 1892 г. а 500	5.000	—	—	—	—	—
	б) 10 облигации гръцки 5% заемъ — 1881 г. а 500	5.000	—	—	—	—	—
	в) 24 облигации 5% Credit Foncier Roman 1906 — 100	2.400	—	—	—	—	—
	г) 44 облигации 5% Fons. Urban Bucarest 1906 — 100	4.400	—	—	—	—	—
	д) 49 облигации 4% Renta Amor. Romana 1906 — 500	24.500	—	—	—	—	—
	е) лихви отъ капитала за 1914 г. . . .	—	—	—	1.090	780	1.870
	Всичко лева златни . .	41.300	—	—	1.090	780	1.870
39.	Фондъ „Професоръ Димитри Ив. Илєвайски“.						
	Капиталъ депозирани въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа :						
	а) 1 банково 5% срочно свидѣтелство за 1.000 л.	1.000	—	—	—	—	—
	б) лихва отъ капитала за 1914 г. . . .	—	—	—	29	21	50
	Всичко лева златни . .	1.000	—	—	29	21	50
40.	Фондъ „Прибѣжище“.						
	Капиталъ депозирани въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа :						
	а) 7 облигации български държавенъ 4 1/2% заемъ — 1909 г. а 500 л.	3.500	—	—	—	—	—
	б) 4 банкови 5% срочни свидѣтелства за 43.500 л.	43.500	—	—	—	—	—
	в) лихва отъ капитала за 1914 г. . . .	—	4.569	2.546	1.671	1.200	2.871
	Всичко лева златни . .	47.000	4.569	2.546	1.671	1.200	2.871

Министерство на народното просвещение.

Параграфъ	Наименование на разхода	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
		1912	1913	Разрѣшени за 7 мѣсеца	Искать се за 5 мѣсеца	Всичко
	37. Фондъ „Паметникъ Любенъ Каравеловъ“.					
	За капитализиране	—	—	19	13	32
	Всичко лева златни . .	—	—	19	13	32
	38. Фондъ „Петъръ Ойму“.					
	За издържане на българскитѣ народни училища въ гр. Сливенъ, комисиона на банката за пазене цѣннитѣ книжа, канцеларски и други непрѣдвидени разходи	—	—	—	1.870	1.870
	Всичко лева златни . .	—	—	—	1.870	1.870
	39. Фондъ „Професоръ Димитри Ив. Иловайски“.					
	Раздаване помощи на бѣдни ученици, останали сираци отъ послѣдната война при Гюмюрджинската прогимназия, комисиона на банката за пазене цѣннитѣ книжа, канцеларски и други непрѣдвидени разходи	—	—	—	50	50
	Всичко лева златни . .	—	—	—	50	50
	40. Фондъ „Прибѣжище“.					
	Комисиона на банката за покупка и пазене цѣннитѣ книжа, канцеларски потребности и други непрѣдвидени разходи.					
	Забѣлѣжка. Остатѣтъ отъ лихвитѣ се капитализира	3.187	2.007	1.166	1.705	2.871
	Всичко лева златни . .	3.187	2.007	1.166	1.705	2.871

Министерство на народното просвещение.

Параграфъ	Наименование на прихода	Капиталъ	Постигнали приходи заедно съ остатъци отъ миналите години		Прѣдвидени за 1914 г. лихви и остатъци		
			1912	1913	За 7 мѣсеца	За 5 мѣсеца	Всичко
	41. Фондъ „Сопотски училища“.						
	Капиталъ депозирани въ Българската народна банка, Софийски клонъ, въ слѣднитѣ цѣнни книжа:						
	а) банково 5% срочно свидѣтелство на сума 50.000 л.	50.000	—	—	—	—	—
	б) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г. . .	—	3.892	2.608	1.511	1.080	2.591
	Всичко лева златни . .	50.000	3.892	2.608	1.511	1.080	2.591
	42. Фондъ „Оава Радужовъ отъ Панагюрище“.						
	Капиталъ депозирани въ Българската народна банка, Софийски клонъ, въ слѣднитѣ цѣнни книжа:						
	а) 3 облигации български държавенъ 6% заемъ 1892 г. по 500 л.	1.500	—	—	—	—	—
	б) 62 облигации български държавенъ 4½% заемъ 1909 г. по 500 „	31.000	—	—	—	—	—
	в) 28 облигации Пловдивски градски 5% заемъ 1906 г. по . . 100 „	2.800	—	—	—	—	—
	г) 2 банкови 5% срочно свидѣтелства на сума 7.060 „	7.060	—	—	—	—	—
	д) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г. . .	—	3.075	2.774	1.507	1.332	2.839
	Всичко лева златни . .	42.360	3.075	2.774	1.507	1.332	2.839
	43. Фондъ „Стефанъ И. Хаджионовъ“, отъ Казанлъкъ.						
	Капиталъ депозирани въ Българската народна банка, Софийски клонъ, въ слѣднитѣ цѣнни книжа:						
	а) 10 облигации български държавенъ 6% заемъ 1892 г. по 500 л.	5.000	—	—	—	—	—
	б) 1 банково 5% срочно свидѣтелство на сума 15.000 „	15.000	—	—	—	—	—
	в) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г. . .	—	1.791	1.672	1.543	1.173	2.716
	Всичко лева златни . .	20.000	1.791	1.672	1.543	1.173	2.716
	44. Фондъ „Ов. Царъ Борисъ“.						
	Капиталъ депозирани въ Българската народна банка, Софийски клонъ, въ слѣднитѣ цѣнни книжа:						
	а) 1 облигация български държавенъ 4½% заемъ 1907 г. 500 л.	500	—	—	—	—	—
	б) 73 облигации Пловдивски градски 5% заемъ 1906 г. по . . 100 „	7.300	—	—	—	—	—
	в) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г. . .	—	989	558	558	385	943
	Всичко лева златни . .	7.800	989	558	558	385	943

Министерство на народното просвещение.

Параграфъ	Наименование на разхода	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
		1912	1913	Разрѣ- шени за 7 мѣсеца	Искать се за 5 мѣсеца	Всичко
	41. Фондъ „Опотоки училища“.					
	Издържане училищата въ Сопотъ, коми- сиона на банката за пазене на цѣннитѣ книжа, канцеларски потрѣби и други непрѣдвидени разходи	2.537	2.517	1.456	1.135	2.591
	Всичко лева златни . .	2.537	2.517	1.456	1.135	2.591
	42. Фондъ „Ова Радоловъ“ отъ Панагюрище.					
	Комисиона на банката за купуване и па- зене на цѣннитѣ книжа, канцеларски потрѣби и други непрѣдвидени разходи.					
	Забѣлѣжка. Остатѣкътъ отъ лихвитѣ се капитализира	2.131	1.913	1.029	1.810	2.839
	Всичко лева златни . .	2.131	1.913	1.029	1.810	2.839
	43. Фондъ „Стефанъ И. Хаджиеновъ“, отъ Каванлъкъ.					
	Поддържане Куленското училище въ Ка- занлъкъ, комисиона на банката за пазене цѣннитѣ книжа, канцеларски и други непрѣдвидени разходи	807	6	611	2.105	2.716
	Всичко лева златни . .	807	6	611	2.105	2.716
	44. Фондъ „Ов. Царъ Борисъ“.					
	Комисиона на банката за купуване и па- зене цѣннитѣ книжа и други непрѣд- видени разходи					
	Забѣлѣжка. Остатѣкътъ отъ лихвитѣ се капитализира	795	2	189	754	943
	Всичко лева златни . .	795	2	189	754	943

Министерство на народното просвѣщение.

Параграфъ	Наименование на прихода	Капиталъ	Постигли прихода заедно съ остатъци отъ миналите години		Прѣдвидени за 1914 г. лихви и остатъци		
			1912	1913	За 7 мѣсеца	За 5 мѣсеца	Всичко
	45. Фондъ „Стоянъ Д. Вѣженовъ“ отъ Елисура.						
	Капиталъ депозирани въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 3 облигации български държа- венъ $4\frac{1}{2}\%$ заемъ отъ 1909 г. а 500 л.	1.500	—	—	—	—	—
	б) 5 облигации Българска народна банка $4\frac{1}{2}\%$ заемъ отъ 1909 г. а 500 „	2.500	—	—	—	—	—
	в) 2 облигации Пловдивски градски 5% заемъ отъ 1906 г. а . . . 100 „	200	—	—	—	—	—
	г) 1 банково 5% срочно свидѣ- телство за 25.000 „	25.000	—	—	—	—	—
	д) лихви отъ капитала за 1914 г.	—	—	312	1.021	730	1.751
	Всичко лева златни . .	29.200	—	312	1.021	730	1.751
	46. Фондъ „Училище Скобелевъ“ въ София.						
	Капиталъ депозирани въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 4 облигации български дър- жавенъ $4\frac{1}{2}\%$ заемъ 1907 г. по 500 л.	2.000	—	—	—	—	—
	б) 13 облигации български дър- жавенъ $4\frac{1}{2}\%$ заемъ 1909 г. по 500 „	6.500	—	—	—	—	—
	в) 54 облигации Пловдивски град- 5% заемъ 1906 г. по 100 „	5.400	—	—	—	—	—
	г) 5 банкони срочни свидѣтелства 5% за 1914 г. 91.940 „	91.940	—	—	—	—	—
	д) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г.	—	5.872	5.409	3.290	2.350	5.640
	Всичко лева златни . .	105.840	5.872	5.409	3.290	2.350	5.640
	47. Фондъ „Овещеникъ Михаилъ Цв. Радуловъ“, отъ с. Голѣмо-Вѣлово, Татарнаварджишко.						
	Капиталъ депозирани въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 2 облигации български държа- венъ $4\frac{1}{2}\%$ заемъ отъ 1909 г. а 500 л.	1.000	—	—	—	—	—
	б) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г.	—	187	234	163	115	278
	Всичко лева златни . .	1.000	187	234	163	115	278

Министерство на народното просвѣщение.

Параграфъ	Наименование на разхода	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
		1912	1913	Разрѣ- шени за 7 мѣсеца	Искать се за 5 мѣсеца	Всичко
	45. Фондъ „Стоянъ Д. Вѣженовъ“ отъ Клисура.					
	Комисиона на банката за купуване и па- зене на цѣннитѣ книжа, канцеларски и други непрѣдвидени разходи	—	—	—	1.751	1.751
	Всичко лева златни . .	—	—	—	1.751	1.751
	46. Фондъ „Училище Снежелевъ“ въ София.					
	Комисиона на банката за купуване и па- зене на цѣннитѣ книжа, канцеларски и други непрѣдвидени разходи	3.458	5.018	2.800	2.840	5.640
	Всичко лева златни . .	3.458	5.018	2.800	2.840	5.640
	47. Фондъ „Овещеникъ Михаилъ Цв. Радуловъ“ отъ с. Голѣмо-Вѣльово, Татарпазарджишко.					
	Купуване учебници на бѣднитѣ ученици отъ Голѣмобѣльовското училище, коми- сиона на банката за пазене цѣннитѣ книжа, канцеларски и други непрѣдви- дени разходи	1	1	26	252	278
	Всичко лева златни . .	1	1	26	252	278

Министерство на народното просвещение.

Параграфъ	Наименование на прихода	Капиталъ	Постигнати приходи заедно съ остатъците отъ миналите години		Предвидени за 1914 г. лихви и остатъци		
			1912	1913	За 7 мѣсеца	За 5 мѣсеца	Всичко
	48. Фондъ „Руско-български комитетъ“ въ С.-Петербургъ.						
	За подпомагане осиротѣлитѣ прѣзъ балкан- ската война дѣца-ученици и ученички отъ всички основни и сръдни училища въ царството:						
	а) 1 банково 5% срочно свидѣ- телство за 11.000 л.	11.000	—	—	380	270	650
	б) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г. . . .	—	—	—	—	—	—
	Всичко лева златни . .	11.000	—	—	380	270	650
	49. Фондъ „Тодоръ Атанасовъ“.						
	Капиталъ депозиранъ въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 21 облигации български държа- венъ 4½% заемъ 1907 г. по 500 л.	10.500	—	—	—	—	—
	б) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г. . . .	—	946	970	840	600	1.440
	Всичко лева златни . .	10.500	946	970	840	600	1.440
	50. Фондъ „Руси и Евгени Радеви“.						
	Капиталъ депозиранъ въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 4 облигации български държа- венъ 4½% заемъ 1909 г. по 500 л.	2.000	—	—	—	—	—
	б) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г. . . .	—	—	—	55	35	90
	Всичко лева златни . .	2.000	—	—	55	35	90
	51. Фондъ „Хаджи Христо Матевъ“ отъ с. Воженците, Габровско.						
	Капиталъ депозиранъ въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, въ слѣд- нитѣ цѣнни книжа:						
	а) 12 облигации български държа- венъ 4½% заемъ 1909 г. по 500 л.	6.000	—	—	—	—	—
	б) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г. . . .	—	—	963	719	512	1.231
	Всичко лева златни . .	6.000	—	963	719	512	1.231

Министерство на народното просвещение.

Параграф	Наименование на разхода	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
		1912	1913	Разрѣшени за 7 мѣсеца	Искать се за 5 мѣсеца	Всичко
	48. Фондъ „Руско-български комитетъ“ въ С.-Петербургъ. Раздаване помощи на бѣдни ученици, осиротѣли по случай на балканската война, комисиона на банката за пазене на цѣннитѣ книжа, канцеларски и други непрѣдвидени разходи	—	—	—	650	650
	Всичко лева златни . .	—	—	—	650	650
	49. Фондъ „Тодоръ Атанасовъ“. Раздаване награди на ученици чрезъ главнитѣ учители въ с. Кнежа, Бѣдла-Слатина и Орѣхово, комисиона на банката за пазене цѣннитѣ книжа и други непрѣдвидени разходи и канцеларски .	454	2	280	1.160	1.440
	Всичко лева златни . .	454	2	280	1.160	1.440
	50. Фондъ „Руси и Евгени Радеви“. Лихвитѣ се изпращатъ на прѣдседателя на главнитѣ учители въ В.-Търново за раздаване помощи, по равни части, на едно момче и едно момиче отъ първоначалнитѣ училища, комисиона на банката за правопазене на цѣннитѣ книжа и други непрѣдвидени разходи .	—	—	—	90	90
	Всичко лева златни . .	—	—	—	90	90
	51. Фондъ „Хаджи Христо Матевъ“ отъ с. Воженцитѣ, Габровско. Издържане бѣднитѣ ученици отъ основното училище въ с. Воженцитѣ, Габровско, и мъжската прогимназия въ Габрово, комисиона на банката за купуване и пазене на цѣннитѣ книжа, канцеларски и други непрѣдвидени разходи	—	2	—	1.231	1.231
	Всичко лева златни . .	—	2	—	1.231	1.231

Министерство на народното просвещение.

Параграф	Наименование на прихода	Капиталъ	Постъпили приходи заедно съ остатъци отъ миналия година		Прѣдвидени за 1914 г. лихви и остатъци		
			1912	1913	За 7 мѣсеца	За 5 мѣсеца	Всичко
	52. Фондъ „Цеска“.						
	Капиталъ депозиранъ въ Българската народна банка, Софийски клонъ, въ слѣднитѣ цѣнни книжа:						
	а) 2 облигации Софийски градски 5% лотариевъ заемъ 1896 г. 50 л.	100	—	—	—	—	—
	б) 1 банковъ 5% срочни свидѣтельства на сума 578 „	578	—	—	—	—	—
	в) лихви отъ капитала прѣзъ 1914 г.	—	68	19	27	20	47
	Всичко златни лева . .	673	68	19	27	20	47
	53. Фондъ „Царица Елеонора“.						
	Капиталъ депозиранъ въ Българската народна банка, Софийски клонъ, въ слѣднитѣ цѣнни книжа:						
	а) 15 облигации български държавенъ 5% заемъ 1904 г. по 500 л.	7.500	—	—	—	—	—
	б) 84 облигации български държавенъ 4½% заемъ 1909 г. „ 500 „	42.000	—	—	—	—	—
	в) 5 облигации Варненски градски 5% заемъ 1907 г. . . . „ 500 „	2.500	—	—	—	—	—
	г) 6 облигации Пловдивски градски 5% заемъ 1906 г. . . . „ 100 „	6.100	—	—	—	—	—
	д) 3 банковъ 5% срочни свидѣтельства за 53.090 „	53.090	—	—	—	—	—
	е) лихви отъ капитала за 1914 г.	—	34.215	15.825	7.605	5.430	13.035
	Всичко златни лева . .	111.190	34.215	15.825	7.605	5.430	13.035
	54. Фондъ „Читалище наука“, о. Воженцитѣ, Габровско.						
	Капиталъ депозиранъ въ Българската народна банка, Софийски клонъ, въ слѣднитѣ цѣнни книжа:						
	а) 20 облигации български държавенъ 4½% заемъ 1909 г. по 500 л.	10.000	—	—	—	—	—
	б) 6 облигации Пловдивски градски 5% заемъ 1906 г. по . . 100 „	600	—	—	—	—	—
	в) лихви отъ капитала прѣзъ 1912 г. . .	—	1.110	887	799	565	1.364
	Всичко златни лева . .	10.600	1.110	887	799	565	1.364

Министерство на народното просвещение.

Параграфъ	Наименование на разхода	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
		1912	1913	Разрѣшени за 7 мѣсеца	Искать се за 5 мѣсеца	Всичко
	52. Фондъ „Деска“.					
	Комисиона на банката за покупка и пазене на цѣннитѣ книжа, канцеларски и други непрѣдвидени разходи.					
	<i>Забѣлѣжка.</i> Остатѣкътъ отъ лихвитѣ се капитализира	73	6	17	30	47
	Всичко лева златни . .	73	6	17	30	47
	53. Фондъ „Царица Елеонора“.					
	Комисиона на банката за покупка и пазене на цѣннитѣ книжа, канцеларски потрѣби и други непрѣдвидени разходи.					
	<i>Забѣлѣжка.</i> Остатѣкътъ отъ лихвитѣ се капитализира	31.328	9040	1995	11.040	13.085
	Всичко лева златни . .	31.328	9040	1995	11.040	13.085
	54. Фондъ „Читалище наука“ с. Боженцитѣ, Габровско.					
	Издържане основното училище въ с. Боженцитѣ, Габровско, комисиона на банката за пазене на цѣннитѣ книжа, канцеларски и други непрѣдвидени разходи.	533	3	216	1.148	1.364
	Всичко лева златни . .	533	3	216	1.148	1.364

Министерство на народното просвещение.

Параграф	Наименование на прихода	Капиталъ	Постъпни приходи заедно съ остатъци отъ миналите години		Предвидени за 1914 г. лихви и остатъци		
			1912	1913	За 7 месеца	За 5 месеца	Всичко
	55. Фондъ „Подпомагане образованието на сирациѣ на учители убити въ войната.“						
	Капиталъ депозиранъ въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ	236	—	—	13.325	8.875	21.200
	Всичко лева златни . .	236	—	—	12.925	8.875	21.200
	56. Фондъ „Инвалидни пенсии и помощи на държавните работници по вѣдомството на Министерството на народното просвещение.“						
	Капиталъ вложенъ въ Българската на- родна банка, Софийски клонъ, на текуща лихвена смѣтка	4.099	26	32	24	17	41
	Всичко лева златни . .	4.099	26	32	24	17	41

Министерство на народното просвещение.

Параграф	Наименование на разхода	Действителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
		1912	1913	Разрешени за 7 месеца	Искане за 6 месеца	Всичко
	55. Фондъ „Подпомагане образованието на сираците на загиналите през време на войната“, бѣдни граждани отъ всички занятия	—	—	—	21.200	21.200
	Всичко лева златни	—	—	—	21.200	21.200
	56. Фондъ „Инвалидни пенсии и помощи на държавните работници по вѣдомството на Министерството на народното просвещение“.					
	Капитализиране и други непрѣдвидени разходи	26	32	25	16	41
	Всичко лева златни	26	32	25	16	41

20. Фондове „Ефория Братя Евлогий“

Наименование на прихода	Капиталъ	Постъпили приходи заедно съ остатъцитъ		Прѣдвидени за 1914 г. лихви и остатъци		
		1912	1913	За 7 мѣсеца	За 5 мѣсеца	Всичко
а) Фондъ за постройка и издръжка на Висшето училище „Врата Евлогий и Христо Георгиеви“ за приложни знания въ София.						
а) 9 банкови 5% срочни свидетелства .	1.992.565					
б) 400 акции отъ Романската народна банка ¹⁾	1.000.000					
в) 97 облигации 6% български държа- венъ заемъ отъ 1892 г.	48.500					
г) 3.193 облигации 5% български дър- жавенъ заемъ отъ 1902 г.	1.596.500					
д) 2.965 облигации 4 1/2% български дър- жавенъ заемъ отъ 1907 г.	1.482.500					
е) 2.058 облигации 4 1/2% български дър- жавенъ заемъ отъ 1909 г.	1.029.000					
ж) 292 облигации Българска народна банка отъ 1909 г.	146.000					
з) 3.490 облигации Пловдивски градски заемъ отъ 1906 г.	349.000					
и) Лихви отъ капитала	—	365.364	343.958	230.699	164.785	395.484
Всичко лева златни . .	7.644.065	365.364	343.958	230.699	164.785	395.484
б) Фондъ за постройка и издръжка на Техническо училище „Врата Евлогий и Христо Георгиеви“ въ Карлово.						
а) 2 банкови 5% срочни свидетелства .	20.000					
б) 1.850 облигации 6% български дър- жавенъ заемъ отъ 1892 г.	925.000					
в) 289 облигации 4 1/2% български дър- жавенъ заемъ отъ 1909 г.	144.500					
г) 114 облигации Българска народна банка	57.000					
д) Лихви отъ капитала	—	63.015	66.121	39.935	28.525	68.460
Всичко лева златни . .	1.146.500	63.015	66.128	39.935	28.525	68.460

¹⁾ Курсътъ 2.500 л. отговаря на реалната
стойностъ въ момента при внасянето на ак-
циитъ на българското правителство въ 1904 г.
Сегашниятъ имъ курсъ е около 5.700 л.

Министерство на народното просвещение.

и Христо Георгиеви“ в София.

Наименование на разхода	Действителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
	1912	1913	Разрешени за 7 месеца	Исканъ се за 5 месеца	Всичко
а) Фондъ за постройка и издръжка на Висшето училище „Братя Евлогий и Христо Георгиеви“ за приложни знания в София.					
а) Заплата на личния съставъ, възнаграждения за проектиране и ръководене постройката и възнаграждения за извършване на други отдѣлни работи	1.820	11.201	6.412	23.588	30.000
б) За вещевени разходи	2.360	10.338	208.894	291.106	500.000
Всичко лева . .	4.180	21.539	215.306	314.694	530.000
б) Фондъ за постройка и издръжка на Техническо училище „Братя Евлогий и Христо Георгиеви“ в Карлово.					
а) Заплата на личния съставъ, възнаграждения за проектиране и ръководене на постройката и възнаграждения за извършване на други отдѣлни работи	—	2.050	2.912	12.088	15.000
б) За вещевени разходи	413	784	30.261	169.739	200.000
Всичко лева . .	413	2.834	33.173	181.827	215.000

Министерство на народното просвещение.

	Наименование на прихода	Капиталъ	Постигнати приходи заедно съ остатъците		Прѣдвидени за 1914 г. лихви и остатъци		
			1912	1913	За 7 мѣсеца	За 5 мѣсеца	Всичко
	в) Фондъ за постройка на здание за музей и библиотека „Братя Евлогий и Христо Георгиеви“ въ София.						
а)	3 банкови 5% срочни свидетелства .	472.000					
б)	2.507 облигации 6% български държавен заемъ 1892 г.	1.253.500					
в)	1.116 облигации 4 1/2 % български държавен заемъ 1909 г.	558.000					
г)	37 облигации Българска народна банка 1909 г.	18.500					
д)	Лихви отъ капитала	—	122.407	116.116	77.350	55.250	132.600
	Всичко лева златни . .	2.302.000	122.407	116.116	77.350	55.250	132.600
	г) Фондъ за постройка на здание за Университета „Братя Евлогий и Христо Георгиеви“ въ София.						
а)	2 банкови 5% срочни свидетелства .	265.000					
б)	6.291 облигации 6% български държавен заемъ 1892 г.	3.145.500					
в)	2.277 облигации 4 1/2 % български държавен заемъ 1909 г.	1.138.500					
г)	39 облигации Българска народна банка 1909 г.	19.500					
д)	Лихви отъ капитала	—	242.461	252.134	151.900	108.500	260.400
	Всичко лева златни . .	4.568.500	242.461	252.134	151.900	108.500	260.400

Министерство на народното просвещение.

Наименование на разхода	Действителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
	1912	1913	Разрешени за 7 месеца	Искать се за 5 месеца	Всичко
в) Фондъ за постройка на здание за музей и библиотека „Братя Евлогий и Христо Георгиеви“ въ София.					
а) Заплата на личния съставъ, възнаграждения за проектиране и ръководене на постройката и възнаграждения за извършване на други отделни работи	—	2.150	2.912	22.088	25.000
б) За веществени разходи	1.832	4.015	63.441	436.559	500.000
Всичко лева . .	1.832	6.165	66.353	458.647	525.000
г) Фондъ за постройка на здание за Университета „Братя Евлогий и Христо Георгиеви“ въ София.					
а) Заплата на личния съставъ, възнаграждения за проектиране и ръководене на постройката и възнаграждения за извършване на други отделни работи	13.670	4.300	35.000	15.000	50.000
б) За веществени работи	13.811	10.037	315.000	285.000	600.000
Всичко лева . .	27.481	14.337	350.000	300.000	650.000

Б ю д ж е т ъ

за приходите на пенсионния фондъ по гражданското ведомство за 1914 г.

Параграфъ	Наименование на приходите	Констатирани и събрани суми прѣвъ			Прѣдвидени по бюджета за 1913 г.	Вѣроятно ще постѣпятъ по бюджета за 1913 г.	Прѣдвидени за 1914 г.
		1910 г.	1911 г.	1912 г.			
	Министерство на финансите.						
	Пенсионенъ фондъ по гражданското ведомство.						
	Глава I.						
	а) Редовни приходи.						
1	Отъ лихви на капитала, съставляващъ пенсионния фондъ и възлизащъ на 1 януарий 1914 г. на 24.860.000 л.	1.019.427	1.036.717	1.140.511	1.053.000	1.160.000	1.243.000
2	Отъ 7 и 8% пенсионни одрѣжки отъ заплатата на всички чиновници и служащи	3.871.572	4.148.227	4.840.092	3.800.000	4.200.000	5.000.000
3	Одрѣжки $\frac{1}{12}$ отъ годишната заплата на назначените за прѣвъ нѣтъ на служба и $\frac{1}{24}$ отъ годишната заплата на повторно назначените слѣдъ едномѣсечно и по-дълго прѣкъсване.	176.688	277.234	287.613	250.000	260.000	250.000
4	Разлика отъ повишени заплати, по какъвто начинъ да е станало повишението	298.351	298.487	278.783	300.000	250.000	250.000
	б) Врѣмевни приходи.						
5	Одрѣжки 3, 5, 6 и 7% съ 7% сложна лихва (чл. 39 буква в отъ закона за пенсията по гражданското и военното ведомство)	22.265	16.633	21.832	40.000	40.000	40.000
6	Отъ прѣхвърлени одрѣжки отъ военния въ гражданския пенсионенъ фондъ (чл. 39 п. 1 буква ж отъ закона за пенсията)	—	—	—	20.000	20.000	20.000
7	Продажба на закони и правилници, повърнати неправилно получени пенсии, глоби (чл. чл. 52 и 53 отъ закона) и други случайни непрѣдвидени	3.373	37.759	35.813	15.000	18.000	30.000
	Всичко . .	5.391.676	5.815.057	6.604.644	5.478.000	5.948.000	6.833.000

Министерство на финансите.

Параграфъ Число	Наименование на учрежденията и вида на разходите	Годишна заплата едному	На всички за 5 мѣсеци	Дѣйствиеленъ разходъ за			Разрѣшени кредити за по- слѣднитѣ 5 мѣсеца отъ 1914 г.	Всичко разрѣ- шени кредити за 1914 г.
				1912 г.	Разрѣшени кредити за 1913 г.	Разрѣшени кредити за 7 мѣсеца отъ 1914 г.		
Министерство на финанситѣ.								
Пенсионенъ фондъ по гражданското вѣдомство.								
Разходъ.								
1	А. Разходи за личния съставъ.							
1	Началникъ	6.000	2.500					
1	Счетоводител-контрольоръ	4.200	1.750					
1	Помощникъ на началника I класъ	3.600	1.500					
1	Помощникъ счетоводител- контрольора	3.000	1.250					
1	Помощникъ счетоводител- контрольора за службата по събиране одрѣжитѣ за минало врѣме	3.000	1.125					
1	Помощникъ на началника II класъ	3.300	1.375					
1	Помощникъ на началника III класъ	3.000	1.250					
3	Провѣрители	2.700	3.375					
4	Книговодители	2.400	4.000					
1	Архиваръ	2.700	1.125					
1	Помощникъ архиваръ за инвалидни пенсии	2.100	875					
2	Помощници на архиваря	1.800	1.500					
1	Регистраторъ	2.100	875					
1	Помощн. на регистратора Прѣсмѣтачи съ годишна заплата най-много до 2.220 л.	1.620	675					
1	Писаръ I разредъ	1.440	600					
—	За писари и разсилни	—	4.500	59.778	72.340	42.198	36.650	78.848
Б. Веществени разходи.								
2	Канцеларски разноски, отопление, освѣт- ление, печатане на разни бланки, купу- ване и поправка на мобили, печатане и написване на пенсионнитѣ книжки, об- лѣбело и обуца на разсилнитѣ, за вѣст- ници, списания, книги и други разноски за нуждитѣ на пенсионното отдѣление			11.264	22.000	7.000	18.000	25.000
3	Наемане помѣщение по контрактъ			5.000	5.000	2.916	1.484	4.400

Министерство на финансите.

Параграфъ	Наименование на разходите	Дѣйствителенъ разходъ за			Разрѣшени кредити за послѣднитѣ 5 мѣсеца отъ 1914 г.	Всичко разрѣшени кредити за 1914 г.
		1912 г.	Разрѣшени кредити за 1913 г.	Разрѣшени кредити за 7 мѣсеца отъ 1914 г.		
	В. Изплащане на пенсии.					
4	Изплащане пенсии за изслужено врѣме по гражданското вѣдомство	4.366.123	4.925.000	2.829.166	2.420.834	5.250.000
5	Изплащане пенсии за инвалидностъ по гражданското вѣдомство	139.023	240.000	140.000	80.000	220.000
6	Повръщане неправилно внесени суми въ фонда и прѣхвърляне на разни одрѣжки за пенсия въ други фондове, по сключени бюджети (чл. 25 отъ закона за отчетността по бюджета)	17.667	65.000	37.916	7.084	45.000
7	Повръщане неправилно внесени суми въ фонда и прѣхвърляне на разни одрѣжки за пенсия въ други фондове, въ бюджета за текущата година (чл. 25 алинея втора отъ закона за отчетността по бюджета)	—	—	—	—	—
8	Изплащане пенсии за изслужено врѣме и за инвалидностъ по гражданското вѣдомство за минали години, слѣдъ приключване бюджетното упражнение за 1913 г. .	55.154	180.000	87.500	132.500	220.000
9	Непрѣдвидени разноси (чл. 24 отъ закона за отчетността по бюджета) . .	—	2.500	1.458	1.042	2.500
10	Изплащане на Българската народна банка лихви за прѣвишени кредити по текущата сметка на фонда	—	40.000	—	10.000	10.000
11	Изплащане стари дългове къмъ Държавната печатница	—	9.745	—	6.193	6.193
	Всичко . .	4.654.009	5.551.840	3.148.154	2.713.787	5.861.941

Сравнителна таблица

за числото на чиновниците и служащите на пенсионния фонд по гражданското ведомство и за сумата на заплатите им през 1910, 1911, 1912 и 1913 г. и исканите за идущата 1914 г.

Наименование на учреждението	1910		1911		1912		1913		1914	
	Число	Сума	Число	Сума	Число	Сума	Число	Сума	Число	Сума
Началникъ на отделение	1	5.400	1	5.400	1	6.000	1	6.000	1	6.000
Счетоводитель-контрольоръ	1	3.600	1	4.200	1	4.200	1	4.200	1	4.200
Помощникъ на начальника I класъ . .	1	3.600	1	3.600	1	3.600	1	3.600	1	3.600
Помощникъ счетоводитель-контрольоръ	—	—	—	—	—	—	1	3.000	1	3.000
Помощникъ счетоводитель-контрольоръ III класъ	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3.000
Помощникъ на начальника II класъ .	1	2.700	1	3.000	1	3.000	1	3.000	1	3.300
Помощникъ на начальника III класъ .	—	—	1	2.700	1	2.700	1	2.700	1	3.000
Провѣрители	2	4.800	2	4.800	2	4.800	2	4.800	3	8.100
Книговодители	5	11.100	4	8.880	4	8.880	4	8.880	4	9.600
Архиваръ	1	2.220	1	2.400	1	2.400	1	2.400	1	2.700
Помощникъ-архиваръ за инвалидни пенсии	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2.100
Помощници на архивари	2	3.600	2	3.600	2	3.600	2	3.600	2	3.600
Регистраторъ	1	1.800	—	—	1	1.920	1	1.920	1	2.100
Помощникъ на регистратора	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1.620
Прѣсмѣтати съ годишна заплата до 2.200 л	—	12.000	—	12.000	—	12.000	—	12.000	—	19.800
Писаръ I разредъ	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1.440
За писари и разсилни общо	—	10.000	—	10.240	—	10.240	—	10.240	—	10.800
Всичко по пенсионния фондъ . .	15	60.820	14	60.820	15	63.340	16	72.340	21	87.960

Обяснения на пенсионния фондъ по гражданското вѣдомство.

1. Съ прѣдаването къмъ управлението на гражданския пенсионенъ фондъ управлението на военния пенсионенъ фондъ и съ приемането на правилника за прилагане закона за пенсиитѣ по гражданското и военно вѣдомства, службата въ отдѣлението се прѣорганизира, като се създаде и новъ начинъ за констатиране на приходитѣ и оправдаване на разходитѣ, за смѣтка на фондоветѣ. Този новъ начинъ би далъ очакванитѣ резултати, само ако разнитѣ служби се заематъ отъ лица опитни и съ по-голѣма специализация за общитѣ и отдѣлнитѣ функции. Това, обаче, ще се постигне като се приематъ малкитѣ увеличения, които се правятъ въ заплатитѣ на нѣкои отъ длъжноститѣ при отдѣлението.

Увеличенията направени въ бюджета се налагатъ и затова, защото слѣдъ войната, която създаде повече отъ 50.000 души инвалиди, които искатъ да имъ се даде пенсия, работата въ отдѣлението се увеличи прѣко максимума. Ежедневно постѣпватъ около 400—500 заявления за искане инвалидни пенсии. До 5 априлий 1914 г. сѣ постѣпили 39.458 заявления, а до края на годината ще постѣпятъ още около 15.000. Всичко това натрупва чиновницитѣ въ отдѣлението съ нова работа и въ този случай трудътъ имъ трѣбва да бѣде и по-добрѣ възнаграденъ, като се направи едно незначително увеличение въ заплатитѣ.

2. Споредъ правилника за прилагане закона за пенсиитѣ, нѣкои отъ чиновницитѣ, заемащи по-важни и отговорни служби въ счетоводството и контролата при отдѣлението, сѣ длъжни да прѣдставятъ гаранции за службитѣ си, каквито досега тѣ нѣматъ, а това само по себе се пове-
лива да се дадатъ и по-добри заплати, отколкото сѣ получавали досега; и

3. Прѣдвиждатъ се нови длъжности: помощникъ контрольоръ-счетоводителъ съ 3.000 л. годишна заплата; единъ провѣрителъ съ 2.700 л. годишна заплата; единъ помощникъ-архиваръ за инвалиднитѣ пенсии съ 2.100 л. годишна заплата; единъ помощникъ-регистраторъ съ 1.620 л. годишна заплата и единъ писаръ I разредъ съ 1.440 л., а общиятъ кредитъ за писари и разсилни се увеличава съ 560 л. годишно. Общитѣ увеличения въ архивата се налагатъ поради многото работа въ сѣщата. Днесъ на 16 априлий 1914 г. входящиятъ регистъръ е стигналъ № 29.000, а изходящиятъ № 35.000, така щото до края на годината сѣщитѣ нумера ще достигнатъ до № 100.000 входящия и до № 120.000 изходящия.

Новитѣ длъжности сѣ необходими поради многото работа, която има въ отдѣлението и която въ бѣдѣще още повече ще се увеличи, въ зависимостъ отъ увеличаване числото на пенсионеритѣ. При наличността на около 50.000 души пенсионери, всѣка една година ще има приблизително по 10.000 пенсии за видоизмѣнение, прѣкратяване и пр., защото много отъ пенсиониранитѣ вдовици ще се омѣжатъ и припадающата имъ се частъ отъ пенсията ще се прѣкрати; на други пенсионери дѣцата ще навършатъ изискуемата се възраст или пъкъ момичетата имъ ще се омѣжатъ и ще се прѣкрати припадающата имъ се пенсия и пр. и за всички тѣзи случаи ще се правятъ нови смѣтки и изпращатъ въ сѣдилищата за издаване на нужнитѣ опрѣдѣления. Освѣнъ това изплатенитѣ пенсии по пенсионнитѣ книжки ще се вписватъ въ надлежнитѣ партиди на пенсионеритѣ, за да може да става оформяването на изплатенитѣ суми и пр.

Сравнителна таблица

за бюджета за разходите на пенсионния фонд по гражданското ведомство за 1914 г.,
оравненъ от бюджета за 1913 г.

Параграфъ	Предметъ на разхода	Въ повече				Въ по-малко				Веществени и други разходи	
		отъ нови длъжности		отъ увеличение на заплати		отъ закрити длъжности		отъ намаление на заплати		въ повече	въ по-малко
		колич.	лева	колич.	лева	колич.	лева	колич.	лева	лева	лева
1	Личенъ составъ	5	10.860	13	6.260	—	—	—	—	—	—
2	Веществени разходи	—	—	—	—	—	—	—	—	3.000	—
3	Наемане помѣщение	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600
4	Изплащане пенсии за изслужено врѣме	—	—	—	—	—	—	—	—	325.000	—
5	Изплащане пенсии за инвалидность	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20.000
6	Повръщане неправилно внесени одръжки въ фонда и прѣхвърдане на разни одръжки за пенсия въ други фондове по сключени бю- джети (чл. 25 отъ закона за отчет- ността по бюджета)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20.000
7	Повръщане неправилно внесени суми въ фонда по бюджета за текущата година (чл. 25 алинея втора отъ за- кона за отчетността по бюджета)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Изплащане пенсии за изслужено врѣме и за инвалидность по гражданското ведомство за минали години слѣдъ приключване бюджетното упражне- ние за 1913 г.	—	—	—	—	—	—	—	—	40.000	—
9	Непрѣдвидени разноси	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Изплащане на Българската народна банка лихви за прѣвишени кре- дити по текущата сметка на фонда	—	—	—	—	—	—	—	—	6.193	—
11	Стари дългове къмъ Държавната пе- чатница	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30.000
	Всичко	5	10.860	13	6.260	—	—	—	—	374.193	70.600

Б ю д ж е т ъ

за приходите на пенсионния фонд по военното ведомство за 1914 г.

Параграфъ	Наименование на приходите	Констатираны и събрани суми прѣвъ			Прѣдвидени по бюджета за 1913 г.	Вѣроятно ще постъпятъ по бюджета за 1913 г.	Прѣдвиздатъ се за 1914 г.
		1910 г.	1911 г.	1912 г.			
	Министерство на финансите.						
	Пенсионенъ фондъ за военнитѣ пенсии.						
	а) Редовни приходи.						
1	Лихви отъ капитала, съставляващъ пенсионния фондъ и възлизашъ на 1 януарий 1914 г. на 2.180.000 л.	115.373	114.688	109.374	106.500	106.500	106.500
2	Отъ 7 и 8% одръжки отъ заплатитѣ на офицеритѣ и долнитѣ военни чинове	952.936	968.431	746.200	975.000	1.050.000	1.150.000
3	Разлика отъ повишени заплати, одръжки $\frac{1}{12}$ отъ годишната заплата на назначенитѣ за прѣвъ пѣтъ на служба и $\frac{1}{24}$ отъ годишната заплата на назначенитѣ слѣдъ едномѣсечно и по-дълго прѣкъсване . . .	—	56.681	45.708	75.000	75.000	100.000
	б) Врѣменни приходи.						
4	Одрѣжки 3 и 5% съ 7% сложна лихва отъ заплатитѣ и пенсийтѣ на офицеритѣ, долнитѣ военни чинове и военнитѣ пенсионери за минали години . .	37.445	1.188	1.134	5.000	5.000	5.000
5	Одрѣжки 3%, 5%, 6%, 7%, $\frac{1}{12}$, $\frac{1}{24}$ и разлика отъ повишени заплати, одържани отъ лица подлежащи на пенсиониране отъ фонда за военнитѣ пенсии, прѣхвърлени отъ гражданския пенсионенъ фондъ къмъ военния (чл. 39 п. 2, буква з отъ закона за пенсиитѣ)	—	—	33.339	30.000	30.000	40.000
	в) Случайни приходи.						
6	Неправилно получени пенсии, върнати обратно въ фонда глоби (чл. чл. 52 и 53 отъ закона) и други случайни и непрѣдвидени	—	5.660	4.533	25.000	20.000	20.000
	Всичко . .	1.105.754	1.146.648	940.288	1.216.500	1.286.500	1.421.500

Министерство на финансите.

Параграфъ	Число	Наименование на учрежденията и вида на разходите	Годишна заплата едному	На всички за 5 мѣ- сеца	Дѣйствителенъ разходъ за			Искать се кредити за последнитѣ 5 мѣсеца отъ 1914 г.	Всичко разрѣ- шени кредити за 1914 г.
					1912 г.	Разрѣшени кредити за 1913 г.	Разрѣшени кредити за 7 мѣсеца отъ 1914 г.		
		Министерство на финансите.							
		Пенсионенъ фондъ по военното вѣдомство.							
		Разходъ.							
1		А. Разходъ за личния съставъ.							
	1	Началникъ на бюрото . . .	4.200	1.750					
	1	Помощникъ на началника на бюрото II класъ . . .	3.000	1.250					
	1	Помощникъ на началника на бюрото III класъ . . .	2.700	1.125					
	3	Помощници счетоводители контрольори III класъ . . .	2.700	3.375					
	2	Провѣрители	2.700	2.250					
	3	Книговодители	2.400	3.000					
	2	Помощникъ на архиваря . . .	1.800	1.500					
	1	Помощникъ на регистратора	1.620	675					
	—	Прѣсмѣтатели по военно-ин- валиднитѣ пенсии съ го- дишна заплата най-много до 2.100 л.	—	20.840					
	—	За писари и разсилни . . .	—	2.750	22.971	35.860	1) 43.902	38.415	82.317
		Б. Веществени разходи.							
2		Канцеларски разноски, отопление, освѣтле- ние, печатане на разни бланки, купуване и поправка на мобили, печатане на пен- сионни книжки, облѣкло и обуща на разсилнитѣ, за вѣстници и списания, книги и други разноски за нуждитѣ на пенсионното отдѣление			3.880	4.600	2.334	25.666	28.000
3		Наемане помѣщение по контрактъ (по свѣрх- сметенъ кредитъ, съгласно чл. 126 отъ конституцията, указъ № 4 отъ 20 януарий 1914 г., „Държавенъ вѣстникъ“ бр. 18, 23 януарий 1914)			1.800	2.200	2.650	3.030	5.680
4		Изплащане пенсии за изслужено врѣме по военното вѣдомство			1.738.059	2.319.840	1.236.571	1.227.109	2.463.680
5		Изплащане пенсии за минали години слѣдъ приключване бюджетното упражненіе за 1913 г.			42.500	45.000	26.250	23.750	50.000
6		Повръщане неправилно внесени суми въ фонда и прѣхвърляне на разни одрѣжки за пенсии въ други фондове по склю- чени бюджети (чл. 25 отъ закона за от- четността по бюджета)			20.000	20.000	11.667	12.333	24.000
		1) Въ сумата 43.902 л. влиза сумата 2.450 л. за заплати на двама помощници-контрольори и на прѣсмѣтатели за мѣсець юлий.							

Министерство на финансите.

Параграф	Число	Наименование на учрежденията и вида на разходите	Годишна заплата одному	На всички за 5 мѣсеца	Дѣйствителенъ разходъ за			Искать се кредити за послѣднитѣ 5 мѣсеца отъ 1914 г.	Всичко разрѣшени кредити за 1914 г.
					1912 г.	Разрѣшени кредити за 1913 г.	Разрѣшени кредити за 7 мѣсеца отъ 1914 г.		
7		Повръщане неправилно внесени суми въ фонда и прѣхвърляне на разни одръжки за пенсии въ други фондове, по бюджета за текущата година (чл. 25 алинея втора отъ закона за отчетността по бюджета)			—	—	—	—	—
8		За записване на края на годината на около 50.000 пенсионни книжки, по които ще се изплащатъ инвалиднитѣ пенсии на пенсионеритѣ прѣзъ 1915 г., плащано най-много по 10 ст. за една пенсионна книжка			—	—	—	5.000	5.000
9		Непрѣдвидени разноси (чл. 24 отъ закона за отчетността по бюджета)			—	—	—	2.000	2.000
10		Изплащане на Българската народна банка лихви за прѣвишени кредити по текущата сметка на фонда			—	40.000	—	15.000	15.000
11		Изплащане стари дългове къмъ Държавната печатница			—	—	—	3.022	3.022
12		За изплащане наема на помѣщението за време отъ 6 септемврий до 31 декемврий 1913 г. по контрактъ			—	—	1) 500	—	500
		Всичко . .			1.829.220	2.466.900	1.323.874	1.355.325	2.679.199

1) По сьвърхсметния кредитъ, съгласно чл. 126 отъ конституцията, указъ № 4 отъ 20 януарий 1914 г., „Държавен вѣстникъ“ бр. 18 отъ 23 януарий 1914 г.

Сравнителна таблица

за числото на чиновниците и служащите на фонда за военните пенсии и за сумата на заплатите имъ
прѣзъ 1910, 1911, 1912 и 1913 г. и исканитѣ за идущата 1914 г.

Наименование на учрежденияго	1910		1911		1912		1913		1914	
	Число	Сума	Число	Сума	Число	Сума	Число	Сума	Число	Сума
Началникъ на бюро	—	—	1	4.200	1	4.200	1	4.200	1	4.200
Помощникъ на счетоводителя-контро- льоръ III класъ	—	—	1	2.700	1	2.700	1	2.700	3	8.100
Помощникъ на начальника II класъ .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3.000
Помощникъ на начальника III класъ .	—	—	—	—	1	2.700	1	2.700	1	2.700
Провѣрители	—	—	2	4.800	2	4.800	2	4.800	2	5.400
Книговодители	—	—	2	4.440	2	4.400	2	4.400	3	7.200
Помощникъ на архиваря	—	—	—	—	1	1.800	1	1.800	2	3.600
Помощникъ на регистратора	—	—	—	—	1	1.620	1	1.620	1	1.620
Прѣсмѣтчи по военно-инвалиднитѣ пенсии съ годишна заплата до 2.100 л.	—	—	—	—	—	—	—	20.000	—	50.000
За писари и разсилни	—	—	—	3.600	—	3.600	—	3.600	—	6.600
Всичко . .	—	—	6	19.740	9	25.860	9	45.860	14	92.420

Обяснения на пенсионния фондъ по военното вѣдомство.

Увеличенията направени въ заплатитѣ на нѣкои отъ длъжноститѣ въ бюрото за военнитѣ пенсии, както и прѣдвиждането на единъ помощникъ началникъ II класъ, двама помощници контрольоръ-счетоводители и на единъ книговодителъ повече е направено по сѣщитѣ причини изложени въ сравнителната таблица, приложена къмъ бюджетопроекта на пенсионния фондъ по гражданското вѣдомство.

Двамата нови помощници контрольоръ-счетоводители ще извършватъ, освѣнъ провѣрката на военно-инвалиднитѣ пенсии, но и службата по видоизмѣняването и прѣкратыването на сѣщитѣ пенсии, а тази работа е доста много и като се приеме, че числото на военно-инвалиднитѣ пенсии въ скоро време, ще бѣде кръгло 50.000 пенсии и ще има годишно приблизително до 10.000 пенсии за видоизмѣнение.

Сравнителна таблица

по бюджета на пенсионния фондъ по военното ведомство за 1914 г., сравненъ съ бюджета за 1913 г.

Параграфъ	Предметъ на разхода	Въ повече				Въ по-малко				Веществени и други разходи	
		отъ нови дължности		отъ увеличение на заплати		отъ закрити дължности		отъ намаление на заплати		въ повече	въ по-малко
		колич.	лева	колич.	лева	колич.	лева	колич.	лева	лева	лева
1	Личенъ съставъ	5	13.500	6	34.560	—	—	—	—	—	—
2	Веществени разходи	—	—	—	—	—	—	—	—	24.000	—
3	Наемане помѣщение	—	—	—	—	—	—	—	—	3.480	—
4	Изплащане пенсии	—	—	—	—	—	—	—	—	143.840	—
5	Изплащане пенсии по сключени бюджети	—	—	—	—	—	—	—	—	5.000	—
6	Повръщане неправилно внесени суми въ фонда (чл. 25 отъ закона за отчетността по бюджета)	—	—	—	—	—	—	—	—	4.000	—
7	Повръщане неправилно внесени суми въ фонда по бюджета за текущата година (чл. 25 алинея втора отъ закона за отчетността по бюджета)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	За написване на около 50.000 пенсионни книжки, за изплащане пенсийтъ прѣзъ 1915 г.	—	—	—	—	—	—	—	—	5.000	—
9	Непрѣдвидени разноси	—	—	—	—	—	—	—	—	2.000	—
10	Изплащане на Българската народна банка лихви за прѣвишени кредити	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25.000
11	За изплащане наема на помѣщението за врѣме отъ 6 септемврий до 31 декемврий 1913 г.	—	—	—	—	—	—	—	—	500	—
12	Стари дългове къмъ Държавната печатница	—	—	—	—	—	—	—	—	3.022	—
	Всичко . .	5	13.500	6	34.560	—	—	—	—	125.842	90.000

Министерство на финансите.

Б ю д ж е т ъ

за фонда на инвалидни пенсии и помощи на държавните работници по ведомството на Министерството на финансите за 1914 г.

Параграфъ	Наименование на приходите	Постъпили суми презъ				Прѣдвидени за		Всичко		Параграфъ	Видъ на разходите	Разрѣшени за	
		1911		1912		1914						1914	
		лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.			лева	ст.
		лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.	лева	ст.			лева	ст.
1	Капиталъ на 1 януарий 1912 г., на сума 6.360-30 л., вложени въ Българската народна банка на текуща лихвена сметка.												
	Лихви отъ капитала	58	94	66	18	60	—	60	—		Помощи на държавни работници	500	—
	Одържани 1% за инвалидни пенсии . . .	595	06	234	26	500	—	500	—		Забѣлка. Никакви суми досега не сж изразходвани отъ 1907 до 1913 г. вклучително		
	Одържани 1% за медицинска помощъ . .	595	06	234	26	500	—	500	—		Всичко разходи . .	500	—
2	Всичко . .	1.429	06	537	70	1.060	—	1.060	—				

Министерство на финансите.

Б ю д ж е т ъ

за приходите и разходите на фонда при Министерството на финансите, за кадастриране недвижимите имоти за 1914 г.

Параграфъ	Наименование на приходите	Постъпили прѣзъ 1911, 1912 и 1913 г.		Прѣдвидени лихви за 1914 г.		Параграфъ	Наименование на разходите	Изразходвани прѣзъ 1912 г.		Разрѣшени за 1914 г.
		лева	ст.	лева	ст.			лева	ст.	
1	Суми и лихви отъ беглика съ- гласно чл. 4 отъ закона за прѣхвърляне беглика и да- нѣка върху сградите въ полза на градските общини и на беглика въ полза на селските общини	6.111.107	—	308.976	—	1	За командировки Всичко . .	277	—	{ не се прѣд- виждатъ }
2	Постъпления прѣзъ 1914 г. за смѣта на 1913 г. Всичко . .	600.000	—	—	—			277	—	
		6.711.107	—	308.976	—					

за приходы и расходы на фонд, образуемый от продажи на общинный конв на основании VI-го постановления на Министерствъ объявъ отъ 31 марта 1898 г., протоколъ № 14.

[illegible]

Министерство на войната.

Б ю д ж е т ъ
за приходите и разходите на фонда за инвалидните войници на държавните работници по военното ведомство за 1914 г.

Параграфъ	Наименование на приходите	Констатирани и събрани суми презъ		Параграфъ	Наименование на разходите	Действителенъ разходъ за		Кредити за 1914 г.		
		1911	1912			1911	1912	Разрешени за първите 7 месеца	Искатъ се за остатъка на годината	Всичко
1	1% одръжки за инвалидни пенсии и 1% медицинска помощъ върху възнаграждението на държавните работници, разликата отъ повишенитъ имъ заплати, лихви и други	10.878	10.224	12.000	1	570	1.002	1.050	1.100	2.150
	Всичко приходъ	10.878	10.224	12.000	2	—	—	728	492	1.220
	Забележка. Капиталътъ на фонда на 31 декември 1913 г. е 18.918.46 л.	10.878	10.224	12.000	3	—	—	—	20	20
						570	1.002	1.778	1.612	3.390
						—	—	—	—	8.610
										12.000

Министерство на войната.

Б Ю Д Ж О Т Ъ

за приходите и разходите на фонда „Генерал-майоръ Кипелеки Иванъ“.

Параграфъ	Наименование на прихода	Констатирани и събрани суми прѣзъ		Кредитъ за 1914 г.	Параграфъ	Наименование на разхода	Дѣйствиеленъ разходъ за		Кредитъ за 1914 г.		
		1911	1912				1911	1912	Разрѣ- шени за първиятъ 7 мѣсца	Искается за оста- ващиятъ мѣсца	Всичко
1	Капиталътъ на фонда въ Българската на- родна банка къмъ 1 януарий 1914 г. е билъ 12.070				1	За награда при производ- ството въ първи офи- церски чинъ на този ученикъ (юнкеръ) отъ Военното на Негово Величество училище, който е свършилъ учи- лището съ най-добъръ успѣхъ	400	400	234	166	400
	Отъ лихви	541	563	604		Забѣлки. Останалата частъ отъ лихвите остава въ Българската народна банка за увеличение на капитала.	400	400	234	166	400

Министерство на войната.

В ю д ж е т ъ

за приходите и разходите на фонда „Княз Воротъ“

Параграфъ	Наименование на прихода	Констатирани и събрани суми презъ		Кредитъ за 1914 г.	Параграфъ	Наименование на разхода	Дѣйствителенъ разходъ за		Кредити за 1914 г.		
		1911	1912				1911	1912	Разрѣ- шени за 7 мѣсеца	Иснатъ се за оста- натитъ 5 мѣсеца	Всичко
	Капиталътъ на фонда въ Българската народна банка къмъ 1 януарий 1911 г. е билъ 49.034 л.				1	Разходъ не се прѣдизжда още	—	—	—	—	—
1	Отъ лихви и други . . .	2.664	4.867	—			—	—	—	—	—
	Отъ лихви	—	—	2.837			—	—	—	—	—
2	Отъ членски вносъ . . .	—	—	1.500			—	—	—	—	—
	Всичко . .	2.664	4.867	4.337							

Министерство на войната.

Б Ю Д Ж Е Ъ

за приходите и разходите на фонда „Генерал-лейтенантъ Константинъ Адриановичъ Рудановски“, утвърденъ на военното министерство № 70 отъ 6 августъ 1910 г.

Наименование на прихода	Констатиран и събран суми презъ	Кредитъ за 1914 г.	Наименование на разхода	Действителенъ разходъ за		Кредити за 1914 г.		
				1911	1912	Разрешени за първия 7 месеца	Исканъ се за останалитъ 5 месеца	Всичко
Капиталъ на фонда въ Българската народна банка срѣщу срочно свидѣтелство № 100 отъ 31 юлий 1910 г. 1.000 л.			1 Лихви отъ тоя фондъ ежегодно се даватъ въ разпорѣждане на коман- дира на 6 п. Гърновски на Негово Величество полеъ за купуване на нѣкои прѣдмети, които да се даватъ като премия на особено отличилия се при състезания въ стрѣлбата доленъ чинъ	50	—	29	21	50
1 Лихви	75	50		50	—	29	21	50
Всичко	75	50	Всичко	50	—	29	21	50
			Забѣлка. Въ случай че презъ годината лихви не се употрѣбятъ за цѣлята, то тѣ се капитализиратъ.					

Б ю д ж е т ъ

за приходите на фонда „Д-ръ Василиади“ при Министерството на търговията, промишлеността и труда и подържането от същия фонд техническо желязарско училище въ Габрово презъ 1914 г.

Инвентаръ на фонда	Капиталъ въ лева	Параграфъ	П р и х о д и	Констатирани и прибрани суми по бюджета за			Прѣизнесени за по- статитъ по бю- джета за 1913 г.	Прѣизнесенъ се за 1914 г.
				1910	1911	1912		
I. Недвижими имоти.								
а) една къща на ул. „Мос- ковска“ въ София	245.000	1	Наемъ на къщитѣ на фонда въ София .	36.000	33.300	36.000	36.000	36.000
б) една къща на ул. „Тете- венска“ въ София	75.725	2	Лихви	17.251	17.669	16.827	16.827	17.500
в) една къща въ Габрово, въ която се помѣщава техни- ческото училище на фонда.	17.303	3	Отъ поправки и про- дажба на издѣлия .	—	247	500	500	500
г) дворно мѣсто къмъ съ- щото здание 4.800 кв. м. .	14.400		Всичко . .	53.251	51.216	53.327	53.327	54.000
д) Инвентаръ (разни машини, уреди, пособия и пр.) . .	47.900		Наличностъ на 1 яну- арий 1914 г. . .	—	—	—	—	48.042
			А всичко . .	53.251	51.216	53.327	53.327	102.042
II. Цѣнни книжа оставени на хранение въ Българската народна банка въ София.								
а) 295 облигации 6% бъл- гарски държавенъ заемъ 1892 г.	147.500							
б) 58 облигации 5% български държавенъ заемъ 1896 г. .	29.000							
в) 60 облигации 5% български държавенъ заемъ 1912 г. .	30.000							
д) 179 облигации 4% бъл- гарски държавенъ заемъ 1907 г.	89.500							
е) срочно свидетелство на Българската народна банка № 589/1913 г.	80.000							
III. Заемъ даденъ на Габров- ската градова община, безъ лихвите, номинални . . .								
Всичко . .	813.328							

Министерство на търговията, промишлеността и труда.

Параграфъ	Число	Наименование на учрѣжденията и вида на разходите	Годишна заплата едному	На всички за 5 месеца	Дѣйствителенъ разходъ за		Кредити за 1914 г.		
							Разрѣшени за първите 7 месеца	Искать се за останалитѣ 5 месеца	Всичко
					1911	1912			
1		Личенъ съставъ. Техническо училище „Д-ръ Василевъ“ въ Габрово. Глава I.							
	1	Директоръ	4.800	2.000					
	1	Учительъ техники (инже- неръ)	3.900	1.625					
	1	Учительъ по математика	3.000	1.250					
	1	Майсторъ шлосеръ	3.600	1.500					
	1	Майсторъ лѣкаръ	3.600	1.250					
	1	Майсторъ ковачъ	2.700	1.125					
	1	Майсторъ отругаръ	2.700	1.125					
	1	Училищенъ лѣкаръ, който ще прѣподава и профе- сионална хигиена	600	250					
	1	Дѣловодителъ магазинеръ	1.800	750					
	—	Слуги и пощенъ пазачъ	1.600	667					
	1	Волнонаемни работници, плащанъ на день	600	250					
	—	Волнонаемни прѣподава- тели, плащани на урокъ, били длѣжностни или частни лица	—	2.850					
		Всичко по § I	14.642		19.023	16.706	16.684	14.642	31.326
		Веществени разходи.							
2		Канцеларски потрѣби, публикации, купу- ване мобили (столове, чинове, маси и др.), печатане разни книжа, учебни пособия, амбулаторни принадлежности, медика- менти и прѣвзрочни материяли за уче- ницитѣ, дезинфекции на зданието, облѣкло и обуца на разсилнитѣ, опаковане и прѣ- насяне на разни нѣща, пощенски такси, книги, вѣстници и списания за учител- ската и ученическата библиотеки			2.328	700	1.167	833	2.000
3		Материяли и образци за работене			1.041	432	1.167	833	2.000
4		Гориво за мотори и ковачницитѣ, за ото- пление и освѣтление на училищнитѣ по- мѣщения			2.100	1.700	1.167	833	2.000
5		Купуване машини и инструменти			2.102	736	1.459	1.041	2.500
6		Надници на ученицитѣ			929	1.000	875	625	1.500
7		Поправки и поддържане училищнитѣ здания, оградата и градината			1.300	1.000	584	416	1.000
8		Командировки по служебни работи и по специализиране на учитель-майсторитѣ			—	—	525	375	900
9		Научни екскурзии съ ученицитѣ			—	300	175	125	300

Министерство на търговията, промишлеността и труда.

Параграф	Наименование на учрежденията и вида на разходите	Действителен разходъ за		Кредити за 1914 г.		
		1911	1912	Разрешени за първите 7 месеца	Исканъ се за останалите 5 месеца	Всичко
10	Построяване ново училищно здание на сума около 150.000 л	—	—	25.041	17.886	42.927
11	Снабдяване кабинетите на училището съ учебни пособия (моделни машини, мотори, апарати и др.)	—	—	—	3.000	3.000
	Всичко веществени разходи . .	9.800	5.968	32.160	25.967	58.127
	Всичко по глава I . .	28.823	22.674	48.844	40.609	89.453
	Глава II.					
12	Поправка и поддържане зданията на фонда, находящи се въ София, премия за застраховка отъ пожаръ, такса за употребената вода, за каналите и за изхвърляне на сметта, за поправяне тротоарите и за купуване електромъри .	6.000	2.750	3.500	6.500	10.000
13	На Българската народна банка комисиона, разлика въ курса, разноски по прѣвеждане суми и по покупка на цѣнни книжа	600	—	350	650	1.000
14	За изплащане стари дългове ¹⁾	—	—	—	463	463
15	Запазенъ фондъ	100	—	584	416	1.000
	Всичко по глава II . .	6.700	2.750	3.166	9.297	12.463
	Не се прѣдвижда § 11 по бюджета за 1912 г.	—	2.000	—	—	—
	Всичко по бюджета на фонда „Д-ръ Василияди“	35.523	27.424	52.010	49.906	101.916
	¹⁾ Старите дългове отъ 463 л. се разпрѣдѣлятъ както слѣдва: 1. На Софийската градска община за прѣизразходвано количество вода прѣвъ 1912 г. въ зданието на фонда „Д-ръ Василияди“, ул. „Тетевенска“ 204— л. 2. За изплащане стойността на доставените машини и инструменти за училището „Д-ръ Василияди“ въ гр. Габрово, прѣвъ 1912 г. 206.45 л. 3. За изплащане на началника на гарата въ гр. Габрово, за транспортъ на инструменти за училището „Д-ръ Василияди“ и други разноски прѣвъ 1912 г. 25— л. 4. За изплащане на Софийската градска община поддържането водомѣрите въ зданието на фонда „Д-ръ Василияди“, въ което се помещава Университетътъ за 1911 г. 9— л. 5. За изплащане на Софийската градска община поддържането водомѣрите въ зданието на фонда „Д-ръ Василияди“, въ което се помещава Университетътъ за 1912 г. 18— л. Всичко 462.45 л.					

Министерство на търговията, промишлеността и труда.

БЮДЖЕТЪ

за приходите и разходите на фонда за инвалидни пенсии на държавните работници през 1914 г.

П а р а г р а фъ	П р и х о дъ	Постъпило презъ годинитъ				Прѣвиждено за 1913 г.	Прѣвиждатъ се за 1914 г.	П а р а г р а фъ	Наименование на учреждение и вида на разходитъ	Дѣйстви-теленъ разходъ за		Кредитъ за 1914 г.		
		годинитъ								Разрѣшени за първита 7 месеца	Изсѣтъ се за останалитъ 5 месеца	Всичко		
		1910	1911	1912	1912									
1	Одрѣжки по 1% за инвалидна пенсия	8.864	10.200	10.650	10.200	12.500	1	Лични и наследствени, инвалидни пенсии за изтеклитъ и текущата година.	1500	2623	13.038	11.962	25.000	
2	Одрѣжки по 1% за медицинска помощъ	9.067	10.800	11.294	10.800	13.000	2	Лихви на Българската народна банка върху изплатенитъ пенсии и разноски на сжщата по служба на фонда	—	150	105	95	200	
3	Разлика отъ повишена заплата	1.754	1.200	3.708	1.200	4.000		Всичко разходъ	1500	2773	13.143	12.157	25.200	
4	Лихви	713	180	800	1.200	1.000								
	Всичко приходъ	20.398	22.380	26.452	22.400	30.500								
	Наличностъ на 1 януарий 1914 г.	—	—	—	—	124.613								
	А всичко	20.398	22.380	26.452	22.400	155.113								

В Ю Д Ж Е Т Ъ

на приходахъ и расходовъ на фонда за специализиране по търговскитъ науки въ отношение на свързанихъ съ остана въпроснитъ изпити по отношение на държавнитъ търговски училища, согласно чл. 12 отъ закона за търговското образование, прѣкъ 1912 г.

Парарафъ	Или	Длъстелство приходъ прѣзъ 1913 г.	Прѣдходни въ 1913 г.	Прѣдходни въ 1918 г.	Прѣдходни въ 1914 г.	Парарафъ	Р а з л о ж е н и е	Длъстелство разходъ въ 1911 г. 1912 г.	Разрѣшени въ прѣзъ 1 мѣсеца Искать се въ остатки въ 5 мѣсеца	Кредитъ на 1914 г.	Всичко
1	Половината отъ постѣлени нята за училищна такса въ търговската гимназия „Д. х. Василевъ“ въ Свищовъ и въ търговското училище въ Бургасъ	14.741 1.774	13.252 2.000	13.252 2.000	15.000— 2.200—	1	Стипендии за специализиране по търговскитѣ науки въ странство на свършващи съ отличие зрѣлостнитѣ изпити на търговската гимназия „Д. х. Василевъ“ въ Свищовъ и търговското училище въ Бургасъ, по конкурсъ, за изпълване училищнитѣ имѣ такси и пѣтни разходи за отиране и връщане	6.930 3.338	8.750 6.250	15.000	
2	Даръ по сручни свѣдѣлства Всичко приходъ	16.515	15.252	15.252	17.200—		Всичко разходъ	6.930 3.338	8.750 6.250	15.000	
	Наличностъ на 1 януарий 1914 г.:										
	а) въ сручни свѣдѣлства на Българската народна банка подъ № 5, 12, 17, 18, 20, 34, 84, 85, 87, 91, 104, 214 и 607 на суми 2.545, 18440, 850, 45186 2.775, 2.525, 1.100, 685, 23849, 2.584, 31981, 3.650 и 35.000 л.;										
	б) въ сручни свѣдѣлства на Българската земеделска ческа банка подъ № 37.426, 37.427, 37.488, 51.435, 51.437, 62.396, 62.397 и 67.055 на суми 2.275, 3.917, 200, 850, 50, 7.04581, 12.51365 и 6.65272 л. или всичко . . .				86.46574						
	в) на текуща сметка въ Бъл- гарската народна банка . . .				42.910—						
	А всичко	16.515	15.252	15.252	129.37574						

Министерство на търговията, промишлеността и труда.

Б ю д ж е т ъ

за приходите и разходите на фонда за застраховка отъ злополука, инвалидностъ, старостъ и смъртъ на работниците при индустриалните предприятия, ползващи се отъ облагите по закона за настръчение на мѣстната индустрия, съгласно чл. 48 отъ сѣщия законъ, презъ 1914 г.

Параграфъ	Преходи	Постъпили презъ 1911 г.	Постъпили презъ 1912 г.	Прѣвѣдени за 1913 г.	Прѣвѣждатъ се за 1914 г.	Параграфъ	Разходъ	Дѣйствиелъ разходъ за 1911 г. 1912 г.	Кредитъ за 1914 г.		
									Разрѣшени за първия 7 мѣсца	Исканъ се за останалитѣ 5 мѣсца	Всичко
1	Преходи										
1	По стотина на вѣща дневна надница отъ индустриалнитѣ предприятия, ползващи се отъ облагите на закона за настръчение мѣстната индустрия, съгласно чл. 48 отъ сѣщия законъ	22.000	14.073	40.000	40.000		Забѣлѣжка. Разходъ по този параграфъ не се прѣд-вижда, понеже не е при-готвенъ още правилникътъ, по който ще ставатъ раз-ходитѣ.				
2	Глоби отъ работницитѣ, съгласно чл. 49 отъ сѣщия законъ	100	50	100	100						
3	Глоби отъ индустриалцитѣ, съгласно чл. 49 отъ сѣщия законъ	—	—	100	200						
4	Лихви	—	742	500	800						
	Всичко приходъ	22.100	14.865	40.700	41.100						
	Наличностъ на 1 януарий 1914 г.	—	—	—	83.000						
	А всичко	22.100	14.865	40.700	124.368						

Министерство на търговията, промишлеността и труда.

В Ю Д Ж Е Т Ъ

за приходите и разходите на фонда за застраховка на работниците от злополука, смърт, старост или инвалидност, съгласно чл. 24 от закона за женския и детския труд в индустриалните заведения, за 1914 г.

Парире	Приходъ	Постъпвания пръв 1911 г.	Постъпвания пръв 1912 г.	Постъпвания постъпвания пръв 1913 г.	Привидени за 1914 г.	Парире	Разходъ	Действие денъ разходъ за		Кредити за 1914 г.		
								1911 г.	1912 г.	Разрешени за пръв 7 месеца	Исканъ се за остатъка с месеца	Всичко
1	Глоби отъ собствениците, директорите или управителите на фабриките, работилниците, мини, кариери и пр. индустриални заведения, съгласно чл. 20, 21 и 23 отъ закона за женския и детския труд в индустриалните заведения	1.401 474-71	1.000	1.500			Забѣлѣжка. Разходъ по тоя фондъ не се правиха, понеже застраховката на работниците не е още въведена по законодателенъ актъ, както е предвидено въ чл. 24 отъ закона за женския и детския трудъ въ индустриалните заведения.					
2	Лихва	5	38-39	75	85							
	Всичко приходъ . .	1.406 513-10	1.075	1.585								
	Наличностъ на 1 януар. 1914 г.	—	—	—	3.952-24							
	А всичко . .	1.406 513-10	1.075	1.585	3.952-24							

Министерство на търговията, промишлеността и труда.

Парграфъ	Прѣдвидени за 1913 г.	Прѣдвидѣнъ за 1914 г.	Парграфъ	Наименование на учреденіята и вида на разхода	Дѣйствиелъ разходъ за		Кредити за 1914 г.		
					1911	1912	Разрѣшени за първиятъ 7 месеца	Исканъ се за останалитѣ 5 месеца	Всичко
I. Банката	депозиратъ въ Българ. Нар. банка на лихвоносенъ процентъ съ срочни свѣдѣтелства, а именно:		1	Разходъ.					
	Срочно свѣдѣтелство № 537 отъ Българската народна банка на сума . . .	1.087'45		Измашане училищни такси, на- бавяне учебници и даване по- мощи на бѣдни ученици въ българскитѣ индустриални и занаятчийски училища . . .	—	—	838	662	1.500
	Срочно свѣдѣтелство № 794 отъ Българската народна банка на сума . . .	2.091'60		Набавяне книги за публично ползуване за една отъ библио- текитѣ въ Ловечъ	—	479	280	220	500
	Срочно свѣдѣтелство № 930 отъ Българската народна банка на сума . . .	1.161'05		Измашане като старъ дѣлгъ по- мощта на читалището „Наука“ въ Ловечъ прѣзъ 1912 г., от- пусната, съгласно законъ № 1.590 отъ 1 септември 1912 г., но неизтеглена	—	—	—	479	479
	Срочно свѣдѣтелство № 21 отъ Българската народна банка на сума . . .	1.008'00		Всичко разходъ по фонда „Остра- тисвъ“	—	479	1.118	1.361	2.479
	Срочно свѣдѣтелство № 88 отъ Българската народна банка на сума . . .	1.159'10							
	Срочно свѣдѣтелство № 175 отъ Българската народна банка на сума . . .	1.193'60							
	Срочно свѣдѣтелство № 280 отъ Българската народна банка на сума . . .	1.223'10							
	Срочно свѣдѣтелство № 370 отъ Българската народна банка на сума . . .	1.254'15							
	Срочно свѣдѣтелство № 421 отъ Българската народна банка на сума . . .	40.616'40							
	Срочно свѣдѣтелство № 486 отъ Българската народна банка на сума . . .	1.465'00							
	Срочно свѣдѣтелство № 497 отъ Българската народна банка на сума . . .	1.163'85							
	Срочно свѣдѣтелство № 566 отъ Българската народна банка на сума . . .	1.268'10							
	Всичко д. 54.691'40								
II. Приходъ.	Лихви на капиталъ на фонда	2.615	2.750						
	Всичко	2.615	2.750						

Б ю д ж е т ъ

за приходите на фонда „Епизоотичитѣ“ при Министерството на земледѣлието и държавните имоти прѣзъ 1914 г.

Параграфъ	Наименование на приходите	Констатирани и прибрани суми по бюджета за			Прѣдвидено да постѣпи по бюджета за 1913 г.	Прѣдвидено за 1914 г.
		1910 г.	1911 г.	1912 г.		
1	Епизоотическа върхнина 5% върху интизапа и кръвнината	124.360	178.884	106.184	100.000	135.000
2	Разни непрѣдвидени	—	—	—	1.000	1.000
—	Наличностъ къмъ 1 януарий 1914 г. . . .	—	—	—	—	128.710
	Всичко . .	124.360	178.884	106.184	101.000	264.710

Министерство на земледелието и държавните имоти.

Параграфъ	Число	Наименование на учрежденията и вида на разходите	Годишна заплата одному	На всички за 7 мѣсеца	Дѣйствителенъ расходъ за		Разрѣшени кредити за 7 мѣсеца отъ 1914 г.	Искать се кредити за останалитѣ 5 мѣсеца отъ 1914 г.	Всичко разрѣшени за пълната 1914 г.
					1911	1912			
Фондъ за епизоотиятъ.									
Глава I.									
Личенъ составъ.									
1		Заведващъ административната работа на фонда . .	3.000	1.750	71.035	64.221	49.770	1.250	51.020
		Възнаграждение на членовете отъ Върховния ветеринаренъ съветъ, ветеринарни лѣкари на частна практика и не отъ вѣдомството на Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти по 10 л. на заседание	—	6.000	—	—	—	2.500	2.500
Всичко по глава I. . .					71.035	64.221	49.770	3.750	53.520
Глава II.									
Веществени разходи.									
2		Канцеларски разноски, отопление, освѣтление, мобили и поправката имъ и публикации на врѣмения ветеринаренъ персоналъ и противочумната станция въ с. Лѣджа-кѡй, Бургазко, покупка и поддръжка на кабриолетъ и разноски по прѣнасяне инвентара при разформироване на станцията			2.064	955	1.750	2.050	3.800
3		Наемане помѣщения на врѣмения ветеринаренъ персоналъ			2.730	1.229	1.750	—	1.750
4		Купуване апарати, микроскопи, хирургически и аутопсионни инструменти, амбулаторни принадлежности, дезинфекционни пулверизатори и други дезинфекционни прѣдмети, принадлежности срѣдства, медикаменти и пр., за лѣкуване добитѣка отъ заразителни болести			23.200	265	4.666	7.334	12.000
5		Купуване добитѣкъ за противочумната станция въ с. Лѣджа-кѡй, Бургазко; за храна на сжщия; за прислуга съ надници въ сжщата станция и за купуване фотографически апарати за снимка на болни животни			—	—	—	20.000	20.000
6		Печатане и купуване вѣдомости, смѣтки, протоколи, вносни листове, тефтери и други книжа за управлението на фонда и врѣмения ветеринаренъ персоналъ			162	432	1.166	834	2.000
7		Обезщетение за убитъ боленъ добитѣкъ и унищожени вещи и принадлежности, заразени отъ разни прилѣпчиви болести, прѣзъ миналитѣ и текущата години . .			17.464	8.365	23.333	16.667	40.000

Министерство на земледелието и държавните имоти.

Параграф	Наименование на разходите	Действителен разходъ за		Разрешен кредитъ за 7 месеца отъ 1914 г.	Новата се предли за ос- таналитъ 5 ме- сеца отъ 1914 г.	Всичко разрешенъ за цѣлата 1914 г.
		1911	1912			
8	Довършване строящитъ се при ветеринарно-бактериологическата станция здания, на-права водопроводи и канали, инсталиране на електрическо освѣтление и на централно парно отопление въ тѣхъ, за ограда, поправки и застраховка зданията при сѣщата станция прѣзъ 1913 и 1914 г. и за застраховка, поправка и поддържане зданията на противочумната станция въ с. Лѣджа-кѡй, Бургазко	48.211	4.982	1.000	—	1.000
9	Командировки по служебни работи на врѣмения и постоянни ветеринаренъ персоналъ — на послѣдния възъ отъ районитъ му, и на частни лица наети за ветеринарни агенти, за вземане мѣрки въ случай появяването на чумата по добитѣка и затварянето на границитъ съ съседнитъ на Българското царство държави и при появяване на болестта „сапъ“ по еднокопитнитъ животни	2.520	1.449	4.666	76.614	81.280
10	Разноски на Българската народна банка по прѣвеждане суми и разлика въ курса	—	—	116	84	200
11	Разноски по водене процеси и за изплащане обезщетение за изгубени процеси прѣзъ миналитъ и текущата години	—	—	291	209	500
12	Повръщане неправилно внесени суми на Арнаутларската община, Варненска околия, и на Каменската община, Пещерска околия, прѣзъ 1910 и 1912 г.	7	11	6	44	50
13	Повръщане неправилно внесени суми прѣзъ 1914 г.	—	—	—	—	—
14	Непрѣдвидени разходи	—	—	1.166	834	2.000
15	Запазенъ фондъ	—	—	2.105	1.505	3.610
16	Изплащане окончателната ситуация по постройкитъ на противочумната станция въ с. Лѣджа-кѡй, Бургазко, съгласно сключения договоръ отъ 30 декемврий 1913 г.	—	—	—	3.000	3.000
	Всичко по глава II	96.358	17.688	42.015	379.175	171.190
	Всичко по бюджета на фонда за епизоотитѣ	167.393	81.909	91.785	132.925	224.710
	Свърхсметенъ кредитъ по чл. 126 отъ конституцията, разрѣшенъ съ указъ № 12 отъ 21 февруарий 1914 г.	—	—	40.000	—	40.000
	А всичко по бюджета на фонда за епизоотитѣ	167.393	81.909	131.785	132.925	264.710

за приходите и разходите по фонда за възстановяване, ограничаване и пр. на държавната гора „Лопотова“

Параграфъ	П р и х о д ъ	Постъпили прѣвъ 1910 г.	Постъпили прѣвъ 1911 г.	Постъпили прѣвъ 1912 г.	Постъпили прѣвъ 1913 г.	Прѣдвидени прѣвъ 1914 г.
1	По 10 л. на декарь върху площѣта на годишното сѣчище отъ гората „Лонгоза“, съгласно чл. чл. 10 и 13 отъ поемнитѣ условия за експлоатация на сѣщата гора	21.322	21.322	10.661	—	53.805
—	Лихви върху закъснитѣлата вноски отъ 1911 г.	—	—	312	—	—
—	Остатѣкъ отъ приходитѣ на фонда отъ миналитѣ години	—	—	—	—	2.533
	Всичко . .	21.322	21.322	10.973	—	55.838
	<i>Забѣлѣжка 1.</i> Прѣвъ 1912 г. е внесена отъ предприемача само първата вноска отъ 10.661 л. <i>Забѣлѣжка 2.</i> Прѣвъ 1913 г. нѣщо не е внесено. <i>Забѣлѣжка 3.</i> Прѣвъ 1914 г. предприемачътъ ще внесе вноската за 1912 г., която възлиза на 10.661 л., двѣтѣ вноски за 1913 г. равни на 21.322 л. и тѣзи за 1914 г. равни сжко на 21.322 л. или всичко 53.805 л.					

Ж О Т Ъ

прѣз 1914 г. (чл. чл. 10 и 13 отъ посмнѣтъ условия за експлоатацията на сѣщата гора).

Параграфъ	Р а в х о д ъ	Дѣйствиеленъ разходъ за		Кредити за 1914 г.		
		1911 г.	1912 г.	Разрѣшени за първѣтъ 7 мѣсеца	Искать се за останалѣтъ 5 мѣсеца	Всичко
1	Купуване и събиране сѣмена, купуване фиданки и за опаковане и прѣвозване на сѣщитѣ	3.538	490	5.833	1.167	7.000
2	Основаване и поддържане пилиниери, отчуждаване мѣста за горски разсадници	2.800	3.751	4.666	4.334	9.000
3	Залѣсяване, измѣрване, ограничаване, арондиране, снимки на площитѣ и културитѣ и чистене на сѣщитѣ отъ бурени; чистене коритото на р. Камчия, орждия, инструменти и разни прибори по залѣсяването и чистенето	5.200	9.859	10.500	4.500	15.000
4	Поддържане постоянни и врѣмenni работници, плащани на мѣсець или на день	2.015	5.292	4.083	5.917	10.000
5	Построяване бараки, поправки на сѣществующитѣ и купувани мобили за сѣщитѣ	—	500	2.000	—	2.000
	Всичко	13.553	19.385	27.080	15.918	43.000

Министерство на земледелието и държавните имоти.

Б ю д ж е т ъ

за приходите и разходите на фонда за инвалидни пенсии по ведомството на Министерството на земледелието и държавните имоти през 1914 г.

П а р а г р а ф ъ	П р и х о д ъ	Постъпили през годините			Превиядени за 1913 г.	Превияжът за 1914 г.	П а р а г р а ф ъ	Р а з х о д ъ	Разходи през годините		Кредити за 1914 г.		
		1910	1911	1912					1911	1912	Разрешени за първите 7 месеца	Ниско за последните 5 месеца	Всичко
1	Отъ фонда за инвалидни пенсии на държавните работници по ведомството на Министерството на земледелието и държавните имоти	—	—	—	—	—	1	Лични и наследствени инвалидни пенсии за изтеклитъ и текущата години	—	—	—	—	—
2	Одръжки 1% за инвалидна пенсия и 1% за медицинска помощ и разлика отъ повишени заплати	—	—	—	—	—	2	Лихви на Българската народна банка върху изплатените пенсии и разходи на скупата по службата на фонда за изтеклитъ и текущата години	5.125	950	9.750	5.250	15.000
3	Лихви	—	—	—	—	—	3	Повръщане на държавния заводъ за добитъ и селадъ за жръбци при Плевенъ неправилно внесената сума презъ 1912 г. и на Довчанския лозовъ разсадникъ презъ 1910 г.	—	4	58	42	100
	Всичко приходъ	—	—	—	—	—			—	—	—	—	—
	Остатъкъ отъ приходите на фонда отъ миналите години	—	—	—	—	—			—	—	—	—	—
	А всичко	—	—	—	—	—			—	—	—	—	—
		—	—	—	—	—			5.430	954	9.808	5.347	15.155
		—	—	—	—	—			5	—	—	55	55
		—	—	—	—	—			—	—	—	—	—

Б ю д ж е т ъ

за приходите по фонда за културните мероприятия по водите и горите за 1914 г.

Параграфъ		Постъпили за	Прѣдвидени за	
		1912	1913	1914
1	Отъ заема 2.600.008 л., сключенъ отъ Българската земе- дѣлска банка, съгласно чл. 3 отъ закона за културните мероприятия по водите и горите, утвърденъ съ указъ № 19 отъ 27 априлий 1912 г. (за водите 970.000 л. и за горите 930.000 л.)	283.275	416.725	1.900.000
2	Водно право	67.657	100.000	100.000
3	Отъ новъ заемъ за водите	—	—	1.530.000
	Всичко приходъ . .	—	—	3.530.000

Министерство на земледелието и държавните имоти.

Параграфъ	Наименование на учрѣдението и вида на разходите	Дѣйствителенъ разходъ за		Кредити за 1914 г.		
		1911	1912	Разрѣшени за първитъ 7 мѣсеца	Искать се за останалитъ 5 мѣсеца	Всичко
	Министерство на земледелието и държавните имоти.					
	Фондъ за културнитъ мѣроприятия по водитъ и горитъ.					
	I. Разходи по водитъ.					
1	Продължение на канала „Паша-аркъ“ заедно съ направата изкуственитъ съоръжения и второстепеннитъ канали по него и довършване иригационната система въ Костенецъ	—	—	175.000	575.000	750.000
2	Постройка на бентъ и каналната иригационна система на р. Тополница съ корекцията на леглото ѝ	—	—	291.666	508.334	800.000
3	Постройка на язъ и каналната иригационна система на р. Кричимъ съ корекция на леглото ѝ	—	—	—	—	200.000
4	Изучване на иригационната система на р. Стрѣма и корекция на леглото ѝ	—	—	—	—	100.000
5	Корекция на р. Марица и отчуждаване частни имоти, воденици и пр. по нея	—	44.097	58.333	191.667	250.000
6	Прѣсущаване на Баташкото и Страджанското блата	—	6.669	58.333	41.667	100.000
7	За запазване отъ наводнение земитъ въ долното течение на рѣкитъ Огоста и Искъръ	—	—	—	—	100.000
8	Диверсоари, лимниметри, репери, километражни и други камъни, инструменти за изучване и изслѣждане воднитъ течения, палатки, материали по постройкитъ, разноски по доставката имъ и за врѣменни работници и други разходи по изучванията, за походни крѣвати, кухненски принадлежности и за купуване абонаментни карти по желѣзницитъ	—	24.858	14.583	35.417	50.000
9	Отчуждаване частни имоти за каналитъ и корекциитъ на рѣкитъ прѣзъ 1912 и 1914 г.	—	4.845	14.583	35.417	50.000
10	Поддържане, залѣсяване съществуващитъ канални системи, прокарване нови канали, постройка на съоръжения, поддържане разсадника, измѣрване оризницата, купуване товарни кола и тѣхнитъ принадлежности и за врѣменни работници, купуване облѣкло и оружје за куриеритъ, вододѣлителитъ и разсилнитъ	—	28.852	49.583	50.417	100.000
	Всичко по водитъ лева	—	109.321	662.081	1.837.919	2.500.000

Министерство на земледелието и държавните имоти.

Параграфъ	Наименование на учрѣдението и вида на разходитѣ	Дѣйствителенъ разходъ за		Кредити за 1914 г.		
		1911	1912	Разрѣшени за първитѣ 7 мѣсеца	Искать се за останалитѣ 5 мѣсеца	Всичко
	2. Разходи по горитѣ.					
11	Арондиране, ограничаване, мѣрене и съставляване стопански планове на държавнитѣ гори; за надници; за геодезически, таксационни и чертежни инструменти, прибори и потрѣби; за орджия и за гранични знакове (работи за бюрото за арондиране, ограничаване, мѣрене и пр.)	—	54.139	80.000	—	80.000
12	Приготовляване стопанскитѣ програми на всички категории гори: за надници, за геодезически, таксационни и чертежни инструменти, прибори и потрѣби; за орджия и за гранични знакове (работи за техническитѣ лѣсничейи).	—	—	—	100.000	100.000
13	Разходи за разсадницитѣ, културитѣ и укрѣпителнитѣ работи въ секциитѣ по укрѣпаване пороиѣ: за сѣмена, надници, орджия, инструменти и други вещественни разходи (работи за бюрото за укрѣпаване пороиѣ)	—	—	—	43.334	160.000
14	Отчуждаване земи при арондирането и ограничаването на държавнитѣ гори, земи въ охранителнитѣ периметри, земи за разсадници, годни за жилища на лѣсничейитѣ и горската стража, частни постройки изъ горитѣ и пр.	—	70.930	116.666	100.000	100.000
15	Образуване разсадници въ техническитѣ лѣсничейства, поддържане съществующитѣ разсадници и залѣсяване опрѣдѣленитѣ за цѣльта мѣста, съгласно закона за горитѣ: за сѣмена, надници, орджия, инструменти, разни прибори по залѣсяването, сушилни на сѣмена, пещи, печки и трѣби.	—	59.291	190.000	—	190.000
16	Пѣтица и мостове изъ държавнитѣ гори, прокарване телефонни и телеграфни линии и нужнитѣ апарати, тѣснолинейни желѣзнопѣтни и въздушни линии	—	33.479	107.916	92.084	200.000
17	Работници по маркиране въ високо и сръдно-стъблени гори, отбѣлѣзване границитѣ на отреденитѣ сѣчища и стопанска експлоатация на държавнитѣ гори	—	—	—	100.000	100.000
	Всичко по горитѣ лева	—	217.839	494.582	435.418	930.000
18	Лихви на Българската земеделска банка за изтеглениѣ суми, по текуща сѣтка, сръщу сключения отъ нея заемъ	—	7.079	58.333	41.667	100.000
	Всичко по бюджета на фонда за културнитѣ мѣроприятия по водитѣ и горитѣ	—	334.239	1.214.996	2.315.004	3.530.000

REPORT

за приходите и разходите на фонда опомогателна каса на работниците по обществените предприятия.

[illegible]

Б ю д

за приходите и разходите на фонда „Инвалидни пенсии“ на държавните работници

Приходи.

Параграфъ	Наименование на приходите	Постъпили презъ		Предвидено да постъпятъ презъ 1914 г.
		1911	1912	
	Глава I.			
1	1% одръжки за инвалидни пенсии и 1% за медицинска помощ върху възнаграждението на държавните работници, разлика отъ повишените имъ заплати, подаръци, завети и пр.	25.110	15.275	12.000
2	Лихви отъ капитала, вложенъ въ Българската народна банка на сроченъ влогъ за 5 години съ 5% лихва срещу свидетелство № 445/1912 г. — 60.000 л. . . .	425	1.703	3.000
	Всичко лева . .	25.535	16.978	15.000

Ж Е Т Ъ

по вѣдомството на Министерството на общественитѣ сгради, жилищата и благоустройството.

Разходъ.

Параграфъ	Наименование на разходитѣ	Дѣйствителни разходи прѣзъ		Кредити за 1914 г.		
		1911	1912	Разрѣ- шени за първитѣ 7 мѣсеца	Искать се за последнитѣ 5 мѣсеца	Всичко
	Глава I.					
1	Инвалидни пенсии на държавни работници и тѣхнитѣ наслѣдници, за лѣкуване и помощи за миналитѣ и текущата години	827	3.465	3.500	8 500	12.000
2	Връщане неправилно внесени суми прѣзъ теку- щата година	—	90	—	—	—
	Всичко разходъ . .	827	3.555	3.500	8.500	12.000
	Повече приходъ . .	—	—	—	—	3.000
						15.000

Б ю д

за приходите и разходите на фонда

Приходи.

№ по редъ	Наименование на окръжитѣ и общинитѣ	Постъпили прѣзъ		За 1914 г.		
		1911	1912	Прѣдвидени да постъпятъ	Останаха отъ сключени бю- джети	Всичко
I. Бургаски окръгъ.						
1	Стралджанска	6 342	2.646	9.550	39.494	49.044
2	Керменлийска	6.020	5.967	6.540	37.970	44.510
3	Зимнишка	—	—	250	76	326
II. Варненски окръгъ.						
4	Караагашка (ст. Бълчи-долъ)	5.375	2.722	5.375	8.097	13.472
5	Наварненска	—	—	—	2.331	2.331
6	Ръкадвенненска	4.370	8.404	8.416	24.375	32.791
7	Тестеджийска (ст. Синделъ)	37	37	37	571	608
8	Ботевска (ст. Оборище)	765	—	765	765	1.530
9	Невшанска (ст. Новградецъ)	375	375	375	780	1.155
10	Козлуджанска	—	300	300	300	600
III. Видински окръгъ.						
11	Връвска	—	—	68	5.682	5.750
12	Копавска	754	754	754	5.445	6.199
13	Новоселска	4.579	4.579	4.580	33.233	37.813
14	Долноцибърска	7.147	4.147	7.147	24.700	31.847
15	Акчарска	400	400	400	800	1.200
IV. Врачански окръгъ.						
16	Козлодуйска	8.301	6.226	—	39.142	39.142
17	Островска	7.845	7.845	—	43.244	43.244
18	Вешлийска	1.875	1.406	—	12.743	12.743
19	Вадинска	—	—	—	1.349	1.349
20	Меадренска	2.400	1.800	—	16.642	16.642
21	Романска	500	375	—	2.408	2.408
V. Пловдивски окръгъ.						
22	Паназлийска	—	5.599	3.524	28.512	32.036
23	Вълземска	—	2.617	2.925	2.617	5.542
VI. Плевненски окръгъ.						
24	Сомовитска	6.304	4.728	6.304	42.740	49.044
25	Червенобръжка	14.223	10.667	14.223	49.886	64.109

*) Образованъ отъ общинските берии „кринина и кантарина“ отъ ония селски общини, въ които има жет. (чл. 13 отъ правилника за събиране общинските берии кринина и кантарина).

Ж Е Т Ъ

„Кринина и кантарина“¹⁾

Разходи.

№ по редъ	Наименование на окръжитѣ и общинитѣ	Дѣйствителни разходи прѣзъ		Кредити за 1914 г.		
		1911	1912	Разрѣ- шени за първитѣ 7 мѣсеца	Иснатъ се за оста- налитѣ 5 мѣсеца	Всичко
I. Вургавски окръгъ.						
1	Страджанска	90	100	21.318	27.666	49.044
2	Керменлийска	90	100	19.152	25.358	44.510
3	Зимнишка	—	—	63	263	326
II. Варненски окръгъ.						
4	Караагашка (ст. Вълчи-долъ)	—	—	3.136	10.336	13.472
5	Каварненска	90	—	1.538	973	2.381
6	Рѣкадевненска	1.363	5.927	14.336	18.455	32.791
7	Тестеджийска (ст. Синделъ)	—	—	336	272	608
8	Ботевска (ст. Оборище)	—	—	445	1.085	1.530
9	Невшанска (ст. Новградецъ)	—	—	217	938	1.155
10	Козлуджанска	—	—	175	425	600
III. Видински окръгъ.						
11	Връвска	—	—	3.948	1.802	5.750
12	Копавска	—	—	3.465	2.734	6.199
13	Новоселска	90	—	22.722	15.091	37.813
14	Долноцибърска	—	100	14.155	17.692	31.847
15	Акчарска	—	—	889	311	1.200
IV. Врачански окръгъ.						
16	Козлодуйска	90	100	22.015	17.127	39.142
17	Островска	90	100	24.815	18.429	43.244
18	Бешлийска	90	—	8.673	4.070	12.743
19	Вадинска	—	—	1.349	977	1.849
20	Мездренска	90	—	10.640	6.002	16.642
21	Романска	—	—	1.694	714	2.408
V. Пловдивски окръгъ.						
22	Папазлийска	90	—	13.363	18.673	32.036
23	Бѣлоземска	—	—	—	5.542	5.542
VI. Плевненски окръгъ.						
24	Сомовитска	90	100	25.424	23.620	49.044
25	Червенобрѣжка	—	100	29.393	34.716	64.109

дѣловитни станции, или скелѣ за товарене храни, и на които годишниятъ приходъ отъ тѣзи бери надминава 1000 л.

Министерство на обществените сгради, пжтищата и благоустройството.

Приходъ.

№ по редъ	Наименование на окръжитъ и общинитъ	Постъпили прѣзъ		За 1914 г.		
		1911	1912	Прѣдвидени да постъпятъ	Останаха отъ заключени бюджети	Всичко
26	Телишка	3.902	2.926	3.902	—	3.902
27	Каменешка	2.252	1.689	2.252	10.539	12.791
28	Долноджбнишка	4.695	3.521	4.695	25.773	30.468
29	Левска	6.506	3.095	4.127	6.210	10.337
30	Пордимска	6.495	4.871	6.495	40.128	46.623
VII. Русенски окръгъ.						
31	Димирджилерска	6.000	1.500	6.630	43.782	50.412
32	Рѣховска	—	—	2.520	—	2.520
33	Двѣмогилска	—	—	378	—	378
34	Сѣновска	—	—	645	—	645
35	Вѣтовска	—	—	916	—	916
VIII. Софийски окръгъ.						
36	Сливнишка	575	1.200	1.200	10.035	11.235
37	Новоселска	11	—	—	2.722	2.722
38	Шияковска (ст. Костинъ-бродъ)	311	—	—	311	311
39	Пернишка	—	—	—	528	528
40	Габерска (ст. Драгоманъ)	192	—	—	1.348	1.348
IX. Старозагорски окръгъ.						
41	Михайловска	4.701	3.526	4.701	21.385	26.086
42	Параспаруховска	1.100	825	1.100	9.005	10.105
43	Радневска	13.300	9.975	13.300	76.996	90.296
44	Гълъбска	6.322	4.742	6.322	28.274	34.596
45	Любимска	1.252	939	1.252	16.323	17.575
46	Търновска	—	—	—	1.018	1.018
47	Скобелевска	3.029	2.019	3.034	24.613	27.647
48	Каменска	4.050	3.845	4.200	34.018	38.218
49	Търновосейменска	175	—	—	2.353	2.353
X. Търновски окръгъ.						
50	Полскотръмбешка	3.440	3.438	4.584	15.174	19.758
51	Лѣсичерска	55	38	150	1.363	1.513
52	Рѣсенска	—	—	—	2.740	2.740
53	Павлиненска	4.335	4.331	5.774	9.817	15.591
54	Стражишка	585	585	780	5.878	6.658
55	Асѣновска	197	144	—	929	929
56	Джулюнска	—	—	—	2.422	2.422
57	Брушевска	—	—	—	938	938
58	Бѣленска	1.597	2.124	2.125	11.395	13.520
59	Новоградска	1.132	1.125	1.500	13.941	15.441
60	Драгомировска	225	225	300	681	981
61	Моравска	1.505	1.500	2.002	3.966	5.968

Министерство на обществените сгради, пътищата и благоустройството.

Разходъ.

№ по редъ	Наименование на окръжитъ и общинитъ	Дѣйствиелни разходи прѣзъ		Кредити за 1914 г.		
		1911	1912	Разрѣшени за първѣтъ 7 мѣсеца	Искать сега останалитъ 5 мѣсеца	Всичко
26	Телишка	14.804	—	—	3.902	3.902
27	Каменешка	—	—	6.307	6.484	12.791
28	Долноджбишка	90	100	15.645	14.823	30.468
29	Левска	11.375	2.182	5.334	5.003	10.387
30	Пордимска	440	100	23.905	22.718	46.623
VII. Русенски окръгъ.						
31	Демирджилерска	90	100	26.415	23.997	50.412
32	Рѣховска	5.551	—	—	2.520	2.520
33	Дѣймогилска	—	—	—	378	378
34	Сѣновска	—	—	—	645	645
35	Вѣтовска	—	—	—	916	916
VIII. Софийски окръгъ.						
36	Сливнишка	—	—	5.488	5.747	11.235
37	Новоселска	—	100	1.652	1.070	2.722
38	Шияковска (ст. Костинъ-бродъ)	—	—	182	129	311
39	Пернишка	—	—	315	213	528
40	Габерска (ст. Драгоманъ)	—	—	896	452	1.348
IX. Старозагорски окръгъ.						
41	Михайловска	90	—	12.474	13.612	26.086
42	Цараспаруховска	—	—	5.201	4.904	10.105
43	Радневска	90	—	44.016	46.280	90.296
44	Гълъбска	90	—	16.184	18.412	34.596
45	Любимска	—	—	9.400	8.175	17.575
46	Търновска	—	—	749	269	1.018
47	Скобелевска	90	100	14.420	13.227	27.647
48	Каменска	90	100	21.190	17.028	38.218
49	Търновосейменска	10.500	—	2.353	—	2.353
X. Търновски окръгъ.						
50	Полскоотрѣмбешка	—	—	7.644	12.114	19.758
51	Лѣсичерска	—	—	1.365	148	1.513
52	Рѣсенска	—	—	2.180	560	2.740
53	Павликенска	9.706	—	4.060	11.531	15.591
54	Стражишка	—	—	3.325	3.333	6.658
55	Асѣновска	—	—	929	—	929
56	Джулюнска	—	—	1.953	469	2.422
57	Крушевска	—	—	896	42	938
58	Вѣденска	—	—	6.099	7.430	13.520
59	Новоградска	—	—	8.120	7.321	15.441
60	Драгомировска	—	—	300	681	981
61	Моравска	—	—	1.730	4.238	5.968

Министерство на обществените сгради, пжтищата и благоустройството.

Приходъ.

№ по редъ	Наименование на окръжията и общините	Постъпили презъ		За 1914 г.		
		1911 г.	1912 г.	Предвидени да постъпятъ	Останали отъ сключени бюджети	Всичко
	ХІ. Шуменски окръгъ.					
62	Наспичанска	6.115	—	—	28.372	28.372
63	Кулфаларска (ст. Шейтанджиевъ)	1.794	—	—	6.434	6.434
64	Бъосенска (ст. Дралфа)	1.602	—	—	7.009	7.009
65	Борисовска	94	—	—	113	113
	Всичко . .	165.156	132.777	156.417	890.435	1.046.852

за приходите и разходите на фонда за напрана и поддръжка общинските пжтища (чл. 10 отъ закона за дър-
жавните и общински пжтища) за 1914 г.

Параграфъ	Число	Наименование на службите и вида на разходите	Годишна за- плата одному	На всички за 5 месеца	Дѣйствителни		Кредити за 1914 г.		
					разходи за		Разрѣ- шени за първите 7 мѣсеца	Искать се за оста- налитѣ 5 мѣсеца	Всичко
					1911	1912			
Министерство на общественитѣ сгради, пѣти- щата и благоустройството. Фондъ общински пѣтища. Глава I. Личенъ съставъ.									
2		Инженери-инспектори	6.000	5.000					
1		Инженеръ II класъ	4.800	2.000					
2		Инженери III класъ	4.500	3.750					
1		Чертежникъ II класъ	2.040	850					
1		Провѣрителъ	2.400	1.000					
2		Книговодители	1.800	1.500					
1		Помощникъ архиваръ	1.800	750					
1		Писаръ	1.500	625					
1		Разсѣленъ	1.080	450					
		За издържане частъ отъ персонала въ счетоводството на фондоветѣ	—	5.650	43.475	40.045	28.490	21.575	50.065
Веществени разходи.									
2		Канцеларски потребности, писма, телеграми, пратки, купуване и поправяне мобили, печатане вѣдо- мости, списъци, вносни листове и др.			10.000	10.000	5.830	4.170	10.000
3		Командировки по служебни работи ¹⁾			7.323	6.307	5.830	4.170	10.000
4		Непрѣдвидени разходи			1.137	893	585	415	1.000
		Всичко веществени разходи . .			18.460	17.000	12.245	8.755	21.000
		А всичко по глава I . .			61.935	57.045	40.735	30.330	²⁾ 71.065
¹⁾ Отъ този параграфъ ще се плащатъ пѣтни и дневни безотчетно по 200 л. мѣсечно на инженеръ-инспекторитѣ, а по 125 л. мѣсечно на другитѣ инженери, независимо отъ съставѣната карта за безплатно пътуване по желѣзницитѣ.									
²⁾ Тази сума ще се вземе отъ приходитѣ на окръжията:									
		Бургаско	9.200 л.						
		Варненско	7.500 "						
		Видинско	3.200 "						
		Врачанско	3.800 "						
		Кюстендилско	2.200 "						
		Пловдивско	5.900 "						
		Плѣвенско	4.800 "						
		Русенско	7.600 "						
		Софийско	6.500 "						
		Старозагорско	8.700 "						
		Търновско	6.400 "						
		Шуменско	5.800 "						
		Всичко	71.100 л.						

Министерство на обществените сгради, пътищата и благоустройството.

Параграф	Наименование на приходите	Постъпили презъ		Прѣдвидени да постъпятъ презъ 1914 г.
		1911	1912	
	Бургаско окръжие.			
1	Парична пътна тежба (чл. чл. 34 и 38 отъ закона за държавните и общински пътища)	257.997	168.927	300.000
2	Глоби отъ ненавременно изплащане на паричната пътна тежба	13.470	2.743	500
3	Помощъ отъ общините (чл. 10 п. 2 отъ закона) — 3% отъ редовните имъ приходи	500	1.012	50.000
4	Помощъ отъ окръжните съвети (чл. 10 п. 3) — 5% отъ редовните имъ приходи	14.000	8.000	8.500
5	Глоби, налагани на прѣдприемачи въз основа чл. 61 отъ закона за обществените прѣдприятия	—	—	5.000
6	Глоби за нарушение закона за държавните и общински пътища (чл. 77 отъ същия законъ)	—	462	500
7	Разни (лихви отъ надплатени суми на прѣдприемачите, конфискувани залози и др.)	6.680	—	500
8	Недобори отъ парична пътна тежба за минали години . .	91.012	87.988	56.000
	Всичко приходъ . .	383.659	269.132	421.000

Министерство на обществените огради, пжтищата и благоустройството.

Параграфъ	Число	Наименование на службите и вида на разходите	Година за- плата одному	На всички за 5 мѣсеца	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
					1911	1912	Разрѣ- шени за първите 7 мѣсеца	Искать сеза оста- налите 5 мѣсеца	Всичко
5	Бургазко окръжие.								
	Глава II.								
	Заплата на личния съставъ.								
	1	Инженеръ II класъ	4.800	2.000					
	1	Инженеръ VI "	3.600	1.500					
	1	Кондукторъ II "	2.220	925					
	2	Кондуктори III "	1.800	1.500					
	—	Пътни и дневни безотчетно на трима кондуктори	600	750					
	1	Копистъ I класъ	1.440	600					
	2	Кописти II "	1.200	1.000					
	3	Писари	1.020	1.275					
	Всичко за персонала . .				—	—	17.115	9.550	26.665
	Постоянни работници по пжтищата.								
	1	Машинистъ I класъ	1.800	750					
	2	Машинисти II "	1.560	1.300					
	—	Тѣмъ пътни и дневни безотчетно	360	450					
	1	Огняръ I класъ	1.200	500					
	2	Огняри II "	1.020	850					
	—	Тѣмъ пътни и дневни безотчетно	240	300					
	2	Пикьори I класъ	1.560	1.300					
	3	Пикьори II "	1.380	1.725					
	5	Пикьори III "	1.200	2.500					
	40	Кантонери I класъ	600	11.000					
	40	Кантонери II "	600	10.000					
	Всичко за работници . .				—	—	46.865	30.675	77.540
А всичко за заплати . .				79.666	82.428	63.980	40.225	104.205	
6	Веществени разходи.								
	а)	Канцеларски потрѣби, печатане списъци за пжт- ната тежба и др. книжа, публикуване обяв- ления и др.	—	—	1.100	900	2.000		
	б)	Наемане помѣщения за канцеларии и складове .	—	—	1.750	250	2.000		
	в)	Отопление и освѣтление помѣщенията	—	—	500	—	500		
	г)	Купуване и поправяне шосейни сѣчива	—	—	1.250	750	2.000		
	д)	Горивенъ и смазоченъ материалъ за парнитѣ валяци	—	—	—	3.000	3.000		
	е)	Купуване и поправяне геодезически инструменти, валяци и сонди	—	—	300	—	300		
	Всичко по § 6 . .				16.547	6.831	4.900	4.900	9.800

Министерство на обществените сгради, пътищата и благоустройството.

Параграф	Наименование на службите и вида на разходите	Действителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
		1911	1912	Разрешени за първите 7 месеца	Искатъ се за остатъка 5 месеца	Всичко
7	Командировки на длъжностни лица по служебни работи	3.303	5.615	4.000	—	4.000
8	Поддържане и поправяне готовите пътища, изучаване, трасиране и направа нови такива, както и съоръженията по тях; купуване колци, превозване инструменти и др. веществени разходи по поддържането и трасирането; направа кантонерски домове, кладенци, огради; поставяне пътенпоказателни таблици, километрически и хектометрически стълбове; посаждане дръвчета и др. подобни разходи	223.536	329.230	284.890	—	283.795
9	Връщане неправилно внесени суми през минали години	—	—	2.000	8.000	10.000
10	Връщане неправилно внесени суми	9.063	1.030	—	—	—
	Всичко веществени разходи	252.449	342.706	295.190	13.500	307.595
	А всичко по глава II	332.115	425.134	350.030	61.770	411.800
Резюме :						
а) Приходъ 421.000 л.						
б) Разходъ: { 1) по глава II 411.800 л. } 421.000 л.						
{ 2) по глава I 9.200 л. }						

Министерство на обществените сгради, пжтищата и благоустройството.

Параграф	Наименование на приходите	Постъпили пръвъ		Пръвни- дени да поста- вятъ пръвъ 1914 г.
		1911	1912	
	Варненско окръжие.			
1	Парична пжтна тегоба (чл. чл. 34 и 38 отъ закона за дър- жавните и общински пжтища)	321.581	116.349	200.000
2	Глоби отъ ненаврѣменно изплащане на паричната пжтна тегоба	21.849	22.565	—
3	Помощъ отъ общините (чл. 10 п. 2 отъ закона) — 3% отъ редовните имъ приходи	405	36.015	45.000
4	Помощъ отъ окръжните съвети (чл. 10 п. 3) — 5% отъ редовните имъ приходи	20.000	30.000	20.000
5	Глоби, налагани на прѣдприемачи възъ основа чл. 65 отъ закона за обществените прѣдприятия.	—	—	2.000
6	Глоби за нарушение закона за държавните и общински пж- тища (чл. 77 отъ същия законъ).	—	989	500
7	Разни (лихви отъ надплатени суми на прѣдприемачите, кон- фискувани залози и др.)	1.525	—	300
8	Недобори отъ парична пжтна тегоба за минали години . . .	68.920	103.022	50.000
	Всичко приходъ . .	434.280	308.940	318.000

Министерство на обществените огради, пжтищата и благоустройството.

Параграфъ	Число	Наименование на службите и вида на разходите	Година за- плата едному	На всички за 5 месеца	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.			
					1911	1912	Разрѣшени за първите 7 месеца	Искать се за остава- лите 5 мѣ- сеца	Всичко	
11	Варненско окръжие.									
	Глава III.									
	Заплата на личния съставъ.									
	1	Инженеръ V класъ	3.900	1.625						
	1	Инженеръ VI "	3.600	1.500						
	1	Кондукторъ II "	2.220	925						
	1	Кондукторъ III "	1.800	750						
	—	Пътни и дневни безотчетно на 2 кондуктори	600	500						
	1	Копистъ I класъ	1.440	600						
	1	Копистъ II "	1.200	500						
	2	Писари	1.020	850						
	Всичко за персонала . .				—	—	18.410	7.255	25.660	
	Постоянни работници по пжтищата.									
1	Машинистъ I класъ	1.800	750							
1	Машинистъ II "	1.560	650							
—	Тѣмъ пътни и дневни безотчетно	360	300							
1	Огняръ I класъ	1.200	500							
1	Огняръ II "	1.020	425							
—	Тѣмъ пътни и дневни безотчетно	240	200							
1	Пикьоръ I класъ	1.560	650							
2	Пикьори II "	1.380	1.150							
4	Пикьори III "	1.200	2.000							
25	Кантонери I "	660	6.875							
25	Кантонери II "	600	6.250							
	Всичко за работници . .				—	—	40.215	19.750	59.965	
	А всичко за заплати . .				69.358	69.575	58.625	27.000	85.625	
	Веществени разходи.									
12	а) Канцеларски потрѣби, печатане списъци за пжт- ната тежба и др. книжа, публикуване обявления и др.					—	—	930	570	1.500
	б) Наемане помѣщения за канцеларии и складове .					—	—	1.500	—	1.500
	в) Отопление и освѣтление помѣщенията					—	—	200	100	300
	г) Купуване и поправяне шосейни сѣчива					—	—	580	620	1.200
	д) Горивенъ и смазоченъ материалъ за парнитѣ валяци					—	—	—	2.000	2.000
	е) Купуване и поправяне геодезически инструменти, валяци и сонди					—	—	300	—	300
	Всичко по § 12 . .					15.300	5.349	3.500	3.290	6.800

Министерство на общественитѣ огради, пжтищата и благоустройството.

Параграфъ	Наименование на службитѣ и вида на разходите	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
		1911	1912	Разрѣшени за първитѣ 7 мѣсеца	Искать се за останалитѣ 5 мѣсеца	Всичко
13	Командировки на длѣжностни лица по служебни работи	4.706	7.329	4.000	—	4.000
14	Поддържане и поправяне готовитѣ пжтища, изучаване, трасиране и направа нови такива, съоръженията по тѣхъ, купуване колци, прѣвозване инструменти и др. веществени разходи по поддържането и трасирането; направа кантонерски домове, владенци, огради; поставяне пжтепоказателни таблици, километрически и хектометрически стѣлбове; посаждане дръвчета и др. подобни разходи	346.348	498.832	200.075	—	200.075
15	Връщане неправилно внесени суми прѣзъ минали години	—	—	4.660	3.340	14.000
16	Връщане неправилно внесени суми	1.584	1.254	—	—	—
	Всичко веществени разходи	367.938	505.435	212.245	12.630	224.885
	Всичко по глава III	487.296	575.010	270.070	39.630	310.500
Резапитуляция.						
а) Приходъ		318.000— л.				
б) Разходъ: { 1) по глава III 310.500 } 318.000— „						
{ 2) по глава I 7.500 }						

Министерство на обществените сгради, пжтицата и благоустройството.

Параграфъ	Наименование на приходътъ	Постъпили прѣзь		Прѣдвидена да постъпять прѣзь 1914 г.
		1911	1912	
	Видинско окръжие.			
1	Парична пжтна тегоба (чл. чл. 34 и 38 отъ закона за държавнитѣ и общински пжтища)	127.526	94.199	140.000
2	Глоби отъ ненаврѣменно изплащане на паричната пжтна тегоба	7.912	611	—
3	Помощъ отъ общинитѣ (чл. 10 п. 2 отъ закона) — 3% отъ редовнитѣ имъ приходи	350	1.000	20.000
4	Помощъ отъ окръжнитѣ съвѣти (чл. 10 п. 3) — 5% отъ редовнитѣ имъ приходи	20.000	20.000	5.000
5	Глоби, налагани на прѣдприемачи възъ основа чл. 61 отъ закона за общественитѣ прѣдприятия	—	—	1.000
6	Глоби за нарушение закона за държавнитѣ и общински пжтища (чл. 77 отъ сжщия законъ)	—	4.222	300
7	Разни (лихви отъ надплатени суми на прѣдприемачитѣ, конфискувани залози и др.)	3.368	—	300
8	Недобори отъ парична пжтна тегоба за минали години . .	43.336	53.655	35.000
	Всичко приходъ . .	202.492	173.687	201.600

Министерство на общественитѣ сгради, пжтищата и благоустройството.

Параграфъ	Число	Наименование на службитѣ и вида на разходите	Година за- плата едному	На всички за 5 мѣсеца	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
					1911	1912	Разрѣ- шени за първитѣ 7 мѣсеца	Искать се за оста- налитѣ 5 мѣсеца	Всичко
Видинско окръжие.									
Глава IV.									
17		Заплата на личния съставъ.							
	1	Инженеръ V класъ	3.900	1.625					
	1	Инженеръ VI "	3.600	1.500					
	1	Кондукторъ II "	2.220	1.110					
	2	Кондуктори III "	1.800	1.500					
	—	Пжтни и дневни безотчетно на 3 кондуктори	600	750					
	1	Копистъ	1.440	600					
	1	Копистъ	1.200	500					
	3	Писари	1.020	1.275					
		Всичко за персонала . .	—	—	13.790	8.675	22.465		
Постоянни работници по пжтищата.									
	1	Машинистъ I класъ	1.800	750					
	1	Машинистъ II "	1.560	650					
	—	Тѣмъ пжтни и дневни безотчетно	360	300					
	1	Огняръ I класъ	1.200	500					
	1	Огняръ II "	1.020	425					
	—	Тѣмъ пжтни и дневни безотчетно	240	200					
	1	Пикьоръ I класъ	1.560	650					
	2	Пикьори II "	1.380	1.150					
	5	Пикьори III "	1.200	2.500					
35		Кантонери I класъ	660	9.625					
35		Кантонери II "	600	8.750					
		Всичко за работници . .	—	—	36.575	25.500	62.075		
		А всичко за заплати . .	80.296	56.441	50.365	34.175	84.540		
Веществени разходи.									
18	а)	Канцеларски потрѣби, печатане списъци за пжт- ната тегоба и др. книжа, публикуване обявле- ния и др.	—	—	460	340	800		
	б)	Наемане помѣщения за канцеларии и складове	—	—	1.200	—	1.200		
	в)	Отопление и освѣтление помѣщенията	—	—	200	400	600		
	г)	Купуване и поправяне шосейни сѣчива	—	—	600	400	1.000		
	д)	Горивентъ и смазочентъ материалъ за парнитѣ валяци	—	—	—	2.000	2.000		
	е)	Купуване и поправяне геодезически инстру- менти, валяци и сонди	—	—	500	—	500		
		Зсичко по § 18 . .	15.098	2.639	2.960	3.140	6.100		

Министерство на обществените огради, пътищата и благоустройството.

Параграфъ	Наименование на службите и вида на разходите	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
		1911	1912	Разрѣшени за издръжка 7 мѣсеца	Неплатъ се за остатъци 5 мѣсеца	Всичко
19	Командировки на длѣжностни лица по служебни работи	4.723	4.009	3.000	—	3.000
20	Поддържане и поправяне готовитѣ пътища, изучаване, трасиране и направа нови такива, съоръженията по тѣхъ, купуване колци, прѣвозване инструменти и други веществени разходи по поддържането и трасирането; направа кантонерски домове, кладенци, огради; поставяне пътенпоказателни таблици, километрически и хектометрически стѣлбове; посаждане дрѣвчета и други подобни разходи	192.235	48.840	31.050	63.810	95.020
21	Връщане неправилно внесени суми прѣзъ минали години	—	—	1.000	9.000	10.000
22	Връщане неправилно внесени суми прѣзъ т. г.	1.825	1.062	—	—	—
	Всичко веществени разходи	213.881	56.550	38.010	76.450	114.120
	Всичко по глава IV	294.177	112.991	88.275	110.125	198.400
Резюме.						
а) Приходъ 201.600 л.						
б) Разходъ: { 1) по глава IV . 198.400 л. } 201.600 л.						
{ 2) по глава I . 3.200 л. }						

Министерство на обществените огради, пжтищата и благоустройството.

Париграф	Наименование на приходите	Постъпили прѣвъ		Прѣвдвигени да постъпятъ прѣвъ 1914 г.
		1911	1912	
	Врачанско окръжие.			
1	Парична пжтна теґоба (чл. чл. 34 и 38 отъ закона за държавните и общински пжтища)	156.453	148.180	150.000
2	Глоби отъ ненаврѣменно изплащане на паричната пжтна теґоба	10.146	1.446	—
3	Помощъ отъ общините (чл. 10 п. 2 отъ закона) — 3% отъ редовните имъ приходи	—	15	20.000
4	Помощъ отъ окръжните съвети (чл. 10 п. 3.) — 5% отъ редовните имъ приходи	5.000	—	14.525
5	Глоби, налагани на прѣдприемачи въз основа чл. 61 отъ закона за обществените прѣдприятия	—	—	1.000
6	Глоби за нарушение закона за държавните и общински пжтища (чл. 77 отъ сжщия законъ)	—	5.621	500
7	Разни (лихви отъ надплатени суми на прѣдприемачите, конфискувани залози и др.)	2.359	—	500
8	Недобори отъ парична пжтна теґоба за минали години	70.871	100.078	45.475
	Всичко приходъ	244.829	255.340	232.000

Министерство на обществените сгради, пътищата и благоустройството.

Параграфъ	Число	Наименование на службите и вида на разходите	Големна за- плата едномъ- нату	На всички за 5 месеца	Дѣйствиелни		Кредити за 1914 г.		
					разходи за		Разрѣ- шени за първите 7 месеца	Искать се за оста- налите 5 месеца	Всичко
					1911	1912			
23		Врачанско окръжие.							
		Глава V.							
		Заплата на личния съставъ.							
	1	Инженеръ II класъ	4.800	2.000					
	1	Инженеръ V "	3.900	1.625					
	1	Инженеръ VI "	3.600	1.500					
	1	Кондукторъ II "	2.220	925					
	2	Кондуктори III "	1.800	1.500					
	—	Пътни и дневни безотчетно на 3 кондуктори	600	750					
	1	Копистъ I класъ	1.440	600					
	2	Кописти II "	1.200	1.000					
	3	Писари	1.020	1.275					
		Всичко за персонала . .	—	—	13.790	11.175	24.965		
		Постоянни работници по пътищата.							
	1	Машинистъ I класъ	1.800	750					
	1	Машинистъ II "	1.560	650					
	—	Тѣмъ пътни и дневни безотчетно	360	300					
	1	Огняръ I класъ	1.200	500					
	1	Огняръ II "	1.020	425					
	—	Тѣмъ пътни и дневни безотчетно	240	200					
	1	Пикьоръ I класъ	1.560	650					
	2	Пикьори II "	1.380	1.150					
	2	Пикьори III "	1.200	1.000					
40	Кантонери I "	660	11.000						
40	Кантонери II "	600	10.000						
	Всичко за работници . .	—	—	35.525	26.625	62.150			
	А всичко за заплати . .	66.087	62.593	49.315	37.800	87.115			
24		Веществени разходи.							
	а)	Канцеларски потрѣби, печатане списъци за път- ната тегоба и други книжа, публикуване обяв- ления и други	—	—	600	400	1.000		
	б)	Наемане помѣщения за канцеларии и складове	—	—	1.300	1.000	2.300		
	в)	Отопление и освѣтление помѣщението	—	—	150	350	500		
	г)	Купуване и поправяне шосейни сѣчива	—	—	1.000	1.000	2.000		
	д)	Горивенъ и смазоченъ материалъ за парните валяци	—	—	—	3.000	3.000		
	е)	Купуване и поправяне геодезически инструменти, валяци и сонди	—	—	500	—	500		
		Всичко по § 24 . .	16.328	4.138	3.550	5.750	9.300		

Министерство на общественитѣ огради, пжтищата и благоустройството.

Параграфъ	Наименование на приходѣ	Постъпили прѣвъ		Прѣд- видна поста- нѣ прѣвъ 1914 г.
		1911	1912	
	Кюстендилско окръжие.			
1	Парична пжтна тегоба (чл. чл. 34 и 38 отъ закона за дър- жавнитѣ и общински пжтища)	86.631	45.566	81.000
2	Глоби отъ ненаврѣменно изплащане на паричната пжтна тегоба	5.803	432	—
3	Помощъ отъ общинитѣ (чл. 10 п. 2 отъ закона) — 3% отъ редовнитѣ имъ приходи	—	150	10.000
4	Помощъ отъ окръжнитѣ съвѣти (чл. 10 п. 3) — 5% отъ редовнитѣ имъ приходи	12.780	—	5.000
5	Глоби, налагани на прѣдприемачи възъ основа чл. 51 отъ закона за общественитѣ прѣдприятия	—	—	1.000
6	Глоби за нарушение закона за държавнитѣ и общински пж- тища (чл. 77 отъ сжщия законъ)	—	31	300
7	Разни (лихви отъ надплатени суми на прѣдприемачитѣ, кон- фискувани залози и др.)	510	—	300
8	Недобори отъ парична пжтна тегоба за минали години . .	50.331	93.033	25.000
	Всичко приходъ . .	156.055	139.212	122.600

Министерство на обществените сгради, пжтищата и благоустройството.

Параграфъ	Число	Наименование на службите и вида на разходите	Годишна за- плата одному	На всички за 5 месеца	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
					1911	1912	Разрѣшени за първите 7 месеца	Искать се за останалитѣ 5 месеца	Всичко
Кюстендилско окръжие.									
Глава VI.									
29		Заплата на личния съставъ.							
	1	Инженеръ V класъ	3.900	1.625					
	1	Инженеръ VI „	3.600	1.500					
	1	Кондукторъ II „	2.220	925					
	2	Кондуктори III „	1.800	1.500					
		Пжтни и дневни безотчетно на 3 кондуктори	600	750					
	1	Копистъ I класъ	1.440	600					
	1	Копистъ II „	1.200	500					
	3	Писари	1.020	1.275					
		Всичко за персонала . .			—	—	13.195	8.675	21.870
		Постоянни работници по пжтищата.							
	1	Машинистъ I класъ	1.800	750					
	1	Машинистъ II „	1.560	650					
		Тѣмъ пжтни и дневни безотчетно	360	300					
	1	Огняръ I класъ	1.200	500					
	1	Огняръ II „	1.020	425					
		Тѣмъ пжтни и дневни безотчетно	240	200					
	1	Пивъоръ I класъ	1.560	650					
	2	Пивъори II „	1.380	1.150					
	4	Пивъори III „	1.200	2.000					
30		Кантонери I „	660	8.200					
30		Кантонери II „	600	7.500	—	—	35.525	22.375	57.900
		Всичко за работници . .			—	—	—	—	—
		А всичко за заплати . .			67.626	79.768	48.720	31.050	79.770
30		Веществени разходи.							
		а) Канцеларски потрѣби, печатане списъци за пжт- ната тежба и други книжа, публикуване обя- вления и други			—	—	550	450	1.000
		б) Наемане помѣщения за канцеларии и складове			—	—	1.000	400	1.400
		в) Отопление и освѣтление помѣщенията			—	—	200	300	500
		г) Купуване и поправяне шосейни сѣчива			—	—	500	1.500	2.000
		д) Горивенъ и смазоченъ материялъ за парнитѣ валяци			—	—	—	2.400	2.400
		е) Купуване и поправяне геодезически инструменти. валяци и сонди			—	—	500	—	500
		Всичко по § 30 . .			16.278	4.269	2.750	5.500	7.800

Министерство на обществените огради, патищата и благоустройството.

Параграфъ	Наименование на службите и вида на разходите	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
		1911	1912	Разрѣшени за първѣ 7 мѣсеца	Искать сеза остатъ 5 мѣсеца	Всичко
31	Командировки на длѣжностни лица по служебни работи	2.433	3.959	3.000	—	3.000
32	Поддържане и поправяне готовитѣ патища, изучване, трасиране и направа нови таѣива, съоръженията по тѣхъ; колци, прѣвозване инструменти и други веществени разходи по поддържането и трасирането; направа кантонерски домове, владенци, огради; поставяне пжтеноказателни таблици, километрически и хектометрически стѣлбове; посаждане дръвчета и други подобни разходи	151.326	87.607	20.580	—	20.580
33	Връщане неправилно внесени суми прѣзъ минали години	—	—	1.000	8.250	9.250
34	Връщане неправилно внесени суми	944	801	—	—	—
	Всичко веществени разходи . .	170.981	136.636	27.330	13.300	40.630
	Всичко по глава VI . .	238.607	206.404	76.050	44.350	120.400
РекapиTyлация.						
	а) Приходъ	122.600 л.				
	б) Разходъ { 1) по глава VI 120.400 л. } 122.600 л.					
	{ 2) по глава I . . 2.200 „ }					

Министерство на общественитѣ сгради, пжтищата и благоустройството.

Параграфъ	Наименование на приходитѣ	Постъпили прѣзъ		Прѣдвидени да постъпятъ прѣзъ 1914 г.
		1911	1912	
	Пловдивско окръжие.			
1	Парична пжтна тегоба (чл. чл. 34 и 38 отъ закона за държавнитѣ и общински пжтища)	245.996	123.610	210.000
2	Глоби отъ ненаврѣменно изплащане на паричната пжтна тегоба	13.826	1.076	—
3	Помощъ отъ общинитѣ (чл. 10 п. 2) отъ закона — 3% отъ редовнитѣ имъ приходи	—	—	50.000
4	Помощъ отъ окръжнитѣ събѣти (чл. 10 п. 3) — 5% отъ редовнитѣ имъ приходи	5.000	—	5.000
5	Глоби, наложени на прѣдприемачи възъ основа чл. 61 отъ закона за общественитѣ прѣдприятия	—	—	2.000
6	Глоби за нарушение закона за държавнитѣ и общински пжтища (чл. 77 отъ сжщия законъ)	—	4.700	500
7	Разни (лихви отъ надплатени суми на прѣдприемачитѣ, конфискувани залози и др.)	867	—	500
8	Недобори отъ парична пжтна тегоба за минали години . .	172.203	137.397	55.000
	Всичко . .	437.892	266.783	323.000

Министерство на обществените сгради, пжтищата и благоустройството.

Параграфъ	Число	Наименование на службите и вида на разходите	Годишна за- плата еденому	На всички за 5 месеца	Дѣйствителни		Кредити за 1914 г.		
					разходи за		Разрѣшени за първите 7 месеца	Искать се за останалитѣ 5 месеца	Всичко
					1911	1912			
35	Пловдивско окръжие.								
	Глава VII.								
	Заплата на личния съставъ.								
	1	Инженеръ II класъ	4.800	2.000					
	1	Инженеръ V "	3.900	1.625					
	1	Инженеръ VI "	3.600	1.500					
	2	Кондуктори II "	2.220	1.850					
	3	Кондуктори III "	1.800	1.250					
	—	Пжтни и дневни безотчетно на 5 кондуктори	600	1.250					
	1	Копистъ I класъ	1.440	600					
	3	Кописти II "	1.200	1.500					
	4	Писари	1.020	1.700					
	Всичко за персонала . .				—	—	15.960	14.275	30.235
	Постоянни работници по пжтищата.								
	1	Машинистъ I класъ	1.800	750					
	2	Машинисти II "	1.560	1.300					
	—	Тжмъ пжтни и дневни безотчетно	360	450					
	1	Огняръ I класъ	1.200	500					
	2	Огняри II "	1.020	850					
	—	Тжмъ пжтни и дневни безотчетно	240	300					
	2	Пижьори I класъ	1.560	1.300					
	4	Пижьори II "	1.380	2.300					
	8	Пижьори III "	1.200	4.000					
	50	Кантонери I класъ	660	13.750					
	50	Кантонери II "	600	12.500					
Всичко за работници . .				—	—	58.415	38.000	96.415	
А всичко за заплати . .				109.605	192.970	74.375	52.275	126.650	
36	Веществени разходи.								
	a)	Канцеларски потрѣби, печатане списъци за пжт- ната тежба и други книжа, публикуване обяв- ления и др.	—	—	400	400	800		
	b)	Наемане помѣщения за канцеларии и складове	—	—	1.000	500	1.500		
	в)	Отопление и освѣтление помѣщенията	—	—	200	500	700		
	г)	Купуване и поправяне шосейни съжива	—	—	1.000	1.400	2.400		
	д)	Горивенъ и смазоченъ материалъ за парнитѣ валяци	—	—	—	3.000	3.000		
	е)	Купуване и поправяне геодезически инстру- менти, валяци и сонди	—	—	500	—	500		
	Всичко по § 36 . .				13.683	3.091	3.100	5.800	8.900

Министерство на обществените огради, пътищата и благоустройството.

Параграфъ	Наименование на службите и вида на разходите	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
		1911	1912	Разрѣшени за първия 7 мѣсеца	Искатъ се за останалитѣ 5 мѣсеца	Всичко
37	Командировки на длъжностни лица по служебни работи	5.483	5.464	3.000	—	3.000
38	Поддържане и поправяне готовитѣ пътища, изучаване, трасиране и направа нови такива, съоръженията по тѣхъ; колци, прѣвозване инструменти и други веществени разходи по поддържането и трасирането; направа кантонерски домове, кладенци, огради; поставяне пътепоказателни таблици, километрически и хектометрически стълбове; посаждане дръвчета и други подобни разходи	374.577	307.491	168.550	—	168.550
39	Връщане неправилно внесени суми прѣзъ минали години	—	—	1.500	8.500	10.000
40	Връщане неправилно внесени суми	1.776	1.295	—	—	—
	Всичко веществени разходи . .	395.519	317.341	176.150	14.300	190.450
	Всичко по глава VII . .	505.124	510.311	250.475	66.575	317.100
Рекапитуляция.						
а) Приходъ		323.000 л.				
б) Разходъ		323.000 л.				
		{(1) по глава VII . 317.100 л.}				
		{(2) по глава I . . 5.900 л.}				

Министерство на обществените сгради, пжтищата и благоустройството.

Параграф	Наименование на приходите	Постъпили прѣвъ		Прѣдвидени да постъпятъ прѣвъ 1914 г.
		1911	1912	
	Плѣвенско окръжие.			
1	Парична пжтна тегоба (чл. чл. 34 и 38 отъ закона за държавнитѣ и общински пжтища)	173.259	105.868	189.000
2	Глоби отъ ненаврѣменно изплащане на паричната пжтна тегоба	9.773	1.928	—
3	Помощь отъ общинитѣ (чл 20 п. 2 отъ закона) — 3% отъ редовнитѣ имъ приходи	16.865	26.600	20.000
4	Помощь отъ окръжнитѣ съвѣти (чл. 10 п. 3) — 5% отъ редовнитѣ имъ приходи	10.000	7.000	7.000
5	Глоби, налагани на прѣдприемачи възъ основа чл. 61 отъ закона за общественитѣ прѣдприятия	—	—	1.000
6	Глоби за нарушение закона за държавнитѣ и общински пжтища (чл. 77 отъ сжщия законъ)	—	49	500
7	Разни (лихви отъ надплатени суми на прѣдприемачитѣ, конфискувани залози и др.)	2.320	—	500
8	Недобори отъ парична пжтна тегоба за минали години	99.177	89.469	60.000
	Всичко приходъ	311.394	230.909	278.000

Министерство на обществените сгради, пътищата и благоустройството.

Параграфъ	Число	Наименование на службите и вида на разходите	Годишна за- плата одному	На всички за 5 месеца	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
					1911	1912	Разрѣ- шени за първите 7 месеца	Искать се за оста- налите 5 месеца	Всичко
		Плѣвенско окръжие.							
		Глава VIII							
41		Заплата на личния съставъ.							
	1	Инженеръ II класъ	4.800	2.000					
	1	Инженеръ V "	3.900	1.625					
	1	Инженеръ VI "	3.600	1.500					
	2	Кондуктори II "	2.220	1.850					
	3	Кондуктори III "	1.800	2.250					
		Пътни и дневни безотчетно на 5 кондуктори	600	1.250					
	1	Копистъ I класъ	1.440	600					
	1	Копистъ II "	1.200	500					
	2	Писари	1.020	850					
		Всичко за персонала . .			—	—	13.545	12.425	25.970
		Постоянни работници по пътищата.							
	1	Машинистъ I класъ	1.800	750					
	2	Машинисти II "	1.560	1.300					
		Тѣмъ пътни и дневни безотчетно	360	450					
	1	Огняръ I класъ	1.200	500					
	2	Огняри II "	1.020	850					
		Тѣмъ пътни и дневни безотчетно	240	300					
	2	Пикьори I класъ	1.560	1.300					
	3	Пикьори II "	1.380	1.725					
	5	Пикьори III "	1.200	2.500					
	40	Кантонери I класъ	660	11.000					
	40	Кантонери II "	600	10.000					
		Всичко за работници . .			—	—	36.575	30.675	67.250
		А всичко за заплати . .			72.472	62.978	50.120	43.100	93.220
		Веществени разходи.							
42	a)	Канцеларски разходи, печатане списъци за път- ната тегоба и други книжа, публикуване обяв- ления и други			—	—	550	450	1.000
	b)	Наемане помѣщения за канцеларии и складове			—	—	900	1.600	2.500
	в)	Отопление и освѣтление на помѣщенията			—	—	200	300	500
	г)	Купуване и поправяне шосейни съжива			—	—	1.000	800	1.800
	д)	Горивенъ и смазоченъ материалъ за парните валяци			—	—	—	3.000	3.000
	е)	Купуване и поправяне геодезически инструменти, валяци и сонди			—	—	500	—	500
		Всичко по § 42 . .			13.978	4.452	3.150	6.150	9.300

Министерство на обществените огради, пжтищата и благоустройството.

Параграфъ	Наименование на службите и вида на разходите	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
		1911	1912	Разрѣшени за първѣтъ 7 мѣсца	Искать сезаостаналитѣ 5 мѣсца	Всичко
43	Командировки на длѣжностни лица по служебни работи	4.402	5.669	3.000	500	3.500
44	Поддържане и поправяне готовитѣ пѣтища, изучаване, трасиране и направа нови такива, съоруженията по тѣхъ; купуване колци, прѣвозване инструменти и други веществени разходи по поддържането и трасирането; направа на кантонерски домове, кладенци, огради; поставяне пѣтепоказателни таблици, километрически и хектометрически стѣлбове; посаждане дрѣвчета и др. подобни разходи	296.448	233.788	157.680	—	157.680
45	Връщане неправилно внесени суми прѣзъ минали години	—	—	1.500	8.500	10.000
46	Връщане неправилно внесени суми	1.543	745	—	—	—
	Всичко веществени разходи	320.371	334.654	165.330	15.150	180.480
	Всичко по глава VIII	392.843	397.632	215.450	58.250	273.700
Резюме.						
а) Приходъ 278.000 л.						
б) Разходъ { 1) по глава VIII . 273.700 л. } 278.000 л. { 2) по глава I . . 4.300 л. }						

Министерство на обществените сгради, пжтищата и благоустройството.

Параграфъ	Наименование на приходитѣ	Постъпили прѣзъ		Прѣвденна постъпая прѣзъ 1914 г.
		1911	1912	
Русенско окръжие.				
1	Парична пжтна тегоба (чл. чл. 34 и 38 отъ закона за държавнитѣ и общински пжтища)	374.963	229.548	260.000
2	Глоби отъ ненаврѣменно изплащане на паричната пжтна тегоба.	19.458	2.765	—
3	Помощъ отъ общинитѣ (чл. 10 п. 3 отъ закона) — 3% отъ редовнитѣ имъ приходи	484	881	10.000
4	Помощъ отъ окръжнитѣ съвѣти (чл. 10 п. 3) — 5% отъ редовнитѣ имъ приходи	20.000	35.000	15.000
5	Глоби налагани на прѣдприемачи възъ основа чл. 61 отъ закона за общественитѣ прѣдприятия	—	—	2.000
6	Глоби за нарушение закона за държавнитѣ и общински пжтища (чл. 77 отъ сжщия законъ)	—	623	500
7	Разни (лихви отъ надплатени суми на прѣдприемачитѣ, конфискувани залози и др.)	826	—	500
8	Недобори отъ парична пжтна тегоба за минали години . .	80.447	96.801	70.000
	Всичко приходъ . .	496.178	365.618	358.000

Министерство на обществените огради, пътищата и благоустройството.

Параграфъ	Число	Наименование на службите и вида на разходите	Годишна за- плата одному	На всички за 5 месеца	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
					1911	1912	Разрѣ- шени за първите 7 мѣсеца	Искать се за оста- налите 5 мѣсеца	Всичко
47		Русенско окръжие.							
		Глава IX.							
		Заплата на личния съставъ.							
	1	Инженеръ II класъ	4.800	2.000					
	1	Инженеръ V "	3.900	1.625					
	1	Инженеръ VI "	3.600	1.500					
	1	Кондуктори II "	2.220	925					
	2	Кондуктори III "	1.800	1.500					
	—	Пътни и дневни безотчетно на 3 кондуктори	600	750					
	1	Копистъ I класъ	1.440	600					
	1	Кописти II "	1.200	500					
	2	Писари	1.020	850	—	—	—	—	—
		Всичко за персоналъ . .			—	—	20.580	10.250	30.830
		Постоянни работници по пътищата.							
	1	Машинистъ I класъ	1.800	750					
	1	Машинистъ II "	1.560	650					
	—	Тѣмъ пътни и дневни безотчетно	360	300					
	1	Огняръ I класъ	1.200	500					
	1	Огняръ II "	1.020	425					
	—	Тѣмъ пътни и дневни безотчетно	240	200					
	1	Пикьоръ I класъ	1.560	650					
	2	Пикьори II "	1.380	1.150					
	3	Пикьори III "	1.200	1.500					
30	Кантонери I класъ	660	8.250						
30	Кантонери II "	600	7.500	—	—	—	—	—	
	Всичко за работници . .			—	—	52.570	21.875	74.445	
	А всичко за заплати . .			106.774	89.113	73.150	32.125	105.275	
	Веществени разходи.								
48	а)	Канцеларски потрѣби, печатане списъци за път- ната тежба и други книжа, публикуване обя- вления и други			—	—	800	400	1.200
	б)	Наемане помѣщения за канцеларии и складове			—	—	1.000	—	1.000
	в)	Отопление и освѣтление помѣщенията			—	—	200	800	1.000
	г)	Купуване и поправяне шосейни сѣчива			—	—	1.000	—	1.000
	д)	Горивенъ и смазоченъ материалъ за парните валяци			—	—	—	2.000	2.000
	е)	Купуване и поправяне геодезически инструменти, валяци и сонди			—	—	200	—	200
		Всичко по § 48 . .			12.487	3.511	3.200	3.200	6.400

Министерство на обществените сгради, пжтищата и благоустройството.

Параграфъ	Наименование на службитъ и вида на разходите	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
		1911	1912	Разрѣшени за първѣ 7 мѣсеца	Искать се за остатъ 5 мѣсеца	Всичко
49	Командировки на длъжностни лица по служебни работи	3.075	5.818	3.000	—	3.000
50	Поддържане и поправяне готовитѣ пжтища; изучаване, трасиране и направа нови такива и съоръженията по тѣхъ; купуване колци, прѣвозване инструменти и други веществени разходи по поддържането и трасирането; направа кантонерски домове, кладенци, огради; поставяне пжтепоказателни таблици, километрически и хектометрически стълбове; посаждане дръвчета и други подобни разходи	664.092	492.666	225.725	—	225.725
51	Връщане неправилно внесени суми прѣзъ минали години	—	—	1.500	8.500	10.000
52	Връщане неправилно внесени суми	1.154	1.580	—	—	—
	Всичко веществени разходи . .	680.808	503.575	233.425	11.700	245.125
	Всичко по глава IX . .	787.582	592.688	306.575	43.825	350.400
Рекапитулация.						
а) Приходъ		358.000 л.				
б) Разходъ { 1) по глава IX 350.400 л. 2) по глава I 7.600 л. }		358.000 л.				

Министерство на обществените сгради, пътищата и благоустройството.

Параграфи	Наименование на приходите	Постъпили презъ		Прѣвидени да постъпятъ презъ 1914 г.
		1911	1912	
	Софийско окръжие.			
1	Парична пътна тегоба (чл. чл. 34 и 38 отъ закона за държавните и общински пътища)	177.130	178.550	210.000
2	Глоби отъ несправено изплащане на паричната пътна тегоба	7.243	1.446	—
3	Помощь отъ общините (чл. 10 п. 2 отъ закона) — 3% отъ редовните имъ приходи	4.000	5.305	50.000
4	Помощь отъ окръжните съвети (чл. 10 п. 3) — 5% отъ редовните имъ приходи	5.000	8.000	10.000
5	Глоби, налагани на предприемачи въз основа чл. 61 отъ закона за обществените предприятия	—	—	5.000
6	Глоби за нарушение закона за държавните и общински пътища (чл. 77 отъ същия законъ)	—	14.816	500
7	Разни (лихви отъ надплатени суми на предприемачите, конфискувани залози и др.)	5.233	—	500
8	Недобори отъ парична пътна тегоба за минали години . .	64.382	124.140	75.000
	Всичко приходъ . .	267.988	332.257	351.000

Министерство на обществените огради, пжтищата и благоустройството.

Параграфъ	Число	Наименование на службитѣ и вида на разходитѣ	Годишна за- плата едному	На всички за 5 мѣсеца	Дѣйствиелни разходи за		Кредити за 1914 г.		
					1911	1912	Разрѣ- шени за първитѣ 7 мѣсеца	Искать се за оста- налитѣ 5 мѣсеца	Всичко
Софийско окръжие.									
Глава X.									
53		Заплата на личния съставъ.							
1		Инженеръ II класъ	4.800	2.000					
1		Инженеръ V "	3.900	1.625					
1		Инженеръ VI "	3.600	1.500					
2		Кондуктори II "	2.220	1.850					
8		Кондуктори III "	1.800	2.250					
—		Пътни и дневни безотчетно на 5 кондуктори	600	1.250					
1		Копистъ I класъ	1.440	600					
8		Кописти II "	1.200	1.500					
3		Писари	1.020	1.275	—	—	—	—	—
Всичко за персонала . .					—	—	16.205	13.850	30.055
Постоянни работници по пжтищата.									
1		Машинистъ I класъ	1.800	750					
1		Машинистъ II "	1.560	650					
—		Тѣмъ пжтни и дневни безотчетно	360	300					
1		Огняръ I класъ	1.200	500					
1		Огняръ II "	1.020	425					
—		Тѣмъ пжтни и дневни безотчетно	240	200					
2		Цикъори II класъ	1.560	1.300					
4		Цикъори II "	1.380	2.300					
4		Цикъори III "	1.200	2.000					
50		Кантонери I "	660	13.750					
50		Кантонери II "	600	12.500	—	—	—	—	—
Всичко за работници . .					—	—	44.975	34.675	79.650
А всичко за заплати . .					84.722	82.547	61.180	48.525	109.705
Веществени разходи.									
54	a)	Канцеларски потрѣби, печатане списъци за пжтната тегоба и други книжа, публикуване обявления и други			—	—	550	450	1.000
	б)	Наемане помѣщения за канцеларии и складове			—	—	2.500	—	2.500
	в)	Отопление и освѣтление помѣщенията			—	—	200	800	1.000
	г)	Купуване и поправяне шосейни сѣчива			—	—	1.000	1.000	2.000
	д)	Горивенъ и смазоченъ материалъ за парнитѣ валици			—	—	—	2.400	2.400
	е)	Купуване и поправяне геодезически инстру- менти, валици и сонди			—	—	300	—	300
Всичко по § 54 . .					17.405	7.187	4.550	4.650	9.200

Министерство на обществените огради, пжтицата и благоустройството.

Параграфи	Наименование на службите и вида на разходите	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
		1911 г. / 1912 г.		Разрѣ- мени за първите 7 мѣсеца	Искать сеза оста- налите 5 мѣсеца	Всичко
		1911 г.	1912 г.			
55	Командировки на длѣжностни лица по служебни работи	5.979	8.145	4.000	500	4.500
56	Поддържане и поправяне готовитѣ пжтица, изуч- ване, трасиране и направа нови такива, съ- оржженията по тѣхъ; колци, прѣвозване ин- струменти и други веществени разходи по поддържането и трасирането; направа канто- нерски домове, владенци, огради; поставяне пжтепоказателни таблици, километрически и хектометрически стѣлбове; посаждане дръв- чета и други подобни разходи	258.466	237.369	211.095	—	211.095
57	Връщане неправилно внесени суми прѣзъ минали години	—	—	2.500	7.500	10.000
58	Връщане неправилно внесени суми	2.673	1.269	—	—	—
	Всичко веществени разходи . .	284.528	258.970	222.145	12.650	234.795
	Всичко по глава X . .	369.245	336.517	283.325	61.175	344.500
Резапитуляция.						
а) Приходъ		351.000 л.				
б) Разходъ { по глава X . . 344.500 л. } 351.000 л.						
{ по глава I . . 6.500 л. }						

Министерство на обществените сгради, пжтищата и благоустройството.

Параграфъ	Наименование на приходитѣ	Постъпили прѣвъ		Прѣвденна постапая прѣвъ 1914 г.
		1911	1912	
Старозагорско окръжие.				
1	Парична пжтна тегоба (чл. чл. 34 и 38 отъ закона за държавнитѣ и общински пжтища)	269.961	153.022	255.000
2	Глоби отъ ненаврѣменно изплащане на паричната пжтна тегоба	20.912	1.075	—
3	Помощъ отъ общинитѣ (чл. 10 п. 2 отъ закона) — 3% отъ редовнитѣ имъ приходи	17	—	30.000
4	Помощъ отъ окръжнитѣ съвѣти (чл. 10 п. 3 отъ сжщия законъ) — 5% отъ редовнитѣ имъ приходи	8.000	—	20.000
5	Глоби, налагани на прѣдприемачи възъ основа чл. 61 отъ отъ закона за общественитѣ прѣдприятия	—	—	2.000
6	Глоби за нарушение закона за държавнитѣ и общински пжтища (чл. 77 отъ сжщия законъ)	—	1.704	500
7	Разни (лихви отъ надплатени суми на прѣдприемачитѣ, конфискувани залози и др.)	3.066	—	500
8	Недобори отъ парична пжтна тегоба за минали години . .	130.777	127.856	50.000
	Всичко приходъ . .	432.733	283.057	358.000

Министерство на обществените сгради, пътищата и благоустройството.

Параграфъ	Число	Наименование на службите и вида на разходите	Година за- плата еденъ	На всички за 5 месеца	Дѣствителни разходъ за		Кредити за 1914 г.		
					1911	1912	Разрѣ- шени за първѣтъ 7 мѣсена	Искана се за оста- валитѣ 5 мѣсена	Всичко
59		Старозагорско окръжие.							
		Глава XI.							
		Заплата на личния съставъ.							
	1	Инженеръ II класъ	4.800	2.000					
	1	Инженеръ V "	3.900	1.625					
	1	Инженеръ VI "	3.600	1.500					
	2	Кондуктори II "	2.220	1.850					
	3	Кондуктори III "	1.800	2.250					
	—	Пътни и дневни безотчетно на 5 кондуктори	600	1.250					
	1	Копистъ I класъ	1.440	600					
	3	Кописти II "	1.200	1.500					
	4	Писари	1.020	1.700					
		Всичко за персоналъ			—	—	18.965	14.275	28.240
		Постоянни работници по пътищата.							
	1	Машинистъ I класъ	1.800	750					
	2	Машинисти II "	1.560	1.300					
	—	Тѣмъ пътни и дневни безотчетно	360	450					
	1	Огняръ I класъ	1.200	500					
	2	Огняри II "	1.020	850					
	—	Тѣмъ пътни и дневни безотчетно	240	300					
	2	Пикьори I класъ	1.560	1.300					
	4	Пикьори II "	1.380	2.300					
	6	Пикьори III "	1.200	3.000					
	50	Кантонери I "	660	13.750					
	50	Кантонери II "	600	12.500					
		Всичко за работници			—	—	60.165	37.000	97.165
		А всичко за заплати			112.377	96.609	74.130	51.275	125.405
60		Веществени разходи.							
	a)	Канцеларски потрѣби, печатане списъци за път- ната тегоба и други книжа, публикуване обя- вления и други			—	—	550	450	1.000
	б)	Наемане помѣщения за канцеларии и складове			—	—	1.000	800	1.800
	в)	Отопление и освѣтление помѣщенията			—	—	200	800	1.000
	г)	Купуване и поправяне шосейни съжива			—	—	1.000	1.400	2.400
	д)	Горивенъ и смазоченъ материалъ за парнитѣ валяци			—	—	—	3.000	3.000
	е)	Купуване и поправяне геодезически инстру- менти, валяци и сонди			—	—	500	—	500
		Всичко по § 60			26.597	3.527	3.250	6.450	9.700

Министерство на обществените огради, пжтищата и благоустройството.

Параграфъ	Наименование на службите и вида на разходите	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
		1911	1912	Разрѣ- шени за първитѣ 7 мѣсеца	Искать се за оста- налитѣ 5 мѣсеца	Всичко
61	Командировки на длѣжностни лица по служебни работи	6.948	6.657	3.500	500	4.000
62	Поддържане и поправяне готовитѣ пѣтица, изучаване, трасиране и направа нови такива и съоруженията по тѣхъ; купуване колци, прѣвозване инструменти и други веществени разходи по поддържането и трасирането; направа кантонерски домове, кладенци, огради; поставяне пѣтепоказателни таблици, километрически и хектометрически стѣлбове; посаждане дръвчета и други подобни разходи	447.475	203.050	200.195	—	200.195
63	Връщане неправилно внесени суми прѣзъ миналитѣ години	—	—	1.500	8.500	10.000
64	Връщане неправилно внесени суми	4.090	2.486	—	—	—
	Всичко веществени разходи . .	285.105	215.720	208.445	15.450	223.895
	Всичко по глава XI . .	397.482	312.329	282.575	66.725	349.300
РекapиTyлaция. а) Приходъ 338.000 л. б) Разходъ: { 1) по глава XI 349.300 л. 2) по глава I 8.700 л. } 358.000 л.						

Министерство на обществените сгради, пътищата и благоустройството.

Параграфъ	Наименование на приходитѣ	Постъпнали прѣвъ		Прѣвъ- денна постъ- палъ прѣвъ 1914 г.
		1911	1912	
	Търновско окръжие.			
1	Парична пътна тегоба (чл. чл. 34 и 38 отъ закона за дър- жавнитѣ и общински пътища)	277.524	161.688	255.000
2	Глоби отъ ненавременно изплащане на паричната пътна тегоба	12.088	1.795	—
3	Помощъ отъ общинитѣ (чл. 10 п. 2 отъ закона) — 3% отъ редовнитѣ имъ приходи	5.600	300	20.000
4	Помощъ отъ окръжнитѣ съвети (чл. 10 п. 3) — 5% отъ редовнитѣ имъ приходи	10.000	—	15.000
5	Глоби, налагани на прѣдприемачи възъ основа чл. 61 отъ закона за общественитѣ прѣдприятия	—	—	2.000
6	Глоби за нарушение закона за държавнитѣ и общински пъ- тища (чл. 77 отъ сѣщия законъ)	—	5.280	500
7	Разни (лихви отъ неплатени суми на прѣдприемачитѣ, конфискувани залози и др.	3.066	—	500
8	Недобори отъ парична пътна тегоба за минали години . .	97.325	137.873	50.000
	Всичко приходъ . .	405.603	306.916	343.000

Министерство на обществените огради, пжтищата и благоустройството.

Параграф	Число	Наименование на службите и вида на разходите	Годишна за плата одному	На всички за 5 месеца	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
					1911	1912	Разрѣ- шени за първите 7 мѣсеца	Искать се за остана- лите 5 мѣсеца	Всичко
Търновско окръжие.									
Глава XII.									
65		Заплата на личния съставъ.							
1		Инженеръ II класъ	4.800	2.000					
1		Инженеръ V "	3.900	1.625					
1		Инженеръ IV "	3.600	1.500					
2		Кондуктори II "	2.220	1.850					
3		Кондуктори III "	1.800	2.250					
		Пътни и дневни безотчетно на 5 кондуктори	600	1.250					
1		Копистъ I класъ	1.440	600					
3		Кописти II "	1.200	1.500					
3		Писари	1.020	1.275					
		Всичко за персоналъ . .			—	—	23.695	13.850	37.545
		Постоянни работници по пжтищата.							
1		Машинистъ I класъ	1.800	750					
2		Машинисти II "	1.560	1.300					
		Тѣмъ пътни и дневни безотчетно	360	450					
1		Огняръ I класъ	1.200	500					
2		Огняри II "	1.020	850					
		Тѣмъ пътни и дневни безотчетно	240	300					
2		Пикьори I класъ	1.560	1.300					
4		Пикьори II "	1.380	2.300					
7		Пикьори III "	1.200	3.500					
50		Кантонери I "	660	13.750					
50		Кантонери II "	600	12.500					
		Всичко за работници . .			—	—	62.615	37.500	100.115
		А всичко за заплати . .			117.380	101.099	86.310	51.350	137.660
66		Веществени разходи.							
		а) Канцеларски потрѣби, печатане списъци за пжт- ната тегоба и други книжа, публикуване обя- вления и други			—	—	1.000	500	1.500
		б) Наемане помѣщения за канцеларии и складове .			—	—	1.000	200	1.200
		в) Отопление и освѣтление помѣщенията			—	—	—	800	800
		г) Бутуване и поправяне шосейни сѣчива			—	—	500	1.900	2.400
		д) Горивенъ и смазоченъ материалъ за парнитѣ валяци			—	—	—	3.000	3.000
		е) Бутуване и поправяне геодезически инструменти			—	—	500	—	500
		Всичко по § 66 . .			14.438	4.868	3.000	6.400	9.400

Министерство на обществените сгради, пътищата и благоустройството

Параметър	Наименование на службите и вида на разходите	Действителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
		1911	1912	Разрешени за първите 7 месеца	Искайте се за остатъка 5 месеца	Всичко
67	Командировки на длъжностни лица по служебни работи	3.581	8.457	4.000	—	4.000
68	Поддържане и поправяне готовите пътища, изучаване, трасиране и направа нови такива и съоръженията по тях; колци, превозване инструменти и други вещественни разходи по поддържането и трасирането; направа вантоверски кладенци, огради; поставяне пътепоказателни табели, километрически и хектометрически стълбове; посяждане дървчета и други подобни разходи	427.688	258.735	173.440	2.100	175.540
69	Връщане неправилно внесени суми през минали години	—	—	1.500	8.500	10.000
70	Връщане неправилно внесени суми	1.808	1.674	—	—	—
	Всичко веществени разходи	447.455	278.734	181.940	17.000	198.940
	Всичко по глава XII	565.835	374.883	268.250	68.350	336.600
	РекapиTyлация.					
	а) Приходъ					343.000 л.
	б) Разходъ: { (1) по глава XII 336.600 л. } 343.000 „					
	{ (2) по глава I 6.400 „ }					

Министерство на общественитѣ огради, пѣтищата и благоустройството.

Параграфъ	Наименование на приходитѣ	Постѣпили прѣзъ		Прѣвз-денна постѣ-пять прѣзъ 1914 г.
		1911	1912	
	Шуменско окръжие.			
1	Парична пѣтна тегоба (чл. чл. 34 и 38 отъ закона за държавнитѣ и общински пѣтища)	212.473	92.130	140.000
2	Глоби отъ ненаврѣменно изплащане на паричната пѣтна тегоба	10.160	1.548	—
3	Помощъ отъ общинитѣ (чл. 10 п. 2 отъ закона) — 3% отъ редовнитѣ имъ приходи.	—	—	5.000
4	Помощъ отъ окръжнитѣ съвѣти (чл. 10 п. 3) — 5% отъ редовнитѣ имъ приходи.	50.000	—	15.000
5	Глоби, налагани на прѣдприемачи възъ основа чл. 61 отъ закона за общественитѣ прѣдприятия.	—	—	1.000
6	Глоби за нарушение закона за държавнитѣ и общински пѣтища (чл. 77 отъ сѣщия законъ)	—	2.493	500
7	Разни (лихви отъ надплатени суми на прѣдприемачитѣ, конфискувани залози и др.)	651	—	500
8	Недобори отъ парична пѣтна тегоба за минали години . .	64.990	120.539	50.000
	Всичко приходъ . .	338.274	216.710	212.000

Министерство на обществените сгради, пжтищата и благоустройството.

Параграфъ	Число	Наименование на службите и вида на разходите	Годишна за- плата еденоу	На всички за 5 месеца	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
					1911	1912	Разрѣ- шени за първѣ 7 месеца	Иснатъ свѣдѣ- налитъ 5 месеца	Всичко
71		Шуменско окръжие.							
		Глава XIII.							
		Заплата на личния съставъ.							
	1	Инженеръ II класъ	4.800	2.000					
	1	Инженеръ V "	3.900	1.625					
	1	Кондукторъ II "	2.220	925					
	1	Кондукторъ III "	1.800	750					
	—	Пжтни и дневни безотчетно на 2 кондуктори	600	500					
	1	Копистъ I класъ	1.440	600					
	1	Копистъ II "	1.200	500					
	2	Писари	1.020	850					
		Всичко за персонала . .			—	—	11.795	7.750	19.545
		Постоянни работници по пжтищата.							
	1	Машинистъ I класъ	1.800	750					
	1	Машинистъ II "	1.560	650					
	—	Тѣмъ пжтни и дневни безотчетно	360	300					
	1	Огняръ I класъ	1.200	500					
	1	Огняръ II "	1.020	425					
	—	Тѣмъ пжтни и дневни безотчетно	240	200					
	1	Пикьоръ I класъ	1.560	650					
	2	Пикьори II "	1.380	1.150					
	4	Пикьори III "	1.200	2.000					
	40	Кантонери I "	660	11.000					
40	Кантонери II "	600	10.000						
	Всичко за работници . .			—	—	38.150	27.625	65.775	
	А всичко за заплати . .			70.985	70.426	49.945	35.375	85.320	
72		Веществени разходи.							
	а)	Канцеларски потрѣби, печатане списъци за пжт- ната тегоба и други книжа, публикуване обяв- ления и други	—	—	550	450	1.000		
	б)	Наемане помѣщения за канцеларии и складове	—	—	1.000	1.000	2.000		
	в)	Отопление и освѣтление помѣщенията	—	—	200	400	600		
	г)	Купуване и поправяне шосейни сѣчива	—	—	500	1.000	1.500		
	д)	Горивенъ и смазоченъ материалъ за парнитѣ валяци	—	—	—	2.000	2.000		
	е)	Купуване и поправяне геодезически инстру- менти, валяци и сонди	—	—	300	—	300		
		Всичко по § 72 . .			14.138	3.885	2.550	4.850	7.400

Министерство на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството.

Параграфъ	Наименование на службитѣ и вида на разходитѣ	Дѣйствителни разходи за		Кредити за 1914 г.		
		1911	1912	Разрѣшени за първитѣ 7 мѣсеца	Искать се за остатѣнитѣ 5 мѣсеца	Всичко
73	Командировки на длѣжностни лица по служебни работи	4.497	4.238	2.500	500	3.000
74	Поддържане и поправяне готовитѣ пѣтища, изучаване, трасиране и направа нови такива и съоръженията по тѣхъ; колѣци, прѣвозване инструменти и други веществени разходи по поддържането и трасирането; направа кантонерски домове, кладенци, огради; поставяне пѣтепоказателни таблички, километрически и хектометрически стѣлбове; посаждане дръвчета и други подобни разходи	325.566	161.522	95.940	4.540	100.480
75	Връщане неправилно внесени суми прѣзъ минали години	—	—	1.000	9.000	10.000
76	Връщане неправилно внесени суми	642	629	—	—	—
	Всичко веществени разходи . .	444.843	270.274	101.990	18.890	120.880
	Всичко по глава XIII . .	515.828	340.700	151.935	54.265	206.200
Рекапитуляция.						
	а) Приходъ лева 212.000					
	б) Разходъ { по глава XIII 206.200 } лева 212.000					
	{ по глава I 5.800 }					

Реконструкция

на фонда „Общински патища“.

Министерство на обществените сгради, пазитщата и благоустройството.

№ по редъ	Наименование на окръжиято	И З М Н О М Е Н И								
		Парична пазна тегуба (чл. чл. 34 и 38, отъ закона за пазитщата	Помощъ отъ общината (чл. 10 и 2 отъ сѣция законъ) въ раз- меръ 3%, отъ редовнитъ имъ приходи	Помощъ отъ окръжия съездъ (чл. 10 и 3 отъ сѣция законъ) въ размеръ най-малко 5%, отъ редовнитъ приходи	Губии отъ ненавършено из- плащане на паричната пазна тегуба	Губии налагани на предприема- чествъ въ основа на чл. 61 отъ закона за общественитъ предприятия	Губии по нарушение закона за пазитщата на чл. чл. 66 и 77 отъ сѣция законъ	Равни лихви на надзети отъ предприемачи суми, кон- фискувани залози и пр.	Недобори отъ парична пазна тегуба за минали години	В с и ч к о
1	Централно управление	—	—	—	—	—	—	—	—	
2	Вургачко	300.000	50.000	8.500	500	5.000	500	500	421.000	
3	Варненско	200.000	45.000	20.000	—	2.000	500	500	318.000	
4	Видинско	140.000	20.000	5.000	—	1.000	300	300	201.600	
5	Врачанско	150.000	20.000	14.525	—	1.000	500	500	232.000	
6	Кюстендилско	81.000	10.000	5.000	—	1.000	300	300	122.600	
7	Кювдивско	210.000	50.000	5.000	—	2.000	500	500	323.000	
8	Плѣвенско	189.000	20.000	7.000	—	1.000	500	500	278.000	
9	Русенско	260.000	10.000	15.000	—	2.000	500	500	358.000	
10	Софийско	210.000	50.000	10.000	—	5.000	500	500	351.000	
11	Старозагорско	255.000	30.000	20.000	—	2.000	500	500	358.000	
12	Търновско	255.000	20.000	15.000	—	2.000	500	500	343.000	
13	Шуменско	140.000	5.000	15.000	—	1.000	500	500	212.000	
14	Гомюрджинско	—	—	—	—	—	—	—	—	
15	Струмишко	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Всичко	2.390.000	830.000	140.025	500	25.000	5.600	5.600	3.518.200	

Министерство на общественитѣ сгради, патищата и благоустройството.

Министерство на общественитѣ сгради, патищата и благоустройството.												
Инженери, конструктори, архитекти, писари и пр.	Машинисти, оглари, писари и кантонери	Канцеларски разходи	Наемане помещения	Отопление и осветление	Купуване и поправане мебели и сѣтиза	Поддръжка валиди	Поддръжка геодезически инструменти, валиди, омида и пр.	Командировки	Поддръжане и поправане го-тежитѣ на патища, мостове, транспортане и надръжа нови такава	Връщане направлено въносени суми върѣтъ и наемане години	Връщане направлено въносени суми върѣтъ, тесушна го-дина	В с и ч к о
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	71.100
26.665	77.540	2.000	2.000	500	2.000	3.000	300	4.000	283.795	10.000	—	411.800
25.660	59.965	1.500	1.500	300	1.200	2.000	300	4.000	200.075	14.000	—	310.500
22.465	62.075	800	1.200	600	1.000	2.000	500	3.000	95.020	10.000	—	198.400
24.965	62.150	1.000	2.300	500	2.000	3.000	500	3.000	118.785	10.000	—	228.200
21.870	57.900	1.000	1.400	500	2.000	2.400	500	3.000	20.580	19.250	—	120.400
30.235	96.415	800	1.500	700	2.400	3.000	500	3.000	168.550	10.000	—	317.100
25.970	67.250	1.000	2.500	500	1.800	3.000	500	3.500	157.680	10.000	—	318.700
30.830	74.445	1.200	1.000	1.000	1.000	2.000	200	3.000	225.725	10.000	—	350.400
30.055	79.650	1.000	2.500	1.000	2.000	2.400	300	4.500	211.095	10.000	—	344.500
28.240	97.165	1.000	1.600	1.000	2.400	3.000	500	4.000	200.195	10.000	—	349.300
37.545	100.115	1.500	1.200	800	2.400	3.000	500	4.000	175.540	10.000	—	336.600
19.545	65.775	1.000	2.000	600	1.500	2.000	300	3.000	100.480	10.000	—	208.200
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
324.045	900.445	13.800	20.700	8.000	21.700	30.800	4.900	42.000	1.927.520	133.250	—	3.477.100

Министерство на железниците, пощата и телеграфите

Б Ю Д Ж Е Т Ъ

за приходите и разходите на фонда за инвалидните пенсии на държавните работници по ведомството на българските държавни железници и пристанища за 1914 г.

Парграфъ	Наименование на прихода	Получили презъ години		Правления за първата 7 мѣсеца на 1914 г.	Прѣвѣжниятъ се за оставянитъ 5 мѣсеца на 1914 г.	Всичко	Парграфъ	Наименование на разхода	Разходъ презъ години		Разрѣшени прѣвъ първата 7 мѣсеца на 1914 г.	Искать се за оста-ванитъ 5 мѣсеца на 1914 г.	Всичко
		1911	1912						1911	1912			
1	А. Редовенъ приходъ. Одръжки 1% за инвалидна пенсия	21.723	25.602	10.667	14.935	25.602	1	Лични и наследствени пенсии на държав-нитъ работници и тѣхнитъ наследници	4.755	3.763	1.568	2.195	3.863
		33.847	39.389	16.412	22.977	39.389	2	Повръщане неправилно внесени въ фонда суми	25	9	—	—	—
		1.982	3.364	1.402	1.962	3.364	3	За право пазене обли-гациитъ на Българ-ската народна банка, порто и пр.	—	37	15	22	37
4	Отъ лихви	5.240	5.220	2.175	3.045	5.220		Всичко	4.780	3.809	1.533	2.217	3.800
	Всичко	62.792	53.575	30.656	42.919	73.575							

Министерство на железницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ.

Б Ю Д Ж Е Т Ъ

за приходитѣ и разходитѣ на фонда за инвалидитѣ пенсии на държавнитѣ работници по ведомството на Главната дирекция на пошитѣ, телеграфитѣ и железницитѣ за 1914 г.

№ по редъ	Наименование на приходитѣ	Постъпили прѣзъ годинитѣ			Прѣдвидени за 1911 г.	№ по редъ	Наименование на разходитѣ	Разходъ прѣзъ годинитѣ			Кредитъ за 1914 г.		Всичко
		1911	1912	1913				1911	1912	1913	Разрѣ- шенъ за первѣтъ 7 мѣсеца	Некажъ- шени за сезона- нитѣ 5 мѣсеца	
1	Фондъ	—	—	—	19,815	1	За лични и наследствени пенсии на държавнитѣ работници и тѣхнитѣ сѣмейства	—	—	—	700	500	1,200
2	Одрѣжки 1% за инвалидна пенсия	1,861	1,190	1,900	2,000			—	—	—	—	—	
3	Одрѣжки 1% за медицинска помощь	1,861	1,190	1,900	2,000	2	Възвръщане на непра- вилно внесени суми . . .	25	155	—	140	100	240
4	Разлика отъ повишена за- плата	—	—	—	—		Всичко . . .	—	—	—	840	600	1,440
5	Лихви отъ вноснитѣ въ фонда	111	143	174	180								
Времененъ приходъ.													
6	Отъ подаръци и заимания	—	—	—	—								
7	Отъ вносъ на държавата .	—	—	—	—								
	Всичко . . .	3,833	2,523	3,974	23,995								

Б ю д

за приходите и разходите на фонда „Инвалидни пенсии на държавните работници по вѣдом-

Параграфъ	Наименование на приходите	Постъпили			Прѣдвидени		
		1910	1911	1912	за първи- тъ 7 мѣ- сеца	за послед- нитѣ 5 мѣ- сеца	Всичко за 1914 г.
		лева	лева	лева	лева	лева	лева
1	Наличностъ на 31 декемврий 1913 г. . . .	—	—	—	—	—	27.900
2	Одрѣжки 1% за медицинска помощъ и 1% за пенсия	—	—	4.507	2.832	3.168	6.000
3	Разлика отъ повишена заплата	6.709	6.593	—	—	—	200
4	Лихви	—	—	—	—	—	—
	Всичко	6.709	6.593	4.507	2.832	3.168	34.100

Г. г. народни прѣдставители! Ще ви докладвамъ подъ редъ измѣненіята, които сж станали въ комисията по различнитѣ фондове.

Най-напрѣдъ по пенсионния фондъ по гражданското вѣдомство комисията направи слѣднитѣ измѣненія: заплата на счетоводител-контрольора отъ 4.500 се намали на 4.200 л.; заплата на помощникъ-началника I кл. се намали отъ 4.200 на 3.600 л.; заплата на помощникъ-счетоводител-контрольора — отъ 3.600 на 3.000 л. и общиятъ кредитъ отъ 79.473 л. се намали на 78.848 л.

По пенсионния фондъ по военното вѣдомство: заплата на помощникъ-началника на бюрото II кл. отъ 3.300 се намали на 3.000 л.; заплата на помощника на началника на бюрото III кл. — отъ 3.000 на 2.700 л.; заплата на тримата помощници счетоводители-контрольори III кл. — отъ 3.000 на 2.700 л.

и общиятъ кредитъ отъ 83.042 се намали на 82.317 л.

По фонда за културнитѣ мѣроприятия по водитѣ горитѣ, комисията направи слѣднитѣ измѣненія: първо, по приходите по този фондъ въ § 1 най-накрая се прибавятъ въ скоби думите „за водитѣ 970.000 л. и за горитѣ 930.000 л.“ Освѣнъ това, прибавя се единъ новъ § 3 „Отъ новъ заемъ за водитѣ — 1.530.000 л.“, съгласно закона, който ви е раздаденъ.

Второ, въ разходите по сѣция фондъ сумата по § 1 отъ 2.600 л. става на 7.500 л.; сумата по § 2 отъ 300.000 л. става на 800.000 л.

Прибавя се новъ § 3 „Постройка на язь и каналната иригационна система на р. Кричимъ съ корекция на леглото ѝ — 200.000 л.“ Сетиѣ, другъ

Ж Е Т Ъ

ството на Главната дирекция за постройките на железниците и пристанищата“ пръвз 1914 г.

Параграфъ	Наименование на разходитѣ	Дѣйствителенъ разходъ			Разрѣшени		
		1910	1911	1912	за 7 мѣ-сеца отъ 1914 г.	за 5 мѣ-сеца отъ 1914 г.	Всичко за 1914 г.
		лева	лева	лева	лева	лева	лева
1	Инвалидни пенсии на държавни работници пръвз текущата година, за лѣкуване и помощи	—	—	—	2.333	1.667	4.000
2	Инвалидни пенсии на държавни работници пръвз минали години	—	—	—	—	—	6.300
3	Връщане неправилно внесени суми	—	—	—	—	—	—
	Всичко . .	—	—	—	2.333	1.667	10.300

новъ § 4 „Изучване на иригационната система на р. Стрѣма и корекцията на леглото ѝ — 100.000 л.“ § 3 става § 5 и сумата отъ 150.000 л. се увеличава на 250.000 л.

§ 4 става § 6 и сумата отъ 90.000 л. става на 100.000 л.

Слѣдъ този параграфъ се прибавя новъ § 7 „За запазване отъ наводнение земитѣ въ долното течение на рѣкитѣ Огоста и Искъръ — 100.000 л.“

§ 5 става § 8 и на края се прибавя „За походни кровати, кухненски принадлежности и за купуване абонаментни карти по желѣзниците“, кредитътъ на който остава същиятъ.

§ 6 става § 9 и сумата отъ 30.000 л. се увеличава на 50.000 л.

§ 7 става § 10 и сумата отъ 90.000 л. се увеличава на 100.000 л.

Това са измѣненіята по бюджетопоекта за този фондъ.

Слѣдъ това има измѣнение въ фонда „Общински патица“, а именно, като се прибавя една забѣлжка: „Отъ този параграфъ ще се плащатъ патия и дневни безотчетно по 200 л. мѣсечно на инженеръ-инспекторитѣ, а по 125 л. мѣсечно на другитѣ инженери, независимо отъ съответната карта за безплатно плащане по желѣзницитѣ“.

Слѣдъ туй слѣдва бюджетопоектътъ за фонда на държавнитѣ патица. Прѣдъ видъ на това, че туй прѣди нѣколко дена се гласува единъ законъ проектъ за извънреденъ свѣрхсметенъ кредитъ отъ 10.000.000 л. за държавнитѣ патица, въ комисията стана една коренна промѣна на този бюджетопоектъ, както слѣдва: (Чете)

Б ю д

за фонда „Държавни патица“ при Министерството на обществените

Приходъ.

Параграфъ	Наименование на приходитѣ	Постъпили прѣзъ		Прѣдвидено по бюджета за 1913 г.	Прѣдвидено да постъпи прѣзъ 1914 г.
		1911	1912		
1	Помощъ, прѣдвидена въ държавния бюджетъ за 1914 г. за направа нови и за поправка готовитѣ патица и обекти (чл. 9 п. 2 отъ закона за държавнитѣ и общински патица) .	5.017.309	2.209.106	3.000.000	3.478.000
2	Помощи, прѣдвидени въ бюджетитѣ на окръжнитѣ съвѣти, 10% отъ редовнитѣ имъ приходи (чл. 9 п. 4 отъ сѣция законъ)	173.504	88.208	109.000	170.000
3	Глоби, налагани по чл. 61 отъ закона за общественитѣ прѣдприятия на прѣдприемачитѣ по държавнитѣ патица (чл. 9 п. 5 отъ сѣция законъ)	—	—	—	12.000
4	Извънредни приходи, разрѣшени съ законъ за извънреденъ свѣрхсметенъ кредитъ отъ 10.000.000 л.	—	—	—	10.000.000
Всичко приходъ . .		—	—	—	13.660.000

Ж Е Т Ъ

сгради, пѣтищата и благоустройството прѣзъ 1914 г.

Разходи.

Параграфъ	Наименование на службитѣ и вида на разходитѣ	Дѣйствителенъ разходъ за		Прѣдвидено по бюджета за 1913 г.	Кредитъ за 1914 г.
		1911	1912		
1	а) Подържане мостоветѣ, пѣтищата и кантонерскитѣ домове; направа кантонерски домове по готовитѣ пѣтища и тия въ постройка: доставка и поставяне километрически и хектометрически стѣлбове и пѣтепоказатели; доставка на горивенъ и смазоченъ материали и разни принадлежности за валяцитѣ; купуване и поправяне разни снаряди и шосейни сѣчива; за посаждане и отглеждане дръвчета покрай пѣтищата; трасиране на пѣтища; волнонаемни работници, съ възнаграждение на день или на парче, за поправка пѣтищата, мостоветѣ и принадлежноститѣ имъ, за очистване пѣтищата отъ снѣгъ, свлачища и пр., както и за бързи поправки на поврѣди, причинени отъ непрѣодолима сила	5.017.309	2.209.106	3.000.000	4.600.000
	б) За възстановяване съществуващитѣ пѣтища въ новитѣ земи и направянето имъ проходими въ всѣко врѣме и за всѣкакъвъ видъ кола, както и за разширение на пѣтното платно до минималната ширина, затвърдяване платното на тия части, които минаватъ прѣзъ мочурлива почва, за намаляване голѣмитѣ непоносими наклони чрѣзъ варианти, за отваряне нови пѣтища съ минималната ширина на платното, за направа и поправка изкуствени съоръжения, като: подпорни стѣни, мостове, водостоци и пр.	—	—	1.500.000	2.000.000
2	За изучаване, трасиране и направа нови пѣтища и мостове; доставяне и поставяне желѣзни конструкции на мостове, на които устоятъ и стѣлбоветѣ сѣ вече готови (гледай объяснителната таблица къмъ закона за извънредния свѣрхсметенъ кредитъ отъ 10.000.000 л. за направа и подържане държавни пѣтища и принадлежноститѣ имъ)	—	36.246	700.000	6.840.000
3	Отчуждаване полски и заселени мѣста, както и имота върху тѣхъ, завзети отъ пѣтищата и принадлежноститѣ имъ (чл. 25 отъ закона за държавнитѣ и общински пѣтища) и за обезщетение на лица, чиито имоти сѣ поврѣдени при прокарване на пѣтищата	(Показ. въ § 1)	38.468	50.000	50.000
4	Купуване и поправяне разни геодезически инструменти по службата на пѣтищата и мостоветѣ, валяци, сонди, уреди за изпитателната станция на строителни материали; купуване трошачки на чакълъ; откупуване или наемане кариери и пр.	52.825	12.122	50.000	60.000

Министерство на обществените сгради, пазитата и благоустройството.

Приходи.

Параграфъ	Наименование на приходитѣ	Постъпили прѣзъ		Прѣдвидено по бюджета за 1913 г.	Прѣдвидено да постъпи прѣзъ 1914 г.
		1911	1912		
	Прѣнесени . .	—	—	—	13.660.000
	Всичко приходъ . .	—	—	—	13.660.000

Министерство на обществените сгради, пжтищата и благоустройството.

Разходъ.

Параграфъ	Наименование на службите и вида на разходите	Дѣйствителенъ разходъ за		Предвидено по бюджета за 1913 г.	Кредити за 1914 г.
		1911	1912		
	Прѣнесени . .	—	—	—	13.660.000
5	Врѣмененъ персоналъ. За помощенъ технически персоналъ по надзори и извършването на пжтищата, като кондуктори, надзиратели, пжкѣри и пр., числото на които ще се опре- дѣля отъ министра на обществените сгради, пжтищата и благоустройството, споредъ нуж- дата, но съ заплати не по-големи отъ тия, прѣдвидени въ държавния бюджетъ за респек- тивните длѣжности	—	—	—	110.000
	Всичко разходъ . .	—	—	—	13.660.000
<i>Забѣлѣжка I.</i> Отъ § 5 ще се одѣржатъ 2.000 л. за надръжка частъ отъ персонала при счетоводството на фондовете. <i>Забѣлѣжка II.</i> Отъ сумитѣ по § § 1, 2, 3, 4 и 5 ще се взематъ изразходванитѣ отъ 1 януарий настоящата година до дѣня на влизането въ сила на настоящия законъ суми по § § 12, 13, 14 и 15 по бюджета на Министерството на обществените сгради, пжтищата и благоустройството за тази година и ще се внесатъ на изчистановление кредити по същитѣ параграфи.					

Това сж измѣненіята, които станаха въ комисията по-бюджетопроекта за фондовете на държавните пѣтища.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. Каменъ Тошовъ.

К. Тошовъ: (Отъ трибуната) Г. г. народни прѣдставители! Вземамъ думата по този бюджетопроектъ за фондовете, защото, първо, той е единствениятъ бюджетопроектъ, отъ когото се живо интересува работническата класа, понеже въ него влизатъ онѣзи фондове, които иматъ за цѣль да подпомогнатъ работниците въ случай на злополука, на инвалидностъ, на смъртъ и застраховка на работническата класа, второ, защото въ този бюджетопроектъ най-добъръ се вижда класовиятъ характеръ на днешната буржоазна държава, която се явява като майка за господствующата класа, а като мащеха за работническата класа, и трето, за да докажа, че вие, които винаги говорите, какво ние, работниците социалдемократи, не съблюдаваме законитѣ въ тая страна и че сме анархисти, сте именно тѣзи, които собственитѣ закони, които вие сте създали, не почитате, не изпълнявате.

Г. г. народни прѣдставители! Азъ нѣма да се спрамъ обстойно върху онѣзи фондове, които нашата хуманна буржоазия е създала по собствена воля и желание, а само ще констатирамъ цѣльта, която прѣслѣдва тази частъ отъ буржоазията съ създаването на тѣзи фондове. Прѣди всичко, кой създава тѣзи фондове? Безспорно, създава ги онази частъ отъ обществото, която разполага съ срѣдства, а тѣзи срѣдства въ днешното буржоазно общество ние знаемъ, че се прибиратъ, че се концентриратъ въ ръцѣтѣ на буржоазията отъ незаплатения трудъ на работническата класа; слѣдователно, отъ една страна, буржоазията събира тѣзи пари отъ работническата класа, а отъ друга страна, подъ формата на нѣкакви благодѣяния, на нѣкакви фондове, тя се стреми да заблуди работническата класа, че наистина буржоазната класа се грижи за своитѣ подчинени, за своитѣ роби. Ето защо, моя длъжностъ е въ дадения случай да разкритикувамъ тая демагогия на нашата буржоазия. По тѣзи фондове азъ не мога да кажа повече, освѣнъ да пожелая паритѣ да отиватъ за своето прѣдначение, защото правото на ползуване отъ тѣхъ е на тѣзи, които сж ввели сумитѣ.

Г. г. народни прѣдставители! Азъ ще се спрамъ малко на пенсионния фондъ по гражданското и военното вѣдомства. И тукъ, въ този фондъ, ние ще срѣкнемъ сжщата тенденция. Този фондъ има за цѣль да гарантира прѣхраната на служащитѣ и чиновницѣтѣ на държавата; той се образува отъ тѣхнитѣ ежемѣсечни одрѣжки и въ нѣкои случаи се подпомага отъ самата държава. Обаче, въ сжщностъ, работата съвѣтъмъ не стои така — и при този пенсионен фондъ се прозира сжщата тенденция: да страдатъ низпитѣ служащи, за да се издържатъ виспитѣ бюрократи въ нашата държава. Ако ние разполагахме съ една точна статистика, вие ще видите, че не сж дребнитѣ служащи — ако има нѣкои отъ тѣхъ, тѣ сж единици — които използватъ облагитѣ на този фондъ, затова, г. г. народни прѣдставители, защото въ днешното общество ние не виждаме никакви гаранции за единъ разсиленъ или писаръ, че неговата длъжностъ ще бѣде гарантирана 15 години, за да може да се възползува отъ този пенсионен фондъ. Съвѣтъмъ другъ е въпросътъ за висшата бюрократия, която е частъ отъ буржоазната класа. Ние не можемъ да намѣримъ хора отъ работническата класа да се издигатъ до положението на едни бюрократи въ днешната буржоазна държава; слѣдователно, пенсионниятъ фондъ се използва въ голѣма степенъ отъ висшата бюрократия. Вие ще

видите маса служащи, разсилни, писари, които сж служили 5—8 години, да ги изгонватъ отъ канцеларията и да имъ пропадатъ внесенитѣ суми, които оставатъ за смѣтка на виспитѣ бюрократи, които сж гарантирани на топлитѣ си мѣста, защото тѣ сж частъ отъ буржоазната класа, която, като господствующа класа, винаги е на властъ. Тукъ, г. г. народни прѣдставители, сж изключени сжщо така една частъ отъ служащитѣ, които сжщо така сж служители на днешното общество — това сж окръжнитѣ и общински служащи; обаче и тамъ вие ще забѣлѣжите сжщото, че тѣзи, които взематъ голѣмитѣ длѣжности, каквито сж инженеритѣ при общинитѣ, се ползуватъ отъ облагитѣ на фонда, когато низшиятъ персоналъ е лишенъ отъ това право. И въ дадения случай азъ дѣлжа да ви заявя, че ние искаме и тѣзи онеправдани общински и окръжни служащи да бѣдатъ вкарани да участвуватъ въ този пенсионен фондъ, за да могатъ и тѣ да използватъ неговитѣ облаги. Тукъ дѣлжа да ви заявя, че ние сме за такъвъ единъ пенсионен фондъ, одрѣжитѣ за който да не ставатъ и отъ така мизернитѣ заплати на самитѣ общински, окръжни и държавни служащи. Защото, г. г. народни прѣдставители, тѣхната заплата не се движи повече отъ 80 л., и слѣдъ като днешната буржоазна държава си изтека, слѣдъ като ги държи въ гладъ и мизерия по 15—20 години, най-подиръ имъ отпуска една скромна пенсия отъ 20—30 л. Ние сме за единъ пенсионен фондъ, организиранъ отъ самата държава, бѣзъ да се взематъ одрѣжки отъ заплатитѣ на работницѣтѣ.

Г. Бояджиевъ: Ами работницѣтѣ, които не сж държавни и общински, какво ще правятъ?

К. Тошовъ: Имайте търпѣние, ще дойда и до тѣхъ.

Прѣминавамъ къмъ единъ другъ фондъ, така наречения фондъ на държавнитѣ работници при разнитѣ министерства. За тѣзи работници се образува фондъ при всѣко министерство, съгласно закона за подпомагане на държавнитѣ работници въ случай на инвалидностъ и заболѣване, утвърденъ съ царски указъ отъ 19 февруарий 1906 г. Този фондъ, г. г. народни прѣдставители, се образува отъ 1% одрѣжки за инвалидна пенсия, 1% за медицинска помощъ върху възпаграждението на държавнитѣ работници и разликата отъ повншенитѣ имъ заплати и лихвата на капиталитѣ отъ фондовете въ разнитѣ министерства. Отъ статистиката, която имаме, ние виждаме, че има маса работници, които сж заети при разнитѣ министерства. Азъ въ случая нѣма да се спрамъ на фондоветѣ при другитѣ министерства; ще се спра на този фондъ при Министерството на промишлеността и труда и фонда при Военното министерство. Този фондъ при Министерството на труда е образуванъ главно за закрила на работницѣтѣ, каквито сж тѣзи при мицата „Перникъ“. Ако погледнете самия бюджетопроектъ, ние ще видимъ, че фондътъ се издържа изключително отъ работницѣтѣ. Съгласно закона, който организира този фондъ, държавата е длѣжна, плюсъ тѣзи одрѣжки, които се взематъ отъ самитѣ работници, да добавя и нѣщо отъ своята хазна, обаче, тукъ, въ този бюджетопроектъ, ние не виждаме подобно нѣщо; ние виждаме прѣдвидени суми за тая година, обаче само отъ носталацието на работническитѣ одрѣжки. Ако направимъ едно сравнение съ онова грамадно количество, съ онѣзи 600 души работници, които се намиратъ въ Перникската мина, и прѣдвиденитѣ суми за тая цѣль отъ собствения имъ фондъ, ние ще дойдемъ до заключение, че не сж прѣдвидени абсолютно достатъчни суми даже за помощъ въ случай на погребение. Държавата отъ перникскитѣ работници е прибрала повече отъ 150 хиляди лева досега;

обаче въ дадения случай ние виждаме само 12.000 л. Такавъ е случаятъ и съ работниците въ военния арсеналъ. При все че има такъвъ фондъ, при все че има суми въ наличностъ, обаче, не се дава медицинска помощъ и пенсия на онѣзи нещастни дѣца, които оставатъ, слѣдъ като тѣхнитѣ бащи станатъ жертва въ мината. Ако имаме всичко това прѣдъ видъ, ние ще дойдемъ до убѣждението, че не съществува абсолютно никаква организация въ подпомагането на тѣзи работници. И въ дадения случай азъ съмъ длъженъ да заявя също така, както за пенсионния фондъ, че ние искаме една пенсия за тѣзи работници, една застраховка, безъ да се одържатъ суми отъ тѣхнитѣ мизерни надници, а да се даватъ отъ държавата, защото тѣ сж хора, които работятъ за тая държава.

Г. г. народни прѣдставители! Прѣминавамъ къмъ единъ също така много важенъ фондъ, това е фондътъ за работниците въ държавнитѣ прѣдприятия. Този фондъ се урежда отъ закона за насърчение на мѣстната индустрия, утвърденъ съ царски указъ № 20 отъ 7 мартъ 1909 г. Чл. 48 отъ сѣщия законъ гласи слѣдното: (Чете) „Ползуващитѣ се отъ облагитѣ на този законъ индустриални прѣдприятия сж длъжни да участвуватъ въ фонда за застраховка отъ злополука, инвалидностъ, старостъ и смъртъ на работниците въ индустриалнитѣ прѣдприятия, ползуващитѣ се отъ закона за насърчение на мѣстната индустрия. Този фондъ се образува, като всѣко прѣдприятие въ края на годината внася въ Българската народна банка по стотинка за всѣка дневна надница. Сумитѣ, които се отдѣлятъ и се внасятъ въ Българската народна банка, за тая цѣль ще се внасятъ на името на фонда“. Чл. 49 гласи: (Чете) „Сумитѣ, събрани отъ глобитѣ върху работниците, ще отиватъ въ полза на фонда за застраховка на работниците. Подробноститѣ по уреждане на работничкитѣ застраховки ще се уредятъ отъ специаленъ законъ“. Както виждате, г. г. народни прѣдставители, и този фондъ е легналъ изключително върху плещитѣ на самитѣ работници и той се издържа главно отъ онази стотинка, която господаритѣ одържатъ отъ работниците и внасятъ въ Българската народна банка. Кой контролира за редовното внасяне на тѣзи суми? Това е повѣрено въ рѣцѣтъ на така нареченитѣ инспектори на труда. И ако се повърнемъ къмъ 1910 г. и разгледаме статистиката, която дава директорътъ на статистиката тукъ, ще видимъ, че тѣзи инспектори на труда съвсѣмъ не се грижатъ за правилното прибиране на сумитѣ. Господарската класа, капиталиститѣ, взематъ стотинкитѣ отъ работниците, обаче тѣ не влизатъ въ държавната хазна за образуване на самия фондъ. Статистиката казва слѣдното: прѣзъ 1910 г. имаме 261 индустриални заведения съ повече отъ 16 хиляди работници, а споредъ нашата смѣтка — 20 хиляди. Това сж заведения, които се ползуватъ съ облагитѣ на закона за насърчение на мѣстната индустрия.

Министъръ Ж. Баналовъ: Съ държавнитѣ.

К. Тошовъ: Не съ държавнитѣ. — До 1910 г. този фондъ е ималъ 22.946 л., а трѣбвало е да има 140 хиляди лева капиталъ. Въ началото на 1914 г. този фондъ е ималъ 83 хиляди лева, а е трѣбвало да има повече отъ 250 хиляди лева. Сега се прѣдвиждатъ 41.100 л., които ще постѣпятъ изключително отъ тѣзи одръжки — ставатъ всичко 124.363 л. Както виждате една почтена сума, която нашитѣ капиталисти не внесатъ въ Българската народна банка, отъ кждѣто сжщитѣ тия капиталисти ще ги взематъ срѣщу една нишожна лихва, за да ги употребятъ и увеличатъ своя капиталъ наово. По този фондъ, г. г. народни прѣдставители, стотинка не е изхарчена досега. Защо? Защото нѣмало правилникъ, който да урегу-

лира разходитѣ по този фондъ. И ние ще ми възражатъ, че нѣмате врѣме да направите тия правилници. Дѣлата да ви отговоря, че ние имате врѣме да внесате тукъ законопроектъ да ви се разрѣши арбитраженъ съдъ, да уредите претенциитѣ на нашитѣ прѣдприемачи и строители на български държавни желѣзници, а нѣмате врѣме да създадете единъ правилникъ, който да урегулира разходитѣ на този фондъ. При това положение на работата, като се иматъ прѣдъ видъ ония масови злополуки, които ставатъ всѣка година съ работническата класа, и като имаме прѣдъ видъ, че отъ този единственъ фондъ, който ще я подкрѣпи въ случай на пуща, не сж изхарчени нито петъ пари, можете да си прѣдставите какъ работническата класа въ днешния моментъ е подложена на една най-безбожна и най-безчовѣчна експлоатация и какъ тя е осъдена да загине, тая работническа класа, г. г. народни прѣдставители, която ние въ едно най-кжсо врѣме не повикате да осъществява вашитѣ национални идеали.

А. Ботевъ: Само нея ли?

К. Тошовъ: Ние и ние селянитѣ. — Отъ мѣсецъ августъ 1908 г. до мѣсецъ май 1909 г. ние имаме 88 злополуки, отъ които 31 смъртни и 57 тежко ранени. Имайте прѣдъ видъ, г. г. народни прѣдставители, че ние, организираниитѣ работници, сме могли да узнаемъ това, а ако имаме прѣдъ видъ и колко наши другари сж изгнани по турнитѣ и по карнариѣ, кждѣто ние не сме могли да узнаемъ, можемъ спокойно да кажемъ, че не 88, ами 880 души сж станали жертва прѣзъ тая година. Но не нататѣкъ, колкото повече капитализмътъ се развива у насъ, толкова повече жертви дава работническата класа. Отъ мѣсецъ юлий 1909 г. до мѣсецъ май 1910 г. имаме 51 смъртенъ случай и 221 тежко ранени — то се равнява на 272 случая. Още по-нататѣкъ, отъ мѣсецъ юний 1910 г. до мѣсецъ май 1912 г. ние имаме 396 злополуки, отъ които 64 смъртни случая и 332 тежко ранени. Г. г. народни прѣдставители! Това показва, че отъ редоветѣ на работническата класа ежедневно падатъ по 1—2 най-крѣпки работнически сили, това показва, че работническата класа ежедневно изхвърга отъ своята срѣда по единъ свой другаръ. Както досега отъ сѣщия фондъ не е изразходвана нито стотинка, сжщо и сега почитасмото правителство не е прѣвдило да се изразходва нито стотинка за прѣзъ тая година, и работническата класа може спокойно да снѣ, че има фондове задъ нея, обаче никога нѣма да добне облагитѣ на тѣзи фондове.

А. Ботевъ: Тежко на работническата класа, ако чака помощъ отъ другито, освѣтъ отъ себе си.

К. Тошовъ: Г. г. народни прѣдставители! Минавамъ къмъ другъ единъ фондъ, който има сжщо така за цѣль да подпомогне работниците въ случай на злополука, на смъртъ и на инвалидностъ. Този фондъ засѣга всикитѣ прѣдприятия, безъ разлика, дали тѣ се ползуватъ съ облагитѣ на закона за насърчение на мѣстната индустрия или просто тѣ сж индустриални прѣдприятия. Този фондъ се урежда отъ закона за женския и дѣтския трудъ, чл. 21, който гласи: „Постѣпилитѣ суми отъ глоби за нарушение разпоредбитѣ на настоящия законъ, се внасятъ въ Народната банка и служатъ за образуване фондъ за застраховане на работници отъ злополука, смъртъ, старостъ или инвалидностъ, когато това застраховано бжде въведено по надлеженъ законодателенъ редъ“. И тукъ, г. г. народни прѣдставители, ние ще видите сжщото, както е въ миналитѣ фондове. Този фондъ въ началото на 1914 г. е ималъ 3.952 л.; сега се прѣд-виждатъ да постѣпятъ — но не за разходи — 1.500 л. и лихви 85 л., всичко 5.537 л. Този фондъ се издържа

изключително отъ глобитъ на фабрикантитъ, и контролата е повърена въ ръцѣтъ на инспекторитъ на труда и поитѣтъ на комитетитъ на труда. Обаче дължа да констатирамъ и въ този случай, че инспекторитъ на труда, отъ които зависи извънредно много този фондъ да бъде засиленъ, да има много постъпления, не гледатъ абсолютно никакъ своята работа, затова, защото тѣ сж едни бюрократи на днешната държава, тѣ не сж избраници изъ срѣдата на работническата класа. Ако тѣ правятъ тѣтателно своята ревизия, ние ще видимъ, че този фондъ не ще даде само 1.500 л. тази година, ами азъ гарантирамъ, че ще даде повече отъ 150.000 л. затова, защото ние знаемъ, че днесъ работническата класа е подложена на една безчовѣчна експлоатация, особено женитъ и дѣцата, и законътъ за женски и дѣтски трудъ е една мъртва буква, неговото прилагане не става абсолютно никѣдъ.

Д. Благоевъ: Инспекторитъ нѣматъ интересъ да отидатъ да глобяватъ господаритъ.

Н. Тошовъ: Разбира се. — Г. г. народни прѣдставители! Сжко така и отъ този фондъ не се изразходва абсолютно нищо, защото и за него нѣмало правилникъ и ние трѣбва да чакаме съ години, когато нашата буржоазия ще остане свободна и да ѝ дойде кефътъ да създаде такива правилници.

Г. г. народни прѣдставители! Прѣминавамъ къмъ послѣдния фондъ, така нареченъ спомогателна каса за работничитъ по общественитъ прѣдприятия, създаденъ съ законъ отъ 31 мартъ 1905 г. Ето отъ дѣ този фондъ черпи своитъ ресурси: (Чете) „Отъ всѣка ситуация за изплащане извършени работи за обществени постройкы и доставки на камъни се задържа 1%, отъ който, додѣто трае прѣдприятието, се порѣщатъ разносикитъ за лѣкуване на заболѣлитъ или ранени работници, за погребението имъ въ случай на смъртъ, както и за даване помощи на работническитъ вдовици и сираци. Останалата неупотрѣбена частъ отъ задържаня 1% се внася въ Българската народна банка, за да се образува работническа спомогателна каса, която ще дѣйствува и ние се управлява по специаленъ правилникъ, изработенъ отъ Министерството на общественитъ сгради, пътищата и съобщенията.“ Този фондъ, г. г. народни прѣдставители, е много характеренъ. Прѣзъ 1910 г. той е ималъ 1.340.000 л. Прѣзъ 1907, 1908 и 1909 г. сж похарчени 11.700 л. При все че ние сме имали, както поменахъ прѣди малко, повече отъ 800 жертви, за тѣхъ сж похарчени за три години 11.700 л. Това е за лѣкуване, това е за подпомагане вдовицитъ и сирацитъ, това е и за инвалиднитъ пенсии. Прѣзъ 1911 и 1912 г. сж постѣпили 426.993 л., всичко трѣбва да имаме 1.754.223 л. Но тукъ най-характерното, г. г. народни прѣдставители, е, че прѣзъ врѣме на властвуването на г. г. демократитъ, нашитъ прѣдприемачи, базирайки се на това, че тѣ сж лѣкували работничитъ въ тѣхнитъ прѣдприятия и че тия пари сж артисали и непотрѣбни, прѣдъявяватъ претенции прѣдъ демократическото правителство и искатъ повръщането на тая сума. Дължепъ съмъ тукъ да констатирамъ, че г. г. демократитъ съ министерско постановление сж рѣшили да повърнатъ 490.000 л. на заинтересованитъ прѣдприемачи, и трѣбваше по-послѣ да дойдатъ г. г. народничитъ и, чрѣзъ г. Франтъ, да повърнатъ тѣзи 490.000 л. И днесъ, г. г. народни прѣдставители, това е много характерно, защото тия господа, които въ платформата на своя патристически блокъ бѣха сложили една точка, че тѣ ще създадатъ законодателство за подраствашето работничество, а по-послѣ, слѣдъ като взеха гласовѣтъ на работническата класа, слѣдъ като се настаниха на държавната трапеза, заявиха отъ тази трибуна чрѣзъ г. Кръстева, че у насъ нѣма работни-

ческа класа, отидоха даже още по-нататѣтъ, като повърнаха тѣзи 490.000 л. на нашитъ чорбаджии и прѣдприемачи. Че това е едно беззаконие, азъ ви спирамъ вниманието, спирамъ вниманието и на г. министра на финанситъ, защото съгласно закона, той с дължепъ да ги хване за ухото и да прибере паритъ, върху разпорѣдбата на този членъ, който ви прочетохъ и въ който се казва изключително: останалата неупотрѣбена частъ отъ задържаня 1% се внася въ Българската народна банка за образуване на фондъ „Спомогателна каса“ за работничитъ.

В. Коларовъ: А не въ джобовѣтъ на прѣдприемачитъ.

Н. Тошовъ: А не въ джобовѣтъ на нашитъ прѣдприемачи.

Министъръ Д. Петковъ: Имате грѣлка. Отъ тия суми се одържатъ 2%.

Н. Тошовъ: Знаи.

Министъръ Д. Петковъ: Като знаете, не трѣбва да заблуждавате.

Н. Тошовъ: Съвѣтъ не заблуждавамъ. Вие, г. министре, знаете, че ние имаме едни общи поемни условия, които въ своята основа не се измѣняватъ при всѣко прѣдприятие на държавни постройкы. Азъ ще ви цитирамъ точка пета отъ поемнитъ условия на строителната се линия Радомиръ—Кюстендилъ.

Д. Благоевъ: Прочетете я, защото, види се, той не ги знае.

Н. Тошовъ: Да, тѣ гледатъ на живота прѣзъ ключалката на вратата. (Чете) „5. На самото мѣсто, лѣкарства, медицинска помощъ, прислуга и храна въ болницата ще се дава отъ прѣдприемача на работничитъ“.

Министъръ Д. Петковъ: И още задължения има.

Н. Тошовъ: Туй е най-важното задължение. — Въ дадения случай, г. министърътъ на финанситъ е длъженъ да държи по тѣ отговорностъ тѣзи, които по единъ най-мелнически начинъ ограбиха единствения работнически фондъ.

Отъ крайната лѣвица: Вѣрно! (Ракотѣскано)

В. Коларовъ: Медицинската помощъ е едно, а одръжката — друго.

Министъръ Д. Петковъ: Не сте прави, погрѣшно разсуждавате. Азъ познавамъ тази работа по-добрѣ отъ Васъ.

Н. Тошовъ: Понятно е Вашето негодувание, г. министре.

В. Коларовъ: Прочее, не го направихте Вие, а прѣдшественицитъ Ви. Вие нѣма зашо да ги защитавате.

Министъръ Д. Петковъ: Не ги защитавамъ, но това, което говорите, не е вѣрно.

Н. Тошовъ: Г. г. народни прѣдставители! Като говоримъ за работническата класа и облагитъ, които добива тя отъ днешната буржоазна държава, дължа да кажа, какво дава сѣщата тая държава на господствуещата класа у насъ. Ако вземете да се справите съ закона за пасърчение мѣстната индустрия,

вие ще намърите, че днешната държава е наистина майка за господствующата класа. Съгласно този закон, нашата буржоазия, нашите индустриалци, които се ползват със облагите на този закон, се освобождават от мита на известни стоки. Второ, пръвозът на техните стоки с е намалени цѣни — 35%. Трето, тѣ се ползват съ субсидия отъ самата държава. Четвърто, на тѣх се дават концесии да построяват фабрики и да владѣят по 3—4 административни окръзи.

Министъръ Ж. Бакаловъ: Съ никакви субсидии не се ползват, освѣн кооперациите.

К. Тошовъ: Тѣзи облаги, г. г. народни прѣдстатели, които се дават на господствующата класа у насъ, изчислени, струват повече отъ 200 милиона лева на нашата държава, а когато стане въпросъ за единъ работникъ, останалъ безъ работа, и иска да отиде въ другъ градъ да работи, за него пръвозване нѣма — нѣщо, което въ Сърбия има.

Министъръ Ж. Бакаловъ: На годината 200 милиона лева!

К. Тошовъ: Разбира се.

Министъръ Ж. Бакаловъ: Какво говорите! Вие заблуждавате.

В. Коларовъ: Общо досега на работниците колко сте дали — това ви питаме.

Министъръ Ж. Бакаловъ: Ако нѣма индустрия, нѣма и работници. Индустрията се поддържа отъ държавата. Това е вѣрно. Но иначе нѣма да има работници, защото нѣма да има отъ кѣдѣ да имъ се плаща.

К. Тошовъ: Независимо отъ това, г. г. народни прѣдстатели, нашите индустриалци се освобождават отъ данѣкъ върху постройките на техните фабрики. Сѣко така нашите общини, окръзи и държавата имъ даватъ безплатни мѣста да построятъ своите фабрики. Това не можете да го отречете, г. министре.

Министъръ Д. Петковъ: Даватъ имъ по два декара.

В. Коларовъ: Даватъ имъ по 200 декара.

К. Тошовъ: Не само това, г. г. народни прѣдстатели, но днешната държава дава на нашите капиталисти всичката си физическа, морална и материална помощ. Не е имало случай да има стачни борби, когато нашата полиция и армия, властта и следнищата да не се притечатъ на помощ на господствующите класи, на буржоазията. Добъръ примѣръ у насъ, г. г. народни прѣдстатели, имаме съ трамвайната стачка. Даваха се цѣли взводове войници, на които прѣдзначението не е да пазятъ чуждите компании отъ мирните работници, и стражари се движеха цѣли двѣ недѣли по трамваите. Кажете ми единъ случай отъ историята на България, днешната държава да е минала на страната на работническата класа. Не е минала и нѣма да мине дотогава, докато работническата класа не стане достатъчно силна, за да ви го паложки.

Д. Теневъ: Защо я цѣните на тѣсни и на широки?

К. Тошовъ: Тя е станала силна на други мѣста, ще стане и тукъ, и ще почувствувате нейния юмрукъ.

Н. Калчевъ: Вижте Георги Поповъ.

К. Тошовъ: Георги Поповъ е гордостта на нашата партия. Той е надрасналъ своето поколение. Това е нашата тежка артилерия. Вие се радвате да дойде при васъ, но нѣма да дейде.

Вие, г. г. народни прѣдстатели, не можете да противопоставите никой другъ аргументъ за ваше оправдание, освѣн единствения, който вие всекога повтаряте, когато стане въпросъ за работническата класа; това е, че държавата нѣма пари. Дълга да ви заявя, че азъ съмъ въ положение да ви посоча източници, за да имате пари. Тукъ азъ ще ви посоча, какво печели една частъ съ нашата буржоазия, което ние сме могли да узнаемъ отъ нейните баланси. 38 акционерни дружества и банки съ 24 милиона лева капиталъ сж донесли прѣзъ 1908 г. 2,584,890 л. печалба. Това е, г. г. народни прѣдстатели, единъ незаплатенъ трудъ на работническата класа. Капиталите днесъ се образуватъ отъ незаплатения трудъ на работниците. Второ, тютюневиятъ картелъ, споредъ неговия собственъ балансъ, прѣзъ 1910 г. е ималъ 4,000,000 л. капиталъ и 613,195 л. чиста печалба. Това сж числа, които най-краснорѣчиво доказватъ, че източници има, но не щете да ги вземете.

Н. Калчевъ: Кирилъ Поповъ ви дава тѣзи свѣдѣния.

К. Тошовъ: Днесъ статистиката е едно ваше буржоазно учрѣждение, и менъ ми става чудно, когато вие нѣмате довѣрие въ собствените си учрѣждения.

Министъръ Д. Петковъ: Имаме довѣрие.

К. Тошовъ: Ами защо апострофирате? — Независимо отъ това, г. г. народни прѣдстатели, ние имаме още маса източници. Единъ отъ тѣзи източници е нашиятъ монархически институтъ, който въ своето гърло гълта всека година по три милиона лева, а той институтъ се състои само отъ паразити, отъ които нѣма нужда работническата класа, и, слѣдователно, той е една пакостъ за българския народъ и ние искаме неговото прѣмахване. Ето пари за работническите фондове. По-нататъкъ, ние искаме прѣмахване на безотчетните фондове, които сж влѣзли въ джобовете на разни Гудевци и на г. г. народници и пр., всички управляващи досега партии.

Министъръ Н. Апостоловъ: И вашата класа си има управляващи институти, които получаватъ пари. Какъ така?

Н. Калчевъ: Вие искате, значи, на люлки да ви носятъ по улиците.

Нѣкой отъ дѣсницата: Отъ гърба на работниците живѣете.

К. Тошовъ: Г. г. народни прѣдстатели! Нещайте да мислите, че азъ апелирамъ къмъ вашата хуманностъ и вашите корави сърца. Съвсѣмъ не мисля така. Тѣзи фондове ще влѣзатъ въ ролята си и ще отидатъ за своето прѣдзначеніе, отъ васъ, но когато почувствувате силния юмрукъ на работническата класа. И колкото повече тя се откъсва отъ васъ и се обособява въ своя собствена самостоятелна класа, толкова по-скоро вие ще бъдете принудени да образувате тия фондове. Обаче дълга да ви заявя, че работническата класа ще се бори за едно законодателство за нея, не прѣснато по разните закони и закончостъ, по събрани въ единъ законъ. Ние прѣдизяваме и ще се боримъ за слѣдните искания: професионалниятъ рискъ да бѣде за сметка на господарите; второ, освобождение на работниците отъ всекакви одръжки; трето, задължително държавно осигуряване на всички работници; и четвърто,

участие на работниците и работническите организации въ контрола на тия фондове. Като ресурси, като източници за образуването на тѣзи фондове да послужи въвеждането на прогресивно-подоходния данък, като единственъ най-справедливъ данъкъ въ днешната буржоазна държава. Ето защо, г. г. народни прѣдставители, ние не си правимъ илюзии, че съ това законодателство ще бѣде прѣмахната мизерията на работническата класа. Не. Това законодателство ще даде пълна възможност на работническата класа да се запази отъ физическо и духовно изразждане, за да може наистина единъ денъ тя да извърши своята историческа задача, като помете вашето гнило буржоазно общество и създаде евобода, равенство и братство. (Ръкоплъскане отъ крайната лѣвица)

Прѣдседателствуващъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. Андрей Ляпчевъ.

А. Ляпчевъ: Г. г. народни прѣдставители! Нѣмаше да вземе думата, ако по фонда за културнитѣ мѣроприятия не бѣха станали увеличения, а, по моето разбиране, въ днешно врѣме сж съвсѣмъ ненавѣрно и най-малкитѣ увеличения въ разходите. Този фондъ за културнитѣ мѣроприятия е добро нѣщо, както всички разходи, които ставатъ, за да се подобрятъ съобщенията, да се канализиратъ рѣки, да се изсушатъ блата и т. н. Но, струва ми се, че когато сега, въ каквото врѣме ние се намираме, правимъ такива разходи, за които не можемъ едновременно да намѣримъ и приходитѣ, съ които разходи ние само изчерпваме и онова, което още не е изчерпено отъ Народната банка, отъ Земледѣлската банка, струва ми се, повтарямъ, че се върши една съвсѣмъ неоправдана и гибелна финансова политика, затуй, защото по този редъ, по който вървимъ, когато съ всички проекти, които минаватъ тукъ, постоянно се казва, че кредититѣ ще се покриватъ отъ заеми, ще се покриватъ отъ сѣкровищни бонове, отъ Народната банка, отъ Земледѣлската банка, на които банки ние и безъ това дължимъ голѣми суми, струва ми се, че ние приготвяме по този редъ не само нужди за рѣчни заеми, но приготвяме тѣхното сключване да стане при такива условия, тѣй тежки, при каквито условия г. министърътъ на финанситѣ ще иска, може-би, да оправдае своитѣ заеми. Защото, доказано е, че когато не търсятъ пари, по-евтино ще ги намѣришъ, а когато си загазилъ и си задължелъ и търсишъ пари, сигурно много по-скъпо ще ги намѣришъ. И ние въ днешно врѣме съ тази финансова политика, която се разклонява по всички направления, правимъ сѣщото. Въ този случай почитаемитѣ господа отъ бюджетарната комисия още по-надълбоко загазватъ, отколкото министерството, като прѣдвизждатъ по-голѣмъ разходъ, отколкото министерството е прѣдвидѣло, както е случаятъ съ фонда за културнитѣ подобрения, който, мисля, е увеличенъ съ единъ милионъ лева.

П. Панайотовъ: Вие сте вжтрѣ въ бюджетарната комисия.

А. Ляпчевъ: Да, азъ съмъ вжтрѣ, но случи се, че тогава не бѣхъ въ комисията. Но и да бѣхъ, това не важи, защото моя гласъ е гласъ на единъ оппозиционеръ. Моятъ гласъ тукъ е много по-силенъ, защото тукъ относително сме повече, отколкото сме въ бюджетарната комисия, както вие сте я нагласили.

П. Вангеловъ: Тамъ нѣма кой да ви слуша — това е вѣроятно причината.

А. Ляпчевъ: Ето защо азъ взимамъ думата, не за да ме чуятъ хора, които не искатъ да слушатъ,

по взимамъ думата, за да хвърля свѣтлина върху онова, което се готви за нашата страна. Това е нѣщо отъ най-опаснитѣ — ние да задѣлжаваме себе си въ едно врѣме, когато далечъ — далечъ не сме се издѣлжили отъ онова, което сме натрупали на гърба си. И този пътъ, изъ който сме тръгнали, е безогледенъ — той води, дѣйствително, къмъ още по-голѣма финансова катастрофа, отъ спазни катастрофа, която имаме. И ако азъ бихъ могълъ да апелирамъ за нѣщо, то е само за това: да се приеме този кредитъ въ този размѣръ, въ какъвто го е прѣдвидѣло министерството, а не съ онѣзи разклонения и увеличения, каквито сж станали въ бюджетарната комисия.

Прѣдседателствуващъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. Михаилъ Такевъ.

М. Такевъ: Г. г. народни прѣдставители! Взимамъ думата, за да обърна вниманието на г. министра на пѣтищата върху единъ фактъ, който, ако продължава съ тѣй да върви, както е вървѣлъ тукъ отъ нѣкое врѣме насамъ, убѣденъ съмъ, че онова, за което народното прѣдставителство и българскиятъ народъ всѣкога сж настоявали и тукъ въ парламента, и вънъ отъ него, да се не повтара, ще се повтара съ тѣй, както е било досега. Думата ми е за начина, по който ние можемъ да снабдимъ или, по-право, да кръстосаме нашата страна съ държавни и общински пѣтища. До 1911 г. — прѣди да се измѣни тогава съществующиятъ законъ за пѣтищата, държавни, окръжни и общински — нѣмаше никакво задължение за централната властъ, какъ да употребява данъка пѣтна тежоба. И затуй ние виждахме, че Министерството на финанситѣ даваше на Министерството на пѣтищата и постройкитѣ, 500.000, 1.000.000 л. — много рѣдко вие ще видите въ бюджета 1.500.000 л. Тази аномалия бѣше принудила покойния министъръ Петкова да сключи единъ заемъ отъ 19.000.000 л. за постройка на държавни шосета. Вие знаете, какви бѣха послѣдствията отъ този заемъ — дадохъ се много прѣдприятия, рече се въ едно кратко врѣме да се изпълни недоимѣктъ въ нашитѣ държавни шосета — тѣкмо тѣй, както прѣди нѣколко десетки години стори Гърция, когато сключи единъ държавенъ заемъ отъ 80.000.000 л., за да покрие Гърция съ държавни шосета и мостове. И днесъ е ноторно, че както Гърция остави да стърчатъ мостове и шосета, започнати и недовършени трасета, както ги нарече единъ англичанинъ, като намѣстникъ на грѣцката глупостъ, така и съ нашия 19.000.000 л. заемъ вие не можете да посочите да сте построили 19 км. пѣждѣ систематически шосе или мостъ. Защо? Не че правителството нѣмаше добри намѣрения, въ това не се съмнѣвамъ, по вие знаете какво стана: и рѣчната работа и материялитѣ, всичко поскупишъ 100—150%, и по този начинъ фондътъ се изчерпи, сумитѣ се похарчиха, но ние пѣтища не можахме да имаме. Коя бѣше основната погрѣшка на покойния министъръ? Въместо той да поиска отъ г. министра на финанситѣ да му даде цѣлата сума, която се събира на годината отъ пѣтна тежоба, за постройката на държавни пѣтища, възлизаша днесъ на 5.300.000 л. и нея сума да употребѣи изключително за направа на пѣтища, той я остави на министра на финанситѣ, който да си служи съ този кредитъ за други цѣли, като рече да сключи специаленъ заемъ за постройката на пѣтища. Ако г. министърътъ на пѣтищата бѣ накаралъ своитѣ чиновници да направятъ една смѣтка, щѣше да види, че държавата въ никой случай не може нито да ангажира, нито да изразходва повече отъ петъ милиона лева на годината за пѣтища.

Министъръ Д. Петковъ: Може, може.

М. Такев: Когато азъ посехъ Министерството на желѣзницитѣ — тогава тамъ влизаха и общественитѣ сгради — полюбопитствувахъ да зная каква сума може да бѣде похарчена, съ каква сума може да разполага министерството прѣзъ годината за постройка на пѣтица. Ето г. министърътъ е тукъ, нека поиска тази смѣтка отъ неговитѣ чиновници — тѣ ще му я дадатъ — за да види, че въ никой случай държавата не може да изразходва тази сума отъ петъ милиона лева.

Министъръ Д. Петковъ: Може.

М. Такевъ: Позволете, г. министре, смѣткитѣ сѣ въ шкафа. — Достатъчно бѣше всѣка година да изразходваме само държавната пѣтна тегоба, възлизаща днесъ на повече отъ петъ милиона лева. Но тя не е прѣсмѣтната и за новитѣ земи, а тамъ, споредъ статистиката за населението прѣзъ врѣме на изборитѣ, имаме около 800 хиляди души население, и, ако въ старото царство ние събираме петъ милиона лева отъ пѣтна тегоба, безъ да прѣвемелчавамъ, мога да кажа, че и отъ новитѣ земи спокойно можемъ да съберемъ още единъ милионъ лева, всичко шестъ милиона лева отъ държавната пѣтна тегоба. Истина е, че напѣтнѣтъ законъ за отчетността по бюджета прѣчеше въ нѣкои отношения, въ смисълъ, че сума, която не се изразходва до слѣдующата година — до 30 априлий или не помня коя дата — остава свободна.

Министъръ Д. Петковъ: Сума, която не е ангажирана до края на годината, остава свободна.

М. Такевъ: Да, тя оставаше свободна. За да мога да парирамъ този недостатъкъ въ закона за отчетността по бюджета, азъ го измѣнихъ. Ние написавмо въ закона за отчетността по бюджета, че всѣка сума, прѣдвидена въ бюджета, може да бѣде ангажирана въ продължение на три бюджетни упражнения.

Министъръ Д. Петковъ: Тя може да бѣде изразходвана, но трѣбва да бѣде ангажирана.

М. Такевъ: Може да бѣде изразходвана, както е ангажирана, и може да бѣде ангажирана, слѣдователно, въ това врѣме. Това бѣше направено съ цѣлъ, да не се повръщатъ сумитѣ на възстановление кредитъ, и слѣдъ туй да се иска изново отъ камарата разрѣшеніето имъ. По този начинъ, мислѣхъ азъ, когато ще задѣлжамъ Министерството на финанситѣ да дава въ разположение на министра на пѣтицата цѣлата сума, събрана отъ пѣтна тегоба — петъ милиона лева, които той може да ангажира и изразходва въ продължение на три бюджетни упражнения — нѣма нужда отъ никакви засми, които ще вземемъ съ 7—8% лихва и които ще внесемъ въ Българската народна банка, както е сега случайтъ, съ 1 или 2% лихва. Ето защо, азъ сега моля г. министра да възприеме това, което прокарахъ въ 1911 г. въ закона за пѣтицата, и подиръ туй моля замѣстникъ, г. Яблански, внесе въ него още и нѣкои други измѣненія. Азъ бихъ молилъ г. министра на пѣтицата, съ закона въ рѣка, да не позволява на г. министра на финанситѣ да откъсне нито сантимъ отъ държавната пѣтна тегоба.

Министъръ Д. Петковъ: Азъ ги вземамъ. Отъ 10-тѣ милиона извънреденъ свѣрхсмѣтенъ кредитъ, които ми давате на разположение, 5,000,000 л. сѣ помощъ отъ държавата и 5,000,000 л. сѣ паритѣ, които се събиратъ отъ пѣтенъ данѣкъ.

М. Такевъ: Азъ ще Ви прочета бюджетопроекта и ще видѣте.

Министъръ Д. Петковъ: Прочетете го.

М. Такевъ: Въ чл. 9 на закона за държавнитѣ и общинскитѣ пѣтица е казано изрично: (Чете) . . .

Министъръ Д. Петковъ: Вие ми кажете, кога сте внесли тѣзи суми въ Народната банка.

А. Ляпчевъ: Всѣка година. Има ги въ Вашия докладъ — петъ милиона лева.

Министъръ Д. Петковъ: Има фондове. Вземете и вижте: нѣма всичкитѣ суми.

М. Такевъ: „Приходитѣ отъ пѣтния данѣкъ сѣ прѣдзначени изключително за направата и поддръжката на пѣтицата“.

А. Ляпчевъ: То е за 1911 г., г. министре.

Министъръ Д. Петковъ: Не е вѣрно. Очитѣ си ли да вѣрвамъ, или Васъ да вѣрвамъ?

А. Ляпчевъ: Вие сте вписали, че сѣ дадени 5 милиона лева отъ бюджета за 1911 г. за държавната пѣтна повинностъ. Това е важното.

Министъръ Д. Петковъ: Фондъ за държавни пѣтица, откакто е създаденъ законътъ, не е имало. Разберете това.

А. Ляпчевъ: Внесени сѣ. Вие сами сте го вписали.

Министъръ Д. Петковъ: Кажете, кадѣ сѣ, че да ги изразходвамъ.

М. Такевъ: Г. г. народни прѣдставители! Ако г. министърътъ, който е обикновено търпѣливъ, би могълъ и сега да си даде малко повече спокойствие . . .

Министъръ Д. Петковъ: Азъ съмъ много спокоенъ, но когато говорите невѣрни работи, не мога да бѣда спокоенъ.

М. Такевъ: Г. министре! Почакайте, ще се разберемъ сега.

Министъръ Д. Петковъ: Зная, какво сте посали, но какво сте направили, и Вие не знаете.

М. Такевъ: Имайте търпѣние, г. министре. — Този законъ, съ който направихме онѣзи реформи, за които току-що ви казахъ, споредъ чл. 9 на който ние отнехме правото на министра на финанситѣ да разполага съ сумитѣ отъ пѣтната тегоба, . . .

Министъръ Д. Петковъ: Ама това не е вѣрно, г. Такевъ. Кажете ми, кога въ Ваше врѣме сумитѣ отъ пѣтенъ данѣкъ сѣ отишли въ фонда?

М. Такевъ: . . . този законъ, казвамъ, е отъ 1911 г.

Министъръ Д. Петковъ: Вие може да сте писали, но не сте го прилагали.

А. Крушковъ: Не е важно, какво сте писали, а какво сте направили.

А. Ляпчевъ: Дали сме петъ милиона лева. Ето, четете го.

А. Крушковъ: Нищо не сте направили.

П. Генадиевъ: Само заблуждавате.

Министър Д. Петковъ: Нищо не е дадено. Сега пръв път внасяме такава сума.

М. Такевъ: Имайте търпение, г. министри. Ще Ви кажа, какво е дадено и първата, и втората, и третата годица. Недължате пръвича; най-малко на министъръ прилича това!

Отъ дъсницата: А-а-а!

Министъръ Д. Петковъ: Говорите невърни работи. Какъ ще Ви мълча?

М. Такевъ: Законътъ, за който Ви говоря, е отъ 1911 г.

Министъръ Д. Петковъ: Толкова по-лошо, че е отъ 1911 г., а не сте внесли нищо.

М. Такевъ: Имайте търпение. Защо бързате, като пуло прѣдъ майка си? — Ние написахме въ чл. 9 отъ този законъ, че сумитъ отъ пѣтната те-гоба ще се употребяватъ изключително за направата и поддръжката на пѣтищата.

А. Крушковъ: Внесохте ли ги? Г. министърътъ казва, че не сте ги внесли.

А. Ляпчевъ: Внесохме ги.

Министъръ Д. Петковъ: Поправете се: отъ 1903 г. е прокарано това начало.

А. Стамболийски: Да се устрои една анкета на демократическото правителство!

Х. Бояджиевъ: То е най-хубаво.

М. Такевъ: И когато този законъ вѣдѣе въ сила, вие виждате, какво се пише въ бюджетопроекта, който носи подписа на г. министра Добри Петковъ.

Министъръ Д. Петковъ: Е?

М. Такевъ: (Чете) „Фондъ“ държавни пѣтища . . .“

Министъръ Д. Петковъ: Кажете ми единъ бюджетъ, който да носи Вашия подписъ, съ същото съдържание.

М. Такевъ: . . . приходъ: 1) помощъ, постъпила прѣвъ 1911 г. — отъ държавния бюджетъ — „5.017.309 л. . .“

А. Ляпчевъ: Туй то.

М. Такевъ: Това не го писахъ азъ.

Министъръ Д. Петковъ: Азъ го писахъ.

М. Такевъ: Ако бѣхъ го писалъ азъ, щѣхте да ме обвинявате, че не е вѣрно. Това е писано отъ г. министъръ Петкова. Ако той е написалъ една дѣлка, ако той е дошълъ да мамъ народното прѣдставителство, че, по бюджета за 1911 г., ние сме дали 5.017.309 л., сега той отговаря — не азъ съмъ писалъ това, той го е писалъ.

Министъръ Д. Петковъ: Или не искате да ме разберете, или не ме разбирате.

П. Геннадиевъ: Нѣма смѣтка да Ви разбира.

М. Такевъ: Ето защо, азъ и днесъ поддръжамъ

това, което завчера казахъ. Въпрѣки че, по бюджета за 1911 г., ние сме внесли петъ милиона лева — което констатира г. министърътъ — азъ оставамъ това настрана.

Министъръ Д. Петковъ: Ама не сте внесли. Разберете.

М. Такевъ: Азъ оставамъ това настрана, и Ви казвамъ, г. министри, всѣко управление трѣбва да внесе единъ плюсъ въ държавното развитие.

П. Геннадиевъ: Плюсъ при опова, което не сте внесли вие.

И. Ангеловъ: Нищо не сте внесли. Лъжете.

М. Такевъ: Ние сме внесли и Вие знаете, че сме внесли. — Азъ сега искамъ отъ Васъ това, което е писано въ закона. Въ чл. 9 на закона е казано, че пѣтищата се правятъ отъ слѣдующитъ четири приходи-источници: първо, отъ приходътъ отъ държавната пѣтна те-гоба; второ, отъ помощта, която държавата специално прѣдвизда въ свой бюджетъ за държавнитъ пѣтища — тя е една субвенция, вѣтъ отъ държавната пѣтна те-гоба; трето, отъ специаленъ заемъ и пр. По-нататѣтъ, законътъ казва, че приходътъ отъ държавната пѣтна те-гоба ще се изразходватъ изключително за направата и поддръжката на пѣтищата. Азъ и азъ на помощъ на г. министъра и му казвамъ: ако, споредъ чл. 9 — измѣненъ въ 1912 гѣто — държавната пѣтна те-гоба трѣбва да се изразходва изключително за пѣтища, вие, г. министри, виждате да се прѣдвизда въ приходния бюджетъ на държавата единъ приходъ отъ държавния пѣтна те-гоба отъ петъ милиона лева, а ние тука, въ бюджетопроекта на фондоветъ, виждаме да се прѣдвизда за фонда „държавни пѣтища“ приходъ само отъ 3.478.000 л.

Министъръ Д. Петковъ: Погледнете на края: 10.000.000 л. се прѣдвиздатъ тамъ.

М. Такевъ: Г. министре! Съ шапхармаджилѣци тия работи не ставатъ.

П. Геннадиевъ: По-големъ шапхармаджилѣци отъ Вашитъ има ли, бе джанъмъ? Засрамете се единъ път и Вие въ този свѣтъ!

М. Такевъ: Чл. 9 на закона казва: (Чете) „Държавнитъ пѣтища се правятъ и поддръжатъ: 1) съ приходътъ отъ пѣтния данѣкъ (чл. 33 отъ настоящия законъ); 2) съ кредити, които държавата ежегодно прѣдвизда въ бюджета за въ полза на пѣтищата . . .“

Министъръ Д. Петковъ: Недължате говори по члена; значеи го.

М. Такевъ: . . . 3) съ заемъ, който държавата ще сключи за направа на пѣтищата; . . .“ За този трети источникъ азъ не приказвамъ.

Министъръ Д. Петковъ: Ама не е тамъ въпросътъ, г. Такевъ. Погледнете закона.

М. Такевъ: Ще отговорите, бе джанъмъ! Защо прѣсичате? Ще станете послѣ и ще отговорите систематически. — Азъ поддръжамъ: ако Вие въ приходния бюджетъ сте писали петъ милиона лева приходъ, защо тогава не внесете цѣлия този приходъ въ прихода на фонда „държавни пѣтища“, ами прѣдвиздате тамъ само 3.478.000 л.?

Министъръ Д. Петновъ: 10.000.000 л. се прѣд-
виждатъ.

А. Крушковъ: Вие държите на формалността, а
не на същността.

М. Такевъ: Това едно.

Второ. Г. министърътъ ми каза: „Азъ прѣд-
видахъ да изпѣля и п. 3 отъ чл. 9 на този законъ —
исключихъ единъ заемъ отъ 10.000.000 л.“

Министъръ Д. Петновъ: Не е това, г. Такевъ.

М. Такевъ: Позволете. — Тѣзи 1.700.000 л., при-
близително — разликата между 5.264.370 и 3.478.000 л.
— сж, навѣрно, за лихвѣтъ на този заемъ. Че, то-
гава, какво правимъ ние? Каква нужда имаше отъ
този 10-милионенъ заемъ, когато 5-тъ милиона, които
бихте събрали отъ пжтната тегоба, както ви казахъ,
едважъ бихте могли да ги ангажирате прѣзъ тече-
нието на 1914 лѣто?

Министъръ Д. Петновъ: И това не е вѣрно.

М. Такевъ: Тѣ сж повече отъ достатъчни, за да
почнете да допѣлявате нашата посейна мръжа. И
затуй, азъ още отъ самото начало ви казахъ, че
тази политика, която прѣдвизда да се строятъ по-
сета съ специални заеми, практиката на която по-
литика и въ странство, и въ България, даде печални
результати, тая политика не трѣбваше да се повтаря
и днесъ.

Но вие сте го направили — добръ. Разбира се,
тя е ваша отговорностъ; всѣко правителство поема
отговорността за своитѣ дѣяния. Азъ, обаче, на-
стоявамъ да се изпѣли чл. 9 отъ закона за дър-
жавнитѣ и общинскитѣ пжтници. Не да вземамъ
заемъ, да плащамъ скжпи и прѣскжпи лихви, и отъ
пжтната тегоба, която ми е потребна да правимъ
пжтница, да плащамъ лихвѣтъ на тѣзи заеми, които
ще стоятъ въ банката, безъ да мога да ги оползо-
творя, а пжкъ сумитѣ, които мога да оползотворя,
да употребявамъ за плащането на лихви. Ето кждѣ
е смѣтката тукъ; тя е много проста.

Друго едно нѣщо, на което искамъ да обърна
вниманието на г. министра. Въ фонда за общинскитѣ
пжтници ми прави впечатление, че, за да се опол-
зотвори една сума отъ 2.200.000 л., се харчатъ, за
персоналъ, за наемъ на помѣщения и за други ра-
боти, 1.300.000 л. Не е сега вѣре да влизамъ въ
разбирателство, но въ тѣзи фондове има единъ го-
лямъ, единъ много голѣмъ изливъ: баластъ въ
служажитѣ. Нѣма нужда да ги критикувамъ дълго;
стига да ви поддържамъ още единъ пътъ факта, че,
за да се оползотворитъ 2.200.000 л., харчатъ се за
персоналъ 1.300.000 л. И така, съ събранитѣ
3.518.200 л. отъ данъка за наплата на общински пж-
тница, ние почти никогашъ не ще можемъ да до-
стигнемъ нѣщо, щомъ като харчимъ повече отъ
половината за персоналъ, вмѣсто за веществени
разходи. И затуй бихъ помолитъ г. министра, въ
слѣдующия бюджетъ, който ще ни прѣдстави и
който, вѣроятно, сега се работи, да ни прѣдстави
въ това отношение нѣщо, което да дава възможностъ,
тѣзи пари да отиватъ не за персоналъ, не за наемъ
на помѣщения, не за освѣтление и отопление, а да
отиватъ, по възможностъ, поне $\frac{1}{2}$ отъ тѣхъ, за на-
плата на пжтница. Защото азъ и другъ пътъ съмъ
ималъ случай да констатирамъ отъ трибуната, че
България е шлесъ държавна, дѣто разносжитѣ по
личния съставъ погизватъ $\frac{2}{3}$ отъ всичкитѣ раз-
ходи, а само $\frac{1}{3}$ остава за веществени разходи.

Г. г. народни прѣдставители! Прѣдоговорни-
циятъ, прѣдставителъ на работническата социалъ-
демократическа група, подхвърли нѣщо по адресъ

на демократическото правителство, по отношение
на онзи 1%, който се отбива по закона за спомага-
телната каса на работницитѣ при общественитѣ
прѣдприятия и за привилежитѣ на надницитѣ имъ.
Той подхвърли, че въ демократическо вѣре отъ
този фондъ били повърнати на прѣдприемачитѣ
400 и нѣколко хиляди лева.

Н. Харлаковъ: 370 хиляди лева.

М. Такевъ: Не важи колко е сумата — дали е
370 или 400 хиляди лева, тамъ не споримъ. Г. г. на-
родни прѣдставители! Когато се говори отъ тази
трибуна, азъ и другъ пътъ казахъ и пакъ ще пов-
торя, добръ е да се говори съ данни на ржцѣ. Не
се намираме въ народния домъ, нито се намираме
на площада; ние се намираме на тая тѣй наречената
свещена трибуна, дѣто всичко, което казваме, трѣбва
да докажемъ. И азъ бихъ билъ признателенъ на
почтени прѣдставителъ на лѣвицата, ако, прѣди
да бѣше се качилъ на тази трибуна, бѣше се со-
блѣлъ прѣдварително съ единъ прѣписъ отъ рѣше-
нието на Министерския съветъ на демократическото
правителство и да го прочетѣше отъ тази трибуна.
— То не е секретъ — вмѣсто да говорѣше тукъ
патетически рѣчи за този или онзи нещастникъ.
Еднакво сж тѣ българи, мили на всѣки български
държавникъ, на всѣки българинъ.

В. Коларовъ: Не сте го доказали.

М. Такевъ: Патриотизмътъ и състраданието не
сж привилегия на отдѣлна класа на българското
общество; тѣ сж въ природата на българина, ако
има той въ своята природа тази добродѣтелъ. Ние
сме съ синове на тази земя; както вие притежавате
известни добродѣтели човѣшки, граждански, поз-
волете и на другитѣ да ги притежаватъ, поне да
претендиратъ, че и тѣ ги притежаватъ. Ето защо,
за да имаште възможностъ съ данни на ржцѣ да
твърдите това, което тукъ лансирате, прѣше да
бѣде добръ, както ви казахъ, да се снабдите съ
единъ прѣписъ отъ това постановление и да го про-
четете тукъ.

Х. Кабанчиевъ: Ние го знаемъ.

М. Такевъ: Ще ви кажа, какво е то. Азъ се на-
дѣвамъ, че г. министърътъ го има подъ ржка. Ис-
кахъ да направя справка, но не можахъ, защото
мислѣхъ, че този въпросъ е изчерпанъ по друго
едно инцидентно питане на единъ почтенъ прѣдста-
вителъ отъ лѣвицата, та нѣмахъ случай да взема
прѣписъ отъ това постановление. Но, доколкото не
ме лѣже паметта, ще ви го процитирамъ наизустъ.
Прѣди всичко, трѣбва да знаемъ, какво пишатъ за-
конитѣ, за да не заблуждаваме българския народъ.
Чл. 1 отъ закона за спомагателната каса на работ-
ницитѣ по общественитѣ прѣдприятия гласи: (Чете)
„Отъ всѣка ситуация за изплащане извършени ра-
боти за общественни постройки и доставка на ка-
мѣно, се задържа 1%, отъ който, додѣто трае прѣд-
приятieto, се покрѣпатъ разносжитѣ за лѣкуване
на заболѣлитѣ или ранени работници, за погребѣ-
нието имъ, въ случай на смъртъ, както и за даване
на помощи на работническитѣ вдовици и сираци.
Останалата неупотрѣбена частъ отъ задържания
1 процентъ се внася въ Българската народна банка,
за да се образува работническа спомагателна каса,
която ще дѣйствува и ще се управлява по специ-
аленъ правилникъ, изработенъ отъ Министерството
на общественитѣ сгради, пжтница и съобщенията.“
Чл. 2. (Чете) „Работницитѣ по общественитѣ прѣд-
приятия иматъ привилегия за изплащането на над-

ниците имъ", и пр. Одържа се, значи, 1%. Това е разпирено не само за доставката на камъне, а за всички тези предприятия. Докль трае предприятието, отъ този процентъ, който се одържа отъ ситуациянтъ, докль трае предприятието — подчертавамъ още единъ пътъ това — да се помага на заболѣлитъ работници, да се устрои медицинска помощъ, да се наематъ лѣкари, фелдшери, да се устроятъ аптеки и болници за работниците, работили въ дадено предприятие. Този 1% има и специалното предназначение да служи въ момента за медицинска помощъ на работниците. Той не е единъ процентъ, който безусловно да се внася въ банката, за да се капитализира, та единъ денъ отъ него да се получаватъ инвалидни пенсии. Този фондъ ще се употребява, въ продължение на врѣмето, прѣзъ което трае предприятието, за медицинска помощъ. Артѣкътъ, излизѣкътъ, който ще остава, ще се внася въ банката. Това е законътъ.

Дохожда по-нататъкъ, въ 1907 г., измѣнението на общитъ поемни условия за направата на държавнитъ желѣзници. Въ него е казано, че предприемачитъ за пострѣката, между другитъ, на линията Боруница се задължаватъ тѣ да устроятъ медицинска помощъ, и имъ се одържа този процентъ.

Министъръ Д. Петковъ: 2%.

М. Такевъ: Да, 2% се прѣдвиждатъ въ тѣзи общи поемни условия. Сега, дойдоха два закона. Споредъ този законъ, който ви процитирахъ, медицинската помощъ се дава отъ държавата.

В. Коларовъ: Инвалидни пенсии на сирацитъ и вдовичитъ.

М. Такевъ: Имайте търпѣние. Пакъ ще ви го прочета, прочетете го и Вие. Този процентъ се употребява (Чете) „до дѣто трае предприятието, за да се пострѣкатъ разносикитъ за лѣкуване на заболѣлитъ и ранени работници“.

В. Коларовъ: Продължавайте.

М. Такевъ: „... за погребението имъ, въ случай на смъртъ, както и за даване на помощъ на работническитъ вдовици и сираци“.

В. Коларовъ: Видѣхте ли?

М. Такевъ: Чакайте. Имайте търпѣние.

Н. Харлаковъ: Това е сума, която се дава въ рапорерждане на държавата, да я употребява по свое усмотрѣние, а онова е частно договорно задължение между държавата и предприемачитъ. То не може да отмени закона.

М. Такевъ: Позволете — отъ единия процентъ, който се одържа, по закона, отъ ситуацията отъ работни предприемачъ, държавата, която го одържа, ще устрои санитарното дѣло въ предприятието, и малкото артиса отъ този процентъ, ще се даватъ помощи на заболѣли, ще се даватъ погребални суми, ще се даватъ и инвалидни пенсии, слѣдъ като се приснеме медицинската помощъ — това да се започне добръ; слѣдъ като се приснеме медицинската помощъ. Сега, въ поемнитъ условия пъкъ държавата — законътъ, забѣлжете добръ, е отъ 1905 г. — въ пострѣката на линията Боруница си залази правото, като одържа 2% отъ ситуациянтъ, да устрои медицинска помощъ. Но по законитъ на правителството тогава предприятието само устрои медицинска помощъ; то настани лѣ-

кари, то настани фелдшери, то откри болници, то назначи аптекари. Прѣдприятието иде и казва: „Г-да! Вие ми одържате 1%, който, споредъ закона, ще употребите за медицинска помощъ на работниците хора прѣзъ врѣме на предприятието; е добръ, одържахте ми този процентъ, но, отъ друга страна, Вие, г. министри, ми одържате и другъ процентъ, като ме задължавате азъ да устрою медицинската помощъ“.

В. Коларовъ: Ама забравяте пенсиянтъ.

М. Такевъ: Чакайте де. — „Задържате ми известенъ процентъ, за да давате вие медицинска помощъ, а, отъ друга страна, мене ме патоварвате да давамъ тази медицинска помощъ. Излиза, че вие дерете отъ една коза двѣ кожи“.

Д-ръ П. Табурновъ: Ярета. (Смѣхъ)

Н. Харлаковъ: Съвършено другъ е смисълътъ на закона, г. Такевъ.

М. Такевъ: Моля ви се, не ме прѣсичайте! Позволете. Закона не съмъ писалъ азъ, нито пъкъ поемнитъ условия.

Н. Харлаковъ: Трѣбваше да знаете за какво е създаденъ законътъ и мотивировката му; тогава нѣмаше да попадате въ туй противорѣчие.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: (Звънъ)

М. Такевъ: Стига, бо джанѣтъ, съ прѣсичане не се върши тази работа! Вземете думата и говорете. Нѣма никакво противорѣчие. — Или държавата ще устрои медицинска помощъ отъ този процентъ, или държавата не ще одържа този процентъ за медицинска помощъ, а вие остани предприятието да дава медицинска помощъ. Тукъ именно е онова добро дѣло, което направи демократическото правителство. Ако имате търпѣние, ще го чуете. Когато предприемачитъ дадохъ заявление, съ което казватъ: „Ние хемъ даваме 1% отъ ситуациянтъ за медицинска помощъ, хемъ сами устройваме медицинската помощъ; молимъ да ни повърнете било 1%, който ние даваме за медицинска помощъ, било изразходваната сума отъ насъ за тази медицинска помощъ“, демократическото правителство постанови да се назначи една комисия, която да види, колко разноси съ направили тѣ, само за медицинска помощъ.

Х. Кабакчиевъ: Отварихте вратитъ на предприемачитъ да си взематъ одържанитъ суми.

М. Такевъ: Тази медицинска помощъ да се дедушира отъ 1%, който се отбѣва по ситуациянтъ и курсътъ да се внесе въ Народната банка за пенсии.

В. Коларовъ: Нарушение на закона.

М. Такевъ: Никакво нарушение. Позволете. — Постановлението на Министерския съветъ отъ демократическо врѣме е да се назначи комисиия, която точно да опрѣдѣли, колко съ похарчени за медицинска помощъ, и тази сума, която сме имъ отбили вече при изплащането на ситуациянтъ, да имъ се повърне, а остатѣкътъ за пенсии, за който ми говори господинѣтъ, и за помощи на сираци и пр. да влѣзе въ фонда за пенсиянтъ, да се даде за пълѣта. Подиръ насъ какво е направилъ министърѣтъ на желѣзницитъ не зная. Това ще ви каже г. министърѣтъ. Демократическото правителство, обаче, се ръководише по законитъ на страната и по онази справедливостъ, която е флагрантна въ конкретния случай.

В. Коларовъ: Дѣйствително флагрантна!

М. Такевъ: Като одържашъ на единъ човѣкъ за медицинска помощ, нѣмашъ право да наговаришъ същия той човѣкъ да дава медицинска помощ. И заради туй, ние, както казахъ — още единъ пътъ повтарямъ, за да се не погретватъ невѣрни работи отъ трибуната, та да се заблуждава българското общество и работниците — . . .

В. Коларовъ: Които ограбихте.

М. Такевъ: . . . назначихме комисия, която да опрѣдѣли, колко сж похарчили прѣдприемачитѣ за медицинска помощ, и само тази сума да се повърне.

Н. Харлаковъ: Ще покажатъ повече, отколкото нмъ е одържано.

Д-ръ П. Табуриновъ: Ами ако. г. Такевъ, бѣше тази сума по-голяма?

М. Такевъ: Казахъ и повтарямъ още единъ пътъ: каквото е направило слѣдующето правителство, това насъ не ангажирава.

Ето, г. г. народни прѣдставители, какъ постѣни демократическото правителство, съобразно закона и общитѣ посмни условия за постройка на желѣзопѣтни линии въ страната. Никакъвъ фондъ на работниците не е обираиъ въ полза на прѣдприемачитѣ. Никакво желание на правителството да облагодѣтелствува когото и да е отъ прѣдприемачитѣ не е имало. Такова желание нито можехме да имаме, нито имаме защо да имаме. Искахме само да се съобразимъ точно съ законитѣ и онова, което всички съдилища въ страната биха казали; па и обикновениятъ човѣшки разумъ, елементарната правда и справедливостъ налагатъ това да стане.

Съ тѣзи нѣколко думи, г. г. народни прѣдставители, азъ свършвамъ, като още единъ пътъ съ закона въ ръка моля г. министра на пѣтицата — не се съмнѣвамъ, че и той, като всички досегашни министри на пѣтицата, както и цѣлиятъ български народъ желае въ частъ по-скорошно врѣме дѣйствително да се кръстоса България надлъжъ и наширь съ добри пѣтици и въ стратегическо, и въ икономическо и въ всѣко отношение — да стори това само по начина, който вече му дадоха прѣдпсествующитѣ правителства. Нека той съ закона въ ръка се бори съ г. министра на финанситѣ, защото и азъ съмъ съгласенъ, че често пѣти нашитѣ министри на финанситѣ обичатъ съ тѣзи суми да си служатъ за други цѣли, вмѣсто за тази цѣль, за която българскиятъ народъ тѣй щедро е готовъ да даде срѣдства и въ натура, и въ пари, за да се види снабденъ единъ денъ съ добри общителни срѣдства.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. Януловъ.

И. Януловъ: (Отъ трибуната) Г. г. народни прѣдставители! Съвършено накратко ще се спра на повдигнатитѣ въпроси по фондоветѣ, заради туй, защото ние имаме случай да говоримъ по тѣзи въпроси въ свръзка съ интерпелациитѣ и питанията, направени отъ страна на нашата група въ Народното събрание. И тогава станаха тѣзи спорове; сжигитѣ спорове се повтарятъ и сега. Ние, говорѣйки отъ името и за смѣтка на пролетарията, дължимъ да заявимъ, че тукъ се изказватъ думи до висока степенъ оскорбителни за работническата класа. Ние ни говорите, че всички сте въодушевени отъ състрадание къмъ работническата класа. Ставатъ хора, стояли начело на управлението, или сега стоящи, и говорятъ за състрадание къмъ работническата класа.

Допуснете ни да протестираме отъ името на нашитѣ избиратели; тѣ не желаятъ никакво състрадание отъ Народното събрание. И азъ мисля, че би трѣбвало да навикнемъ на единъ езикъ по-другъ, ние, които живѣемъ въ началото на XX-то столѣтие, и имаме възможностъ да слѣдимъ тържеството на социалното законодателство на западъ. Ние пледираме за социална справедливостъ — и широки, и тѣсни социалисти. Ние не пледираме за състрадание къмъ работническата класа. Ако ние пледираме за състрадание къмъ работническата класа, ние, може-би, цѣхмъ да намѣримъ хора съ много по-мекъ сърца въ вашата срѣда. Азъ бихъ посочилъ на хора въ България съ много, до висока степенъ, развито състрадание спрѣмо бѣднитѣ, спрѣмо животнитѣ и т. н. Ние, ние искаме застраховка за работниците, защото ние смѣтаме, че една социална справедливостъ, най-елементарна, налага, щото работникътъ, осакатенъ, да не бѣде оставенъ на улицата да протѣгра рѣжа. 11 години вече срѣщаме тукъ единъ слѣпъ работникъ, строителъ на казарма въ София. Единъжъ азъ го изпратихъ на г. Ляпчева, тогава министъръ, за да го види самъ. На този осакатѣль, ослѣпѣль работникъ му дадоха 20 л. да отиде въ болницата да се лѣкува; лѣкуваха го. Слѣдъ това той, немилъ-недрагъ, слѣпъ, скита изъ улицитѣ ето вече 11 години. Никаква пенсия, никаква застраховка, никакъвъ професионаленъ рискъ, никаква презумптивна отговорностъ. У насъ владѣе чл. 1282 отъ Наполеоновия законъ, сир. осакатѣлиятъ работникъ трѣбва да намѣри срѣдства, за да си вземе защитникъ, и да се случатъ сждини съ широки разбираиия, за да може да докаже вината на господаря. Азъ имамъ случай и другъ пътъ да кажа, че господаритѣ не сж винаги виновни за осакатяване на работниците. Отъ 100 случая 75, съгласно изслѣдванията на Планиола, великѣ французски юристъ, господарьтъ не е никакъвиновенъ; въ 12—15 случая господарьтъ е виновенъ, защото не се е съобразилъ съ изискванията на закона за инсталациитѣ и съ други мѣрки; въ останалитѣ случаи работникътъ, вслѣдствие на своята непрѣдпазливостъ — макаръ че тази непрѣдпазливостъ се създава, вслѣдствие извънмѣрната умора — съгласно чл. 1282 отъ закона на Наполеона, би трѣбвало да отговаря за своята непрѣдпазливостъ. Е добръ, масата сж такива случаи, когато нито господарьтъ, нито работникътъ е виновенъ. Вие отивате въ съдилищата и ви се отказва правосъдие. Не чувствувате ли вие, г. г. юристи, че ние живѣемъ въ България въ едно врѣме, когато се извършва най-голямата жестокостъ? Не се ли е случвало на болшинството отъ васъ да пледирате нѣкакъвъ случай въ съдилищата на България за осакатяване на работници, за злополука на работници и да видите, че това не е само едно чувство на състрадание, което се поражда у васъ. Едно възмущение, като юристъ вече, се издига у васъ, поради тази върховна несправедливостъ въ нашето законодателство. Между това, държавата има ли единъ опрѣдѣленъ възгледъ по този въпросъ? Съвършено не. Въ маса закони у насъ държавата е достигнала до признаване на професионалния рискъ. Напр., въ закона за държавнитѣ работници се признава като основно начало професионалниятъ рискъ. Въ закона за чиновницитѣ сжщо се признава като основно начало професионалниятъ рискъ. Никакви доказателства не се изискватъ отъ постигнатитѣ отъ злополука, за да установятъ вината на господаря, на компанията или на държавата. Само едно изключение се прави, ако се докаже вината на пострадалиятъ. А пъкъ отъ изслѣдванията, които имамъ случай да направя и които съмъ прѣдставилъ на респективния министъръ, отъ 15 хиляди случаи на злополука, азъ съмъ намѣрилъ само два случая на умислено осакатяване: единъ началникъ на станция се хвърлилъ подъ колелетата на желѣзъ-

нипата и единъ работникъ се е хвърлил подъ колелетата на машината — азъ прѣдполагамъ, че сж желали да се самоубиятъ. Никакви други такива случаи нѣма. Освѣнъ това ние имаме и други прецеденти, кждѣто държавата се е въодушевявала отъ това немодерно, не, отъ това почти остарѣло начало на професионаленъ рискъ у насъ, обаче невписано още въ общитѣ закони. Имаме такова само въ закона за минитѣ. И въ туй отношение демократитѣ направиха една стѣпка напредъ. Г. Ляпчевъ, при третото четене, не допусна измѣнение нито на бюджета, нито на закона, а се съгласи да измѣни закона за минитѣ въ смисълъ, че господарьтъ е длъженъ, веднага слѣдъ злополуката, да обезпечи пострадалия работникъ. Господарьтъ има право да сѣди работника за недаване на възнаграждението, само ако може да докаже вината на работника. Тѣй да се каже, *onus probandi*, тежестъта на доказателствата, пада на господаря.

Министъръ Ж. Бакаловъ: Не е въ тази смисълъ.

И. Януловъ: Въ тази смисълъ е. Това е признаване на презумтивната отговорностъ.

Министъръ Ж. Бакаловъ: Работникътъ е длъженъ да доказва.

И. Януловъ: Работникътъ не е длъженъ да доказва: прѣдполага се, че господарьтъ е длъженъ да му заплати обезщетение.

Министъръ Ж. Бакаловъ: Ако не му заплати, ще отиде въ сѣда.

И. Януловъ: Разбира се. Вие и съ полица да имате да вземате, когато длъжникътъ не ви заплати, пакъ въ сѣда отивате.

Министъръ Ж. Бакаловъ: Искать да Ви поправа, г. Януловъ. Азъ казвамъ: не е вѣрно, че господарьтъ е длъженъ да заплати и сетнѣ да има право да иска повръщане обратно на заплатената сума.

И. Януловъ: По Ляпчевия законъ за минитѣ, господарьтъ е длъженъ да заплати обезщетението, ако работникътъ е осакатѣлъ. Въ единъ процесъ, създаденъ евентуално, господарьтъ има право да доказва умишленостъта или грубата непрѣдпазливостъ на работника. Това е една стѣпка направена напредъ.

Министъръ Ж. Бакаловъ: То е вѣрно, но въ всѣки случай не е въ тази смисълъ.

И. Януловъ: Това е признаване на презумтивната отговорностъ, както професионалниятъ рискъ е признатъ въ закона за държавнитѣ работници и въ закона за чиновницитѣ.

Не само туй. Въ нашето законодателство ще намѣрите единъ съвсѣмъ модеренъ принципъ — принципътъ за пенсиониране на осакатѣли работници, пакъ сжщо така хвърленъ случайно. Нѣкой министъръ, съвѣтванъ отъ своя началникъ, слага такава норма въ закона. Отъ 1910 г. въ закона за насърчение на мѣстната индустрия имаме чл. 24, споредъ който създаденитѣ фондове въ банката за застраховка на всички работници се ръководятъ по такъвъ и такъвъ законъ. Нито фондове сж създадени, нито се ръководятъ, нито съществува нѣкакъвъ законъ, нито пъкъ елементарното начало за застраховка на работницитѣ е признато. Въ закона за женския и дѣтския трудъ изрично се казва: „Въ скоро врѣме ще се създаде законъ за държавна застраховка, и събранитѣ глوبي ще се внасятъ въ този

фондъ“. И това не се направи. А откога сж тия закони? Голѣма частъ отъ тия закони — азъ не скривамъ — бѣха създадени отъ васъ, стамболовиститѣ, въ вашето прѣдшино управление. Но вие нѣмахте амбицията, а другитѣ, които дойдоха слѣдъ васъ, не се заинтересуваха, да приложатъ тия закони, като създадатъ необходимитѣ фондове. Ако говоря по този въпросъ, азъ говоря, защото не виждамъ тия фондове тукъ. Единъ отъ бившитѣ министри каза: „Г-да! Ние сме били длъжни да се водимъ точно по закона, на страна всичко друго, справедливостъта не ни интересува.“ Азъ бихъ казалъ на г. Такева: Вие, който бѣхте министъръ, който сте говорили за принципи, които по своята ширина и грандиозностъ надминаватъ тѣзи елементарни модерни принципи, не можехте ли тогава да размислите по този въпросъ? Не можехте ли да създадете нужното законодателство за този фондъ? Е добръ, като България въ това отношение нѣма страна на западъ, включително и нещастната Сърбия. Тамъ се отпускатъ ежегодно по 500 хиляди динара за тия фондове. Осакатѣ ли добитѣтъ, държавата плаща на респективния господаръ. И това прави честъ на държавата. Добитѣтъ работи, това сж благородни животни и заслужаватъ състраданието на българската буржоазия. Добитѣтъ е застрахованъ. Защо? Защото, никакъ, страдатъ интереситѣ на селското население. Осакати ли се, обаче, работникъ, той се изпаква навънъ: никакво обезщетение не му се дава, никакво задължение за медицинска помощъ, никаква грижа за неговитѣ дѣца и за неговата вдовица нѣма. И менъ ми е чудно какъ тия работници могатъ да понасятъ тази страшна и прѣстѣнна и справедливостъ, извършвана спрѣмо тѣхъ. Това е убийство, което умишлено и за смѣтка на държавата се извършва спрѣмо тѣхъ. Това е, което компрометира държавата, не сме ние. Ние искаме да развиемъ държавата въ всѣко отношение, а сто вие какъ я компрометирате, и я компрометирате а фондъ.

Е добръ, не стига това. Въ самия бюджетпроектъ на фондоветѣ азъ намирамъ слѣдующото интересно нѣщо, което като парадоксъ достига дотамъ, че азъ не бихъ го простилъ на обикновенни хора, а не на 200 парламентарни мозъци, които по презумция сж мозъци на изборъ — *cerveaux d'élection*, както казватъ французитѣ. Ето забѣлѣжката къмъ бюджета: по тия фондове нѣмаме никакъвъ разходъ, защото държавата се задължи да създаде законъ за застраховка на работницитѣ, по още не е създаденъ! Наивенъ чиновникъ го написалъ. Това е, обаче, една смъртна присѣда за социалната политика на държавата. Държавата, казвамъ, се задължила да създаде законъ, и не го е създадала отъ десетъ години досега. Е добръ, азъ мисля, че почитаемото правителство е обърнало внимание на тази върховна несправедливостъ, която граничи съ прѣстѣпностъ, която отива до израждане на народнитѣ маси, която ги тика по пътя на анархизма и която, въ всѣки случай, по никой начинъ хора съзнателни, хора, които уважаватъ себе си, не могатъ да търпятъ. Ако класовото самочувствие, ако умразата, стрѣвътъ на една класа спрѣмо друга достигне дотамъ, шото елементарнитѣ норми въ полза на пролетарията, вмъкнати въ единъ законъ, десетъ години да не се прилагатъ, вие тикате страната по пътя на катастрофи, на бунтове, на сѣннии. Вие не давате на осакатѣлия работникъ 2 л. на денъ. Вие сключате заеми. Въ тѣзи заеми има грамадни лихви, емисионни, комиссионни; всичко това се губи, обогатява се една класа. За работницитѣ, обаче, вие не помислювате и съ насмѣшка се обърщате къмъ до извѣстна степенъ остритѣ изрази на нѣкои отъ прѣждеговорившитѣ оратори, изрази, обаче, дълбоко справедливи. Ако тѣ не бѣха справедливи, вие не щѣхте да създадете такива закони, които вие не при-

лагате. Или вие, г. г. народни прѣдставители, извършихте това за демагогия, или стамболовиститѣ отъ 1905 г. създадоха единъ законъ за защита на женския и дѣтски трудъ, само за да хвърлятъ прахъ въ очитѣ на работническата класа, или вие приложихте известни принципи за застраховка на работниците въ маса закони, въ цялото законодателство само за измама? Тукъ се носятъ най-модернитѣ начала на социалното законодателство, обаче не се прилагатъ, не се създаватъ фондове, не се вмѣкватъ въ бюджета. А единъ законъ добива своя смисълъ, когато има цифри въ бюджета. Двѣ пари не струва вашето законодателство, когато не виждаме тукъ нито една стотинка за женския и дѣтски трудъ. Азъ апелирахъ къмъ г. министра на финанситѣ да назначи нужното число по закона за женския и дѣтски трудъ отъ 1907 г. инспектори на труда, но той не се съгласи; обща наесенъ, добръ, ще видимъ. Подобни случаи въ западното законодателство не бихте намѣрили, колкото и да търсите. Отъ 1907 г. е създаденъ законъ за образуване фондъ въ Българската народна банка за застраховка на работниците. По-неже този законъ не е приложенъ, вие не давате никаква помощъ. А вие сте наредили, г. г. народни прѣдставители, около 15 фондове за подпомагане на работниците. Единъ се рекрутиратъ, съгласно закона, други не се рекрутиратъ достатъчно, но тѣй или иначе, вие имате тѣзи фондове, а за тѣхъ нѣмате законъ. Не само туй, ами задължението ви да създадете специаленъ законъ за тѣхъ вие не го изпълнявате. Съгласете се тогава, че тукъ има една въпиюща несправедливостъ, която, ако не сега, въ извънредната сесия, поне въ есенната сесия, г. г. министритѣ, ако държатъ на своята честъ, ако държатъ и на това, че трѣбва непрекъснато въ българското законодателство да се вмѣкне сѣ повече и повече духъ на социална справедливостъ, надѣвамъ се, особено, споредъ обѣщанията на пѣкон отъ г. г. министритѣ по поводъ на моето запитване, че редица отъ тѣзи закони ще бждатъ внесени.

Д-ръ П. Табурновъ: Монополъ на застраховката.

И. Януловъ: Да, монополъ на застраховката, г. Табурновъ.

Д-ръ П. Табурновъ: Имаме го въ програмата.

И. Януловъ: Азъ не се съмнявамъ, че това казвате най-сериозно. Вие знаете, че тукъ има единъ министъръ на финанситѣ, човѣкъ и на науката, който изразяваще такава идея: не трѣбва да има отделни застрахователни дружества, които да взематъ по 25% чиста печалба, ако рискътъ за смъртъ, пожаръ и т. н. твърдѣ много застава отделнитѣ индивидууми къмъ застраховка и ги подтиква непрекъснато да си осигурятъ утрѣшния денъ. Ако застраховката за тия разни видове рискове създава грамадни печалби, нека държавата се възползува отъ тѣхъ, за да може да защити маситѣ при други рискове. Тазя идея азъ бихъ желалъ да служи въ цялата областъ като ръководно начало на правителството.

Д-ръ П. Табурновъ: Ние го имаме въ програмата на партията.

К. Лулчевъ: Въ закона да вгѣзе.

Д-ръ П. Табурновъ: Ще го направимъ.

И. Януловъ: Ние имаме единъ законъ съвършено кратъкъ, цитиранъ сега отъ единъ отъ бившитѣ министри, за застраховка на работниците въ общественитѣ прѣдприятия. Г. г. народни прѣдставители! По

този законъ азъ се опитахъ да повдигна единъ страиченъ въпросъ за злоупотребленията на една сума, равна близо на половинъ милионъ лева. Отначало азъ се страхувахъ да повдигна този въпросъ въ Народното събрание. Мислѣхъ, че съ това може да се попрѣчи на едно тщателно изслѣждане на случката отъ страна на респективната анкетна комисия, където ще внесемъ въпроса. Но сега, слѣдъ като г. министърътъ самъ стана и каза: „Вие имате пълно право, обаче азъ не мога да взема тѣзи пари назадъ“; отъ друга страна, слѣдъ обясненията на министъра на бившето демократическо правителство, че той по никой начинъ не е желалъ да се върне тази сума, че е върната, очевидно, несправедливо, но че демократитѣ не сж вивновни за това, азъ вземамъ неговия аргументъ въ наша полза и казвамъ: трѣбва да се замислимъ много сериозно върху ограбването на тѣзи фондове. За този фондъ, съ който разполага сега Българската народна банка — 1.150.000 л. събрани пари — не съществува никакъвъ законъ, освѣтъ онова законче отъ два члена, цитирано тукъ, . . .

Министъръ Д. Петковъ: Значи, съществува.

И. Януловъ: . . . което, въ всѣки случай, не регулира въпроса, вслѣдствие на което отъ създаването на този законъ досега не е отпуснато нито една стотинка въ форма на инвалидна пенсия, нито на работница, нито на останали сираци или вдовици. Отпускатъ се само малки суми по 200, 300, 700 или 1.000 л. на осакатѣли работници. И добръ прави г. министърътъ, че бърза, дори прѣди създаването на правилникъ, да отпусне такива помощи, за да може да облекчи отъ малко-малко ранитѣ на тѣхнитѣ страдания. Г. министърътъ отговори на питането ми, че по този фондъ ще създаде специаленъ правилникъ. Не може съ правилникъ, г. министре. Вие ще чуете заключението на комисията, назначена отъ Васъ.

Министъръ Д. Петковъ: Нѣма принципъ въ закона.

И. Януловъ: Вѣрно е, нѣма принципъ въ закона. Много добръ казвате. Затова азъ се надѣвамъ, че респективниятъ министъръ ще внесе необходимиятъ законъ за застраховка на работниците въ общественитѣ прѣдприятия. Създаването на такъвъ законъ е съвършено лесна работа по слѣдующата причина. Ние имаме другъ законъ за застраховка на държавнитѣ работници въ минитѣ и т. н. Тамъ сж вложени всички тия начала, за които говоря. Имаме доста модеренъ законъ, има правилникъ и коментаръ на специални юристи. Тѣй шото, то е работа за нѣколко лева да се състави такъвъ единъ законъ и да бждемъ сезирани въ есенната сесия. И тогава, когато ще говоримъ за този фондъ, да говоримъ отъ сърдце, а не да казваме, че съществува такъвъ фондъ, ограбва се, а отъ друга страна на работниците не се отпуска нито стотинка пенсия, защото нѣма нито законъ, нито правилникъ.

Една дума за ограбването на този фондъ. Отдѣнаждъ г. Такевъ иска да каже, че демократитѣ може да се облекчатъ отъ отговорностъ за повръщането на тази сума? Той ни прочете резолюцията на Министерския съвѣтъ, но тази резолюция е компрометирана още въ самото начало, и азъ се надѣвамъ, че другъ слѣдъ мене ще обясни това много по-подробно. Тазя резолюция казва: да се върнатъ на прѣдприемачитѣ всички разноси, направени за лѣкуването на работниците, като се назначи специална комисия за това, и ако тѣ прѣдставятъ своитѣ смѣтки. Тогава азъ отидохъ при г. Франгя. Той ме потупа по рамото и каза: „Бе джанъмъ, и онѣзи сж българи, и тѣзи сж българи; ще оставимъ ли прѣдприемачитѣ

да пропаднатъ?“ Азъ не съмъ противъ прѣдприемачитѣ, но трѣбва, възъ основа на закона, да ги насърчимъ къмъ честенъ трудъ и къмъ усъвършенствуване на тѣхнитѣ срдѣства на производство. И ето ние не ги оставяме — 10.000.000 л. гласуваме за постройкаи на шосета. Този фондъ ще порасне и за нѣколко години, ще стане 2 милиона лева. Е добръ, дайте единъ законъ за този фондъ, а не да се разхищава. Г. г. прѣдприемачитѣ заявяватъ: „Ние не можемъ да ви прѣдставимъ такава смѣтка, защото не сме отбѣлѣзвали, кога сж се лѣкували работниците. Дойде единъ работникъ осакатѣлъ, лѣкува се малко, и се свърши“. Г. г. демократитѣ не промѣняватъ своята резолюция и г. Франгя отпуща тия пари възъ основа на тази резолюция. Азъ разбирамъ безпокойствието на г. Такева, влизамъ въ неговото положение. Може-би, тѣ не сж допушчали, че съ такава лека сърце г. Франгя ще даде тия пари, безъ никакви обяснения отъ страна на прѣдприемачитѣ, когато изрично се казва въ резолюцията да иска поне смѣтка да прѣдставятъ. Нѣма кой да ви провѣри смѣтката: работниците работятъ два мѣсеци, два дена, отиватъ си, какви лѣкарства си даде, никой не може да провѣри и смѣтка не се прѣдстави. Е добръ, единъ Министерски съвѣтъ трѣбва да бжде внимателенъ, още повече, когато има единъ особенъ законъ, който дава тия суми на държавата за образуването на единъ фондъ. Ами ако всички Министерски съвѣти бѣха разбирали тѣй, както почитасмия Министерски съвѣтъ на демократическото правителство е разбирало закона, тогава не бихте имали нито една стотинка въ този фондъ, тогава всичко би се върнало на прѣдприемачитѣ, защото сж лѣкували нѣкои отъ работниците си. Ако говоримъ за единъ въпросъ на състрадание, това е свършено друго, а тукъ има единъ законъ за лѣкуване на работници, за погребение на умрѣли работници, за помагане на осакатѣли работници, за подпомагане на вдовици и сирачата. Какъ можете да давате интерпретация на този законъ въ единъ Министерски съвѣтъ, като го ограничавате до такава степенъ? И като прѣдполагамъ, че г. г. демократитѣ не сж имали онази замисль, която граничи до прѣстъпностъ, азъ си позволявамъ този изразъ само за г. Франгя. Като допушамъ това, въ всички случаи тѣхното обяснение, желанието имъ да се отърватъ отъ този въпросъ, отъ тая работа, показва, че е извършено нѣщо прѣстѣпно. Г. Франгя дѣйствително извърши нѣщо прѣстѣпно. Той не поиска никаква смѣтка отъ прѣдприемачитѣ, какво сж похарчили тѣ, за кои работници; тѣ сами заявиха, че не могатъ да прѣдставятъ такава смѣтка. Г. Франгя се задоволи само съ това нѣщо, да отиде да издаде една платежна заповѣдь за даване на тия суми на нѣколко души отъ прѣдприемачитѣ. И отдолу въ бюджета фигурира слѣдующата бѣлѣжка: „Ако има заведени процеси отъ осакатѣли работници, държавата се ангажирва да задѣлжи прѣдприемачитѣ да обезщетятъ работниците“. Отдѣ-накъдъ държавата може да се задѣлжи да накара нѣкакъвъ прѣдприемачъ X, Y да плати на работника си обезщетение. Въ името на кое? Защо? Работниците отиватъ въ сѣда; тѣ се сѣдятъ и взематъ изпълнителенъ листъ ерѣшу прѣдприемача; нѣма нужда тукъ държавата да го задѣлжава или да не го задѣлжава, да го принуди или да не го принуди. Важно е, че такива процеси нѣмаше, макаръ че има маса осакатѣлия. Почитаемия г. министъръ знае, азъ му прѣдставихъ напоследѣтъ нѣколко такива случая на осакатѣлия. Работниците гинатъ: единъ останалъ безъ крака, другъ — безъ челюсть, и досега не сж получили нито една стотинка. Сега имъ се отпуска една сума, безъ да могатъ да се пенсиониратъ, защото нѣма законъ. Г. Франгя извърши прѣстѣпление, и ако почитасмия г. министъръ заявява, че нѣма законенъ пътъ да искава тази сума, азъ мисля, че

това ще бжде единъ отъ въпроситѣ на анкетната комисия. Трѣбва да кажемъ на г. Франгя, че начинътъ, по който той управляваше, е единъ начинъ, който граничи съ прѣстъпността. Ако по други въпроси не може да бжде хванатъ и държанъ отговоренъ, то поне по този въпросъ трѣбва да бжде отговоренъ, още повече, когато се касае за една такава работа — за осакатѣли работници. Та какъ не му се сви сърцето на г. Франгя, който твърдѣ често говори за интереситѣ на работническата класа, когато направи това? То е затова, защото г. Франгя е прѣдставителъ, не само прѣдставителъ, но и до голѣма степенъ съдружникъ, мораленъ може-би — не искамъ да кажа нищо обидно — съ тия прѣдприемачи. Въ България има министри, които сж се подигравали съ България, а не само съ работническата класа. И тѣзи хора мислятъ, че нѣма никаква отговорностъ за тѣхнитѣ грѣшки, че венчико се покрива. Затъ у насъ, слѣдъ неотговорността на държавния глава, установява се и неотговорността на министритѣ. Въ Египетъ ги сѣдиха, слѣдъ като сж умрѣли, защото не може да ги сѣдятъ, когато сж живи, а у насъ и това не може да се направи — прави една алюзия, която добръ разбирате. Отъ този прецедентъ не искамъ да се възползуватъ всички министри и по този начинъ, г-да, ние внасяме анархия и задѣлбочаваме корупцията въ нашата държава.

Съ този фондъ свършвамъ.

Вие имате редица фондове разпрѣснати. Нема досега не можеше на тия фондове, достигали 2½ милиона лева, да се създаде една унификация и да може тогава да се подпомага на работниците? Голѣма частъ отъ фондоветѣ сж свързани съ тази забѣлѣжка: понеже нѣма законъ, нѣма разходъ. Е добръ, създаването на единъ законъ за унификацията на тия фондове се налага. Какво разбираме ние подъ законъ за унификация на фондоветѣ за подпомагане на работниците? Нека да не си въобра-зяваме, че е възможно всички тѣзи фондове, заедно съ фонда за застраховката на частнитѣ работници да се слѣятъ съ единъ общъ фондъ; сѣ пакъ тамъ не има разграничение. Ние разбираме не сливане сумитѣ отъ тѣзи фондове, а създаване на единъ общъ законъ за тѣзи фондове и едно управление. Туй управление ще ни улесни, така, както всѣка една диференциация улеснява съ създаването на специални закони, защото то иначе не ще може да работи. Онѣзи принципи, които сж прокарани въ понапрѣшнитѣ закони, напр., въ закона за държавнитѣ работници, въ закона за минитѣ и т. н., по самата сила на общността, ще се наложатъ на по-низшитѣ, на по-заксѣнѣлитѣ закони, и азъ се надѣвамъ, че по този начинъ ще се извърши една грамадна услуга въ тази тенденция за вмѣкване на социална справедливостъ въ нашата държава.

Г. г. народни прѣдставители! Съжалявамъ, че за да устоя на своето обѣщание и, вслѣдствие на това, че гласътъ ми е свършено поваренъ отъ много говорене, отъ многото викове, . . .

Министъръ Ж. Бакаловъ: Отъ снотъ.

И. Януловъ: . . . особено отъ снотното състезание тукъ, азъ не ще се спра на редица въпроси, зачекнати тукъ отъ прѣдговорившитѣ оратори. Ще се спра само на единъ въпросъ, който нѣма нищо общо съ застраховката на работниците, по който е свързанъ съ закона за бюджета на разнитѣ фондове. То е фондътъ за пенситѣ на военитѣ. Не зная доколко е право, но азъ съмъ длъженъ да релевирамъ този фактъ, че сега, напоследѣтъ, когато се е правила смѣтката за военитѣ пенсии, изтъкнало се е, че има близо 1.000.000 л. загуба и че този милионъ не е посоченъ по нѣкакъвъ начинъ въ респективния бюджетъ. Нѣма да се спирамъ на подробноститѣ на

този въпрос заради туй, защото бихъ желалъ той да бъде изученъ и осветленъ отъ изтълнителната власт, отъ респективното учръждение, но каквито обяснения и да се даватъ, за да не се удари нашето чувство на възмущение, този милионъ не е достатъчно изтъкнатъ, не е достатъчно посоченъ. Ние не бихме имали даже нужда отъ единъ такъвъ фактъ, за да посочимъ, че фондътъ на военните пенсии съдържа въ себе си една голяма аномалия. Вие прѣдвжждате да поставятъ 1.421.000 л., а да се разходватъ — 2.670.000 л. Не правите ли елементарна смѣтка, че по този начинъ за нѣколко години, особено пъкъ ако стане сливане на този фондъ съ граждански, и този последниятъ ще хвърне? Азъ мисля, г. г. народни прѣдставители, че симпатичнѣ, които се хранятъ, особено отъ буржоазните партни къмъ нашето офицерство, безъ тѣзи симпатии въ сжщностъ да липсватъ и въ лѣвницата, даже и въ крайната лѣвица къмъ всички, които служатъ на държавата, азъ мисля, че тѣзи симпатии не трѣбва да достигатъ дотамъ, щото да внесатъ извѣтна деморализация въ това офицерство, като се поддържа една въпиюща несправедливостъ. Не помисли ли г. министърътъ на финанситъ, че тази голяма ненормалностъ ще трѣбва да се поправи? Азъ бихъ попиталъ г. г. демократитъ, които говорятъ за обществена справедливостъ и тѣй ревностно загничаватъ всички свои минали тези, защо тѣ не направиха една поправка въ това отношение или защо, когато се опитаха да направятъ една поправка, именно изравняване на гражданскитъ и военни пенсии, и когато се гласува това, една телеграма на царя отъ Петербургъ спрѣ гласуването на трето четене на това изравняване на пенснитъ?

Д-ръ А. Гиргиновъ: Това е една голяма измислица, даже чудновата.

И. Януловъ: Вие си въобразявате, г. Гиргиновъ, че това е измислица, но ако азъ Ви кажа отъ кого знай тази измислица, Вие ще млъкнете.

Д-ръ А. Гиргиновъ: Сигурно нѣкой некомпетентъ.

И. Януловъ: По никой начинъ, той е единъ човѣкъ безкрайно много компетентенъ въ сравнение съ Васъ, а може-би и единствено компетентниятъ. Това е фактъ. Защо вие не изравните максимума на военнитъ пенсии съ максимума на гражданскитъ? Та нема единъ заслужилъ членъ отъ апелацията или отъ касацията, единъ магистратъ на България, нема единъ министъръ на България, нема хора, които служатъ въ гражданското вѣдомство, нѣматъ служба, ако не много по-голяма, то поне еднаква съ заслугата на единъ генералъ? Защо внасяме тая деморализация? Азъ знамъ, че въ този моментъ г. министърътъ на финанситъ ми съчувствува, макаръ че той веднага ще протестира, азъ знамъ, че всички сме на едно мнѣние, но не смѣемъ да направимъ тая корекция. Отъ дѣ произхожда това безволие? То произхожда отъ тамъ, че въ българския парламентъ отдавна се е вмѣкнало убѣждение, че не само по въпроса за пенснитъ, а по никой въпросъ, не бива да третираме военнитъ, като обикновени български граждани и да законодателствуваме за тѣхъ. Вслѣствие на това, въ последната война, нѣкои отъ военнитъ си помислиха, че могатъ тѣ сами да законодателствуватъ, вмѣсто парламента, че сами могатъ да водятъ политиката и да ръководятъ сѣдбинитъ на България, като се субситуиратъ на мѣстото на правителството. Азъ мисля, че трѣбва да се тури край на това и г. министърътъ на финанситъ има твърдѣ много да помисли, за да намѣри модусъ за спасяване фонда за пенситъ на чиновницитъ по гра-

жданското вѣдомство, защото този фондъ не е само отъ държавата. Този фондъ въ сжщностъ отъ кого се създава? Създава се отъ самитъ служачи на тая държава. Какъ смѣете вие да оставите тоя фондъ да се разхищава и да се губи? Само по себе си слѣдва, че ако стане унификация на тѣзи два фонда, фондътъ по гражданското вѣдомство ще хвърне. Азъ мисля, че законътъ за пенситъ трѣбва още въ идущата сесия да бъде коренно измѣненъ. Най-малкото, което би могло да се направи въ туй отношение, то е изравняване на гражданскитъ и военни пенсии. Инакъ ние сами внасяме едно раздѣление въ гражданството, било то цивилно или военно, инакъ ние сами внасяме едно наствѣрвание, една деморализация. И една грамадна частъ отъ българското офицерство е на сжщото мнѣние; нѣма младъ офицеръ, съ който съмъ ималъ случай да говоря, да не каже: да, имате право; никой отъ тѣхъ не би протестираше, ако кажете, че заслугитъ спрѣмо държавата на единъ сѣдия, на единъ дългогодишенъ чиновникъ или на единъ български офицеръ не се различаватъ. Нездѣйте нита, г-да, за нашето мнѣние. Ние можемъ даже да мислимъ, че заслугата на единъ сѣдия е по-голяма, отколкото заслугата на единъ офицеръ. Моето лично мнѣние, обаче, е, че въ тѣзи въпроси не трѣбва да вмѣкваме субективизмъ. Всички служатъ на държавата, държавата е такава, каквато си е; едни обучаватъ войницитъ, други сѣдятъ гражданитъ, и слѣдователно трѣбва да има единство и въ оная услуга и въ онова възнаграждение, което държавата дава на нейнитъ служачи на стари години. Е добръ, вие сте щедри по този въпросъ, вие не искате да закачимъ тѣзи грамадни суми, които се даватъ на уволнени военни, за да могатъ да се занимаватъ съ прѣдприемачество. Но ние имаме достатъчно воля, когато е въпросъ да се погази единъ законопроектъ, подписанъ отъ 120 души народни прѣдставители, въ тѣхното число г. Никола Геннадиевъ, въ тѣхното число и нѣкои отъ водителитъ на радославиститъ и тончевиститъ, въ тѣхното число и прѣдставителитъ на всички политически групи въ тоя парламентъ, съ който законопроектъ не се иска услуга на пролетарията, съ който законопроектъ не се иска да услужите на една класа, съ който законопроектъ не се гони нѣкаква социална, въ тѣснѣ смисълъ на думата, цѣль, но съ който законопроектъ, ако ми позволите да кажа, се гони една висока патриотическа цѣль; да не оставите инвалидитъ, които жертвуваха живота си за България, да не оставите сирацитъ и вдовицитъ немили-недраги. Въ бюджета на фондоветъ азъ не виждамъ прѣдвидено нищо за тѣхъ. Едно чувство на възмущение би ме накарало да кажа много тежки думи, ако не бихъ се намиралъ прѣдъ единъ парадоксъ, сжщо така чудовищенъ, както нървиятъ, който цитирахъ: „има приходи, но нѣма създаденъ специаленъ законъ, затова нѣма и разходи“. Г. министърътъ на финанситъ два пѣти написе една бѣлѣжка до г. прѣдседателя, въ която изрично казва да се постави на дневенъ редъ законопроектътъ за пенснитъ.

Министъръ Д. Тончевъ: Въ бюджета на държавнитъ дългове се прѣдвжждатъ 12 милиона лева.

И. Януловъ: Това знамъ, г. министре, но тия 12 милиона лева знаете ли въ какво се състоятъ? 6 л. да даватъ на майката и на бащата на убития синъ на бойното поле. Г. Вазовъ казваше, че ако трѣбва да издигнемъ единъ монументъ за величето на България, този монументъ трѣбва да бъде единъ селянинъ, одърпанъ, изпокъсанъ, връщайки се отъ Чаталджа заедно съ своитъ волове. Вие ги срѣщате вечерно врѣме къмъ Борисовата градина, когато правите разходката си; тѣ идватъ прѣдъ къщата Ви, г. министре на финанситъ, тропатъ, и когато се явите

прѣдъ тѣхъ — 200 души съ изкуствени крака и рѣчъ — казватъ: „Г. министри! Малко е 12 л. на мѣсецъ, не може да се живѣе съ 12 л. на мѣсецъ“. Сиротини идватъ при Васъ и ви казватъ: „Г. министри! Давате ни по 6 л. на мѣсецъ, на мене се падатъ 3 л. и на мѣжа ми 3 л., по 15 гроша на мѣсецъ; християнка съмъ, отивамъ на черква, 15 гроша съмъ тѣмо по 10 ст. за свѣщъ — и свѣщитѣ поскъпнѣха — за останалото не ми достига нищо отъ пенсията“. Вне говорите за състрадание, вие говорите за справедливостъ! Когато вчера казахъ на г. министра, защо слѣдъ направенитѣ двѣ питання не постави на дневенъ редъ законопроекта, подписанъ отъ 120 души народни прѣдставители, той даде бѣлѣжка на прѣдседателя тази вечеръ непрѣмънно законопроекта за увеличаване на инвалиднитѣ пенсии да се постави на дневенъ редъ; отиде единъ отъ депутатитѣ и каза: не, нѣма нужда.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: (Звъни)

И. Януловъ: Азъ не правя упрекъ, не правя амбиция, г. прѣдседателю. Въпросътъ за този законопроектъ не е въпросъ личенъ, нито на нашата група. Азъ дължа да заявя, че този законопроектъ се прѣдстави почти отъ всички парламентарни групи тукъ и че това бѣше една идея на всички безъ изключение. Ако тази идея е взета случайно отъ страна на социалъ-демократитѣ, радикалитѣ и земледѣлцитѣ и нѣкои отъ болшинството, това още не показва, че тѣмо други лица и други групировки не биха заинтересували почитаемото Народно събрание съ този въпросъ. Г. г. народни прѣдставители! Два ли милиона лева ще трѣбватъ, шестъ ли милиона лева ще трѣбватъ — туй изчисление ще ви го направя г. началникътъ на пенсионното отдѣление въ България — но по този въпросъ ние дѣйствително трѣбва да създадемъ необходимото. Инакъ, ние рискуваме, може-би, не бихъ желалъ думитѣ ми да се обиднатъ въ никой случай, но прѣдъ видъ на събитията ги казвамъ — здравитѣ да сочатъ сакаитѣ и да казватъ: ето, вижте какво е възнаграждението отъ войната. Но азъ мисля, че по този въпросъ още въ извънредната сесия ще бждемъ сезирани съ направено законодателно прѣдложение и дѣйствително фондътъ, който разглеждаме сега, ще бжде рѣшитивно увеличенъ. Азъ даже мисля, че тукъ нѣма една спънка по бюджета и бихъ желалъ г. министрътъ да ми каже, за да внесе известно успокоение, да ли ако се гласува законътъ за увеличение инвалиднитѣ пенсии, ще трѣбва да се чака идущиятъ бюджетъ отъ нова година или още сега въ този бюджетъ ще се прѣдвиди увеличението.

Министръ Д. Тончевъ: Нѣма пужда да се чака.

И. Януловъ: И моето мнѣние е такова, че нѣма пужда. Прѣдвидени сѣ 12 милиона лева, обаче, азъ смѣтамъ, че нужното увеличение на инвалиднитѣ пенсии може да прѣвиши този кредитъ и това прѣвишение ще мине за смѣтка на слѣдующия бюджетъ.

Азъ свършвамъ, г. г. народни прѣдставители, и бихъ желалъ почитаемото правителство и групитѣ, които днесъ съставляватъ болшинство и които не прѣставатъ да изтъкватъ, че тѣ искатъ да взематъ инициативата за реформирането на нашето законодателство, че тѣ се въдушавляватъ отъ онѣзи наченки, които туриха въ областта на социалното законодателство, което отсетнѣ се разшири отъ останалитѣ групи, сами тѣ да желаятъ да проникне единъ духъ на справедливостъ въ тази изолирана, притисната страна. Макаръ да съмъ прѣдставителъ на една класа — като народенъ прѣдставителъ, азъ съмъ прѣдставителъ на всички граждани — азъ дължа да кажа, че никога другъ пътъ въ историята на българския народъ стремлението къмъ единодушие не би трѣбвало да бжде толкова голѣмо, колкото сега. Принадлежайки къмъ различни класи, къмъ различни групи, ние толкова много сме притиснати, щото трѣбва тази държава, която е разхищавана, която е компрометирана, която постоянно се компрометира, да я направимъ да трѣгне по единъ другъ пътъ. Нѣма никаква възможностъ да се живѣе въ това двуличие, въ тази двусмисленостъ. Или българската държава ще продължава да върви по този отъпканъ пътъ на курупция, на личенъ режимъ и на лично обогатяване, или ще трѣбва рѣзко да си промѣни своя пътъ, да се въдусеви отъ единъ социаленъ духъ, да почне да гледа на останалитѣ политически групировки, които не сѣ на властъ и нѣма скоро да дойдатъ на властъ, като на прѣдставители на този народъ, които искатъ да сътрудничатъ съ васъ. Ние затуй сме тукъ, а не да ви съборимъ за всѣки единъ нищоженъ случай. Нашата цѣль е да сътрудничимъ въ парламента, и ако вие се опитате да разберете добръ социалъ-демократитѣ отъ едната или отъ другата група, вие ще видите, че ние винаги сме ревностни, когато се разисква единъ законопроектъ и искаме да възникнемъ необходимитѣ реформи въ него. Въ този духъ ние трѣбва да тласнемъ България, още повече въ единъ моментъ, когато отивамъ нѣмаме приятели и можемъ да държимъ единодушие, и приятели, и здравъ смисълъ, и якостъ на нацията само сами въ себе си. (Нѣкои отъ крайната лѣвица ржкоплѣскаха)

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. Марко Турлаковъ.

М. Турлаковъ: (Отъ трибуната) Г. г. народни прѣдставители! Взехъ думата да кажа нѣколко думи по въпроса, който ни занимава. Достатъчно скъпя времето на парламента. Вѣрвамъ, нѣма да ми се направи упрекъ въ туй отношение и ще оправдая декларацията, която прави прѣдъ насъ.

Занимава ни единъ твърдъ сериозенъ въпросъ. Въ законопроекта за бюджета на фондовѣтъ, който ни е прѣдставенъ, мене ме интересуватъ най-вече двѣ-три точки. Най-много ще спра моето внимание върху въпроса за пѣтната политика на България, защото законопроектътъ, който ни се прѣдставя, съдържа двѣ точки: върху държавната пѣтна тежба и върху общинския пѣтенъ данѣкъ, който служи за направа на тѣй нареченитѣ междуселски пѣтница.

Г. г. народни прѣдставители! И по-рано, при разискването законопроекта за извънреденъ свръх-смѣтенъ кредитъ, съ заемъ да се направятъ пѣтница, на сума 10.000.000 л., азъ зачехнахъ главно слѣдния въпросъ. Не съмъ прослѣдилъ, какъ въ другитѣ държави съществува пѣтенъ данѣкъ, но знае се, че пѣтнитъ данѣкъ съществува изключително въ България и, може-би, въ нѣкоя друга държава. Изключителното му назначение въ новосъздадена България е било, по-скоро да се направятъ пѣтница. Ако пѣтнитъ данѣкъ, още отъ момента на неговото установяване, като данѣкъ въ страната, съ цѣль да подпомогне направата на пѣтница, бѣше харченъ изключително за цѣльта, за който е създаденъ, увѣренъ съмъ, щѣхме да имаме най-малко поне 100% повече отъ това, което имаме сега, щѣхме да имаме най-малко поне двойно повече отъ това, което имаме сега.

Г. г. народни прѣдставители! Обръщамъ внимание, че и днесъ, какъто ви се случи да размѣните дума съ българското гражданство, като започнете отъ послѣдната колиба и стигнете до столицата, нѣма да чуете противорѣчие или възражение, когато дойде въпросъ за нуждата отъ пѣтница, за нуждата отъ пѣтни съобщения. Най-лесната, най-офикасната агитация, било прѣдъ изборитѣ, било слѣдъ изборитѣ, било въ кое да е време, отъ страна на когото и да

е, ще срѣщнете по отношение на пѣтната политика, по отношение обѣщанието за направа на пѣтища; съ отворени обятия ви посрѣщатъ, каждѣтѣ и да стане дума за това. Днесъ, когато на българина заговорите за нуждата отъ пѣтища, за нуждата отъ леки и удобни пѣтни съобщения, никакво възражение, никакво противорѣчие нѣма да срѣщнете отъ него. Това е единъ признакъ, че българинътъ въ културно отношение дѣйствително е направилъ крачка напредъ. Нѣма да срѣщнете онуй, което въ минали години, въ минали врѣмена, наскоро слѣдъ освобождението ни, можехте да чуете, било отъ селянина, било отъ гражданина: да не мине отъ единъ-каждѣ си желѣзница или пътъ, защото ще му нахърни стопанството или нѣкакъвъ имотъ; днесъ той съ удоволствие насрѣщна вашето съобщение, че отъ единъ-кое мѣсто се проектира или прѣдполага да мине желѣзницъ или шосе, което ще свърже това и онова село. Това показва, че у насъ нуждата отъ пѣтни съобщения е съзната отъ всички, отъ малко до голѣмо, отъ просто до учено, безъ разлика. Но, за съжаление, както казахъ, пѣтниятъ данѣкъ у насъ не е билъ използванъ изключително за цѣльта, за която е създаденъ. Ако прѣемѣтнемъ, какво е събрано отъ пѣтния данѣкъ, отъ пѣтната тегоба, която е добила различни имена отъ установяването на тоя данѣкъ досега, ще видите, че онова, което е направено по отношение постройката на шосетата, едва-ли струва половината отъ това, което е събрано досега.

Поради туй нецѣлесобразно харчене на пѣтния данѣкъ, въпросътъ за направата на пѣтищата, въпросътъ за събирането пѣтната тегоба намѣри по-широко мѣсто, завзе повече мѣсто въ агитацїитѣ, и най-послѣ въ 1911 г. ние виждаме, че, подъ натиска на това демократическото правителство, което отведѣ съ думитѣ на г. Такева идѣше да ви се похвали, че е прокарало изгѣстно законоположение, съ цѣль да се ограничи произволното харчене на пѣтната тегоба за цѣли, несотвѣтнѣни на прѣдзначението на самия данѣкъ. Създаде въ 1911 г. чл. 9 отъ закона за държавнитѣ и общинскитѣ пѣтища. Този членъ, като упоменава, съ какви срѣдства ще се построятъ пѣтищата, въ една отъ азїиситѣ си казвѣ: (Чете) „Приходите отъ пѣтния данѣкъ сж прѣдзначени изключително за направата и поддържката на пѣтища“. Точка втора отъ този членъ казва, че пѣтищата се правятъ и поддържатъ и съ кредити, които, влѣтъ отъ пѣтната тегоба, държавата отнѣща отъ своя бюджетъ. Ако, напр., извлѣтъ пѣтната тегоба, която за 1914 г. възлиза на 5 милиона лева, държавата прѣдвиди още отъ другитѣ си приходи, това ще бѣде кредитътъ, за който говорѣи точка втора отъ чл. 9. Споредъ този членъ: (Чете) „Тѣзи суми“ — отъ пѣтния данѣкъ — „както и онии, отпущани отъ държавата, съгласно точка 2 отъ настоящия членъ, се поставятъ на пълно разпорѣждане на министъра на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството и се внасятъ въ Българската народна банка на безерочна лихвена текуща смѣтка за фондъ „Държавни пѣтища“. Приходите пѣкъ отъ окръжнитѣ съвѣти ще се изразходватъ изключително за пѣтищата въ съотвѣтствующитѣ окръжния; тѣ трѣбва да стоятъ всецѣло въ разпорѣждането на Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството. За тѣли цѣли, тѣ се одържатъ отъ Министерството на финанситѣ при изпозване събранитѣ врѣхнини, за въ полза на окръжнитѣ съвѣти, и се внасятъ на името на Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството на безерочна лихвена текуща смѣтка въ клоноветѣ на Българската народна банка, или при нѣмане на такива — въ съотвѣтствующитѣ клонове на Земледѣлската банка. Тия проценти не подлежатъ на сеquestръ отъ никое лице и учрѣждение; ...“

Това казва чл. 9 отъ закона за държавнитѣ и

общински пѣтища. Обаче, когато дойде работата до прилагането на този законъ, ние виждаме една разпря между неговитѣ съставители или неговитѣ автори, тѣй да кажа, и почетното правителство.

Г. г. народни прѣдставители! Отъ оная прѣпирня, която се водѣше отведѣ отъ двѣтѣ страни, азъ дойдохъ до слѣдното заключение. Законътъ си е законъ, г. министре; той много хубаво пише, но работата е, че законътъ не е приложенъ, работата е, че законътъ остава мъртва буква. Г. г. демократитѣ ли сж първитѣ виновници за невземането мѣрки да се приложи законътъ, тѣхнитѣ наследници, народняцитѣ и панковиститѣ ли, или вие — това за мене е безразлично.

Министъръ Д. Петковъ: Ние го прилагаме сега.

М. Турлаковъ: Моля. — Азъ виждамъ, че за да се приложи законътъ, не е била необходима кой знае каква особена философия; нужно е било само да се направи едно разпорѣждане отъ Финансовото министерство, въ съгласие съ Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството, до всички държавни бирници и финансови власти, които иматъ за цѣль да събиратъ пѣтната тегоба, да я внасятъ въ Народната банка, която да я отпуща само за тѣзи цѣли.

Д. Яблански: Г. Турлаковъ! По отношение общинскитѣ пѣтища, сумитѣ се внасятъ въ банката.

М. Турлаковъ: Азъ разбирамъ, г. Яблански. Имайте търпѣние. И за това ще ви кажа.

Министъръ Д. Петковъ: Отъ държавната пѣтна тегоба не се внасятъ.

Д. Яблански: Отъ общинската се внасятъ въ банката.

М. Турлаковъ: Г. Яблански! Прочетохъ члена, който се отнася за държавнитѣ пѣтища. Ако искате, да ви прочета и члена, който говори за общинската, и ще видите, че едно и сѣщо говорятъ, че онова, което законътъ разпорѣжда за общинската пѣтна тегоба, сжщото разпорѣжда и за държавната. Обаче сто какъ е работата. Понсже общинската пѣтна тегоба се събира и харчи само отъ окръжния съвѣтъ, по разпорѣждане на тѣзи инженерни бюра, които сж назначени специално за общинскитѣ пѣтища, тамъ министърътъ на финанситѣ не е могълъ да тури рѣка на частъ отъ тоя приходъ; понеже пѣтната тегоба е събрана да се харчи само въ района на окръга, не е направено никакво изземване на частъ отъ нея. Когато дохожда, обаче, до държавната пѣтна тегоба, понеже този данѣкъ влиза въ общата хазна, не се е правило такова разграничение, каквото прѣдвижда законътъ, не е направено разпорѣждане, както азъ забѣлжихъ. Заради туй, ние виждаме, че сега, въ приходния бюджетъ, отъ пѣтенъ данѣкъ сж прѣдвидени да постѣпятъ 5 милиона лева, а въ бюджета на Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството се прѣдвижда да се похарчатъ за направа и издрѣжка на пѣтищата 3½ милиона; значи, 1½ милионъ остава въ разположение на министъра на финанситѣ за другитѣ нужди на държавата. А законътъ казва тѣкмо обратното: не че трѣбва да остане частъ отъ пѣтния данѣкъ въ разположение на финансовия министъръ за други държавни нужди, но че, освѣнъ пѣтния данѣкъ, държавата се задѣлжава или и се прѣдоставя право, ако има срѣдства, да прѣдвиди за пѣтищата, по точка 2 отъ чл. 9, и нѣщо повече отъ другитѣ свои приходи. Това е сжщността на закона. Всичката работа, както ви казахъ, прѣпирнята между дѣсно и лѣво, между управляющи и управлявали, се свежда

къмъ това, че не сте приложили закона и нѣмате на-
мѣрение да го приложите, както се вижда.

Г. г. народни прѣдставители! Азъ се спрѣхъ
първо и първо на този въпросъ, защото пѣтната по-
литика на България, особено шосейната, е оставена
само съ едно добро желание. Всѣко отъ правител-
ствата, когато наближи врѣме да посме властѣта,
само тогазъ проповѣдва, като г. Такева, и прѣзъ
пѣтъ и надъ пѣтъ, навсѣкждѣ пѣтища и мостове да
направи. Обаче, да изпѣлни присърце буквата и
духа на закона, когато дойде на властѣ, това же-
лание нѣма. Може-би, г. Такевъ ще се извини съ туй,
че въ 1911 г. той е напусналъ властѣта и, слѣдова-
телно, не е ималъ врѣме да приложи точно самия
законъ. Доколко това е оправдание отъ неговоа страна,
ще видимъ, като сравнимъ, какво е получено като
приходъ отъ пѣтния данѣкъ прѣзъ неговото властву-
ване, и какво е похарчено за пѣтищата. Ще бѣже
оправдание за г. Такева, ако думитѣ се сходятъ
съ дѣлата му.

Бюджето се отнася до по-нататѣшнитѣ режими, по-
нататѣшнитѣ управления, слѣдъ демократическото,
и до настоящето, азъ констатирамъ, както казахъ,
това, че законътъ е ясенъ и категориченъ, той опрѣ-
дѣля, какво трѣбва да се направи, обаче отъ страна
на надлежнитѣ правителствени органи не е нап्रा-
вено необходимото, за да се приложи законътъ.

И. Ангеловъ: Сега се прилага.

М. Турлаковъ: И азъ бихъ желалъ г. министърътъ
на финанситѣ, утрѣ, когато ще разискваме приход-
ния бюджетъ, да ограничи прихода отъ пѣтния да-
нѣкъ въ такъвъ размѣръ, въ какъвто е прѣдвидѣнъ
въ бюджета на Министерството на общественитѣ
сгради, пѣтищата и благоустройството да го даде
на това министерство. Въ такъвъ случай, остана-
лиятъ приходъ, който ще постѣпи отъ пѣтенъ да-
нѣкъ, ще се остави въ Народната банка, като при-
ходъ на фонда „Държавни пѣтища“ и ще можемъ
поне идущата година да използваме този приходъ
за цѣльта, която законътъ прѣдвижда. Не направитѣ
ли това, вие нарушавате закона въ неговата ядка,
въ неговия стремежъ, който съставлява основата
му. Утрѣ, когато ще гласуваме приходния бюджетъ,
г. финансовиятъ министъръ не трѣбва да прѣдвижда
тамаъ 5 милиона лева приходъ отъ държавната пѣтна
тегоба, а трѣбва да прѣдвиди такъвъ размѣръ, ка-
къвто е вписалъ — и какъвто гласувахме — като раз-
ходъ въ бюджета на Министерството на общественитѣ
сгради, пѣтищата и благоустройството. Азъ държа
на туй, защото по тоя начинъ ние ще запазимъ срѣд-
ствата, добити отъ държавния пѣтенъ данѣкъ, да
отидатъ за цѣльта си. Понеже бюджетътъ е вече
гласуванъ и не можемъ да се повърнемъ да ги вни-
щемъ наново, то поне ще се запазятъ въ банката за
идущата година.

Свършвамъ съ този въпросъ и минавамъ къмъ
другия видъ пѣтенъ данѣкъ — къмъ тѣй наречената
общинска пѣтна тегоба. Г. г. народни прѣдставители!
общинската пѣтна тегоба се събира, както знаете,
на плава по 6, нѣкждѣ по 8 л. — по-рано по едно
врѣме бѣше по 8 л., била е и 4 л. — . . .

Донладчикъ Й. Йоновъ: Била е и 12 л.

М. Турлаковъ: . . . отъ мѣжкото население, което
е по-възрастно отъ 21 година и не по-възрастно отъ
55 години. Чл. 10 отъ закона прѣдвижда, харченето
на тоя данѣкъ да става въ района на окръга, отъ
който се събира. За тая цѣль ние имаме прѣдвидѣнъ
фондъ за общинската пѣтна тегоба, разпрѣдѣленъ
на 15 окръжия, споредъ таблицата, която ни прѣд-
ставя рекапитулация на приходитѣ и разходите отъ
общинската пѣтна тегоба. Въ бюджетопроекта на

фонда „Общински пѣтища“, министерството прѣд-
вижда, че ще постѣпятъ отъ общинската пѣтна те-
гоба 3.518.200 л. Азъ се спирамъ на този въпросъ, за-
щото и тукъ, дѣто малко по-закрито отиватъ тия ра-
боти, отколкото въ държавното смѣтководство, тукъ,
дѣто тия приходи и разходи по-малко внимание сѣ
обрѣщали въ миналото, виждамъ, че и тукъ нашитѣ
управници сѣ възвели пакъ въ система принципа на
умножението на българската бюрокрация. Имате
3.518.200 л. приходъ. Тоя приходъ се разпрѣдѣля
въ слѣднитѣ пера на разхода: 324 хиляди лева — за
издържане персоналъ, състоящъ се отъ инженери,
кондуктори, кописти, писари и т. н.; 900 хиляди лева
— за машинисти, огньари, пикьори и кантонери, или
всичко около 1.200.000 л. — за персоналъ, за чинов-
ници и служаци, а само 1.900.000 л. — за веществени
разходи, въ смисълъ направа или поправка на
пѣтища. Виждате въ такъвъ случай, двѣ пети отъ
прихода ще отиватъ само за служби, а три пети ще
отиватъ дѣйствително за направа и поправка на
пѣтища. Това показва, че и въ тия окръжни инже-
нерства, въ разходването и на общинската пѣтна
тегоба, не се стремимъ да употребимъ срѣдствата
повече за направа и поправка на пѣтища, а издър-
жаме само персоналъ.

Г. г. народни прѣдставители! Въ нашата пѣтна
политика — забѣлжихъ и по-рано, другъ пѣтъ —
не е прокаранъ принципътъ: да захванемъ, и косто
захванемъ, да го свършимъ, а е прокаранъ и се при-
лага принципътъ: много работи да захванемъ и нищо
да не довършимъ. Тая политика докарва ония резул-
тати, които всѣки отъ васъ е наблюдавалъ: захванато
е шосе, захванатъ е мостъ и недовършени; напра-
венъ е мостъ на Суха-рѣка, дѣто се проектира шосе,
и е оставенъ на произвола. И тѣзи мостове и шосета
се порутватъ, понеже не се поддържатъ и не сѣ до-
вършени редовно, и по този начинъ, вмѣсто да опол-
зотворимъ сумитѣ, ние ги прахосваме. Въ нашата
пѣтна политика трѣбва да въведемъ въ принципъ:
по-малко постройки да започваме, но да бѣдатъ до-
вършени, отколкото да захванемъ много, дѣто викатъ
въ село, едно за кракъ, друго за глава, и нищо въ
редъ, защото въ такъвъ случай срѣдствата се пра-
хосватъ.

Ето защо, по отношение общинската пѣтна тегоба,
азъ бихъ желалъ г. министърътъ да обърне внима-
ние върху туй на самитѣ свои подвѣдомствени
органи, на техническитѣ участци въ различнитѣ
окръжия, да се не проспиратъ толкова много.

Министъръ Д. Петковъ: Това не е въ властѣта на
министра — окръжнитѣ свѣти се занимаватъ съ
това.

М. Турлаковъ: Добрѣ, вие можете да обърнете
вниманието на самитѣ окръжни свѣти, на окръж-
нитѣ инженери, на които, споредъ този законъ за бю-
джета на фондоветѣ, пакъ вие, въ всѣки случай,
разрѣшавате тѣзи платежни заповѣди и пр.; всичко
това минава прѣзъ васъ. — Та по тоя начинъ да се
трѣгне изъ единъ по-рационаленъ пѣтъ, който да ни
доведе до нѣщо свършено, до нѣщо по-разумно.

Като завършвамъ съ въпроса за пѣтищата, азъ
ще прѣмина да кажа нѣколко думи, много накратко,
по други двѣ-три точки.

Г. г. народни прѣдставители! Казаха се тукъ нѣ-
колко думи отъ прѣждоговорившия върху единъ въ-
просъ, който фигурира въ нѣколко точки въ законо-
проекта за бюджета на фондоветѣ. Ще четете, напр.:
пенсионенъ фондъ, фондъ за инвалидни пенсии и по-
мощи на държавни работници чю вѣдомството на
Министерството на финанситѣ, също такъвъ по вѣ-
домството на Министерството на търговията, промиш-
леността и труда, и т. н. — по 10-тѣ министерства
почти различни фондове. Това е, отъ една страна,

пръчка и на техническата работа, пръчка и на единството на държавния контрол спрямо тях. Добър е да се тури начало на обединението на тези фондове, та да може да има и по-добър контрол и да се пристъпи към създаването на закон, който да предвижда какви помощи и сръдства трябва изобщо да дава държавата при нещастни случаи с работниците.

Г. г. народни представители! Наистина, работническите представители тук педират за този въпрос, смътатки, че тѣ сѣ морално задълженитѣ да защищават работниците, и смътатки, че ние, другитѣ народни представители, които не изхождаме отъ организации сѣ името „работнически“, нѣмаме нравствения и морален дългъ да се застъпимъ за такъвъ единъ въпросъ. Въпросътъ за издръжката на работниците при нещастни случаи, въпросътъ за издръжката на бѣднитѣ, на прѣстарѣлитѣ, г-да, най-напрѣдъ е билъ повдигнатъ въ английския парламентъ. Ние трябва да вземемъ поука отъ хората въ чуждитѣ, другитѣ държави, които държави сѣ направили що-годъ въ туй отношение. Г. г. народни представители! Необходимо е, както обединението на тези фондове, тъй също и създаването на такъвъ единъ законъ. По-нататкъ пъкъ нашата държава ще трябва да прѣмине къмъ създаването на законъ за покровителство и защита и даване подслонъ на хора прѣстарѣли, недѣлани и негодни, ако щете отъ разнитѣ занятия, които нѣматъ сръдства да прѣживѣятъ своитѣ старини. Съ туй държавата ще направи онова, което всѣка културна държава би трябвало да направи; съ туй ние ще очистите улицитѣ, ще очистите пѣтищата, ще очистите селата, да не бѣдатъ наводнявани, особено прѣзъ врѣме на харманъ и жѣтва, отъ разни сакаци, недѣлани и негодни за работа хора. И когато държавата се загрижи за тия хора, като създаде такъвъ фондъ и законъ за издръжане на такива хора чрѣзъ пенсии, тя ще трябва да създаде и приютъ, за да оползотвори труда на онѣзи, които, покрай своитѣ недостатъци, ще могатъ да вършатъ що-годъ нѣкаква работа. Съ туй, като посрѣщнемъ симпатично такава искания и такива начинания, струва ми се, че ние нѣма да направимъ никаква прибрзаностъ или нѣкакъвъ недостатъкъ, дѣто сме се волушали въ гласа на работническите представители или на проповѣдницитѣ на далечни идеи, но ще покажемъ, че дѣйствително се ръководимъ отъ онѣзи хуманитарни чувства, отъ които трябва да се ръководи всѣка културна нация.

Прѣмиславамъ на още единъ фондъ, който тукъ е споменатъ — фонда за културнитѣ мѣроприятия по водитѣ и горитѣ. Г-да! Това е едно ново — не старо — начинание въ нашата държава, което дѣйствително има прѣкрасната идея да се използватъ водитѣ, да се използватъ рационално и горитѣ, унищожението на които запалва интереситѣ на страната, било съ изгубване, разваляне на плодороднитѣ полета, било съ оголване на баиритѣ и балканитѣ. Отъ друга страна, чрѣзъ тоя фондъ, чрѣзъ това прѣдприятие държавата щѣли да направи по-голямъ доходността на земята; заради туй такава едно прѣдприятие не може да не бѣде посрѣщнато отъ наша страна съ симпатии и благосклонностъ. Обаче, отъ проекта, който ни е прѣдставенъ да гласуваме, почитаемото правителство като-че-ли не върви точно и въ правата насока. Азъ бихъ желалъ и въ туй отношение да се постѣпи по-правилно, за да не би да се компрометира самата идея.

Прѣседателствуещъ д-ръ И. Момчиловъ: Свършватъ ли, г. Турлаковъ?

М. Турлаковъ: Скоро ще свърша.

Тукъ се говори и за фонда за ефорията. Този въ-

просъ се касае изключително до едно специално учрѣждение. Желателно е да знаемъ, за какво сѣ прѣвидени разходите въ размѣръ на около 300 хиляди лева въ една отъ тези точки, и други 300 хиляди лева въ друга. Желателно е, казвамъ, да се знае, за какво ще се харчатъ тези сръдства, когато никаква постройка още не е започната, когато още нищо не е направено за почване постройката на новия Университетъ.

Ще кажа двѣ думи и по единъ послѣденъ въпросъ, който тукъ днесъ се повдигна и съ който завърши г. Януловъ. Г-да! У насъ законътъ за пенсиятъ, въобще въпросътъ за пенсиятъ е единъ въпросъ, който интересува и възбужда българското гражданство, селата и градоветѣ тъй, както интересува и самото чиновничество, и самитѣ военни. Прѣди десетки години се създадохъ два фонда: единъ за гражданскитѣ пенсии и другъ за военнитѣ. За щастие, фондътъ за гражданскитѣ пенсии, размѣрътъ на който е по-скромнъ и сръдствата, източникитѣ на който фондъ сѣ по-многобройни, успѣ да нарасне и днесъ той достигна почтената сума 24—26 милиона лева, и той не само посрѣща разходите си, но има и единъ излишъкъ отъ 600—700 хиляди лева годишно. Напротивъ, военно-пенсионниятъ фондъ, за който държавата почти всѣка година е давала кога 200.000, кога 300.000, кога 800.000 л., а тази година изглежда, ако държавата иска да му помогне споредъ закона, трябва да даде около 1.200.000 л., не само че не нарасна, ами частъ отъ него се изяде отъ самитѣ пенсионери. Причината за това е, че военнитѣ пенсии се даватъ за по-малко изслужили години и при това тѣ сѣ по-големи отъ гражданскитѣ пенсии. Това се дължи на обстоятелството, че още при основаването на военния пенсионенъ фондъ, не се прѣвидѣ съотвѣтно и по-високъ процентъ на пенсионнитѣ удръжки, които удръжки да отговарятъ на по-високитѣ размѣри на пенсиятъ. Ако въ закона за военнитѣ пенсии сѣществуваше онази забѣлѣжка, каквато сѣществуваша въ закона за гражданскитѣ пенсии, че въ нѣкой случай не може да се харчи повече, отколкото е приходътъ по този фондъ, че пенсиятъ да бѣдатъ намалявани процентно толкова, колкото да се покриятъ отъ самия фондъ, нѣмаше да достигнемъ до това положение, щото военниятъ пенсионенъ фондъ да се намали въ нѣколко години, докато най-сетитѣ достигна до положението, щото да се взематъ пари и отъ онѣзи суми, които първоначално сѣ били внесени за неговото учрѣждане. Желателно е, щото г. министърътъ на финанситѣ — и азъ отправямъ тази молба къмъ него — да прѣстане да дава субсидии, за да прѣстанемъ и ние да се занимаваме съ тези пенсии; нека прѣзъ есенната сесия внесе единъ общъ законопроектъ за пенсиятъ на чиновницитѣ и служащитѣ по гражданското и военното вѣдомства, като обедини тези пенсии и като намали военнитѣ пенсии поне до онзи размѣръ, който е прѣвиденъ за гражданскитѣ пенсии. Съ какво, г-да, както забѣлѣжихъ и по-рано, ние ще оправдаемъ, че единъ воененъ, ако щете генералъ, трябва да получава 50% по-голяма пенсия, отъ единъ министъръ, отъ единъ дипломатически агентъ, отъ единъ държавенъ чиновникъ отъ първа степенъ? Съ какво ще се оправдае това, дѣто на единъ воененъ даваме пенсия въ най-големъ размѣръ до 6.000 л., а на единъ граждански чиновникъ до 4.000 л.? Г-да! Пенсията не се дава за охолентъ животъ, а тя се дава за едно прѣпитание, за едно по-скромно харчене. Ако онзи, който е служилъ 10, 15 или 20 години, не е могълъ да си докара работитѣ до тамъ, щото, когато дойде врѣме да излѣзе отъ служба, да бѣде само поддрѣпненъ отъ пенсията, тогава да извините, колкото щете ние да увеличавате тия пенсии, нѣма да задоволите нито гражданския, нито военния чиновникъ да не викатъ, да не искатъ по-голяма пенсия. Онова, което днесъ ние

копотираме по отношение заплатитѣ на чиновниците, утрѣ ще го копотираме и за пенсията, ако продължаваме по-нататък изъ този път. Пенсионеритѣ ще захванатъ да казватъ: „Ние искаме по-голяма пенсия, тази пенсия ни е недостатъчна, а чиновниците: „Искаме по-малки удъръжки“. А това, г-да, какъ води? — Сѣ къмъ държавата и отъ държавата, и азъ не знамъ тогава за какво най-напредъ тази държава ще трѣбва да харчи.

Съ туй благопожелание, г. г. народни прѣдставители, съ тази покана къмъ г. министра на финанситѣ, азъ завършвамъ своята рѣчь и бихъ желалъ г. министърътъ на финанситѣ да вземе актъ отъ тѣхъ, както и отъ пуждитѣ, които има страната и да направи потребното. (Ръкоплѣскаме отъ лѣвния центъръ)

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. Никола Харлаковъ.

Н. Харлаковъ: Г-да! Ще ми позволите пѣколко бѣлки върху прѣдложения бюджетопроектъ за фондоветѣ.

Народното прѣдставителство се намира въ едно голѣмо затруднение, когато ще трѣбва да гласува отделнитѣ параграфи по тѣзи фондове, въ които работата е сведена къмъ една съвършено пуста формалистика — прѣдлагатъ се чисто и просто приходи и разходи — безъ да бждемъ въ състояние, особено по нѣкои отъ тѣзи параграфи, да взѣмемъ въ подробноститѣ на произхода, както на приходитѣ, така и на разходите. Въ случая мене ме интересува и моитѣ бѣлки асѣ ще се отнесатъ къмъ пѣкои отъ параграфитѣ на извѣстни фондове. Така, напр., въ различни параграфи се прѣдлагатъ да се гласуватъ приходи и разходи по фондоветѣ за инвалидни пенсии на държавнитѣ работници, които инвалидни пенсии съществуватъ въз основа на единъ законъ. Въ проекта намъ се прѣдлагатъ да гласуваме един съкратени цифри относително очакванитѣ приходи и прѣдполагаетитѣ разходи. Тѣй както се прѣдлага това, азъ казахъ, че то е една проста формалистика и въшпательството на народното прѣдставителство въ случая се прѣвръща въ една празна работа, неимаша никаква значение. Ето защо, вземайки поводъ отъ това, азъ мисля, че ще бждемъ въ правото си да искаме отъ правителството да хвърли една свѣтлина, за да даде възможностъ на народното прѣдставителство да гласува отделнитѣ параграфи на разнитѣ фондове при пълно освѣтление. Както въ даления случай, така и при други подобни случаи, то трѣбваше да излизе прѣдъ Народното събрание съ докладъ за упражнението на законитѣ, по силата на които тѣзи фондове съществуватъ — само тогава иматъ смисълъ дебатитѣ по тѣзи фондове. Така напр., ние имаме десетъ фонда за подпомагане на държавни работници въ случай на заболяване и инвалидность. Законътъ за подпомагане на държавнитѣ работници съществува отъ нѣколко години вече, упражнява се отъ десетъ различни вѣдомства, и затуй съществуватъ десетъ различни фонда. Но какви сж резултатитѣ отъ тѣзи фондове, постигнати ли сж цѣлитѣ на закона или не? Това ние не знаемъ, а народното прѣдставителство нѣма другъ случай да изслѣдва, да се запознае съ този въпросъ, освѣнтъ въ момента, когато се гласуватъ бюджетопроектитѣ по тѣзи фондове. Обаче, нито нѣкакви мотиви има налице, нито специаленъ докладъ съществува за приложението на този законъ. А ми се струва, че на други мѣста е установена една парламентарна практика, щото при таква въпросъ, особено по въпроси за прилагането на закони отъ специаленъ характеръ, правителството отъ врѣме на врѣме да излиза съ специални доклади прѣдъ Народното събрание, за да посочи резултатитѣ отъ приложението на таки-

вато закони. Ето защо, когато ни се прѣдлага да гласуваме, напр., бюджетопроекта по фонда за инвалидни пенсии на държавнитѣ работници, ние не знаемъ какъвъ смисълъ да дадемъ на нашия вотъ, освѣнтъ да утвърдимъ една проста смѣтка, въ подробноститѣ, въ произхода на която не можемъ да взѣмемъ. Всички суми по този фондъ възлизатъ на 418 хиляди лева съ единъ разходъ отъ 60 хиляди лева, които, като гласуваме, значи да утвърдимъ единъ излизъкъ отъ 350 хиляди лева. Полюзуваме се отъ случая, въз основа на една малка анкета, въ която съмъ участвувалъ и азъ, да изтъкна прѣдъ народното прѣдставителство, като се надѣвамъ, че и правителството ще вземе актъ, че приложението на този законъ, съ който се създаватъ цѣли десетъ фонда, а именно фондоветѣ за заболяване и инвалидность при различнитѣ министерства, е съвършено недействително, неэффективно, и че цѣлитѣ, които се прѣдсѣдватъ съ този законъ ни най-малко не сж постигнати. Заради това, желателно е, щото правителството въ даления случай, особено, когато по рѣшение на V-то великото Народно събрание се създаде министерство съ специално отделение, което да се занимава съ таква въпроси, да обедини тѣзи фондове въ едно отделение, за да има единъ ръководенъ органъ при изпълнението на закона, а тѣй сжщо и единъ контролирующъ органъ, който да слѣди за начина, по който той се прилага, както и доколко резултатитѣ отъ това приложение сж ефективни.

Ако вземемъ да хвърлимъ единъ бѣгълъ погледъ за приложението на този законъ само за нѣколко години, ние ще трѣбва да признаемъ, тѣй да се каже, фиктивността на съществуването на този законъ. За периода отъ 1906 г. до 1911 г. — дотогава се прѣстиратъ тѣзи данни — ние имаме единъ приходъ по този фондъ по Министерството на промишлеността и това на земледѣлието, които бѣха общи, отъ 177.000 л., по Министерството на желѣзницитѣ — 275.000 л.; по Дирекцията на постройкитѣ, желѣзницитѣ и пристанищата — 18.500 л., по Дирекцията на пошитѣ и телеграфитѣ — 18.000 л., по Министерството на общественитѣ сгради, жилищата и съобщенията — 68.000 л., по Министерството на войната — 55.000 л., по Министерството на народното просвѣщение — 2.800 л. или почти 3.000 л., по Министерството на финанситѣ — 6.000 л. и по Министерството на вътрѣшнитѣ работи — 4.000 л., или всичко за този периодъ постигнало 632.055-56 л. Такъвъ е приходътъ по тѣзи фондове за периода отъ 1906 до 1911 г. Сега, ако обърнемъ внимание върху разходите, по които ще познаемъ доколко ефективно е билъ прилаганъ законътъ, доколко цѣлитѣ и мотивитѣ на този законъ сж постигнати, ние ще видимъ, че приложението на този законъ прѣдставлява една печална картина. Прѣзъ цѣлото туй врѣме, прѣзъ което е нагруданъ приходъ почти половинъ милионъ лева, изразходвали сж само 33.890 л. Нѣма да цитирамъ какъ сж ставали тѣзи разходи по отделнитѣ министерства, обаче, дължа да изтъкна едно обстоятелство, че отъ тѣзи 33 хиляди лева само 29 хиляди лева сж отишли дѣйствително за подпомагане на работници за заболявания и инвалидность, и то така: по общото Министерство на търговията и земледѣлието 12.000 л., по Дирекцията на желѣзницитѣ и пристанищата 12.000 л., по Министерството на общественитѣ сгради 3.000 л., по Министерството на войната около 2.000 л., или всичко 29.788-91 л. Но, за да видите каква мизерна помощъ въ количествено и качествено отношение прѣдставлява тази сума, трѣбва да ви посоча друго едно обстоятелство, отъ което ще видите, че дѣйствително едно съвършено незначително число отъ работницитѣ се е възползувало отъ приложението на този законъ. Тѣзи 29 хиляди лева, по силата на закона,

сж раздадени на: 12 души пенсионери отъ Министерството на търговията и земледелието, на седем души пенсионери отъ Главната дирекция на железниците и пристанищата, на единъ пенсионеръ отъ Министерството на общественитѣ сгради и на трима пенсионери отъ Министерството на войната. Значи, отъ този фондъ, който съществува отъ 1906 г. и който е достигналъ сумата половинъ милионъ лева, а вървамъ сега тази сума да се увеличи още, особено слѣдъ упражнението на този бюджетъ, който сега ще гласуваме, въ който се продължава единъ приходъ отъ 300 хиляди лева и който, ако се реализира, ще имаме вече фондъ отъ единъ милионъ лева, та, казвамъ, отъ този фондъ, по силата на закона, въ продължение на тѣзи нѣколко години сж пенсионирани само 23-ма души. И паричнитѣ помощи, раздавани въ твърдѣ ограниченъ, почти мизеренъ размѣръ, сжко така сж твърдѣ малко. Така, напр., по бившето Министерство на търговията и земледелието сж указани само 266 случая на болести; по Главната Дирекция — 947; по Министерството на Земледелието — 72 случая. Това е то. За останалитѣ министерства, за останалитѣ вѣдомства, освѣтъ поменатитѣ, нѣмаме никакви данни. Ето вие виждате, г. г. народни прѣдставители, една само повърхностна анкета, направена отъ вѣщи, който би се позанимтересувалъ за съществуването и за резултатитѣ отъ приложението на този законъ, убѣждава, че има единъ законъ, по силата на който се събиратъ значителни суми за единъ фондъ за подпомагане, обаче този фондъ съществува въ въздуха. Той не указва една дѣйствителна, реална помощ върху по-голяма маса отъ нуждающи се, казвато има въ всичи тѣзи вѣдомства, по тази проста причина, че прилагането на този законъ е останало въ десетъ различни убѣждения, че нѣма единъ централенъ органъ, който да бди за еднообразие и главно за ефикасното му прилагане; нѣма, слѣдователно, инициатива, която да бди възъ основа на практиката отъ толкова години какъ сж недостатъцитѣ, които сплъватъ прилагането на този законъ, вследствие на което на маса нуждающи се работници не се дава възможност да се възползватъ отъ него, когато отъ него дѣйствително трѣбва да се направи единъ законъ отъ специаленъ характеръ.

Сжщото нѣщо трѣбва да се каже и по отношение на единъ другъ фондъ, който съществува пакъ по силата на единъ законъ — законътъ за спомогателнитѣ каси на работницитѣ въ общественитѣ прѣдприятия. Този законъ урежда съществуването на единъ фондъ, който сега възлиза на повече отъ 1.500.000 л., ако се не лъжа. Този законъ е вотиранъ въ 1905 г.; обаче относително сждбата и прилагането му никой не се е заинтересувалъ, никаква анкета не е направена. Ако би могло да се направи една анкета, ще се констатира, че дѣйствително и той е единъ законъ, който съществува на име — паритѣ се трупатъ, нуждата отъ подпомагане сжко така съществува, но взаимодѣйствие между едното и другото нѣма. Г. министърътъ на общественитѣ сгради ще потвърди, че за всичкото врѣме отъ съществуването на този законъ, който е далъ възможност да се натрупа въ Народната банка единъ капиталъ отъ 1.500.000 л., при омази огромна маса отъ работници въ всевъзможни обществени прѣдприятия на общини, окръзи и държава, които работници възлизатъ на десетки хиляди, едвамъ има 15—20 случая, да сж се възползвали нѣкой отъ този фондъ. Г. министърътъ бѣше приготвилъ една бѣлжка по поводъ на нашето запитване и можеше да прочете даже имена, отъ които бѣлжка шѣше да се види, че е похарчена една сума само отъ 37.000 л. Значи, съществуването и на този законъ е едно фиктивно съществуване. Ония, за които е създаденъ,

не се ползватъ отъ него, защото той е много кратъкъ, непрѣдвидва принципъ какъ да се раздаватъ тѣзи помощи, нито пъкъ е изпълнена делегацията, която е дадена на министерството да изработи специаленъ правилникъ, по който да се уреди това раздаване; такъвъ правилникъ нѣма и азъ съмъ убѣденъ, че и самъ г. министърътъ не знае какъ се раздаватъ тѣзи помощи. Тѣ очевидно сж раздавани по усмотрѣнието на началствующия персоналъ на дадени лица или пъкъ само въ онѣзи случаи, когато нѣкой работникъ се е сѣтилъ или пъкъ нѣкой другъ го е подсѣтилъ. Такива случаи има 20; но като вземете прѣдъ видъ, че се ползватъ по този начинъ, който ви казахъ, то това число ще се намалява.

Нѣма да се спирамъ върху необходимостта отъ създаване закони за другитѣ фондове, какъвто е фондътъ за подпомагане въ случай на инвалидност, старостъ, по силата на закона за покровителстване на мѣстната индустрия; нѣма да се спирамъ сжко така върху фонда, създаденъ по чл. 24 отъ закона за женския и дѣтския трудъ. Тѣй че, налага се дългъ на правителството да внесе чакъ по-скоро специални закони за тѣзи фондове, които да уреждатъ по-широкото приложение на тѣхнитѣ приходи и разходи. Азъ говоря за фондоветѣ, за които има закони, за приложението на които закони нѣма никакъвъ контролъ, поради което тѣзи закони висятъ на въздуха и не даватъ никакви резултати. Що се касае до закона за спомогателнитѣ каси на работницитѣ при общественитѣ прѣдприятия, азъ говорихъ и по-рано при питането, което бѣхме отпразнили, по поради това, че г. Такевъ счете за необходимо да се повърне къмъ този въпросъ, ще позволите и на мене да кажа нѣколко думи и съ това ще свърша.

Ние отпразнихме нашето питане за начина, по който е използванъ този фондъ и главно за незаконно възвръщанитѣ суми отъ бившето правителство, за да упрекнемъ — не, а за да обвинимъ, че бившето правителство е възвръщало незаконно, споредъ насъ, сумата 370.000 л. — а то бѣ прѣдвидѣло да възвърне 470.000 л. — по двѣ съображения: първо, защото повръщането принципно не е право, и второ, защото бившето правителство не се е съобразило съ рѣшението на прѣдшествующето правителство, което, споредъ нашето разбиране, сжко така въ извѣстни части не е право.

И. Ангеловъ: И трето, защото прѣдприемачитѣ не сж направили такива голѣми разходи за санитарната частъ.

Прѣседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Моля, г. Ангеловъ.

Н. Харлаковъ: Вѣрно е, че демократическото правителство бѣше вече рѣшило принципно този въпросъ, какво прѣдприемачитѣ иматъ право да изискватъ повръщането на единъ процентъ одръжъи отъ тѣхнитѣ ситуации, защото, споредъ посмнитѣ условия, тѣ извършили възложеното имъ по санитарната служба. Въ този смисълъ безогледното възвръщане на сумата 370.000 л. е още по-незаконно отъ сѣдущото министерство, защото г. Франгъ или по-рано Министерскиятъ съветъ въ врѣмето на г. Франгъ не се е съобразилъ даже и съ рѣшението на въпроса отъ прѣдшествующето правителство. Но ние повдигаме въпроса малко по-принципно и намираме, че и демократическото правителство не е било право при рѣшението на този въпросъ. Азъ упрекахъ г. Такева, когато той излагаше своето мнѣние, че той не държи смѣтка нито за принципалния сжщински смисълъ на закона, нито за мѣтивитѣ, които сж ръководили законодателя при съз-

даването на този закон. Този закон, г. г. народни представители, е от общ публичен характер; той установява едно право на държавата, въ името на интересите на работническата класа, въ смисъл да покровителства работниците. Това право тъй трябва да се тълкува и разбира, и то не може да бъде суспендирано, отменено съ частни съглашения на държавата, общината, окръга или на който и да било орган, съ тази или онази група предприемачи или съ този или онзи предприемач отделно. Напаятъ упреку се отнася именно къмъ бившиятъ правителство въ туй отношение, че тѣ, знаейки за този законъ, не сѣ привѣли въ хармонични частнитѣ задължения и съглашения на предприемачитѣ съ държавата съ туй публично право, което иматъ работниците по силата на този законъ. Поемнитѣ условия на предприемача на времето трѣбваше да бъдатъ измѣнени въ този смисълъ, 1% да се одържа като право на държавата, за да раздава помощъ въ случаитѣ, въ които намѣри за необходимо, безъ да бъде контролирана отъ предприемачитѣ, какъ ще раздава тия помощи. Такъвъ е смисълътъ на закона, а пъкъ онѣзи задължения, които предприемачитѣ приематъ върху себе си за санитарна, лѣкарска и аптекарска помощъ, трѣбва да се смятатъ като произтичащи отъ самото естество на всѣко предприятие, и тѣ сѣ предметъ на договорнитѣ отношения на предприемача и държавата, тѣ не могатъ да отменятъ правото, което си е уговарила държавата, да одържа 1% за ония случаи, за които държавата ще намѣри за необходимо да помогне въ такъвъ или другъ смисълъ пострадалиятъ работници. А че дѣйствително такъвъ е смисълътъ на закона, достатъчно е само да обърнете внимание върху мотивитѣ и да имате прѣдъ видъ само случая, който е прѣдизвикалъ този законъ, за да разберете, че не може така да се тълкуватъ поемнитѣ условия за постройката на държавнитѣ желѣзници. Конкретниятъ случай, който е прѣдизвикалъ пограждането на този законъ, е слѣдниятъ; изрично е цитиранъ въ самитѣ мотиви на законопроекта, но за довадателство на това мога да цитирамъ съ десетки конкретни случаи. Министърътъ, за да внесе този законопроектъ, се е позовавалъ на съществуването на административенъ правилникъ, по силата на който отъ всѣка ситуация се одържатъ 2% като единъ временно фондъ въ рѣцѣтъ на онова учрѣждение, което завежда, контролира дадено обществено предприятие, отъ който фондъ евентуално се подпомагатъ пострадалиятъ работници въ случай на инвалидностъ, на осакатяване и заболѣване. Слѣдъ като се ликвидира съ предприятието, останалитѣ суми се възвръщатъ на предприемача. Значи, административниятъ правилникъ установява единъ временно фондъ, който не е собственостъ на държавата и съ който държавата не може да разполага. Но понеже върху одържанитѣ суми, по силата на този правилникъ, често пѣти се налагатъ и запови и този фондъ не е могълъ да изпълни своето прѣд-назначеніе, заради туй, когато се е прѣдставилъ такъвъ единъ конкретенъ случай, при който нито държавата, нито предприемачътъ сѣ били въ сила да подпомогнатъ на работниците, се е внесълъ този законопроектъ. Случаятъ е билъ слѣдниятъ: при постройката моста на р. Янтра единъ работникъ пада и заболѣва; занасатъ го въ болницата, където се изразходва само минерната сума 12 л. болнични и други разноски; когато прѣдъявяватъ смѣтката на предприемача да плати, той отказва, като се извинява, че работникътъ падналъ отъ моста, защото се е забавлявалъ и е забавлявалъ и другитѣ, и не само не плаща 12-тъ лева, а претендира да му се платятъ въреди и загуби отъ това, че работникътъ отвлечалъ вниманието на другитѣ работници, когато се е заба-

влявалъ въ момента, въ който е падналъ. Г. г. народни представители! Вие виждате по какъвъ поводъ и за какви случаи се внася единъ специаленъ законъ, случаи, където, въпрѣки задълженията, възложени на предприемачитѣ на дадени предприятия, за уреждане на санитарна, лѣкарска и пр. помощи, намиратъ се работници, които не могатъ да бъдатъ подпомогнати, а държавата нѣма специални срѣдства за такива случаи. Това сѣ случаи, значи, при които, въпрѣки задълженията на предприемача, не може да се подпомогне на пострадалиятъ работници. За такива случаи се създава единъ законъ, който поражда единъ фондъ, отъ който фондъ държавата, по свое усмотрѣние, ще изразходва не само за тълкуване на болнитѣ, ами и въ случай на осакатяване, на инвалидностъ, ако обезщетението, получено по частенъ редъ отъ предприемача, е недостатъчно, или пъкъ никакъ не се получи такова, понеже нашитѣ закони не даватъ ефикасна защита въ този случай, или останатъ вдовици, сирачета, дѣца и тѣ не могатъ нито по граждански редъ, нито по другъ начинъ, нито по силата на поемнитѣ условия, да получатъ необходимото обезщетение въ смисълъ на пари, доколкото паричното възнаграждение може да бъде обезщетение. За такива случаи се създаде единъ законъ, който създаде единъ фондъ, отъ който държавата да разходва по свое усмотрѣние, безъ да бъде контролирана отъ когото и да било. Ето какъвъ е смисълътъ на този законъ и ето отъ какъвъ произтича нашето настояване, че одържката 1% трѣбва да бъде одържана безъ огледъ на това, да-ли има частно задължение относително уреждането на санитарната служба между предприемача и държавата. И азъ нарочно се спирамъ върху този въпросъ и апелирамъ както къмъ г. министра на общественитѣ сгради, така и къмъ г. министра на желѣзницитѣ, въ поемнитѣ условия и договоритѣ, които се сключаватъ за разни обществени предприятия, и особено за строящитѣ се въ бѣдѣ желѣзници, този въпросъ да бъде разрѣшенъ именно така; друго разрѣшение не може. Задължението, което лежи върху предприемачитѣ, да даватъ 1% отъ ситуациитѣ си въ полза на този фондъ, е едно задължение, което трѣбва да се изпълни безъ всѣкакво възражение, то е едно публично право на работническата класа отъ българския народъ, установено и съществуващо до-тогава, докогато законътъ не бъде отмененъ. Но понеже много върно и справедливо е да се смята, че това 1%, който държавата запазва за себе си да употреби по свое усмотрѣние за случаи, където тя намѣри за нужно, нѣма да бъде достатъчно, останалата санитарна и болнична служба, която влиза въ естеството на самото предприятие, ще трѣбва да бъде уреждана съ специални съглашения и договорни условия между държавата и предприемача.

Че дѣйствително такъвъ е възгледътъ, който е раководилъ, както законодателя при гласуването на този законъ, така също и автора на този законъ, а именно Министерството на общественитѣ сгради, се вижда отъ отговора, който Министерството на общественитѣ сгради е дало въ първитѣ моменти, когато сѣ се появили тѣзи претенции на г. г. предприемачитѣ. Нѣмамъ, за съжаление, това сега при себе си, а бихъ могълъ да цитирамъ и самото писмо. Тамъ правителството, още въ времето на Петкова, е ставало много правилно и каза, че разноскитѣ, които предприемачитѣ трѣбва да търпятъ за медицинска, санитарна и пр. помощи, това сѣ разноски, които влизатъ въ самото естество на предприятието. Тѣ ще си ги разходватъ и даватъ съгласно уговоренитѣ постановления на поемнитѣ условия, а 1% е едно общо право, което се събира независимо отъ специалнитѣ договорни съглашения между предприемача и държавата.

Още единъ аргументъ, г. г. народни прѣдставители, въ полза на тази теза. Когато прѣдприемачитѣ прѣдставляватъ своята смѣтка, за да участвуватъ въ търговетѣ за тѣзи прѣдприятия, тѣ знаятъ, че това 1% ще имъ се одържи, и винаги го слагатъ въ своята смѣтка. Така че, това 1% не е одържано отъ печалбата или отъ суми, принадлежащи на прѣдприемача, това е единъ процентъ, който държавата по единъ другъ пътъ дава, понеже ти плаща цѣлата ситуация, въ която влиза този процентъ.

Ето защо, на никакво частно, нито общо право не може да се основава претенцията на прѣдприемачитѣ, и заради туй казвамъ, че бившето правителство, чрезъ своя министъръ Франга, е извършило едно прѣстѣпление, като не се е съобразило даже съ рѣшението на прѣдпоставяющия демократически кабинетъ. Но и рѣшението на демократическия кабинетъ, при министерствуването на г. Такева, принципиално не е право, не е издържано. То е издържано въ смисълъ на една неправилна защита интереситѣ на прѣдприемачитѣ, но не издържа критика нито отъ правилното разбиране на закона, нито отъ правилното разбиране на интереситѣ, покровителствувани отъ този законъ. Рѣшението на бившето демократическо правителство — прѣдприемачитѣ да си прѣдставятъ едни смѣтки и пр. — също така не може да оправдае това рѣшение, защото въ нѣкои прѣдприятия разходитѣ по медицинска и санитарна помощ могатъ да надминаватъ 1%. Значи, споредъ логиката на г. Такева, въ такъвъ случай не само трѣбва да се възвърне 1% на прѣдприемача, а всичкитѣ разходи по медицинска и санитарна помощ трѣбва да се покриятъ отъ другитѣ постѣпления на правителството. Тая логика не само не търпи критика, а и не може да се приложи до край. Ето защо, така и въ дадения случай ние ще настояваме по този въпросъ министерството да се заеме малко по-внимателно, да намѣри срѣдства и начинъ да изиска да се повърнатъ тѣзи суми. Ако не могатъ да се повърнатъ отъ прѣдприемачитѣ, държавата сама да впише въ бюджета специално перо за попълването на тая сума. И, най-главното, дие настояваме, щото въ бюджетитѣ съглашения, които се сключватъ, този въпросъ да бѣде уреденъ така, като се запази напълно одържката 1% изключително въ полза на фонда, отъ който правителството, по свое усмотрѣние и по силата на задълженията си по специалния законъ, ще разхожда.

Г. г. народни прѣдставители! Азъ свършвамъ. Отъ тѣзи бѣлѣжки, които направихъ по фонда за подпомагане на държавнитѣ работници въ случай на заболѣване и инвалидность, вие виждате, че съществуването на тѣзи фондове страда отъ голѣмъ организационенъ недостатъкъ. Този недостатъкъ е, че съществуването на тия фондове е оставено свършено безконтролно. Нѣма учрѣждение, което да се грижи нито за тѣхното правилно събиране, нито пъкъ за използването имъ съгласно съществуващитѣ наредби. Ето защо една повелителна нужда изисква обединяването на тия фондове, обединяване, както въ управлението, азъ бихъ казалъ така също и въ тѣхнитѣ функции, за да могатъ да се изпълнятъ онѣзи функции, за които тѣ сѣ прѣдназначени: подпомагане на отдѣлнитѣ категории работници, а така също отдѣлнитѣ случаи на подпомагане. Само обединяването на тия фондове, въ тѣхното управление и въ тѣхнитѣ функции, подъ ръководството на единъ органъ може да даде възможностъ за единъ истински контролъ.

Прѣседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Моля Ви се. Понеже часътъ е 8, азъ предлагамъ да се продължи засѣданието, докато се свърши този въпросъ. Който сѣ съгласи да се продължи засѣданието да си вдигнатъ рѣката. (Мнозинство) Прието.

Н. Харлановъ: Само това обединяване на фондовете — очевидно, тѣ трѣбва да бѣдатъ обединени подъ управлението на Министерството на труда, което има специални органи за това, ще си има специална техника и хора съ специални познания, съ специална статистика — може да направи функционирането на тѣзи фондове не така ефимерно, не така фиктивно, а отъ тѣхното функциониране да се получава една дѣйствително реална полза, каквато законодателятъ е прѣслѣдвалъ. Азъ свършвамъ, като апелирамъ къмъ респективния министъръ въ слѣдующата сесия на Народното събрание, когато ще ни сезира наново съ вотирането, напр., на законопроекта за тия фондове, ако е възможно, да ни прѣдстави единъ по-обширенъ и по-подробенъ докладъ за приложението и резултатитѣ отъ приложението на тѣзи закони.

Д. Яблански: Само двѣ думи ще кажа за обяснение.

Прѣседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Нѣмате думата.

Има думата г. д-ръ Владимиръ Черневъ.

Д-ръ В. Черневъ: Г. г. народни прѣдставители! Въ комисията, водими отъ правилото да не се увеличаватъ заплатитѣ поне за това петмѣсечие; станаха едни намаления на заплатитѣ въ пенсионното отдѣление, за които говори г. докладчикътъ. Впоследствие, обаче, се разбра и видѣ, че има увеличение и на още нѣкои други заплати. За да бѣдемъ послѣдователи въ това правило, което ние приложихме въ почти всички бюджети, ще моля почитаемото Събрание, а по-нататъкъ и г. министра и г. докладчика, да се съгласятъ, щото да се оставятъ заплатитѣ на всички онѣзи, на които сѣ повишени, тѣй, както сѣ били миналата година. Ако нѣкой заслужа повишение, това да стане наесенъ, значи за идущата година. Въ такъвъ случай, на първо мѣсто, предлагамъ да има една разлика между помощникъ-счетоводителя, който сега съществува като длъжностъ и на който заплатата остава същата, както миналата година, и новия помощникъ, който сега се прѣдвижда като нова длъжностъ, значи, така да се каже, като единъ помощникъ на дървия, и да бѣде съ заплатата, вмѣсто 3.000 л., 2.700 л. Туй е по гражданското пенсионно отдѣление, на стр. 49 надолу. Помощникътъ на началника II класъ да си остане съ 3.000 л., а не съ 3.300 л., както е прѣдвидено. Помощникътъ на началника III класъ да си остане съ старата заплата — 2.700 л. Тримата провѣрители, на които е прѣдвидено по 2.700 л., да си останатъ, както е било досега, съ по 2.400 л. Четирмата книжовители да си останатъ съ по 2.220 л., както е било досега. Архиваръ — 2.400 л., а не 2.700 л., толкова повече, че сега на него, освѣтъ двама помощници, които има, прѣдвижда му се новъ помощникъ. Сега на този новъ помощникъ даватъ заплата повече отъ сегашнитѣ помощници, нѣщо пъкъ съвсѣмъ несправедливо. Заплатата на двамата помощници на архиваря е останала, както досега, по 1.800 л. Нѣма защо заплатата на новия помощникъ да бѣде 2.100 л., а трѣбва да бѣде 1.800 л.

М. Такевъ: Разбира се.

Д-ръ В. Черневъ: Заплатата на регистратора е повишена отъ 1.920 л. на 2.100 л., и на него се дава новъ помощникъ.

В. Коларовъ: Работата е мъчна, е увеличена.

Д-ръ В. Черневъ: Значи, хемъ му се намалява работата, хемъ ще му увеличимъ заплатата. Затуй ре-

гистраторът да си остане съ 1.920 л., както досега, а на помощника-регистратор, новата длъжност — 1.620 л. Следователно, регистраторът има помощник, работата му се намалява, нѣма защо да му се повишава заплатата.

Д. Кьорчевъ: Работата е увеличена.

Д-ръ В. Черневъ: Ако е увеличена, дава му се помощникъ. — Следователно, на 51 страница, дѣто е сравнителната таблица, ще станатъ слѣдующитѣ измѣнения, както на 49 страница: помощникъ счетоводител-контрольоръ III класъ — 2.700 л., вмѣсто 3.000 л.; помощникъ на началника II класъ — 3.000 л.; помощникъ на началника III класъ — 2.700 л.; трима провѣрители — общо — 7.200 л., вмѣсто 8.100 л.; четирма книговодители — общо — 8.880 л., вмѣсто 9.600 л.

В. Коларовъ: Тѣзи прѣдложения трѣбва да ставатъ писмено.

Д-ръ В. Черневъ: Ако не се съгласите, тогава ще ги направя писмено. — Архиваръ — 2.400 л.; помощникъ-архиваръ, нова длъжностъ — 1.800 л.; регистраторъ — 1.920 л. И туй то.

Моля г. министра да се съгласи съ тѣзи бѣлѣжки, както съмъ ги далъ на г. докладчика.

Министъръ Д. Тончевъ: Съгласенъ съмъ.

Н. Харлаковъ: Трѣбваше прѣзъ комисията да мине. Какъ така?

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. Димитъръ Яблански.

Д. Яблански: Г. г. народни прѣдставители! Нѣма да ви занимавамъ дълго. Ще дамъ едно малко обяснение, което дължа да направя.

Нѣкои отъ г. г. прѣдговорившиятѣ оратори изтъкнаха, че по старата практика приходитѣ отъ пѣтния данѣкъ не сѣ отивали на прѣдначначението си, а сѣ били служили за уравнивяването на бюджета, въпрѣки това, че прѣзъ 1911 г. е вотиранъ законъ, който изрично прѣписва, че цѣлнѣтъ пѣтень данѣкъ трѣбва да отива за пѣтищата. Упрекна се тогавашното демократическо министерство, което бѣше прокарало закона, че то не го е изпълнило. Упрекнаха се и министерствата, които дошли слѣдъ него, че нѣ сѣж направили сѣщото. Дължа да заявя, че прѣзъ 1912 г. е билъ прѣдвиденъ въ приходния бюджетъ 3.837.400 л. приходъ, а разходъ е билъ прѣдвиденъ 3.800.000 л. Както виждате, има една разлика само отъ 37.000 л. Значи, законътъ прѣзъ 1912 г. е билъ изпълненъ напълно. Независимо отъ това, прѣзъ 1912 г., за по-голяма сигурностъ и за да се турне край на тѣзи опити и това попълзновение на г. г. министритѣ на финанситѣ, да си служатъ съ пѣтния данѣкъ за уравнивяване на своитѣ бюджети, се измени законътъ и се прокара въ чл. 9, постановление, споредъ което въ бѣдѣще този пѣтень данѣкъ да се внася въ банката, да се образува фондъ, който да бѣде на разположение на министра на общественитѣ сгради специално за пѣтищата. Прѣзъ 1912 г. това не се изпълни, защото тогава именно се вотира законътъ и се начена освободителната война, но въпрѣки това, вие виждате, че правителството прѣзъ 1912 г. е изпълнило напълно закона, вотиранъ отъ прѣдшестующето правителство, като е останала една минимална разлика отъ 37.000 л., които не сѣ били изразходвани за нуждитѣ на пѣтищата. Това е колкото се касае за държавнитѣ пѣтища. Азъ, говорихъ и по-рано за това, така щото считамъ за

излишно да повтарямъ какво би трѣбвало да се направи, за да може дѣйствително държавата да се осигури съ направата на добри пѣтища въ бѣдѣще. По отношение на общинскитѣ пѣтища има да кажа, че съ тази практика, която е заведена — съ фонда за общински пѣтища — ние нѣма никога да имаме общински пѣтища: отъ 3 милиона доходъ отъ общинския налогъ 1.200.000 л. отиватъ само за персоналъ. Когато 40% отъ тоя налогъ отива за персоналъ по издрѣжка на пѣтищата въ 14 окръга и когато имаме 2.000 л. и толкова общини и около 20.000 км. и повече пѣтища за направа, можете да си прѣдставите, г-да, какви пѣтища ще имаме; това е само една залъгалка, увѣрявамъ ви. Ето защо азъ бихъ молилъ г. министра на общественитѣ сгради, пѣтищата и съобщенията да изучи въпроса — и азъ се канѣхъ да направя това — разходитѣ за общински пѣтища да минатъ за смѣтка на държавния бюджетъ, а приходътъ да се разходва само за постройка на пѣтища, а не и за персоналъ. Този въпросъ трѣбва да се обмисли, ако ние искаме да туримъ начало за постройка на общински пѣтища. Заемъ за тѣхъ едва-ли ще може нѣкога да се направи. Заеми правимъ за държавнитѣ пѣтища, защото, безъ съмнѣние, тѣ сѣ отъ по-голяма важностъ и отъ първостепенна необходимостъ за цѣлата страна. Г-да! Персоналтътъ, който се прѣдвижда за общинскитѣ пѣтища, служи повече и за нуждитѣ на самата държава, държавата си служи съ него за направа на държавнитѣ пѣтища, а цѣкъ на него се плаща отъ фонда за общинскитѣ пѣтища. Ако се увеличи персоналтътъ не съ много, а съ 20% отъ това, което е нужно за държавнитѣ пѣтища, той ще бѣде съвършено достатъченъ да завежда и общинскитѣ пѣтища, а пѣтната повинностъ трѣбва да отива само за постройка и издрѣжка на общинскитѣ пѣтища. Защото ако се продължа тая практика, както е било досега, ние ще имаме само начало на постройките, но завършени пѣтища въ общинитѣ никога нѣма да имаме. Дължахъ да направя само тѣзи двѣ бѣлѣжки по отношение на общинскитѣ пѣтища.

По-нататѣкъ, нѣкои отъ г. г. ораторитѣ изтъкнаха, че се прѣдвиждатъ разходи по сфорията, но не се виждатъ никакви постройките. Г-да! Въ качеството ми членъ на сфорията, съобщавамъ, че има ангажирани архитекти за постройката на Университета, обаче, по едни или други съображения, тѣзи архитекти още не сѣ прѣдставили нужнитѣ планове за постройка. Колкото се касае за другитѣ фондове отъ сѣщата сфория, сѣщо се работятъ планове, приготвятъ се смѣтки, и възможно е тази година да се начене съ постройката на зданията, обаче, докато не се наченатъ, тѣзи пари ще останатъ; тѣ щото прѣдвиждатъ се разходи, но могатъ и да не бѣдатъ изразходвани.

Дължехъ да дамъ тѣзи кратки обяснения, макаръ че законопроектътъ заслужа повече внимание; по затова ще имаме повече време прѣзъ есенята.

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Има думата г. министърътъ на общественитѣ сгради, пѣтищата и съобщенията.

Министъръ Д. Петковъ: Г. г. народни прѣдставители! Не мислѣхъ да вземамъ думата по тѣзи фондове, но по причина на това, че нѣкои отъ г. г. народнитѣ прѣдставители повдигнаха нѣкои въпроси и ги развива, споредъ мене, неправилно, считамъ за необходимо нужно да кажа нѣколко думи.

Първиятъ въпросъ се касае до фонда за държавнитѣ пѣтища. Дължа да заявя и сега, че наистина въ 1912 г. за прѣвъ пѣтъ въ закона за държавнитѣ пѣтища се прокара идеята за специаленъ фондъ за държавнитѣ пѣтища. Но сѣщо така е вѣрно, че прѣзъ

1912 и пръв 1913 г. нито една стотинка не е постъпила въ тѣзи фондове тѣй, както прѣдписва законътъ. Защото законътъ изисква сумитѣ, които се прѣдвиждатъ по бюджета като помощъ отъ държавата за направа и поправка на пѣтищата, да се внасятъ въ този фондъ на разпореждане на министра на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството. Законътъ изисква сѣщо пѣтния дѣнѣкъ, който се събира ежегодно, да се внася въ този фондъ. Но прѣдъ видъ на това, че въ параграфа на общия приходенъ бюджетъ не е казано, че сѣщата тая сума трѣбва да се внася въ този фондъ, нито пъкъ въ разходната частъ на бюджета се е вписвала сумата, то по бюджетни технически причини това нѣщо не е могло да става, защото това е единъ общъ държавенъ приходъ, който се събира отъ държавата и отива за общитѣ държавни нужди. За да можеше тѣзи суми да отиватъ специално въ този фондъ, необходимо е да се каже тѣй сѣщо, както е казано въ чл. 10 за фонда за общински пѣтища, а именно, че паритѣ се събиратъ отъ финансовия министъръ и се внасятъ въ Народната банка въ фонда за държавнитѣ пѣтища. Въ такъвъ случай нѣмаше да съществува никакъвъ приходенъ параграфъ за пѣтенъ дѣнѣкъ въ държавния бюджетъ, а тая сума щѣше да отиде направо въ фонда. Тѣй че, като се има прѣдъ видъ това, твърдението на г. Такева, че пръвъ тѣхно врѣме сѣ внесени пари въ фонда, не е вѣрно. Колкото се касае до сумитѣ, които Вие, г. Такевъ, виждате тукъ въ моя бюджетопроектъ, каквито суми сѣ били вотирали и пръвъ 1911, пръвъ 1912, и 1913 г. като помощъ отъ държавата за пѣтищата, то е направено пакъ по бюджетни съображения, за да може да стане едно сравнение, какво е отпущала държавата всѣка една година. Тѣзи суми, обаче, сѣ оставали като разходни параграфи по бюджета и всѣка една година отъ тѣзи параграфи сѣ правени разходи. Но прѣдъ видъ на това, че въ 1912 г., колкото суми сѣ били ангажирани, по причина на мобилизацията, не сѣ могли да бѣдатъ изпозувани, сѣщо така и пръвъ 1913 г., сѣщитѣ суми, пакъ по бюджетни причини, по силата на закона за отчетността по бюджета, сѣ останали като остатѣци на бюджета, като икономии. Така щото, като не сѣ били прѣхвърлени сумитѣ въ фонда, Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството не е могло да разполага и не разполага съ тѣхъ. Прѣдъ видъ на всичко това не обвинявамъ никого, не намирамъ вина у никого, защото тѣзи постановления на закона, щото пѣтната повинностъ да отива изключително за направа на пѣтищата, не сѣ отъ 1911 или 1912 г., а сѣ отъ 1904 г., но понеже всички правителства досега не сѣ направили нищо за да постъпватъ тѣзи суми въ фонда, то въ продължение на 11 години пѣтния дѣнѣкъ е отивалъ за общитѣ нужди на държавата, а не за своето специално прѣдназначение. И така, въ продължение на 11 години, дѣйствително държавата е употребила около 40.000.000 л. отъ тѣзи суми и ги дължи на фонда; дължи ги на книгата, по фактически нѣма отъ кѣдъ да се взематъ. Тази година азъ искахъ да направя моя бюджетъ тѣй, както законътъ прѣдписва, и поискахъ да се прѣдвиди сумата, която се събира отъ пѣтния дѣнѣкъ, като приходъ на фонда и къмъ нея да се прѣдвиди още и сума, която държавата е дължна да даде, както за поправка на пѣтищата, така и за направа на нови пѣтища, понеже пѣтищата сѣ извнредно разстроени. Дълга да заявя, че за да могатъ да се турятъ въ редъ тѣзи пѣтища, които имаме, необходими сѣ — споредъ моитѣ изчисления — около 39 милиона лева; точно не помня сумата, но въ всѣки случай, за да се поправятъ разваленитѣ пѣтища, необходимо е една твърдъ голѣма сума. А за да се направятъ новитѣ пѣтища, които държавата е трасирала и които влизатъ въ държавната мрѣжа,

изискватъ се близо 100 милиона лева. Тѣй че, азъ смѣтамъ, да е необходима една сума отъ около 139 милиона лева, която да може да послужи като фондъ за направа и поправка на държавнитѣ пѣтища, и само тогава може да се мисли за една държавна пѣтна политика, при която правителството да може послѣдователно да върши постройкитѣ и да се мисли, че слѣдъ изтичането на 10—15 години, при такава дѣятелностъ ще може да имаме пѣтища. Безъ тѣзи срѣдства никаква държавна пѣтна политика не е възможна, не може да се усвои и никога пѣтища въ страната нѣма да има. Защото ако вие дадете днесъ на министерството не 10, а 50 милиона лева и му кажете: „Направете пѣтища, днесъ ги искаме“, това е невъзможно, защото и по-напрѣдъ, когато говорихъ по този случай, азъ ви казахъ, че за една строителна политика министерството трѣбва да има прѣдъ себе си извѣстно врѣме, което да отговаря на строителната дѣеспособностъ на страната. Извѣстна това, нищо свѣсно не може да се направи, а по-столино ще тѣпиче на едно и сѣщото мѣсто, безъ да можемъ да тласнемъ пѣтното си дълбоко напрѣдъ. Трѣбва да се направи не за една година, а поне за 10—15 години единъ планъ за работата, която прѣдстои да се извърши. Но не е достатъчно само да се направи единъ добъръ планъ за работа и да се мисли, че всичко е наредено. Нито добръ съставениятъ планъ, нито добръ написаниятъ законъ ще ни дадатъ добри пѣтища; ако нѣмаме срѣдства, тѣ дѣвъ пари не струватъ. Слѣдователно, като се направи планътъ, трѣбва да се намѣрятъ и срѣдствата, които ще гарантиратъ прилагането на този планъ. Тогава и само тогава може да се мисли, че държавата има пѣтна политика, която може да се реализира. Безъ това нищо не може да се направи. Азъ, като турямъ началото на този фондъ, турямъ го, не за да реализирамъ нѣкаква голѣма пѣтна политика, но за да може да се тури началото на една по-практична строителна пѣтна политика поне съ срѣдствата, които държавата ежегодно отпуща. Това е една работа бавна; ти не може да се извърши тутакси. Слѣдъ откриване на кредита, трѣбва да се приготвятъ планове и тържни книжа; трѣбва врѣме да се произведатъ търгове, а тѣ, по извѣстни причини, се повтарятъ и потретватъ. Докато тия формалности се изпълнятъ, бюджетната година изтича, сумата не се ангажира и остава неизпозувана. Тѣй че, всѣка година повтаряме едно и сѣщото: обявяватъ се търгове, много отъ тѣхъ не се състояватъ и паритѣ оставатъ неизпозувани. Този, който е турилъ началото въ закона за фондоветѣ на пѣтищата, е ималъ именно това прѣдъ видъ: да може да се тури едно по-стабилно положение за постройката на пѣтищата, да се създаде единъ фондъ отъ срѣдствата, които ежегодно се отпущатъ отъ държавата, и по този начинъ да могатъ дѣйствително по-рационално да се използватъ тѣзи срѣдства. Азъ искахъ тази година бюджетътъ да се състави по такъвъ начинъ. Понеже ние минахме 5—6 мѣсеци отъ годината съ дванадесетини, невъзможно бѣше да искамъ тази сума, която е прѣдвидена да постъпва като пѣтенъ дѣнѣкъ, да се прѣдвиди изцѣло въ разходния бюджетъ на повѣреното ми министерство, а искахъ по какъвто и да е другъ начинъ г. финансовиятъ министъръ да я даде, за да се тури въ фонда. Правителството намѣри за добръ тази сума да се даде въ видъ на единъ заемъ, като помощъ отъ държавата, но не заемъ, направенъ за оная пѣтна мрѣжа, която е прѣдвидена въ закона за пѣтищата, а като ежегодна помощъ на държавата за направа и поправката на пѣтищата, и плюсъ 5.000.000 л., които бѣха останали остатѣци отъ миналитѣ години. Азъ молихъ г. финансовия министъръ да се съгласи, щото и остатѣкътъ, който не е употребенъ за други държавни нужди, да се внесе въ този

фондъ. Ето ви по какъвъ начинъ се сформира идеята, за да се поиска гласуваният вече свърхсметен кредитъ отъ 10.000.000 л., който вие вече виждате въ този фондъ. Така нареденъ бюджетътъ тази година, туря се начало на фонда за държавните пътища. По-нататъкъ, разбира се, като се слѣдва този пътъ ще бъдемъ осигурени въ поддържането на държавните ни пътища.

Колкото се касае до фонда за спомогателната каса, имамъ да кажа двѣ думи. Азъ и по-рано, когато бѣхъ залитанъ отъ единъ отъ народните прѣдставители по този фондъ, заявихъ, и днесъ повтарямъ сѣщото: неправилно е постѣпено съ тѣзи връщания на суми, и който го е направилъ, длъженъ е да отговаря за това. Споредъ мене, законътъ трѣбваше да се прилага, както по отношение на малките прѣдприемачи за пътищата, така сѣщо и по отношение на голѣмите прѣдприемачи, които строятъ желѣзници. 1%, който се прѣдвижда, споредъ този законъ, да се одържа отъ тѣхъ, трѣбваше да се задържи. Но понеже въ поемнитѣ условия има единъ членъ, който дохожда въ противорѣчие съ прѣдписанията на закона, тъй като тамъ е казано, че за сѣщата цѣль прѣдприемачитѣ сж длъжни да внасятъ по 2%, менъ ми се струва, че най-правилното разрѣшение на въпроса щѣше да бѣде, ако правителството бѣше постѣпило така: да иска 2%, защото въ голѣмитѣ прѣдприятия, медицинската или санитарната служба, трѣбва да бѣде уредена по-друго-яче, отколкото при малките прѣдприятия. Тамъ трѣбва да има постоянна болница, трѣбва да има постоенъ персоналъ, трѣбва да има фелдшери, medici, и всичко това нѣщо ще изисква единъ разходъ много по-голѣми, отколкото ще гарантира 1%, който се дава споредъ закона за спомогателната каса за работниците отъ общественитѣ прѣдприятия. И затуй въ поемнитѣ условия за постройката на желѣзницитѣ е прѣвидено да се даватъ 2%. И тѣзи 2% никѣдъ не е казано, че тѣ трѣбва да се връщатъ — тѣ сж безвъзвратни пари за прѣдприемачитѣ. И, вмѣсто прѣдприемачитѣ да уреждатъ сами медицинската служба, правителството бѣше длъжно да се погрижи съ специално нареждане, съ специаленъ законъ, да уреди то тази служба. Да-ли фондътъ щѣше да губи отъ това или щѣше да спечели, това е безразлично, защото цѣльта на фонда е да подпомогне на страдающитѣ. По такъвъ начинъ ако бѣше наредена работата, безспорно е, че нѣмаше пужда, нито имаше смисълъ нѣкой да иска, правителството да постанови тѣзи суми да се върнатъ. Сега, защо сж върнати на прѣдприемачитѣ тѣзи суми, азъ не зная. Споредъ мотивитѣ, които излага г. Такевъ, разбира се, че не можеше да се иска тѣзи хора сами да уреждатъ на свои срѣдства медицинската служба и, като плащатъ сами за медицинска помощъ, да не повдигнатъ въпроса: „Какъ така, когато по закона за спомогателната каса ние сме длъжни да внасяме 1% за медицинска и друга помощъ за работницитѣ, а отъ насъ се задържа 2% и да поискатъ разницата да имъ се върне?“ Тукъ, въ тая работа, трѣбва да има неразбория, и съвършено естествено е, дѣто прѣдприемачитѣ сж се обърнали къмъ правителството да разрѣши този въпросъ. Тогавашното правителство е намѣрило дѣйствително, че е несправедливо да се удържатъ 2% отъ прѣдприемачитѣ и тѣзи послѣднитѣ е трѣбвало да докажатъ, колко пари сж изразходвали, та поне изразходванитѣ суми да имъ се върнатъ. Слѣдъ това дохожда друго правителство, което постѣпва друго-яче. Но ако първото правителство не е било право, да разрѣшава така въпроса, послѣдното е било още по-малко право, да рѣшава връщането на сумата. За това си незаконно дѣйствието бившето правителство е отговорно. Но сега азъ не мога да вземамъ мѣрки, за да искамъ отъ прѣдприемачитѣ да върнатъ сумата, защото въз-

можно е да ми прѣдставятъ по-голѣми смѣтки и да опетятъ самия фондъ. Има назначена парламентарна анкетна комисия и тя ще издири, има ли нѣкой виновенъ, и ако има, щека отговаря за дѣлата си.

Тѣзи обяснения счетохъ за необходимо нужно да дамъ по двата въпроса, които се повдигнаха отъ г. г. ораторитѣ при обсъждане на фондоветѣ.

Прѣседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Прѣди да сложа на гласуване законопроектъ, ще положа на гласуване прѣдложенията, които сж направени.

Най-напрѣдъ, има прѣдложение отъ г. Каменъ Топовъ, принадлежащъ къмъ работническата социалъ-демократическа група. То е въ слѣдующия смисълъ: (Чете) „Повърнатитѣ съ постановление на Министерския съвѣтъ на прѣдприемачитѣ суми отъ фонда спомогателна каса за работницитѣ по общественитѣ прѣдприятия да се изискатъ и събератъ обратно отъ прѣдприемачитѣ и внесатъ въ сѣщия фондъ, като незаконно повърнати.“ Който е съгласенъ да се приеме това прѣдложение, да си вдигне ржката. (Малцинство) Не се приема.

Слѣдва прѣдложението на г. Никола Харлаковъ, по сѣщия въпросъ, редактирано така: (Чете) „Въ бюджетопроектъ за фонда „Спомогателна каса на работницитѣ по общественитѣ прѣдприятия“ да се прѣвиди въ прихода: § 3. Суми отъ прѣдприятията по постройката на държавните желѣзници, незаконно повърнати тѣмъ прѣзъ 1912 г. по рѣшение на Министерския съвѣтъ — 375.000 л.“

Н. Харлаковъ: Моего прѣдложение е, пото къмъ прихода на съотѣтния бюджетопроектъ, въ § 3, да се прибави: „Суми, получени отъ прѣдприятия, въ размѣръ на 375.000 л.“

Прѣседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Който е съгласенъ съ прѣдложението на г. Никола Харлаковъ, да си вдигне ржката. (Малцинство) Не се приема.

Слѣдва едно прѣдложение, направено отъ г. д-ръ Владимиръ Черневъ, така редактирано.

Д-ръ Н. Сакаровъ: Искамъ думата по него.

Прѣседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Полага се на гласуване вече. Трѣбваше по-рано да искате думата.

Д-ръ Н. Сакаровъ: Не е така. Азъ искахъ думата по-рано. Г-да! Не трѣбва да въвеждаме такава практика на инцидентно гласуване: безъ да е говорено и безъ да е мотивирано, да се полага на гласуване измѣнение въ служби. Това е съвсѣмъ лошъ начинъ на дѣйствие. Това е едно експлоатиране съ положението на мнозинството.

Прѣседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Съдържанието на прѣдложението на г. Чернева е слѣдното: (Чете) „И въ персонала по военнитѣ пенсии заплатитѣ на провѣрителитѣ да остане пакъ на 2.400 л. и на книжовнитѣ по 2.220 л. годишно, значи, за двама провѣрители — 4.800 л., и за трима книжовници — 6.660 л.“

Министъръ Д. Тончевъ: Съгласенъ съмъ.

Прѣседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Който приема прѣдложението на г. Чернева, съ което е съгласенъ и г. министърътъ на финанситѣ, моля, да си вдигне ржката. (Мнозинство) Прието.

Който приема прочетения законопроектъ, моля, да си вдигне ржката. (Мнозинство) Приетъ.

Докладчикъ И. Йоновъ: Ще моля, този законопроектъ да мине и на второ четене. Той е само отъ два члена.

Прѣседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Който отъ г. г. народнитѣ прѣдставители сж съгласни да се даде спѣшностъ на прочетения законопроектъ, моля, да си вдигнатъ ржката. (Мнозинство) Прието.

Докладчикъ И. Йоновъ: (Чете)

„З а к о н ъ

за бюджета на разнитѣ фондове за 1914 г.“

Прѣседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Който е съгласенъ съ прочетеното заглавие, моля, да си вдигне ржката. (Мнозинство) Прието.

Докладчикъ И. Йоновъ: (Чете)

„Чл. 1. Съгласно чл. 79 отъ закона за отчетността по бюджета, одобряватъ се приходитѣ и разходитѣ на разнитѣ фондове, управлявани отъ министерствата, а именно:

	Приходъ лева	Разходъ лева
„1. Фондове, управлявани отъ Министерството на външнитѣ работи и на изповѣданията	1.842	480
„2. Фондове, управлявани отъ Министерството на вътрѣшнитѣ работи и народното здраве	83.180	74.405
„3. Разни фондове, управлявани отъ Министерството на народното просвѣщение	250.898	250.898
„4. Фондове Ефория „Братя Евлогий и Христо Георгиеви“	856.944	1.920.000
„5. Пенсионенъ фондъ на държавнитѣ чиновници и служащи по гражданското вѣдомство	6.833.000	5.859.066
„6. Пенсионенъ фондъ по военното вѣдомство	1.421.500	2.678.824
„7. Фондъ за инвалидни пенсии и помощи на държавни работници по вѣдомството на Министерството на финанситѣ	1.060	500
„8. Фондъ за кадастриране недвижими имоти	308.976	—
„9. Фондъ при Министерството на войната „общински коне“	212.149	212.149
„10. Фондъ за инвалидни пенсии на държавни работници по вѣдомството на Министерството на войната	12.000	3.390
„11. Разни фондове, управлявани отъ Министерството на войната	4.991	450
„12. Фондъ „Д-ръ Василияди“ при Министерството на търговията, промишлеността и труда	102.042	101.916
„13. Фондъ за инвалидни пенсии на държавни работници по вѣдомството на Министерството на търговията, промишлеността и труда	155.113	25.200
„14. Фондъ за специализиране по търговскитѣ науки въ стран-		

ство на свършилнитѣ съ отличне зрѣлостнитѣ изпити питомци на държавнитѣ търговски училища

„15. Фондъ за застраховка отъ злополука, инвалидностъ, старостъ и смъртъ на работницитѣ при индустриалнитѣ прѣдприятия, съгласно чл. 48 отъ закона за насърчение мѣстната индустрия

„16. Фондъ за застраховка работницитѣ отъ злополуки и пр., съгласно чл. 24 отъ закона за женския и дѣтския трудъ въ индустриалнитѣ заведения

„17. Фондъ „Стратиевъ — Народното развитие“

„18. Фондъ „Епифант“ при Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти

„19. Фондъ за залѣсяване, ограничаване и пр. на държавната гора „Лонгоза“

„20. Фондъ за инвалидни пенсии на държавни работници по вѣдомството на Министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти

„21. Фондъ за културни мѣроприятия по водитѣ и горитѣ

„22. Фондъ „спомогателна каса“ на работницитѣ по обществени прѣдприятия

„23. Фондъ за инвалидни пенсии на държавни работници по вѣдомството на Министерството на общественитѣ сгради, патищата и благоустройството

„24. Фондъ „кринина и кантарина“

„25. Фондъ „10% за гаранции“

„26. Фондъ „общински пжтиша“

„27. Фондъ „държавни пжтища“

„28. Фондъ за инвалидни пенсии на държавни работници по вѣдомството на Главната дирекция на желѣзницитѣ и пристанищата

„29. Фондъ за инвалидни пенсии на държавни работници по вѣдомството на Главната дирекция на пошитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ

„30. Фондъ за инвалидни пенсии на държавни работници по вѣдомството на Главната дирекция за постройкитѣ на желѣзницитѣ и пристанищата

Всичко . . 32.947.920 33.286.874

Повече разходъ . . 838.954 —

А всичко . . 33.286.874 33.286.874

Прѣседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Който е съгласенъ съ прочетения чл. 1, моля, да си вдигне ржката. (Мнозинство) Приетъ.

Докладчикъ И. Ионовъ: (Чете)

„Чл. 2. Фондоветъ на Ефорията „Братя Евлогий и Христо Георгиеви“ въ гр. София се управляватъ отъ Ефорията. Тя разпрѣдѣля кредититъ за персонала и вещевени разходи. Ако доходитъ отъ тия фондове не достигатъ за изплащане произведенитъ прѣзъ годината, разходи, може да се разходва и отъ капиталитъ на фондоветъ.“

Прѣдседателствующъ д-ръ И. Момчиловъ: Който е съгласенъ съ прочетения чл. 2, моля, да си вдигне ржката. (Мнозинство) Приетъ.

Слѣдующето засѣдание ще бѣде въ понедѣлникъ.

На дневенъ редъ ще бѣде на първо мѣсто докладътъ на бюджетарната комисия, слѣдъ това — трето четене прочетенитъ и приети сега на второ четене законопроекти, и по-нататъкъ останалитъ точки отъ днешния дневенъ рдъ.

Вдигамъ засѣданието.

(Вдигнато въ 8 ч. 30 м. вечерята)

Прѣдседателъ: Д-ръ Д. К. Вачовъ.

Подпрѣдседателъ: Д-ръ И. Момчиловъ.

Секретаръ: Д-ръ В. Михалчевъ.

Началникъ на Стенографското бюро: Т. Гълъбевъ.